

IJA # 1211

ספר תהלים עם דרוש ספר תהלות ישראל

Sefer Tehilim im Derush Sefer Tehilot Yiśra'el

Shelomoh, Yitshak Avraham

Baghdad, 5672 (1911 or 1912)

ספר
תהלים

עם

דרוש ספר תהלות ישראל. אשר
איון ותיקן הרב הכולל בישראל
להלל. ענוותן כהלל כמה"ר
יצחק אברהם שלמה
נר"ו יאיר. בעל המחבר ס'
צלה רכב ע"הת וס' אקים
את יצחק דרושים י' ה'
יאר"ך ימיו בטוב
ושנותיו בנעימים
כיר"א

פס כגדאר יע"א

שנת תורה וזמרה לפ"ק

בדפוס ח' עזרא דנגור הי"ו

20

הקדמה

אודה ה' תהלתו כפי . אשר גדלתי בחלפי וטפי . נניס
מאודי ותקפי . והלילתי מכל הרון חפי . וסייעתי
להגות בספרי ודפי . ביומי ורכפי . ואעבוד אתו עבודה
שלימה ותאם בכל ליבתי וגופי . ובנקיון כפי . והלילתי
מכל זעפי . ומדי יום ביום בעת קריאת התהלים יעלה
על לבי חזון רמז או פסוק או דרוש . ויכתוב יצחק
את הדברים על קונטרסים . וברוב הימים נעשה
קומץ מנחה * וקראתי שמו תהלות ישראל
תהלה לאל .

ולא נלכסה אלא לתלמידי דבי רב אשר כנילי מילי קטני
וזעירי . ואני תפלה לאל ועלה . להקים דגל עם בית
ישראל השפלה . ולהאיר להם אורם ורווחה תחת היותם
בחשכה ואפילה . חנניה וספ'לה . טובה כפולה . קונו
בתולת ישראל . ולא תהיה עוד נפולה . אור כי יסל .
משיח לישראל . יגל יעקב ישמע ישראל . אכ"ר :

כס דברי המלכה לאל .
ומתפלל לפניו
בזכות זכור וממור . נתחיל ונגמור . מלכות שלמה .
בשיר ומזמור . ונראה הר ממור . הלעיר
וגם עני ורוכב על ממור :
יצחק אברהם
שלמה י"ז

יהי רצון קודם תהלים ב

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואהי אבותינו
הבוחר בך עבדו ובנרעו אחריו
ובשירות ותשבחות שתרחם עלינו ותהא
חשובה לפניך קריאת מזמורי תהלים שנקרא
באלו כוננו בכל הפונות הראיות לבנין ובכח
פסוקי תהלים ותיבותיהם ואותיותיהם
ונקודותיהם וטעמיהם ושמותיהם הקדושים
הפתוכים בהם והשמות היוצאים מראשי
תיבות וסופי תיבות וחילופי תיבות ובזכות
דוד המלך עקיו השגום יהמו גא רחמיך
עלינו ותמהול ותסלק ותכפר את פך
חטאתינו עונותינו ופשעינו . ותהא קריאת
מזמורי תהלים רצויה לפניך קזמר עריצים
וקהכרית פך החושים והקוצים הסובבים
השושנה העיונה וקחפר אשת נעורים עם
דודה באהבה ואהוה שלום וריעות וברוב
רחמיך ימשך עלינו שפע ישועה ורחמים
קטהרנו מחטאתינו ועונותינו וכמו שפסקת
לדוד המלך עקיו השגום שאמר מזמורים
אפו לפניך כמו שנאמר גם יהוה העביר
חטאתך לא תמות פן ברחמיך המרוכים

סלח לנו אבינו מלפניו ואל תקחנו מן העולם
הזה קודם זמננו ונזכר ונזכר ונזכר ימים
ושנות חיים רשנים ורעננים באופן שנוכל
קתקן אשר שחתנו וזכות דוד המלך עלינו
השלוש וגן בעדינו שתאריך אפך עד שובנו
אריך בתשובה שקמה ומאוצר מתנת חנם
תחננו בדכתיבונותי את אשר אחון ורחמתי
את אשר ארחם וכשם שאנחנו אומרים
קפניך שירה בעולם הזה כד הופנו לומר
קפניך שיר ושפחה בעולם הבא ועל ידי
אמירת תהלים תבעורר הבצלת השרון
קשיר בקול נעים גילה ורגן כבוד הלבוש
יתן קה הוד והדר בבית אלהינו במהרה
בימינו אמן סקה :

לבו נרננה ליהוה נריעה קצור ישענו :
נקדמה פניו בתודה בזמירות נריע לו :
פי אר גדול יהוה ומקד גדול עד קר אלהים :

ספר תהלים

ספר ראשון ליום ראשון

א אשרי האיש אשר לא הלך בעצת
רשעים ובדרך חטאים לא עמד

תהלות ישראל

מזמור א

א אשרי האיש אשר לא הלך וגו' . הנה הכתוב מרמז

על חבורת רשעים חז"ר עלזים וחז"ר חכ"ר .
מתאספים יחד במקום בית הוע" שקורין בערב"י קשו"ס .
ומתחילין לדבר דברי הבאי ולילנות ורכילות ונבלות הפס
ודברי חשק וידברו על האדם ועל המחיה ועל הכלכלה
ול"סר . ויקיימו מקרא שכתוב . תשכ כאהיך תדפר כבן
אמך תתן דופי . זה אומר ככה וזה אומר ככה . הלך
ילך וככ"ס כמו משך שעה א' או יותר . ואזי קמו לאמר
ללכה נא דרך שעה א' חוץ לעיר לננות ולפרדסין ונסתר
יין ושכר ושזו ולעו וסיו כלוא סיו . ומעבירים י"ס וסבתם
על כמה עונות . ולכן פנה לבן אדם שלא יתחבר עמהם וסב
במקום הועד שם אזי יללל מכל החטאים ונכל הסונות . וסבת
וזהו מ"ס שלמה המ"ע בני אל הלך בדרך אחס מנע עמו
רגלך מנתיב"ת במקום הועד אזי תללל מהם . אבל אם יסבת
אחס ויטב עמם במקום הועד אין אחס יכול להלל מהם . וסבת
וזהו אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חטאים
לא עמד וכמוסב לזים לא ישב . כי אם חבורת ס' חפנו ונו'
או וסבת עין שחול על מים . וכל אשר יחפש יללל

ובמושב לצים לא ישב : נ בי אם
בתורת יהוה הפצו ובתורתו יהנה
יומם ולילה : נ והיה בעין שתול על
פלגי מים אשר פרו יתן בעתו ועלהו
לא יבול וכל אשר יעשה יצליח :

תהלות ישראל

ב א"נ אשר לא הלך : כי הנה כתב הרב חיד"א ז"ל
בס' יעיר און במדבר קדמות אוח ה' : לשון
הליכה הוא בעלם כמ"ס וילך איש מבית לוי שהלך בענה
בתו ע"ס : ואתה בליקוט משלי דף ריט : אם בקשת
ליטול ענה : מן התורה הוי נוטל : וכן בדוד הוא אומר
מסקודיך אשיחה ע"כ : וכתב הרב חיד"א ז"ל בס' יובב לי"וד
סי' קעט וז"ל קבלתי מרבותי כשהיו רונים לעשות איהם
דבר והיו מסתפקים אם לעשות אם לאו כיו נוטלים חומש
או כ"ד והיו פותחים ורואים בראש הדף וגמלא שהיו
מתייעלים עם התורה כדת מה לעשות בכל ענייניהם :
וזה עלמו רמזו ז"ל ליטול ענה מן התורה ע"כ : כ"י להרב
מסר"א הסבן ז"ל : והוא אשרי תמימי דרך ההולכים הליכה
לזון ענה בתורת ה' : והוא מ"ס הכתיב מעונן ומנחש
פ ושאל טוב או ידעוני וגו' : הלא תמים תהיה עם
ולסיך שתשאל ענה מן התורה : והוא אשר לא הלך
ת רשעים טוב או ידעוני : ששאל בהם ענה : הלא
זי אם בתורת ה' הפלו : ואז כל אשר יעשה יצליח :
א"נ אשרי האיש : ע"ד מ"ס רז"ל ע"פ אשרי איש
ירא את ה' : וסקפו אשרי איש ולא אשרי אשה :
אשרי איש בעודו איש כשהוא בבחרתו והוא אשרי האיש
שר לא הלך וגו' : בעודו איש בחור ולא הלך ודו"ק :
א"נ אשרי האיש : עמ"ס עתיד סק"ב להגהיל לכל
העושים ב"ה מ"ס ע"י ענייניהם : וה"ל יצו לע

לא כן הרשעים כי אם במין אשר
תדפנו רוח : ס על כן לא יקמו רשעים

תהלות ישראל

סנכראת כס"א : דסינו אשרי שיעבוד את ה' בעו"ה
סנכרא כס"א חזי יש לו סכר ש"י גולמות וזכו הא"ס
ה' א"י'ס : וזכו להגהיל אהבי י"ס : כי לעתיד כולם ידעו
אותי וקטנס ועד גדולס ע"ו תתרכס התורס בעולס וזכו
ואלגרותיסס זו התורס אמלא : ומשי"ח ואליהו נ"י י"ס :

כי לעתיד תתרכס התורס וכלמיר :

ה כי אם בתורת ה' חפצו ובתורתו יסו : קרי לה
תורת ה' וקרי לה בתורתו : פירשו המפרשים ז"ל
כי הנה לריך לעסוק בכל התורה כולם : אצנס מי שהוא
דין בדיני ממונות לריך לעסוק יומס ולילה בדיני ממונות :
ומי שהוא מורה באיסור והיתר לריך לעסוק בותר בדיני
איסור והיתר יומס ולילה : וכן מי שהוא שוחט לריך
לעסוק בדיני השחיטה יומס ולילה : וכן ע"ו הדך : והוא
כי אם בתורת ה' חפצו : בעת שרולס לעסוק באיה תורה
שירלה : אמנס ובתורתו השייכס לו בפרטות יסנה
יומס ולילה כדי שלא יבוא לטעות בהוראה : ובעת שישאלו
אותו בעסק מלאכתו השייכס לו ישיב הדבר על בזריו
עכ"ד :

ו וכל

אשר יעשה יצליח לא כן הרשעים : כי הנה
אפשר לרמוז בנ"ס חכמי המוסר ע"ס ונתתם
חמישית לפרעה : כי הנה ימיו של אדם ע' שנה והס
חמישה פעמים י"ד : והנה יל"הר לפתח העלת רוצן ויל"הט
בא לי"ד שנה : נמלא י"ד סראסון של יל"הר שאין עמו
יל"הט : ונשאר כ"ו של יל"הט : והוא ונתתם חמישית
לפרעה זס יל"הר : וארבע הירו"ת יהיה לכם : ויש רשעים
שכל ע' שנה שלהם של יל"הר והוא ב"ל נימ"ו ל"ו אשר
יעשה יצליח שיש לו יל"הט : אך לראסון ורשעים כן נימ
ע' שהרשעים כל השצעים שנה :

במשפט וחסאים בעדת צדיקים :
כי יודע יהוה דרך צדיקים ודרך
רשעים תאבד :

תהלות ישראל

כינו שנינו כמו הנ' גי' י"ד עם הכולל לומר שכל שנותנו
כמו י"ד הראשון . וזהו חור לי"ד בודקין את החמץ .
כשנכנס האדם לי"ד שנה יבדוק עלמו מן החמץ להלל
מי"ד . ולא יתן ליל"ד הר"ה י"ד הראשון דוקא :

א"נ כי א"ס ר"ע אליהו משיח . ש"י זכות כתירה
יבוא משיח לדקנו בכ"א דכתיב זכרו תורת משה
עבדי וסמך ליה הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא . וזהו
כי א"ס שיבואו אליהו משיח ע"י בתורת ה' חפלו
ובתורתו יבנה :

א"נ וכל אשר יעשה ילליה . יש לרמוז הענין על
מלות הדקה כי הדקה נקראת עשייה כמ"ש
שם האיש אשר עשיתי עמי היום בועז . והקשו רז"ל
עשיתי עמו הוא עשה עמה לדקה אלא יותר מה שעשיר
עושה עם העני . העני עושה עם העשיר . שם בעו"הו
זה העשיר לוקח שכר בעו"הו על עם הנלטי . כמלא
נקראת הדקה עשייה . וזהו כוונת הכתוב ויהי מעשה
הדקה שלום ושכרה בעולם הנלטי וזהו ועבודת הדקה
השקט ובעת עד עולם . זאת ועוד מה שאדם נותן לדקה
הוא נקרא שלו שאין שום אדם יכול לשלוט בו אפילו
המלך . וזהו מה שסופר פעם א' אמר המלך לשר שלו
תאמר לי מה יש לך סך מעות . וא"ל סך מה . וכעס
המלך עליו וא"ל מה זה אתה אומר מעט מן המעט כי
בדאי יש לך סך גדול כפלי כפלים מזה . א"ל אדי
המלך טוב דברת כי הממון שנתי אומי לדקה לעניים
זהו ממון שלי . שום אדם יכול לנכס אותו או ליקח
אתו . זה אדוני המלך יתן הוא בעו"הו :

אבל הממון שלי בזה העולם אינו בטוח שלי כי אתה
אדוני המלך יכול ליטלו ממני . או יהיה איזה כפזז
ויאבד כל הממון ואז הודם לו המלך . וכן מעשה במוכזז
המלך שמד ובזבו כל אולרותיו ואולרות אבותיו בשנות
בלות א"ל אבותיך אלרו ואתה ב"בית . אמר להם אבותי
אלרו למטה ואני אלרתי למעלה . אבותי אלרו לאחרי
ואני אלרתי לעלמי . אבותי אלרו במקום שאינו משתמר
כי באתי ובזבתי הכל . אבל אני אלרתי במקום המשתמר
שלא יש רשות לשום אדם לשלוט בו . כמלא מה שאדם
נותן לדקה הוא נחשב שלו ואין שום אדם יכול לשלוט
בו . וזהו מה שפירשו ז"ל אם בסף תלזה את עמי את
העני מה שאתה נותן לעני הוא עמך דוקא ואין שום אדם
יכול לשלוט בו . וזהו וכל אשר יעשה הדקה שהוא עושה
ילליה . לא כן הרשעים שאין נותנים לדקה והממון שלהם
כמו אשר תפסו רוח :

לא כן הרשעים כי אם כמון אשר תפסו רוח . כי
יודע ה' דרך לדקים ודרך רשעים תאבד . יובן
ע"פ מ"ש הרב מהר"י אלנאי ז"ל פ"ר בפר ע"פ רק
אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה על כן אפקוד עליכם .
ומקשים בשביל שאתכם ידעתי על כן אפקוד עליכם וכו' .
אלא משל לשני בני אדם שלוו מאדם א' לאוהבו נפרע
ממנו מעט מעט . לשונאו נפרע ממנו בבת א' . והקשה
הרב שם מה היא אהבה הלא ק"ל במציעא דף עז ע"ב
אמר רבא האי מאן דאזוסיא מאה זווי להבריה ופרעו זוזא
זוזא פרעון הוי ולית עליה אלא תרעומת דא"ל אפסדתן
מנאי . ופסקוהו הר"ש וסטור סי' עד . וכתב הרב ז"ל
בשם בעל הספור א"ש פ"ש שיש לו תרעומת אינו יכול לומר
לו תן לי מעותי בבת א' וכו' ע"ש . וא"כ דינא הכי
ומה אהבה יש . וישבז הקירס זו רחיתי להרב מהרי"ט
ז"ל ח"מ ס"י כ"ה בשם המרדכי דוקא תוך זמנו אבל
רשעים זמנו פרעון זוזא זוזא לא הוי פרעון ומאי המלוה

תהלים ב

ב לְמָה רָגַשׁוּ גוֹיִם וְאֹמִים יִהְיוּ רִיק׃
ג יִתְיַצְּבוּ מַלְכֵי אֶרֶץ וְרוֹזְנִים
נִסְדְּרוּ יַחַד עַל יְהוָה וְעַל מְשִׁיחוֹ׃
ד נִגְתָּקָה אֶת מוֹסְרוֹתֵימוֹ וְנִשְׁלִיכָה
מִמֶּנּוּ עֲבֹתֵימוֹ׃ ה וַיֹּשֶׁב בַּשָּׁמַיִם יִשְׁחַק
אֲדֹנָי יִלְעַג לָמוֹ׃ ו אֵיזוּ יִדְבַר אֱלֹהֵימוֹ

תהלות ישראל

לעבד עכ"ד (וקשה לי על דבריו דהרי מרן ז"ל כתב
בהדיא חוץ זמנו ולמה הביא ממחר"מ מט דהמרדכי הביאו
מרן ב"י וז"ל ובהנה עי"ש) וסיים דהיינו אהבה דלנבי
ישראל אפילו הניע הזמן נפרע מעט מעט אבל לנבי
או"ה נפרע בבת א' וזהו לא כן הרשעים או"ה נפרע
בבת א' כי אם כמון אשר תדפנו רוח כי יודע ה'
דרך לדיקים ע"ד רק אחכס ידעתי ויפרע מהם מעט
מעט ודרך רשעים תאבד בבת א' ולכן אבדה בכל ולור
כי נפרע להם בבת א' לא כן ירושלים מעט מעט
נפרע ממנה :

מזמור ב

יִתְיַצְּבוּ מַלְכֵי אֶרֶץ וְרוֹזְנִים נִסְדְּרוּ יַחַד עַל ה' וְעַל מְשִׁיחוֹ׃
אִפְסָר לָרְמוֹ הַעֲנִין דְּאִיתָא בְּגַמ' פְּסָחִים בְּיוֹם
הַגָּמֵל אִתְּ יִלְחָק. לַע"ת הַק"בָּה עוֹשֶׂה סְעוּדָה לְלִדְיָקִים בְּיוֹם
שִׁיגְמוֹל חֲסֵד עַם זָרְעוֹ שֶׁל יִלְחָק. לְאַחַר שְׁאוּכְלִים וְשׁוֹתִים
נֹתְנִים לוֹ לְאַבְרָהָם כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה אֲמוּרִים לוֹ בְּרַךְ אֲמוּרָה
אֲנִי לֹא אֲבָרַךְ לְפִי שִׁי'א מִמֶּנִּי יִשְׁמַעְחֵל. נֹתְנִים לְיִלְחָק
אֲמוּרָה לֹא אֲבָרַךְ שִׁי'א מִמֶּנִּי עָשׂוּ וְכו' . נֹתְנִים לְדוֹד אֲמוּרָה

תהלים ב

בָּאִפוֹ וּבְחֶרְוֹנוֹ יִבְהַלְמוּ׃ וְאֲנִי נִסְכַּחְתִּי
מִלְכֵי עַל צִיּוֹן הַר קֹדֶשׁ י׃ אֲסַפְּרָה אֶל
חֵק יי אֲמַר אֵלַי בְּנֵי אֲתָה אֲנִי הַיּוֹם
יְלֻדְתִּיךָ׃ ט שֶׂאֵל מִמֶּנִּי וְאֲתָנָה גוֹיִם
נִהְלַתְּךָ וְאֲחֻזְתְּךָ אֶפְסֵי אֶרֶץ׃ י תִּרְעַם
בְּשֶׁבֶט בְּרֹזֶל כִּכְלִי יוֹצֵר תִּנְפְּצֵם׃ יא

תהלות ישראל

אני אברך ולי נאה לברך שנה' כוס ישועות אשה וכסס ה'
אקרא ע"כ והמפרשים הקשו מה דוד לומר אני אברך
והלא יש לו עון בת שבט, חמנס הענין הוא הנס באמת
שכל א' וא"י לו ס בה ואינו יכול לברך אבל הענין הוא
כי מלינו משיח נקרא ה' דכתיב משיח ה' נדקנו וואתח
בגמ' המשיח אס הוא מן הייח הוא דוד ואס מן מנייח
הוא דוד דכתיב ודוד עבדי נשיח להם לעולם ווא"כ אס
יברך אחע"ה או א' מהמסובין ברוך אתה ה' יש מקום
לומר שהור על משיחו אבל אס משיחו מברך
אני אין ספק שהור על הק"בס ובה סירשו ז"ל כוס
ישועות אשה אני והטעם כי וכסס ה' אקרא עכ"ד
וזהו ה' מנת חלקי וכוסי שאני אברך והטעם אברך את
ה' אשר יעלני והו תינצבו מלכי ארץ ורוזנים נוסדו
יחד ואני אברך והטעם שאס יברכו הס על ה' ועל
משיחו ויהיה הברכה בספק למי מברכין אס לה' או
למשיחו שג"כ נקרא בשם ה' אבל אס אני אברך משמע
על ה' דוקא וזהו לא לנו ה' לא לנו שמומרים החבות
לא לנו הברכה והטעם כי לשמך תן כבוד דו"ק (אח"ך
רחמי להרב אמר יוסף ז"ל שקדמני בזה) :

תהלים ב

וְעַתָּה מְדַבְּרִים הַשְּׁפִירוּ הַיְסוּרוֹ שְׁפִטֵי
אָרֶץ : י עֲבְדוּ אֶת יְהוָה בְּיִרְאָה וּבְיִדְוֹ
בְּרַעְדָּה : י גִּשְׁקוּ בַר פֶּן יֵאָנֶף וְתֵאבְדוּ
דָּרֶךְ כִּי יִבְעַר בְּמַעַט אַפּוֹ אֲשֶׁרֵי כָל
חוֹסֵי בוֹ :

תהלות ישראל

וכונת דבריו חזי אברך אסתר על מה שדרשו ז"ל כי
רויחי בכניו לי מלך עלי מלך שאני גור והוא
מבטל : וזוה פירשו המפרשים ז"ל הפסוק לי דבר לור
ישמעל שאמר לי עלי מלך ואני הייתי חושב מושל באדם
ע: כני אדם אבל באמת לי מלך עלי מלך והוא לדיק מושל
ב ראת אלמים עכ"ד והוא חזי אברך ולי כאה לברך :
ישב בשמים ישחק ה' ילעג למו ודרשו רז"ל לעת"ל
יבואו חו"טע וינמרו למה לא כפית עלינו את
ההר כנינית כמו שכפית על ישראל : וה' משיב להם מלוח
קלה יש לי . מלות סוכה וכו' והם מבצטין וכו' וה'
שחק עליהם וכו' עי"ש . וסניך ליה אז ידבר אלימו
באפו ובחרונו יבסלו : אפטר לרמוז ע"פ מ"ש הרב ארן
החיים ע"פ סנו' לגה כל הש רות מתהילן בזה לפי שהוא
מורה על יחוד קב"ה הו"ה אדנות ה' חות ות . וכן סוכ'ה
גימ' הו"ה אדנות : והוא חזו רמו לסוכה ידבר אלימו
באפו ובחרונו שמוניא חמה מנרתקס יב' לגו יכעטו בסוכה
ויולא'ס : וזו חזו חזו ידברו ודו"ק :

אספרה אל חק ה' אמר אלי בני אתה . ואחזותך
אפסי ארץ : אפטר בצ"ש המפרשים ז"ל מזה
קניית ארץ כושן יש לנו דין בניס דאיך קנו חזי והלא
קיי"ל מי שנתב נכסיו לעבדו ושייר נרקט כל שהוא לא

תהלים ב

מְזִמּוֹר לְדוֹד בְּבָרְחוֹ מִפְּנֵי אֲבִשְׁלוֹם
בְּנוֹ : א יְהוָה מָה רַבּוּ צָרֵי רַבִּים
קָמִים עָלָי : ב רַבִּים אֲמָרִים לַנְּפִשִׁי אֵין

תהלות ישראל

קנס יסק"בה שייר חו"ל . אמנס חס אנחנו יש לנו דין
בניס ולגבי הכן אפילו שייר קנס עכ"ד . וזוה אספרה
אל חק ה' אמר אלי בני אתה . ועי"ז ואתנה גוים נח.תך
ואחו.וך אפסי ארץ כי יש לנו דין בניס :

מזמור ג

מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו . והק' בגמ'
ובזוהר מזמור לדוד קינה לדוד מצעי ליה .
ובגמ' תירלו כשא"ל הקב"ה הכני נוקים עלך רעה מביתך
לא הים יודע מהו חס עבד וכו' כשקם עליו אבשלום אמר
שירה . ובזוהר תרלו לפי שראש שיעקב ברה לשדה ארס
לברו דכתיב ויבחה יעקב שדה ארס ומשה ברה לברו
למדן . ודוד ראש שכל גבורי ישראל הו עמו לכן אמר
שירה ע"כ . ולי נראה לפי שא"ל הקב"ה כשלקח את שבע
הכני מקים עליך רעה מביתך וא"ל דוד חטאתי ונתבייש .
ואיתא בגמ' ברכות כל העושה דבר עבירה ומתבייש בה
מכפר ס לו כל עונותיו שנאמר למען ת כרי ובושת בכפרי
לך את כל אבר עשית וכו' . וזוהר מזמור לדוד שנתכפרו לו
עונותיו ואמר שירה לכן כתיב מזמור :

רבים קמים עלי . ויענני מהר קדשו סלה . אפטר
לרמוז הענין כי ידוע חזו"טע עווענים אחרי רבים
לשעות והם רבים ולריך לעע"ז . והכל יפלה פיהם כי
קי"ל קרוב ומוכח מכה סברה עדיף מרובא . והנה הקב"ה
קרוב לכל קוראיו משא"ב עע"ז ילעקו אליו ולא יענה .

ישועתה לו באלהים סלה : ג ואתה יהוה מגן בעדי כבודי ומרים ראשי : ד קולי אל יהוה אקרא ויענני מהר

תהלות ישראל

וזהו רבים קמים עלי בטענת אחרו רבים להטות אבל חמת הק"כ קרוב לנו ועונה בעת לרס וזכו ויענני מהר קדשו סלה וקיי"ל קרוב מכה סכרה עדיף מרובא ואתה ה' מגן בעדי וגו' והוי קרוב עדיף מרובא :

א איתא במדרש ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם אמר הקב"ה לישראל אתם בני ואני אביכם עשו בית לאב וישכון אלל הבן ע"כ וידוע דלגבי בן לא אמרינן אחרי רבים להטות דהבן כרוך אחר אביו וזהו רבים קמים עלי בטענת אחרי רב ס להטות אבל ויענני מהר קדשו סלה שהוא הבן בונה בית לאביו ולגבי בן לא שייך אחרי רבים להטות :

ובזה יובן כוונת מאמר רז"ל כל המתגאה כאלו ע"ז וקסה מה שייכות גאווה עם ע"ז הלא איתא ברז"ל כל המתגאה גורס לשכינה שחכתלק מישראל והק"כ אומר אין אני והוא יכולים לדור בעולם א"כ כיון שהק"כ אומר ע"ז הגוותן אין אני יכול לדור עמו אין לו דין בן ולכן כאלו ע"ז דשייך לומר אחרי רבים להטות :

ובזה יובן כוונת מדרש ש"ס משכני אהרין נרוה מנה שהשרית שכינתך בינינו אהרין נרוה : כי ע"י השראה שכינה הו"ל דין בנ ס והבן כרוך אחר אביו וזהו אהרין נרוה ולא נעבוד ע"ז כי בטלה טענת אחרי רבים וזהו יובן כוונת הכתוב עני תמיד אל ה' והוא כי כו"ס הוא רחמים וכרהס אב טל בנ ס וכי כוא יוליא מרבת רגלי שאין יכול ס לטעון אחרי רבים וכאמור :

קדשו סלה : ס אני שכבתי ואישנה הקיצותי כי יהוה יסמכני : ו לא אירא מרבבות עם אשר סביב שתו עלי :

תהלות ישראל

א"כ עיני תמיד אל ה' שמצת בשם הרב המצדק מהר"ר יהודה קלין ז"ל ששי' כוונת הכתוב עני תמיד וגו' . ע"פ מ"ס רז"ל בפ"ב דקדושין מנא לן דאמרינן בכל התורה כולה דאין שליח לדבר עבירה משום דגלי קרא במעילה וטביחה ומכירה דיש שליח לדבר עבירה הו"ל ב' כתובים הבאים כא' וקיי"ל דאין מלמדין והקשו בג' דלמאן דאמר מלמדין מאי איכא למימר נילף ממעילה וטביחה ומכירה ותירלו בגמ' גלי לן רחמנא בשחטוי חוץ דס יחשב לאיש הויה הוא ולא שלוחו ופריך אשכחן שחטוי חוץ בכל התורה כולה מנא לן וכי תימא דיליף משחטוי חוץ אדיליף משחטוי חוץ נילף ממעילה וטביחה ותירלו דהר כתיב וכרת האיש ההוא חס אינו ענין לגופו תנשו לכל השורה כולה הוא ולא שלוחו דאין שליח לדבר עבירה והנה דוד המ"ע שהרג את אוריה ע"י שלוחו ואיתא בגמ' סתם האומר להצירו לא והרוג את הנפש הוא חייב ושלחו פטור וזהו עיני תמיד אל ה' כי הוא כתיב ולא שלחו וזהו יוליא מרבת רגלי שלא אתחייב על הריגת אוריה ע"כ שנעתי ודפ"ח : וזהו יב לפרש כוונת הכתוב אומר לה' מחסי ומלודתי אלתי אבטח בו כי הו"ל יליך מפסח יקוש הוא ולא שלוחו וכאמור :

א רבים אומרים לפסעי ואתה ה' מגן בעדי אני שכבתי ואישנה אפטר לרמוז ע"פ מ"ס הרב מהר"י אלנאי ז"ל בפ' שמע יעקב פר' אחרי וחורף דבריו כי סנה בזהר אמרו ע"פ כי יכרה איה לומר

ח קוֹמָה יְהוָה הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהֵי כִּי הַבֹּיֹת
אֶת כָּל אֹיְבֵי לִחֵי שְׁנֵי רָשָׁעִים שִׁבְרַת :

תהלות ישראל

דחוטא דין מזיק יש לו פוגם ונפגם . והנה ככללות
ישראל - יש ג' סוגים . א' עם הארץ דינו בזבורת ב'
החכמים וידועים דינם בציונות . ג' הגבונים דעדיפי
טובא דינם בעדית ומיה הטעם נוטל לדיק - א' ומכפר
על הדור כי הנוקין שמין להם בעדית . וזוה הטעם
משז"ל לא חרבה ירושלים אלה על שבזו בה ת"ח . הכוונה
שחס היו הת"ח חשובים בעיניהם אז הו"ל עדית והחוטא
יש לו דין מזיק והנוקין שמין להם בעדית . אמנם כיוון
שבזו ת"ח א"כ הו"ל זבורת לגביהו והם עדית לכן
חרבה ירושלים . וזה הטעם שאמרו רז"ל כל המציה ת"ח
אין תרופה למכתו כי ע"י שבזו ת"ח הו"ל זבורת ציונייהו
והם עדית לכן אין תרופה לזכתו . וזהו רבים אומרים
לנפשי אין ישועיה לו ואיתא בילכרופה דאג ואחיתופל
שמתיסין כנגד דוד הו"ל דוד זבורת לגביהו ואז ואתה
ה' מגן בעדי שלא תקחני הודם זמני כפרה י"ל הדור אלא
אני שכחתי ואישנה ו' לא אלק כפרה על הדור :

נתת שמחה לבני מעת דנגס ותירושם רבו . א תא צמד'
תהלים ע"פ נתת שמחה וכו' אמרו ישראל לפני
הקב"ה אר"הע על ידי שקבלו' תלות השפעת להם טובה
בעו"הו צייתן שכרם . אכן שגלטינו תר"ג מלות ע"א"כו
שתשפיע לנו טובה לעו"הב .

וזוה אפשר לפרש כוונת ר' חנינא בן עקשיא אומר ר"ה
הקב"ה לזכות את ישראל ר"ל יותר מאו"הע לפיכך
הרבה להם תורה ומלות . עוד איתא במדרש רבא פר'
תילדות על יקום איש לרורות בן אחותו של ר' יוסי בן
יופור איש לרדה והיה יקום רוכב על הסוס יום שנת כי

ט לַיהוָה הִישׁוּעָה עַל עַמִּי בְּרַבְחָתָךְ
פְּלָה :

ד לַמִּנְצָחַ בְּנִינֹת מוֹמֹר לְדוֹר :
א בְּקִרְאֵי עֲנֵנִי אֱלֹהֵי צְדִיקי בְּצָר

תהלות ישראל

י"א לתרבות רעה וסיו מוליכים לפניו את הקורק לתלות
עליה את ר' יוסי כי היה זמן שמד ומוליכים את ר' יוסי
לתלותו על הקורה בשביל שעסק בתורה א"ל יקום לר' יוסי
ראה הסוס שהרכיבני עליו אדוני (ר"ל השטן) וראה את
העץ שהרכיבך אדונך (ר"ל יל"הט) לתלות אותך עליה ע"י
שעסקת בתורה א"ל ר' יוסי אם זה למכעיסיו שעשה להם
טובה ק"ו לעושי רלונו . א"ל יקום כלום עשה אדם רלונו
יותר ממך . א"ל אם כך לעושי רלונו קל וחומר למכעיסיו
מיד נכנסו דברים אלו ביקום כארס של נחש ונתהרט ועשה
תשובה והלך וקיים בעלמו ד' מיתות ב"ד ונפטר נתנמנס ר'
יוסי קודם שחלו אותו וראה מטתו של יקום פורחת באויר
ואמר בשעה א' קדמני לג"ע וכו' . ע"ש . נמלא שיש
להתלמד מן או"הע ועושי עבירות כשהם בשלום אם כך
למכעיסיו ק"ו לעושי רלונו . וכן יש להתלמד מן עושי רלונו
כשהיה עליהם ה"ו פורענות אם כך לעושי רלונו ק"ו
למכעיסיו . וזוה אני מפרש כוונת התנא ר' ינאי אומר אין
בידינו לא משלות הרשעים אף לא מיסורי הלדיקים ר"ל
לא למדנו מוסר לא משלות הרשעים ולא מיסורי הלדיקים
וכאמור :

מומור ד

בצר הרחבת לי . כתוב בישיעיה נר ואור חשך בעריפיה .

הִרְחַבְתָּ לִי חֲנֻנִי וּשְׁמַע תְּפִלָּתִי : י בְּנֵי
 אִישׁ עַד מָה כְּבוֹדִי לְבִלְמַה תִּאְהַבּוּן
 רִיק תִּבְקְשׁוּ כֹזֵב סֵלָה : י יוֹדְעוּ כִּי הִפְלָה
 יְהוָה חֲסִיד לֹא יְהוָה יִשְׁמַע בְּקִרְאֵי
 אֱלֹהֵי : ד רְגֹזוּ וְאֵל תִּחַטְּאוּ אָמְרוּ
 בְּלִבְבְּכֶם עַל מִשְׁכַּבְּכֶם וְדַמּוּ סֵלָה :
 ז וּבְחַי וּבְחַי צַדִּיק וּבִטְחוּ אֵל יְהוָה :
 י רַבִּים אָמְרוּ מִי יִרְאֵנוּ טוֹב נִסָּה עָלֵינוּ
 אֹר פְּנֵיךָ יְהוָה : ז נִתְתָּה שְׁמַחָה בְּלִבִּי
 מֵעַת הִנָּגַם וּתִירוּשָׁם רַבּוֹ : ח בְּשָׁלוֹם
 יַחְדָּו אֲשַׁבְּבָה וְאִישָׁן כִּי אַתָּה יְהוָה
 לְבַדְּךָ לְבַטַח תּוֹשִׁיבֵנִי :

תהלות ישראל

ופירשו המפרשים ז"ל לר הוא הלצנה ואור זו
 השמש ואיתא צוטר בימי שלמה קיימא סיסרא באשלמותא
 מן אה"ע עד שלמה ע"ו דורות ומן שלמה עד לדקיסו
 נכנס סיסרא ואל"כ דוד המ"ע הוא י"ד זוסו בל"ר זסו
 לצנס הרחבת לי סהוא הים י"ד :

תאהבון ריק תבקשו כוז סלה כחכו המפרשים ז"ל
 מי סהוא מדבר סקר אזי פלונית וגונדל דילה
 שסס מן כח ססקר באין אליו בלילה ונטמאין אותו בקרי
 וזסו סאהבון ריק אותיות קרי וסוא ע" תבקשו כוז סלה :

לְמַנְצָח אֵל הַנְּחִילוֹת מְזֻמּוֹר לְדָוִד :
 א אָמְרֵי הָאוֹנָה יְהוָה בִּינָה
 הַגִּינִי : י הַקְּשִׁיבָה לְקוֹל שׁוֹעֵי מַלְכִי
 וְאֵלֵהוּ כִּי אֵלֶיךָ אֶתְפַּלֵּל : י יְהוָה בִּקֵּר
 תִּשְׁמַע קוֹלִי בִּקֵּר אֶעֱרֹךְ לָךְ וְאַצְפָּה :
 י בִּי לֹא אֵל חֲפִיץ רָשָׁע אַתָּה לֹא יִגְרֹךְ
 רַע : ס לֹא יִצְבּוּ הַדּוֹלִים לִנְגַד עֵינֶיךָ
 שְׁנֵאתָ כָּל פְּעֻלֵי אָוֶן : ו תִּאֲבֹר הַבְּרִי
 כֹּזֵב אִישׁ דָּמִים וּמְרֹמָה יִתְעַב יְהוָה :
 ז וְאֲנִי בְּרַב חֲסָדֶיךָ אָבּוֹא בֵּיתְךָ
 אֲשַׁתְּחֹוֶה אֵל הַיּוֹכֵד קִדְשְׁךָ בִּירְאָתְךָ :
 ח יְהוָה נַחֲנִי בְּצַדִּיקְתְּךָ לְמַעַן שׁוֹרְרֵי
 הַיָּשָׁר לְפָנָי דִּרְפָּךָ : ט כִּי אֵין בְּפִיָּהוּ
 נְכוֹנָה קִרְבָּם הוֹוֹת קִבֵּר פִּתּוּחַ גִּרְגָם
 לְשׁוֹנָם יַחֲלִיקוּן : י הָאֲשִׁימָם אֱלֹהִים יַפְלוּ
 מִמַּעַצּוֹתֵיהֶם בְּרוֹז פִּשְׁעֵיהֶם הִדְיָהמוּ
 כִּי מָרוּ בְךָ : יא וְיִשְׁמַח כָּל חוֹסֵי בְךָ
 לְעוֹלָם יִרְגְּנוּ וְתִסַּךְ עָלֵינוּ וְיַעֲלֶצּוּ בְךָ
 אֲהַבֵּי שְׁמֶךָ : יב כִּי אַתָּה תִּבְרַךְ צְדִיק

יְהוָה כַּצְנֵה רְצוֹן תַּעֲטֶרנִי :

וּלְמַנְצַחַת בְּנִגְיָנוֹת עַל הַשְּׁמִינִית מִזְמוֹר

לְדָוִד : א יְהוָה אֵל בְּאִפְּךָ תוֹכִיחֵנִי

וְאֵל בְּחֶמְתְּךָ תִּיַסְרֵנִי : ב חַנּוּנֵי יְהוָה

כִּי אִמְלֵךְ אֲנִי רַפְּאֵנִי יְהוָה כִּי נִבְהַלְוּ

עַצְמוֹ : ג וְנַפְשִׁי נִבְהַלָה מְאֹד וְאַתָּה

יְהוָה עַד מָתִי : ד שׁוּבָה יְהוָה חֲלָצָה

נַפְשִׁי הוֹשִׁיעֵנִי לְמַעַן חֲסִדְךָ : ה כִּי אִין

בְּמוֹת זְכָרְךָ בִּשְׁאוֹל מִי יוֹדֵה לָךְ :

ו יִגְעַתִּי בְּאַנְחָתִי אֲשַׁחַה בְּכָל לִלְוָה

מִשְׁתִּי בְּדַמְעֹתַי עַרְשֵׁי אִמְסָה : ע עֲשֵׂשָׁה

מִכַּעַם עֵינַי עֲתָקָה בְּכָל צוֹרְרָי : ס סוֹרוּ

מִמֶּנִּי כֹל פֶּעֲלֵי אֹוֶן כִּי שָׁמַע יְהוָה קוֹל

בְּכִי : פ שָׁמַע יְהוָה תַּחֲנֹתַי יְהוָה

תִּפְלֹתַי יִקַּח : ז יִבְשׁוּ וַיִּבְהַלְוּ מְאֹד כָּל

אִיבֵי יֹשְׁבֵי יַבְשׁוֹ רְגַע :

שְׁנִיזוֹן לְדָוִד אֲשֶׁר שָׁר לַיהוָה עַל הַבְּרִי

כוֹשׁ בֶּן יַמִּינִי : ח יְהוָה אֱלֹהֵי

בְּךָ חֲסִיתִי הוֹשִׁיעֵנִי מִכָּל רָדְפֵי וְהַצִּילֵנִי :

יא

כִּי פֶן יִטְרַף כְּאַרְיֵה נַפְשִׁי פִּרְק וְאִין

מִצִּיד : א יְהוָה אֱלֹהֵי אִם עָשִׂיתִי זֹאת

אִם יֵשׁ עוֹד בְּבִפְי : ב אִם גִּמְלַתִּי שׁוֹלְמִי

רַע וְאַחֲלָצָה צוֹרְרֵי רִיקָם : ג יִרְדֹּף

אוֹיֵב נַפְשִׁי וַיִּשַׁג וַיִּרְמָס לָאָרֶץ חַיִּי

וּכְבוֹדִי לַעֲפַר יִשְׁכַּן סֵלָה : ד קוֹמָה

יְהוָה בְּאִפְּךָ הַנְּשֵׂא בְּעִבְרוֹת צוֹרְרֵי

וְעוֹרָה אֱלֹי מִשִּׁפְט צוֹיֹת : ה וְעַדֹת

לְאֵמִים תִּסּוּבְכֶךָ וְעֲלִיָה לְמָרוֹם שׁוּבָה :

ו יְהוָה יִדִּין עַמִּים שִׁפְטֵנִי יְהוָה בְּצַדִּיק

וּכְתַמִּי עָלַי : ז יִגְמַר נָא רַע רְשָׁעִים

וּתְכוֹנֵן צַדִּיק וּבְחַן לִבּוֹת וּכְלִיוֹת

אֱלֹהִים צַדִּיק : ח מִגְּנִי עַל אֱלֹהִים

מוֹשִׁיעַ יִשְׂרָאֵל לֵב : ט אֱלֹהִים שׁוֹפֵט

צַדִּיק וְאֵד זַעַם בְּכָל יוֹם : י אִם לֹא

יִשׁוּב חֲרָבוֹ וּלְטוֹשׁ קִשְׁתּוֹ דֶּרֶךְ

וַיִּבּוֹנֶנָה : יא וְלוֹ הִכִּין כָּלִי מוֹת חַצְיוֹ

דִּדְקִים יַפְעַל : יב הִנֵּה יִחַבֵּל אֹוֶן וְהָרָה

עַמֵּל וַיִּגְדַּר שִׁקֵּר : יג בּוֹר כָּרָה וַיִּתְּשָׁרְהוּ

וַיִּפֹּל בַשַּׁחַת וַיַּעַל : טו יָשׁוּב עִמָּלוּ
בְּרֵאשׁוֹ וְעַל קִדְקִדּוֹ חֲמָסוֹ יִרָד :
י אֲוֶדָה יְהוָה בְּצַדִּיקוֹ וְאֲזַמְּרָה שֵׁם
יְהוָה עֲלֵיוֹן :

ס לַמְּנַצֵּחַ עַל הַגִּתִּית מִזְמוֹר לְדָוִד :
א יְהוָה אֲדִינֵנוּ מָה אֲדִיר שִׁמְךָ
בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּנְהַה הַיּוֹדֵךְ עַל
הַשָּׁמַיִם : ב מִפִּי עוֹלָלִים וַיִּנְקִים וַיִּסְדֹּת
עַוְוָה לְמַעַן צוֹרְרִיךְ לְהַשְׁבִּית אוֹיֵב
וּמִתְנַקֵּם : ג כִּי אֲרָאָה שִׁמְךָ מַעֲשֵׂה
אֲצַבְעֵתֶיךָ יִרְחַו כּוֹכָבִים אֲשֶׁר כּוֹנְנִתָּהּ :
ד מָה אֲנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֵנוּ וּבֶן אָדָם כִּי
תִּפְקַדְנוּ : ה וַתִּהְיֶה מַעַט מַאֲלֵהִים
וּכְבוֹד וְהַדָּר תִּעֲשֶׂרָהוּ : ו תִּמְשִׁיכֵהוּ
בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ כָּל שִׁתָּה תַחַת רַגְלֵנוּ :
ז צַנְהָ וְאֵלֵפִים כָּלָם וְגַם בְּהִמּוֹת שָׂדֵי :
ח צַפּוֹר שָׁמַיִם וְדָגֵי הַיָּם עֵבֶר אַרְחֹת
יָמִים : ט יְהוָה אֲדִינֵנוּ מָה אֲדִיר שִׁמְךָ
בְּכָל הָאָרֶץ :

ט א לַמְּנַצֵּחַ עַל מוֹת לֵבָן מִזְמוֹר לְדָוִד :
ב אֲוֶדָה יְהוָה בְּכָל לִבִּי אֲסַפְּרָה
כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ : ג אֲשַׁמְּחֶה וְאֶעֱלֶזָּה בְּךָ
אֲזַמְּרָה שִׁמְךָ עֲלֵיוֹן : ד בְּשׁוּב אוֹיְבֵי
אֲחֹר וּכְשֶׁרוֹ וַיֵּאבְדוּ מִפָּנֶיךָ : ה כִּי
עָשִׂיתָ מִשְׁפָּטִי וְדִינִי יִשְׁבֹּת לְכַסֵּא
שִׁפְטֵי צֶדֶק : ו גַּעֲרַת גּוֹיִם אֲבִדְתָּ רָשָׁע
שָׁמַם מַחִיתָ לְעוֹלָם וְעַד : ז הָאוֹיֵב תִּמְנוּ
חֲרָבוֹת לַנֹּצֵחַ וְעָרִים נִתְּשַׁת אֲבָד זִכְרָם
הָמָּה : ח וַיְהִי לְעוֹלָם יֹשֵׁב כּוֹנֵן
לְמִשְׁפַּט כֶּסֶא : ט וְהוּא יִשְׁפֹּט תִּבְלָה
בְּצֶדֶק יִדִּין לְאֲמִים בְּמִישְׁרִים : י וַיְהִי
יְהוָה מִשְׁנֵב דָּדךָ מִשְׁנֵב לְעֵתוֹת
בְּצַרָּה : יא וּבְכַתְּחוֹ בְּךָ יוֹדְעֵי שִׁמְךָ כִּי
לֹא עֲזַבְתָּ הַר שִׁידֵי יְהוָה : יב זְמַרְוֹ לִיהוָה
יֹשֵׁב צִיּוֹן הַגִּידוּ בְּעַמִּים עֲלִילוֹתָיו :
יג כִּי דָרַשׁ דָּמִים אוֹתָם זָכַר לֹא שָׁכַח

תהלות ישראל

מזמור ט

כִּי דוֹרַשׁ דָּמִים אוֹתָם זָכַר לֹא שָׁכַח

צַעֲקַת עֲנִיִּים : י חֲנַנֵּנִי יְהוָה רְאֵה עֲנִי
מִשְׁנֵאֵי מְרוֹמָי מִשְׁעָרֵי מוֹת : י ד לִמְעַן
אֲסַפְּרָה כָּל תְּהִלָּתְךָ בְּשַׁעֲרֵי בַת צִיּוֹן
אֲגִידָה בִישׁוּעַתֶּיךָ : טו שְׁבַעוּ גוֹיִם בְּשַׁחַת
עֲשׂוֹ בְרִשְׁת זֶה טָמְנוּ נִלְבְּדָה רַגְלָם :

תהלות ישראל

ר' אלעזר בר"ש ז"ל שהיה חולה ובה' לב"ה סמך והביאו
לפניו כמה מיני דמים וכולם טיבר אותם ראה שהיו
מרכיבים חכמי המדרש אחריו א"ל אם כמותי יביאו כולם
זכרים וכן היה וזהו כי דורש דמים כמו ר"א בר"ש
שטיבר אותם והראיה אותם זכ"ר שהולידו זכרים
ושמעתו בדרך הלל כי הנה הכס הדורש לקהל ואינו
רואה לקבל מהם נדבה אזי החכם הוא זכר המשפיע
והקהל כמשפיעים אמנם אם הוא דורש בשביל לקבל נדבה
אזי הם זכר ומשפיעים וזהו כי דורש דמי"ם שדורש
בשביל מטות אזי אותם זכר הקהל הם בחינת זכר ע"כ
שמעתי :

שבעו גוים בשחת עשו וגו' . אפשר לרמוז הענין
במעשה שהיה באל' שהיה צבפר ונשא אשה
ובתוך ימי חופה נפלה שריפה באותו כפר ובבית החתונה
והחתן ניזול בנפשו ובה' לכרך א' ובתוך הכרך ההוא
נודמן לו עשיר א' שאין לו בן והביאו לביתו והאכילוהו
והסקוהו והלבישו והיה נותן לו כל מה שלריך והעשיר
הגו' יש לו בת א' ונתייען עם אשתו לתת לו ויהיה
זה בנו וחתנו וכן היה שנתנו לו בתם ועשו נשואין
אמנם הוא ה' מלמעשה בלבו ואומר שמא אשתו ראשונה

טו נודע יהוה משפט עשה בפעל בפיו
נוקש רשע הגיון סלה : יו ישובו

תהלות ישראל

עדין בחייב והם אשכנזים ויש להם חרס רגמ"ה שלא
לישא ב' נשים . והמנהג לבוא עניים לבית החתן לחלק
להם ולזה נבא לכתוב לו העניים בשמותם אנשים
ונשים הבאים לבית החתונה . וסיה הגבאי מביא לו כל
יום ויום פנקס של עניים ויום ששי לחתונה הביא לו
הגבאי פנקס שמות העניים וראש ששם אשתו כתוב שם
וקרא לה ודיבר עמה על ענין זנות לאמר שמא נגשתה
זונה באלו הימים וכל מה שנתן לה נמון הרבה לא
קיבלה ונתחממת אללו שלא זיכתה ועדיין היא טהורה . הוזה
שעה ביקש מחמיו למחר יום ז' לנשואין להזמין דיני העיר
לסעודה וכן היה באלו דיני העיר לסעודה ובתוך הסעודה
אמר החתן יש לי דין לפיכך לומר עובדא כך היה אני הייתי
נשוי בכפר לזאת האשה הענייה שמה כך וכך. ונעשה שריפה
גדולה וברחו כל אנשי הכפר ולא ידעתי האשה אח"ך כי חשבת
שכשרפה והיא ג"כ חשבה שאני נשרפתי ואין א' יודע
בחבירו ואח"ך באתי בכרך הזה וזמנן לי ה' לבט"ה הזה
שלקחני לביתו והאכילני והסקני וגדלני כבן . ויתן לי
את בתו ועתה ידעתי כי אשתי היא עדיין בחיים וא"כ
כפי חרס רגמ"ה לריך לגרש לא' מהן . איזה מהן לריך
לגרש ואיזה מהן אשא . והדיינים א"ל לפי הנאמך שלך
בת הגביר תקח לך לאשה וזאת הענייה תגרש אותה כי
אם תקח הענייה מאין לך נמון לפרנס אותה . והשיב
להדיינים לא . אני לריך לגרש ולבת הגביר כי היא נשאת
לבסוף אמנם הענייה היא בראשונה וכל מה שהפלירו בו
לא שמע . וגירש את בת הגביר ויאל קול בעיר שהוא

רשעים לשאלה כל גוים שכחי אלהים:
יחבי לא לנצח ישבה אביון תקות

תהלות ישראל

איש אחתי שמוצ צת הגביר וכשא צת הענייה וכשמע
הדבר עד בית המלך והמלך שלח לקראתו לראותו וראתו
ויצעה אהוב עמו וכל יום ויום הולך אל המלך והמלך
מדבר עמו ומטייל עמו והיה שכנו כומר א' וראתו
ונתקא בו והלך אל צת המלך היחידה והאמר לה שחששה
עלמה חולה ויבא המלך אללה ותאמר לו שלח לדבר עוד
עם היסודי הנו' . והמלך מרוב אהבתו בו א"ל שלח
תבוא עוד אל בית המלך אל תבוא אללי בנייה כל יום
ויום . והכומר היה לו גינה אלל גינת המלך וראתו
שהיה מטייל עמו בנייה ונתקנה בו יותר ויותר ובה
אלל בתו וא"ל תצטי עמך חולה ותאמר למלך להרוג את
את היסודי הנו' וכן היה ויבא אללה המלך וא"ל אל תוסף
לדבר עוד אל היסודי ולוותר לפני אביה את העבד של
אביה לאמר הנה יש ככשן של אש בדרך הגינה הנו' ולוותר
לבעל הככשן כשתראה שיבוא גא'רי א' שעה ד' תקח
אותו מן הגא'רי ותשליכטו לככשן והיסודי יש לו מנהג
שכל יום שעה ד' הולך אל הגינה לטייל עם המלך
ואותו היום היסודי בא כמנהגו לילך שעה ד' אל המלך
והנה אדם לקראתו וילעק אליו לאמר אדוני אני יש לי
מלות סעודה ברית מילה יש לי ע' אנשים ואתה עשיתי
להשלים המנין . א"ל אני מתירא מן המלך שיש לי מנהג
כל יום שעה ד' אני הילך אללו ואם אבא אללך יעבור
הזמן וכעוס המלך עלי . א"ל אני אומר לך לעשות
ולקיים דברי מצ"ה הקצ"ה ואתה מתירא מן מלך צ"ו .
וכשא"ל הדברים האלו חזר ובה אללו וישב עד השלימו

עניים תאבד לעד : יט קומה יהוה אל
יעז אנוש ישפטו גוים על פניך :

תהלות ישראל

הסעודה ואח"ך רכב לבוא אל המלך . נחזור הענין אלל
הכומר . הכומר יודע לכשיבא היסודי לעבור על דרך
ככשן האש שבעל ככשן ישליכהו לתוך הככשן . קם ורכב
על הגא'רי לראות מה נעשה ביסודי כשבא אלל ככשן
האש קם בעל ככשן האש ולקח את הכומר והשליך אותו
לככשן האש כאשר נלשוה כשיבא למחר שעה ד' גא'רי א'
תקח לבעל הגא'רי ותשליך אותו לככשן . נחזור הענין
אל המלך היה יושב ומלטער על ה סודי על מה שנגזר
עליו . אחר כמה שעות והנה היסודי בא אל המלך ונפל
עליו לאמר אל תחשוב לי עון של אשר נתעכתי עד עתה .
שכך וכך היה עובדא . שא' יסודי היה לו סעודה ועכבני
אללו ושלח המלך לראות מה עשה בעל הככשן . א"ל
אדוני המלך גשיתי כאשר לויתני שנשעה ד' בא גא'רי א'
ובא אדם א' ולקחתי אותו והשלכתיו אל הככשן ובדקו
ומלאו הכומר נשרף והיסודי ניגול לפי שהוא אחתי ונעשה
קידוש ה' ע"כ שמעתי . וצוה י' לפרש כוונת הכתוב
מוזמר לו . כי ה' אהב משפט לרכו על היסודי הנו'
שעשה משפט לרק שנירש את צת הגביר וכשא העניה
שהיא הראשונה ועי"ו ולא יעזוב את חסידיו לעולם נשמרו
שניגול מככשן האש . ורע רשעים גכרת שהכומר נשרף .
וזהו נודע ה' משפט עשה מן כי ידעתיו ר"ל אהב ה'
לזה אשר משפט עשה ולא רנה לגרש את הענייה וצוה
הלילו מן הככשן ובפועל כפיו נוקם רבע זה הכומר
שנשרף במקומו . וזהו כוונת הכתוב בישייה מאשר יקרת
בעיני נכבדת ואני אהבתיך ועי"ו ואתן אדם החתיך

שִׁיתָה יְהוָה מוֹרָה לָהֶם יָדְעוּ גוֹיִם
אָנוּשׁ הִמָּה סֵלָה :

תהלות ישראל

ולאומים תחת נפשך וזהו טמנו גוים בשחת עשו ברשת
זו טמנו ולכדה רגלם . בקדרה שביטלו זה נתבטלו :
א"נ בפועל כפיו נוקש רשע . ע"פ מאי דקי"ל מהשבה
רעה אין הק"כ מהשבה וזהו בפועל כפיו
נוקש רשע הגיון סלה ודו"ק :

א"נ נודע ה' משפט עשה אשכר לרמוז ע"פ מ"ש הרב
ארץ החיים על תהלים מזמור לב וז"ל שמעתי משם
הרב שמשון מאלטרפולי ז"ל היה דורש ע"פ והסירותי את
כפי ורתיאת את אחורי וכתבו רז"ל מכאן שניתן רשות
למשחית להכל . הכוונה כי הגם בפסוק גבי מעיל . והיה
פי ראשו בתוכו שפה יהיה לפיו סביב כפי תחרה יהיה
לו לא יקרע . ואמר הרב כי הגם יש שם קדוש הנקרא
ב' כי והוא המפריד בין סמ"אל ובין לילית ולכן לפיו
סביב מעשה אורג ר"ת סמ"אל . תחרה יהיה לו לא יקרע
ר"ת לילית והשם הקדוש כפי' מפריד ביניהם וזהו והסירותי
את כפי ר"ל כשאקה את שם הקדוש מביניהם אז מתחברים
סמ"אל ולילית וזהו שאמרו מכאן שניתנה רשות למשחית
להכל עכ"ד . וזה אלפי כוונה הכתוב כסף מעלי הרחק .
מעלי אותיות מעיל ר"ל כפר' מעיל שם כפי' מרהיב בין
סמ"אל ובין לילית עי"ו והימתך תבעתני . וזהו פי'ך
אותיות כ"פ שלחת ברעה . אותיות ב' רעה ב' רעות
סמ"אל ולילית . כפר' המעיל שמכפר על ל"הר וזהו
ולשוך תלמיד מרונה ע"י שיקפר ל"הר יתחברו סמ"אל
ולילית וזהו נודע ה' משפט עשה כפר' על כפי' שם קדוש
המפריד בין ס' לפ' עי"ו נוקש רשע שינתקשו ויכסלו

יוד ה' לָמָּה יְהוָה תַּעֲמֹד בְּרָחוֹק תַּעֲלִים
לַעֲתוֹת בַּצָּרָה : בְּגֵאוֹת רָשָׁע יִדְלַק
עֲנִי יִתְפָּשׂוּ בְּמִזְמוֹת זֹו חָשָׁאוּ : כִּי הִלֵּל
רָשָׁע עַל תַּאֲוֹת נַפְשׁוֹ וּבִצֵּעַ בֶּרֶךְ נֶאֱמַר

תהלות ישראל

הרשעים :

ישוברו רשעים לשאלה . כתב רש"י ז"ל א"ר נחמיה
כל תיבה הלר"כה למ'ד בתחלתה הטיל לה ה"ה
בסופה . התיבון ליה והא כתיב ישוברו רשעים לשאלה .
דסיינו שהטיל לה ה"ה ולמ'ד ות רלו א"ר אצח בר זבדי .
לומר למדרגה התחזקה של שאלו ע"כ וכוונתו אם היה
אומר לשאלו או שאלה הייתי חומר למדור העליון לז"ח
לשאלה למדור התחתון . והא דכתיב לחלכה והטיל לה
ה"ה ולמ'ד . היינו לפי שהמלה היא חלכה ככתוב עליך
יעזוב חלכה . לכן הטיל למ'ד בתחלתה לומר לכל חלכה
ילפוטו והא דלא תירנו לומר שהמלה שאלה ולכן הטיל
לה למ'ד כמו שתרלתי גבי מלת לחלכה ילפוטו . התם
גבי שאלה כמה פעמים אומר שאלו והו"ל לומר לשאלו
משא"כ גבי מלת חלכה לא כתיב חלך . והא דכתיב
ירמיה י"ז הילך התם בתוספת יו"ד אבל בלא יוד לא
כתיב חלך ודו"ק :

מזמור יור

למה ה' תעמוד ברחוק . הרב ויעתר יתק כתיב כי
הנה כתבו ז"ל חשבון י"ג מדות דאס ה' ה' סס
שני מדות אס כן רחום והנון א' . ודוקא שלא צעת לרה
אבל צעת לרה לא . אמנם אס ה' ה' סס מדא א' א"ך

זעכו

יהוה : ז רשע כגבה אפו בד ידרש אין
אלהים כל מזמותיו : ח יהילו דרכיו
בכל עת מרום משפטיך מנגדו כל
צורריו יפיה בהם : ו אמר בלבו כל
אמוט קדר ודר אשר לא ברע : ט אלה
פיהו מלא ומרמות ותך תחת לשונו
עמל ואון : ט ישב במארב הצרים
במסתרים יהרג נקי עיניו דהלכה
יצפנו : ט יארב במסתר באריה בסכה
יארב לחטוף עני וחאף עני במשכו
ברשתו : ט ידפה ישה ונפל בעצומיו

תהלות ישראל

סו"ל רחום וחנון ב' מדות רחום בעת לרה וחנון שלא
בעת לרה
ברחוק שלא מן המנין לפי שתעלים לעתות בלרה אכל
שע"י בע"ה' מדת ה' לכן רחום בעת לרה וחנון שלא
בעת לרה עכ"ד וזהו כוונת הכתוב מרחוק ה' נראה לי
שלא כחשכ ב' מדות אלה מדת ה' וע"ז ואהבת עולם
אהבתיך על כן משכתיך חסד בין בעת לרה בין שלא
בעת לרה :

א"נ מרחוק ה' נראה לי אפשר לומר ונקדים מ"ס
רו"ל כל המעלים עיניו מן הדקס כאלו ע"ז
ו"ל מה שייכות יש לע"ז עם הדקס אמנם הענין שלא

חלבאים : י אמר בלבו שכה אל
הסתור פניו כל ראה לנצח : יא קומה
יהוה אל נשא ידך אל תשבח ענוים :
יב עד מה נאיך רשע אלהים אמר
בלבו לא תדרש : יג ראתה כי אתה
עמד וכעס תביט קתת בידך עלוק
יעזוב הלכה יתום אתה היית עוזר :
יד שבר זרוע רשע ורע תדרש רשעו
בל תמצא : טו יהוה מלך עולם ועד
אכרו גוים מארצו : טו תאות ענוים
שמעת יהוה תכין לבם תקשיב אזנד :
יז לשפט יתום ודך כל יוסף עוד
לעריץ אנוש מן הארץ :

תהלות ישראל

כתיב בתורה נתון נתן לו כי בגלל הדבר הוסיף יברכה ה'
אלהיך ורו"ל אמרו כל שנותן לדקס כאלו מלוס לה'
דכתיב מלוס ה' חונן דל ואל"כ מי שנותן לדקס יש לו
בעתון דקס"בה שנותן לו שכרו לעבוד ומי שאינו נותן
לדקס אזי הוא אינו מאמין ת"ו וכופר במ"ס ז"ל ולכן
אז"ל כל המעלים עיניו מן הדקס כאלו ע"ז וזהו
כוונת הכתוב מרחוק ה' נראה לי הכוונה אף שלא ראסן
אדם להק"בה אש"ה מה שליוס הק"בה בתורה ליתן לדקס

יא א למנצח לדוד ביהוה חסיתי איך
תאמרו לנפשי נודי הרכם
צפור : ב כי הנה הרשעים ידרכון קשת
פוגנו חצם על יתר לירות במו אפל
לישרי לב : ג כי השתות יהרסון צדיק
מה פעל : ד יהוה בהיכל קדשו יהוה
בשמים כסאו עיניו יחזו עפעפיו יבחנו
בני אדם : ה יהוה צדיק יבחן ורשע
ואהב חמם שנאה נפשו : ו ימטר על
רשעים פחים אש ונפרית ורוח זלעפות
מנת פוסם : ז כי צדיק יהוה צדקות
אהב ישר יחזו פנימו :

תהלות ישראל

אנחנו מקבלים עלינו ובוטחים בו שלעתיד שיתן להם
שכרם של מלות על כן משכתך חסד לעשות חסד ולדקם
עם בני אדם :

מוזמור יא

כי לדיק ה' לדקות אהב ישר יחזו פנימו . כתיב לדקות
סרונו צישראל ודרשו חז"ל דקם עשה סק"ב עם
ישראל שפירס בין האומות . והנה יל"ד למה נקט ל'
רבים לדקות חז"ל לומר דקם ל' יחזו אלא כמה לדקות

יב א למנצח על השמינית מוזמור
לדוד : ב הושיעה יהוה כי גמר חסד
כי פסו אמונים מגני אדם : ג שוא
ידברו איש את רעהו שפת חלקות
בלב ולב ידברו : ד יכרת ידוה כל
שפת חלקות לשון מדברת גדלות :
ה אשר אמרו ללשוננו נגביר שפתינו

תהלות ישראל

עשה עם ישראל ח' כח וישקוד ה' על הרעם ויבאיהם
עלינו כי לדיק ה' אלסינו . וסקפו וכי לדיק אלסינו
וישקוד הרעם עלינו . אלא לוקם עשה סק"ב סק"ב סק"ב
ב' סנים ליושבתם באין שני' תמ"ב וס דים והגלס
אותם כחמ"ן כדי שלא יתקיים סכסס מ"ס אחריו ואב"ת
מכרה . ב כתיב במלאכי והיו מנישי מלכה בלוקם
ואיתא בנ"מ קדושין דף ע"א ח"ר יחזקן לדקם עשה סק"ב
עם ישראל משפחה שיטמעה נטמעה . ופרש"י ז"ל ל' תד
אין סק"ב מה מדילס אלא סואיל וסי' עשה נטמעה וכשרים .
ג' לדקם שפירס . והכו כי לדיק ה' ריוז למ"ס וישקוד
ה' על הרעם . כי לדיק ה' אלסינו . לדקות אהב ח'
של משפחה וא' שפירס . ישר יחזו פנימו לרמוז ל סדו
ית' סזוכר להס ל' ש אל סעי' ש' עושים לעתיד ולא יזכור
להס הרע שרוליס לעשות לעתיד כמו סנ"ו כי' מ' סזוכר
מ"ת ד' תיב בסוליאך את סיעס מנלריס תעבדון את
האל יס על סה' סוס . ולא זכר להס סענל סעסו
לעתיד . והכו ישר יחזו פנימו . ולא הרע :

אֲתָנוּ מִי אֲדוֹן לָנוּ : וּמִשׁוֹד עֲנִיִּים
מֵאַנְקַת אֲבִיוֹנִים עֲתָה אָקוּם וְאֹמַר
יְהוָה אֲשִׁית בְּיִשְׁעֵי יָפִיחַ לוֹ : וְאִמְרוֹת
יְהוָה אֲמָרוֹת טְהוֹרוֹת כַּסֵּף צָרוּף בְּעֵלֶיךָ
לְאָרֶץ מִזְקֵק שִׁבְעֵתַיִם : אֵתְּהָ יְהוָה
תִּשְׁמְרֵם תִּצְרְנוּ מִן הַדּוֹר זֶה לְעוֹלָם :
יִסְכִּיב רְשָׁעִים וְתִהְלֹכִין כָּרֶם זֵלוֹת
לִבְנֵי אָדָם :

יג א לְמַנְצֵחַ מְזֻמָּר לְדָוִד : ג עַד אָנֹכָה
יְהוָה תִּשְׁכַּחֲנִי נֹצֵחַ עַד אָנֹכָה
תִּסְתִּיר אֶת פְּנֵיךָ מִמֶּנִּי : ג עַד אָנֹכָה
אֲשִׁית עֲצוֹת בְּנַפְשִׁי יָגוֹן בְּלִבִּי יוֹמָם
עַד אָנֹכָה יָרוּם אוֹיְבֵי עָלִי : יְהַבִּיטָה עַנְנֵי

תהלות ישראל
מזמור יב

משוד עניים מאנקת אביונים . איתא בגמ' כתובות
אין בן דוד כל עד ס' ס' ס' בוזוי ובוזוי אחר
בוזוי . וזו משוד עניים זכו בוזוי ומאנקת אביונים זכו
בוזוי אחר בוזוי . אז עתה אקום יאמר ה' שיגאלנו מן
סגלות :

יח יְהוָה אֱלֹהֵי הָאֲיֹרָה עֵינֵי פֶן אִישׁן הַמּוֹת :
פֶן יֹאמֶר אוֹיְבֵי יִבְדְּלוּ צָרֵי יִגְדְּלוּ פִי
אֲמוּשׁ : וְאֲנִי בַחֲסֵדֶךָ בְּטַחַתִּי יָגֵד לְבִי
בִישׁוּעַתֶּךָ אֲשִׁירָה לִיהוָה כִּי גָמַל עָלַי :
יד א לְמַנְצֵחַ לְדָוִד אָמַר נָבֵל בְּלִבּוֹ אִין
אֱלֹהִים הַשְׁחִיתוּ הַתְּעִיבוּ
עֲלִיכָה אִין עֲשָׂה טוֹב : ג יְהוָה מִשְׁמַיִם
הַשְׁקִיף עַל בְּנֵי אָדָם לִרְאוֹת הַיֵּשׁ
מִשְׁכִּיל דַּרְשׁ אֶת אֱלֹהִים : ג הַכֹּל סָר
יַחְדוֹ נֶאֱלָחוּ אִין עֲשָׂה טוֹב אִין גַּם אַחַד
: ד הַלֹּא יָדְעוּ כָּל פְּעֻלֵי אוֹן אֲכִלֵי עֲמִי
אָכְלוּ לֶחֶם יְהוָה לֹא קָרְאוּ : ס שֵׁם
פָּחַדוּ פָּחַד כִּי אֱלֹהִים בְּדוֹר צַדִּיק :
ו עֲצַת עֲנִי תִבְיָשׁוּ כִי יְהוָה מַחְסֵהוּ :
ז מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יִשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוֹב
יְהוָה שְׁבוֹת עִמּוֹ יָגֵל יַעֲקֹב יִשְׁמַח
יִשְׂרָאֵל :

טו ה מְזֻמָּר לְדָוִד יְהוָה מִי יָגוֹר
בְּאַהֲלֶיךָ מִי יִשְׁכֵן בְּבַר קִדְשֶׁךָ :

י הולך תמים ופעל צדק ודבר אמת
בלבבו : י לא רגל ועד לשונו לא עשה
לרעהו רעה וחרפה לא נשא
על קרבו : י נבזה בעיניו נמאס ואת
יראי ייבבד נשבע להרע ולא ימיר :

בזמור טו

הולך תמים ופועל צדק . אפשר לרמוז כספוק על ליל
הג סבועות . וכו' דליתא בוזר פר' אמור
דף נח על ענין ספרת העומר ו"ל ו' און דמטי להאי
יובא ט' ור' ותשכנא לא אחאבד מנ' ה' כהני לילה חכמי
ל' למלטי ב' ור' ככ"פ ונ' ה' בחור' שבכתב בזווג
הדא לעילא כדי מכרו על ה' ואלו זאת ברית אוח' .
לא י' וכו' מפד ומפי זר' ופי זרע זרעך וכו' ע"כ .
עוד עס הולך תמים ופועל צדק מאן הוא פועל צדק חלין
אין דמת' כי כל' בת' מיטתא וכל חד פועל צדק חקרי
עכ"ד . וכו' הולך תמים שלא חיבד השבון סג' ה' העומר .
ופועל צדק כל' ה' השבועות לקרית כליל' בחור' ככ"פ
יבוס בחור' שבכתב פי"ו מכרי' טל' לא ימושו מפד
וגו' וכו' ודבר אמת י' בחור' כדכתיב תורת א' ה' תורה
כפי'ו . כל' ב' ר' לו ב' וכן ב' . מאן ואל' תורה
מחרת כל' אכסניא כל' ב' י' ליל סבועות ועסק
בת' ככ"פ :

א"נ הולך תמים . אפשר עמ"ס סר' הי"דא ז'ל כס'
לואי' כלל על הפטרת בהקו' ו"ל שמעתי יש"ג'
מיני חגי' ה' דומ' לעכבי' דכל' משלו חל' ה' ה'
רעוע וקל להכרי' כן יש חכ' מהד' מדתו אך חין
הדושי' מיוסי' ואמתי' וכל' יסר' הכי' כי חין לו

ס כספו לא נתן בנשף ושחד עד נקי
לא לקח עשה אלה לא ימוט דעולם :
טו א מכתם לדוד שמרני אל כי חסיתי
בך : י אמרת יהוה אדני אתה
טובתי כל עדיך : י לקרושים אשר
בארץ המה ואדרי כל הפצי בם :
ד ירבו עבבותם אחר מהרו כל אפיך
נספיהם מדם ובל אשא את שמותם
על שפתי : ס יהוה מנת חלקי וכושי

תהלות ישראל

על מי סיסמוך . וכו' דומ' לדוד שנוכח מאחרי' וכו'
יותר רע . וכו' דומ' לדבורה שמנקטת עכ"ס טובים
וקולעת סאולת להסוך איתו דכ' וכו' ע"כ . וכו'
ה לך תמים שא' נו גונב מאחרי' סג' כמ' סג' . ופועל
צדק ספד כראשון שיסיד' שלו רעוע חלו' ה' דמות שלו
אחי' . ודבר חלו' כלכבו רמו' לנ' סג' שאוגר דבר
טוב ונעים כמו הדברה . וכו' דך סל' ודור' לשון
דברה . וכו' רמו' ודבר' גם כמו הדברה דבר טוב
ונעים . וכו' ודבר דבר' . וכו' על מפיכות מלא
דבר מדבורו טוב ונעים . וכו' עורי עורי דבורה סג'וא
סמין הטוב והנעים . וכו' סא' לקרא כס' צדק סג'וא
רעוע . וכו' קוס בר'ק . וכו' סג' יקרא סג' סג'וא
סג' מאחר' וכו' וסג' סג'ק' גם ששית' נא ריס סג'וא
לכס' כי חין סג'וא חל' מין דבורה וכו'אמור :

אתה תומיך גורלי : ו חבלים נפלו לי
בנעימים אף נחלת שפרה עלי :
אברך את יהוה אשר יעצני אף
לילות יסרוני בלילותי : ש שויתי יהוה
לנגדי תמיד כי מימיני בל אמוט :
לכן שמח לבי ויגד כבודי אף בשרי
ישכן בקבטי : כי לא תעזב נפשי

תהלות ישראל
מזמור טז

חבלים נפלו לי בנעימים אף נחלת שפרה עלי . איתא
בגמ' ת"ה של צבל נקראו חובלים ות"ה של
א"י נקראו כועס דכתיב לא' קראתי כועס אלו ת"ה
שבא"י . ולא' קראתי חובלים אלו ת"ה שבכלל . עוד איתא
ת"ה של א"י כוחין כשמן ופרס"י ז"ל שכל א' מתרין דברי
חבירו ות"ה שבצבל מריס כזית . וזהו וליון יאמר אי"ש
ר"ת א"י שמן שנוחין כשמן יולד בס שהוא מא"י . וגבי
חכמי צבל כתיב צ"ז לדבר ר"ת צבל זית וג"כ נקראים
חובלים וזהו יחז"ל לו . עוד איתא בגמ' חד מינייהו
כתרי מיין וחד מיין כד סליק להתם הוי כתרי מינייהו .
וזהו חבלים ת"ה שהוא נבצל והלך לא"י וזהו נפלו לי
בנעימים שהם ת"ה שבא"י . אף נחלת . שא"י נחלת
אבותינו עכ"ז שפרה עלי שהוא כתרין מינייהו . וזהו ונ"ה
ר"ת כועס חובלים שהם ת"ה צבל וא"י מלא חן בעיני ה' .
א"י חבלים נפלו לי . אברך את ה' אשר יעצני . אפשר
עמ"ש חכמי אשכנז לתרין חקירה א' דהנה יעקב

לשאול לא תתן חסידך לראות שחת :
יא תודיעני ארה חיים שבע שמחות
את פניך נעימות בימיך נצח :
יו א תפלה לדוד שמעה יהוה צדק
הקשיבה רגתי האזינה תפלת
בלא שפתי מרמה : ב מלפניך משפטי
יצא עיניך תחזינה מישרים : ג בחנת
לבי פקדת לילה צרפתני בל תמצא
זמתי בל יעבר פיו : ד בפעלות אדם

תהלות ישראל

ועשו חנקו עולמות ועשו נטל עו"הו ויעקב נטל עו"הב
וא"כ איך מלאנו ידינו ורגלנו לאכול ולשתות בעו"הו
יותר מכדי חיינו והלא הוא גזל בדינו ח"ו אלא אנחנו
אוכלים בעו"הו מדין עבד אוכל בתרומת רבו וקיי"ל אין
חולקים תרומה לעבד אלא בפני רבו . ולכן מצרכין ברוך
אתה ה' לנוכה כדי להורות ששכינה עמנו וסו"ל כפי
הדין שחולקין תרומה לעבד בפני רבו עכ"ד . וזהו חבלים
נפלו לי בנעימים אף נחלת שפרה עלי . וכי תימא והלא
עשו ויעקב חלקו עולמות והו"ל ח"ו גזל בדינו לז"א
אברך את ה' לנוכה והו"ל כדן שחולקין תרומה לעבד
לפני רבו . וזהו עיני תמיד אל ה' לנוכה ע"ז כי הוא
יוניא מרשת רגלי . וזהו שויתי ה' לנגדי תמיד . לכן
שמח לבי ויגד כבודי דלא הוי גזל כיון דחולקים תרומה
לעבד בפני רבו :

בדבר שפתיך אני שמרתי ארחות
פרייז : ס תמך אשרי במעגלותך בל
נמטו פעמי : ו אני כראתיך כי תעיני
אל הט אויבך די שמע אמרתי : ו הפכה
חסדיך מושיע חוסים ממתקוממים
בימינך : ס שמרני באישון בת עין בצל
בנפיק תסתירני : ט מפני רשעים זו
שדוני איבי בגפש יקיפו עלי : ח חלבמו
סגרו פימו דברו בגאות : יא אשורנו
עתה סכנונו עיניהם ישיתו לנשות

תהלות ישראל

מזמור יז

לפעלות לדס בדבר שפתיך אני שמרתי ארחות פרייז .
שמעתי מכת קדומים שמפרשים עפ"י מ"ס
בגמ' הקב"ה גור על הטיפס עשי או עני חס או טפס
אבל לדיק ורשע לא קאמר . וזכו לפעולות אדם בדבר
שפתיך שאתה גור על פעולות האדם עשי או עני חס
או טפס גבור או רלס אבל אני שמרתי ארחות כרין כי
לדיק ורשע לא קאמר אלא האדם בכחיתו כפ"ס וס"י :
ואני אחס בכנסניהם לרמוז עמ"ס הרב חקן אל"ס
כס' חיים וחדד כוונת הכתוב כי ה' יתן חכמה
מסיו דעת ותבונה וזקק הרב דס"ל לומר כי ה' יתן
חכמה ודעת ותבונה ותיכף מפיו יתירס . ואפשר על פי

בארץ : דמינו פאריה יכסוף למרף
ובכפיר יושב במסתרים : קומה יהוה
קדמה פניו הכריעהו פלטה נפשי
מרשע חרפך : ממתים ידך יהוה
ממתים מהדר חלקם פחיים וצפונך
תמלא בטנם ישבעו בגים והניחו
יתרם לעולליהם : אני בצדק אהוה

תהלות ישראל

מ"ס הרמב"ם ז"ל דחכס וטפס נני לא קאמר וכחז סרז
כספ משנה ז"ל דהא דקאמר בגמ' חכס או טפס דסיינו
ס הים חכס בעלמא אבל אינו בתורה עכ"ל וז"ס כי ה'
יתן חכמה ר"ל יאמר חכס אבל מסיו של אדם דעת ותבונה
עכ"ד . וזכו לפעולות אדם בדבר שפתיך שיהיה חכס
אבל אינו בחכמת התורה אבל אני שמרתי ארחות פרייז :
אני בצדק אחס פניך . אפשר לרמוז הענין כי הנה
יעקב היה שמו עקב ע"ס וידו אוחזת בעקב .
עשו היה שמו עשוי והקב"ה נטל יו"ד משמו של עשו
והוסיף ליעקב ונמלא שמו יעקב וכזה פירשו רבני אשכנז
כוונת הכתוב ואחרי כן ילא אחיו וי'דו ר"ל ה'יד אוחזת
בעקב עשו לכך ויקרא שמו יעקב עכ"ד . וזכו ובידי'ם ידו
עשו ר"ל ה'יד של יעקב היא מששו שנטלה ממנו . והנה
לעה"ל ככ"א נטל יעקב אבינו ע"ס הו"ו של עשו ונשאר
עם וזכו עס יאכלס . יעקב יהיה ויעקב . וזכו ויעקב נתן
לעשו שיקח ממנו סו"ו או ויסיס ויעקב . עוד כתב רס"י ז"ל
פ' בחקותי ע"ס וזכרתי את בריתי יעקב . יעקוב מלא יא'ו

פְּנִיךָ אֵשְׁבֶעָה בְּהַקְיִין תִּמְוֶנְתֶּךָ :

תהלות ישראל

שנטל מאליו הכביל ז"ל משכון וכו' ע"ש . וכודאי לעתיד
 אין מחזיר יעקב אע"פ לאלוהו את הו"ו דכתיב הכה חכמי
 שולח לכס את אליה הכביל בלא ווא' . ווא"כ יסיס יעקב
 ויעקוב גימ' קל' חותיות נדק . וזכו חני ס' קראתיך
 בלדק זה יעקב ואחזק בידך . ואיתא בזוהר פרשת וירא
 במדרש הנעלם אמר רשב"י הקב"ה קרי לאברהם וא"ל זילו
 ובקרו לפלנייה נדיקא דאתא ואקדימו ליה שלם מן שמי
 ואינון אמרי ליה מאריה דעלמא לא אתחוי לאבא למיזל
 למחמי לברא . ברא אתחוי למיזל ולמחמי לחבוי . וסוף
 קרי ליעקב וא"ל אנת דסוי לך לערא דבנין זיל וקבל פני
 פלנייה נדיקא דאתא ואנא אזיל עמך סה"ד מנקשי פניך
 יעקב סלס מנקש לא נאמר חלא מנקשי . ויעקב אע"פ
 כסא הכבוד וכו' ע"ש . וזכו חני ככ"ו הקב"ה . בלדק
 כסא יעקב אע"פ אהוה פניך לנדיק שנסטר מן העולם
 שבאים להקביל פניו הקב"ה ויעקב אע"פ וכאמור . וזכו
 נדק לפניו יסלך זה יעקב אע"פ אזי הלדיק ויסס לדרך
 סזמיו . וזכו בקראי עניי אלהי נדק' בלר הרחבת לי
 בעת פטירת הלדיק חוני ושמע תפילתי . וזכו מ"ש במדרש
 בקראי פניי אלהי נדקי אמר דוד אלהי אתה ועליך לנדקני
 שאתה אומר ליעקב אע"פ לך וקבל פניי הלדיק בשעת
 שנסטר וכאמור :

אני בלדק אחוס פניך . כתב הרב חי"ת ז"ל בס' מורה
 באלבט כי בלדקה מיוחד שם הוי"ה ב"ה הפרוטס
 היא יו"ד והמסה אלבעות ידו סס ה"ה וזרועו הוא ווא'
 והמסה אלבעות של עניי יסיס חיבור שם הוי"ה ב"ה .
 וזכו חני בלדק ע"י הלדקס אחוס פניך שאכונן שם
 הוי"ה ב"ה :

יח א לְמַנְצָה לְעַבְדְּ יְהוָה לְרוּד אֲשֶׁר
 דָּבַר לַיהוָה אֶת דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת
 בַּיּוֹם הַצִּיּוֹד יְהוָה אוֹתוֹ מִבֶּת כָּל אֵיבֹו
 וּמִיַּד שָׂאֵל : ב וַיֹּאמֶר אֲרַחֲמֶךָ יְהוָה
 חֲזֹקִי : ג יְהוָה סִלְעִי וּמְצוּדָתִי וּמַפְלְטִי
 אֱלֹו צוּרֵי אַחְסֶה בּוֹ מִגְּנֵי וּקְרָן יִשְׁעֵי
 מִשְׁגָּבַי : ד מִהֲלֵל אֶקְרָא יְהוָה וּמִן אֵיבֹו
 אִישׁוּעַ : ה אֶפְפוּנֵי חֲבֻלֵי מוֹת וְנִחְלִי
 בְּלִיעַד יַבְעֵתוּנִי : ו חֲבֻלֵי שָׂאוֹל סִבְבוּנִי
 קִדְמוּנֵי מוֹקְשֵׁי מוֹת : ז בְּצַר לִי אֶקְרָא
 יְהוָה וְאֵל אֱלֹהֵי אִשׁוּעַ יִשְׁמַע מֵהֵיכַל
 קוֹלִי וַיִּשׁוּעַתִּי לְפָנָיו תִּבֵּא בְּאוֹנִי : ח
 וַתִּגַּעַשׁ וַתִּרְעַשׁ הָאָרֶץ וּמוֹסְדֵי הָרִים
 יִרְגְּזוּ וַתִּתְנַעֲשׂוּ כִי חָרָה לוֹ : ט עָלָה עֵשֶׁן

תהלות ישראל

א"נ איתא במדרש ואתהני דהתבובס נקראת נדק דכתיב
 נוראות בלדק תעננו ע"כ ואיתא בגמ' גדולה
 תשובה שמנעת עד כסא הכבוד שלאמר טובה ישראל עד
 ה' אלסיך . וזכו חני בלדק זו התשובה שנקראת נדק אחוס
 פניך שמנעת עד כסא הכבוד :

באפו ואש מפיו תאכל גחלים בערו
ממנו : יט שמים וירד וערפל תחת
רגליו : יא וירכב על כרוב ויעף וירא
על פנפי רוח : יג וישתחשך סתרו
סביבותיו ספתו השכת מים עבי
שחקים : יד מנגה נגדו עביו עברו ברד
וגחלי אש : יז וירעם בשמים יהוה
ועדיון יתן קלו ברד וגחלי אש : טו
וישדח חציו ויפיצם וכרקים רב
יהמם : טו ויראו אפיקי מים וינגדו
מוסדות תבל מערתד יהוה מנשמת
רוח אפד : יז ישדח ממרום יקחני
ימשני ממים רבים : יח ויצלני מאובי
עז ומשנאי כי אמצו ממני : יט ויקדמוני
ביום אירי ויהי יהוה למשען לי :
ו ויציאני למרחב יחלצני כי חפץ בי :
כא ויגמלני יהוה בצדקי כבר ידי ושיב
לי : כג כי שמרתי דרכי יהוה ולא
רשעתי מאלהי : כד כי כל משפטיו

לנגדי וחקתי לא אסיר מני :
מ ואהי תמים עמו ואשתמר מעוני :
וישב יהוה לי בצדקי כבר ידי לנגד
עיניו : כו עם חסיד תתחסד עם גבר
תמים תתמם : כז עם גבר תתברר
ועם עקש תתפתל : כח כי אתה עם

תהרות ישראל

מומור י"ח

ואהי תמים עמו ואשתמרה מעוני . אפשר לרמוז הססוק
עמ"ס במדרש חס שמור תשמרון אמר הק"ם כרי
בידך וכך כידו חס חסה משמר את נרי חני משמר את נכך .
וכתב על זה הרב כבוד חכמים ז"ל דף מ"ה דל"ז ים נבול
דין לחלוק ולומר יכולני לפטור לכל העולם מן הדין דק"י ל
שגור לי ואשמור לך הו"ל כמירה בצעלים ופטור . חבל . ס
חינו חלא דוקא בגניבה ואבירה חבל בפשיעה חייב וסאי עון
מויד הוא וחייב עי"ש . וזהו ואסיה תמים עמו . עמו
במלאכתו ופטור דהו"ל שמירה בצעלים וזה"ל דהיינו דוקא
גניבה ואבירה ועון הוא מויד לו"ח ואשתמרה מעוני . ואין
כאן פשיעה ופטור . ועפ"י פי' רבני אשכנז כוונת הגמ'
החומר דוד הטא חינו חלא עושה דכתיב וס' עמו אפשר
שכינה עמו וחטא בא על ידו הכונה כיון שהשכינה עמו
הו"ל שמירה בצעלים ואין עליו הטא וזהו לשונם לסון
הזכר אפשר ששכינה עמו ר"ל עמו במלאכתו וחטא בא

כל ידו עכ"ל

א"י ואהי תמים עמו . רמו למ"ש מהר"ס אל סיד ז"ל

עני תושיע ועינים רמות תשפיד :
כט כי אתה תאיר נרי יהוה אלהי יגיה
חשבי : ל כי בק ארץ גדוד וביאלהי
אדלג שור : לא האל תמים דרכו אמרת
יהוה צרופה מגן הוא לכל החוסים
בו : לג כי מי אלוה מבלעדי יהוה ומי
צור זולתי אדהינו : לד האל המאורני
חיל ויתן תמים דרכי : לה משה רגלי
כאילות ועל פמתי יעמידני : לו מלמד
ידי למלחמה ונחתה קשת נחושה

תהלות ישראל

ע"ס נפש כי תהט'א ותט'אס לכאורה כל כסל אלא
יאצר נא ישראל אם האלא תמלא בידו חטא בשוגג אין
הש בדעתו באמרו שוגג הוא - אמנם אם עשה אותו שוגג
פעמים שלם אזי עושה אותו עון כמזיד - וא"כ לריך הכן
אדם שיזכר אפי' פעם א' שוגג לא יבא לידו כי אין אדם
עושה עון כמזיד אלא מתחלה עושה אותו בשוגג כי כן
הדרך יל"הר להדיח לבן אדם מעט מעט בתחלה חוט של
משי ולכסוף וכעבות העגלה הטאה - וזהו ונפש כי תהט'א
מכה ותטאה בשוגג קודם לכן תהט'א שכית עכ"ד - וזהו
פי' מהר"ר יעקב הרוסא ז"ל בס' נאום תהלה כוונת הכתוב
אם עוני אניד אדאג מהטאתי ע"י שעשיתי חטא בתהלה עי"ו
כל לדי עון מזיד עכ"ד - וזהו ואסי תמים עמו שלא יארע
חטא שוגג בידי על ידי זה ואסתמרה נעוטי :

זרועתי : לו ותתן לי מגן ישעך וימינך
תסעדני וענותך תרבני : לו תרחיב
צעדי תחתיו ולא מעדו קרסלי :
לא ארדוף אויבי ואשיגם ולא אשוב עד
כלותם : טל אמחצם ולא יכלו קוים יפלו
תחת רגלי : טז ותאורני חיל למלחמה
תבריע קמי תחתיו : טז ואיבי נתתה לי
דרך ומשנאי אצמיתם : טז ישועו ואין
מושיע עד יהוה ולא עגם : טז ואשחקם
בעפר עד פני רוח בטיט חיצות
אריקם : טז תפלטני מריבי עם תשימני

תהרות ישראל

ותתן לי מגן ישעך וימינך תסעדני וענותך תרבני .
הנה צום הפסוק נזכר ג' טיבות שיש בדוד
המט'ס ותתן לי מגן ישעך דכתיב ועשיתי לך שם כשם
הגדולים אשר בארץ זה שאלו כריס מגן דוד - ב' וימינך
תסעדני - דוד הים רגל ד' עס ג' חכות וכחצו חז"ל
שהיה מתמוטט וסעד הקב"ה אותו כהסד - וזהו אם
אמרתי מטה רגלי חסדך ה' יסעדני - ג' וענותך תרבני
דכתיב ואנכי תולעת ולא חיים ועי"ו זכס לרוח הקודש
שלה אותו ה' לבשר ענוים לבשר חסידים לא נאמר אלא
לבשר ענוים ועי"ו ג' טובות אלו תרחיב צעדי תחתיו ולא
מעדו קרסולי כי חוט המשולש לא באהרה יתק :

לראש גוים עם לא ידעתי יעבדוני :
 ל^מ לשמע און ישמעו לי בני נכר יבכשו
 די : ^מ בני נכר יבלו ויחרגו
 ממסגרותיהם : ^מ חי יהוה וברוך צורי
 וירום אלהי ישעי : ^מ האל הנותן
 נקמות לו וידבר עמים תחתי :
^מ מפלטי מאיבי אף מן קמי תרוממי
 מאיש חמם תצילני : י על בן אורד
 בגוים יהוה וקשמה אומרה : ^מ מגדל
 ישועות מלכו ועשה חסד למשיחו
 לדוד ודורעו עד עולם :

יט א למנצח מזמור לדוד : ב השמים
 מספרים כבוד אל ומעשה ידיו מגיד
 הרקיע : ג יום ליום יביע אפר וליקה
 לליקה יהוה דעת : ד אין אפר ואין
 דברים בלי נשמע קולם : ה בכל
 הארץ יצא קום ובקצה תבל מליהם
 לשמש שם אהל בהם : ו והוא כחתן
 יצא מחפתו ישיש כגבור לרוץ ארצה :

מקצה השמים מוצאו ותקופתו על
 קצותם ואין נסתר מחמתו : יט תורת
 יהוה תמימה משיבת נפש עדות יהוה
 נאמנה מחבימת פתי : ט פקודי יהוה
 ישרים משמחי לב מצות יהוה ברה
 מאירת עינים : י יראת יהוה טהורה
 עומדת לעד משפטי יהוה אמת צדקו
 יתרו : יא חנהמדים מזהב ומפו רב

תהלות ישראל

מזמור י"ט

תורת ה' תמימה משיבת נפש . אפשר לרמוז כי יש
 הפרש בין מי שמקבץ ממון ועושר למי שהוא
 לומד תורה כל היום ועוסק בה . כי הנס מי שהוא
 מקבץ ממון וגדולס וכבוד צעת שהוא יורד מנכסיו
 ומגדולתו אין בידו מאומס מש"כ מי שקונה חכמת התורה
 אין מחסור לו כי בכל יום ויום ה"לך וכותר כי התורה
 שלומד לא תחסר . וזהו מ"ש דוד המע"ה יראו את ה'
 קדושו כי אין מחסור ליריאו . וזהו תורת ה' תמימה
 שאין לה מחסור . זאת ועוד אם לחסר הממון מן האדם
 צחסר ממנו הדיבור ופניו משתנים ואין הליקתו כמו שהיה
 מקודם . מש"כ התורה תוסיף ימים ודשן זרענן יס"ה .
 וזהו מזמור לדוד ה' רועי לא אכפר עי"ז נשמי יסוכב .
 וזהו משיבת נפש וכאמור :

וּמְתוּקִים מִדְּבַשׁ וְנֶפֶת צוּפִים : י גַּם
 עֲבָדְךָ נֹזֵהר בָּהֶם בְּשֹׁמְרֵם עֵקֶב רָב :
 יג שְׂגִיאוֹת מִי יִבִּין מִנְּסֻתְרוֹת גִּקְנִי :
 יד גַּם מִזֵּדִים חֲשָׁךְ עֲבָדְךָ אֵל יִמְשְׁלוּ בִי
 אֲזוּ אֵיתָם וְנִקְתִּי מִפִּשְׁעֵי רָב : טו יְהוָה
 דִּרְצוֹן אֲמַרִי פִי וְהִגִּיזוּ לְבִי לִפְנֵיךָ יְהוָה
 צוּרִי וְגֹאֲלִי :

כ א לַמְּנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד : ג יַעֲנֶךָ יְהוָה
 בַּיּוֹם צָרָה יִשְׁגָּבְךָ שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב :
 ג יִשְׁלַח עֲזָרְךָ מִקֹּדֶשׁ וּמִצִּיּוֹן יִסְעֶדְךָ :
 ד יִזְכֹּר כָּל מִנְחֹתֶיךָ וְעוֹלֹתֶיךָ יִדְשְׁנָה

תהלות ישראל

א"נ ואין נסתר מחמתו תורת ה' תמימה כי הסם ידוע
 אין אדם ילול ממלאך המות כי אם בעסק התורה
 בעיני דעסקי בה אנוני מנגח ואגולי מללא כמ"ס גבי
 דוד המע"ה (מסכת שבת פרק ב"מ) כל יומא דשבתא הוה
 גרוס כולי יומא ולא יכיל ליה מע"מ דלא הוה פסיק
 פומיה מנרסא וכו'. וכן גבי רבה בר נחמני (מסכת מליעא
 דהשוכר את הפועלים) עי"ש. וכן גבי רב חסדא (מס'
 מכות פ' אלו הן הגולים עי"ש. וזהו ואין נסתר מחמתו
 של מ"ה. אמנם ע"י עסק התורה ילול. וזהו תורת
 ה' תמימה משיבת נפש :

סְלָה : ו יתן לך כלבבך וכל עצתך
 ימלא : ו גרננה בישועתך וכשם אלהינו
 גדגל ימלא יהוה כל משאלותיך :
 ז עתה ידעתי כי הושיע יהוה משיחו
 יענהו משמי קדשו בגבורות ישע ימינו
 ח אלה ברכב ואלה בסוסים ואנחנו
 בשם יהוה אלהינו נזכיר : ט המה
 ברעו ונפלו ואנחנו קמנו ונתעודד :
 י יהוה הושיעה המלך יעננו ביום
 קראנו :

כא א לַמְּנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד : ג יְהוָה
 בַּעֲזָרְךָ יִשְׁמַח מֶלֶךְ וּבִישׁוּעַתְךָ מַה יִּגְל
 מאד : ג תֵּאוֹת לְבוֹ גַתְתָּה לְךָ וְאַרְשֵׁת
 שִׁפְתָיו בַּל מִנְעַת סְלָה : ד כִּי תִקְדַּמְנוּ
 בְּרִכּוֹת טוֹב תִּשִׁית לְרֵאשׁוֹ עֲטַרְת פּוֹ :
 ה חַיִּים שָׂאֵל מִמֶּךָ גַתְתָּה לְךָ אֲרֶךְ יָמִים
 עוֹלָם וָעֶד : ט גָּדוֹל כְּבוֹדוֹ בִישׁוּעַתְךָ
 הוֹד וְהָדָר תִּשׁוּבָה עֲלָיו : י כִּי תִשִׁיתָהוּ
 בְּרִכּוֹת לְעַד תִּחְדָּהוּ בְּשִׁמְחָה אֵת

פניך : יא כי המלך בטח ביהוה ובהסד
 עדין כל ימוט : יב תמצא ידך לכל
 איבוד ימינך תמצא שנאיך : יג תשתימו
 כתנור אש לעת פניך יהוה באפו
 יבלעם ותאכלם אש : יד פרימו מארץ
 תאבד וזרעם מבני אדם : טו פני נטו
 עדיך רעה חשבו מזמה בל ויכלו : טז כי
 תשיתמו שכם במיתריך תכונן על
 פניהם : יז רומה יהוה בעוף נשירה
 ונזמרה גבורתך :

כב ח למנצח על אילת השחר מזמור
 לדוד : יא אלי אלי למה עזבתני רחוק
 מישועתי דברי שאגתי : יב אדהו אקרא
 יומם ולא תענה ולילה ולא דומיה לי :
 יג ואתה קדוש יושב תהלות ישראל :
 יד כך בטחו אבותינו בטחו ותפלטמו :
 יו אליך זעקו ונמלטו כך בטחו ולא
 בושו : יז ואנכי תולעת ולא איש חרפת
 אדם ובווי עם : יח כל ראי ולעינו לי

יפטירו בשפה יניעו ראש : ט גל אל
 יהוה יפלטוהו יצידהו כי הפין בו : יא כי
 אתה גחוי מבטן מבטחי על שדי אמי :
 יב עדיך השלכתי מרחם מבטן אמי
 אלי אתה : יג אל תרחק ממני כי צרה
 קרובה כי אין עוזר : יד סבבוני פרים
 רבים אבירי בשן כתרוני : יו פצו עלי
 פיהם אריה טרף ושאג : יז כמים
 נשפכתי והתפרדו כל עצמותי היה
 לבי כדונג נמס בתוך מעי : יח יבש
 כחרש פחי ולשוני מדבק מלקוחי
 ולעפר מות תשפתני : יט כי סבבוני
 כלבים עדת מרעים הקיפוני כארי ידי
 ורגלי : יא אספר כל עצמותי המה יביטו
 יראו בי : יב יחלקו בגדי דהם ועל לבושי
 יפילו גורל : יג ואתה יהוה אל תרחק
 אילותי לעזרת חושה : יד הציקה מחרב
 נפשי מיד כלב חידתי : יו הושיעני מפי
 אריה ומקרני רמים עניתני : יז אספרה

שמך לאהי בתוך קהל אהלדך :
 יראי יהוה הללוהו כל זרע יעקב
 כבודו וגורו ממנו כל זרע ישראל :
 כולא בנה ודא שקץ ענות עני ולא
 הסתיר פניו ממנו ובשועו אדיו שמע :
 מאתה תהקתי בקהל רב נדרי אשלם
 נגד יראיו : יאכלו עגוים וישבעו
 יחללו יהוה דרשיו וחי לבבכם לעד :
 יזכרו וישבו אל יהוה כל אפסי ארץ
 וישתחוו לפניך כל משפחות גוים :
 כי ליהוה המלוכה ומשל בגוים :
 יאכלו וישתחוו כל דשני ארץ לפניו
 יברעו כל וורדי עפר ונפשו לא חיה :
 זרע יעבדנו יספר לאדני לדור :
 יבאו ויגידו צדקתו לעם נולד כי
 עשה :

כג מזמור לדוד יהוה רעי לא אחסר :
 בנאות דשא רביצני על מי מנחות
 ינהלני : נפשי ישובב ינהני במעגלי

צדק למען שמו : וגם כי אלך בנאות
 צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי
 שבטך ומשענתך המה ינחמני :
 תעריך לפני שדחן נגד צוררי
 דשנת בשמן ראשי כוסי רויה : ו אך
 מוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי ושבתתי
 בבית יי לארץ ימים :

כד לדוד מזמור ליהוה הארץ ומלואה
 תכל ויושבי בה : כי הוא על ימים
 יסדה ועל נהרות יכוננה : מי יעלה
 בהר יהוה ומי יקום במקום קדשו :
 ד נקי כפים ובר לבב אשר לא נשא
 לשוא נפשי ולא נשבע דמרמה : ישא
 ברכה מאת יהוה וצדקה מאהי ישעו :
 וזהרר דרשיו מבקשי פניך יעקב סלה :
 שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי
 עולם ויבוא מלך הכבוד : מי זה
 מלך הכבוד יהוה עוזו וגבור יהוה
 גבור מלחמה : שאו שערים ראשיכם

וּשְׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם וַיָּבֹאוּ מִלֶּךְ הַכְּבוֹד :
 מִי הוּא זֶה מִלֶּךְ הַכְּבוֹד יְהוָה צְבָאוֹת
 הוּא מִלֶּךְ הַכְּבוֹד סֶלָה :
 כה א לָדוֹד אֵלֶיךָ יְהוָה נִפְשִׁי אֲשִׁיא :
 ב אֱלֹהֵי בֶדְ בַּמַּחְתֵּי אֵל אֲבוֹשָׁה אֵל
 יַעֲלֶצּוּ אוֹיְבָי לִי : ג גַּם כָּל קוֹיֵךְ לֹא
 יִבְשׁוּ יִבְשׁוּ הַבּוֹגְדִים רִיקָם : ד דַּרְכֶיךָ
 יְהוָה הִלְיָעֲנִי אֲרַחֲתֶיךָ לְמַדְנִי :
 ה הַדְרִיכֵנִי בְּאַמְתֶּךָ וּלְמַדְנִי כִּי אֵתָה
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אוֹתָךְ קוֹיֵתִי כָּל הַיּוֹם :
 ו זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יְהוָה וְחַסְדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם
 הִמָּה : ז חֲטֵאת נַעֲוִירִי וּפִשְׁעֵי אֵל
 תִּזְכֹּר כַּחֲסִדְךָ זְכוֹר לִי אֵתָה לְמַעַן
 שׁוֹבֶךָ יְהוָה : ח טוֹב וַיִּשֶׁר יְהוָה עַד בֶּן
 יוֹרָה חַטָּאִים בְּדַרְךָ : ט יְהַרְךָ עֲנֻוִים
 בְּמִשְׁפַּח וַיִּלְמַד עֲנֻוִים דַּרְכָּיו : י כָּל
 אֲרַחֲתֵי יְהוָה חֶסֶד וְאַמֶּת לְנַצְרֵי בְרִיתוֹ
 וַעֲדָתוֹ : יא לְמַעַן שִׁמְךָ יְהוָה וּסְלַחֲתָ
 לְעוֹנֵי כִּי רַב הוּא : יב מִי זֶה הָאִישׁ

יֵרָא יְהוָה יוֹרְנֵי בְּדַרְךָ וּבַחֲרָ : יג נִפְשִׁי
 בְּטוֹב תָּלִין וַיַּרְעוּ יִירָשׁ אֲרָץ : יד סוֹד

תהנות ישראל
 מזמור כ"ה

וסלחת לעוני כי רב הוא חסדך לרמנו דליחא בנמי
 ר"ס ועון עלמו אין נמחק דאי איכא רובא
 מחשב בהדיהו ופי' הרי"ף ז"ל דאי איכא רובא בלא זה
 העבירה אזי מחשב בהדיהו מש"כ אם יש מחלס זכיות
 ומחלס עונות לא נמטרף בהדיהו עון זה ליחשב טוב
 עונות איכס הר"ן ז"ל מפרש לפי' גלון שאף אם
 עון זה נמטרף להיות רוב ולפי' הרי"ף ז"ל דאם יש
 נחלס זכיות ומחלס עונות וע"י עון זה יסיס רוב אזי אין
 נחשב רוב להיות רובו עונות אלא דוקא אם יש רוב עונות
 חוץ מזה וזכו וסלחת לעוני כי רב הוא דהיינו עם
 עון זה יש רוב ובלא עון זה אין רוב לכן אין נמטרף
 ולריך לסלוח העונות וזכו והרבה עמו ר"ל דהיינו
 הרוב עם זה הצון אזי אין נחשב לרוב עונות אלא וזכו
 יפדס את ישראל מכל עונותיו :

א"נ וסלחת לעוני כי רב הוא יל"ד וכי לפי שרוב הוא
 לריך לסלוח הדרכא אין כאלן סליחה אלא כ"ל ע"פ
 מ"ס הרב עיר דוד בבית המלך חדר י"ג ותורף דבריו
 הזכיר בקטור נמרז דנהי דאין ביד דוד המלך עון דב"ש
 ת"מ יש בידו עון איכור הבחנה שלקחה קודם ג' חודשים
 אך כיון דקי"ל דאזלינן בתר רובא אף בדליחא קמן א"כ
 אין לריך ג' חודשים להבחנה דרובא לע' חודשים ינדי
 וכו' עי' ש"ס וזכו וסלחת לעוני כי רב הוא דאזלינן
 בתר רובא ואף בדרכא דליחא קמן וכאמור :

יהוה ליראיו וקריתו להודיעם :

תהלות ישראל

אנ' וסלחת לעוני . כי הנה יש לחקור היאך האדם מתקבל בתשובה הלא נראה ונדחה אינו חוזר ונראה אמנם איתא בגמ' (יומא סד ע"ה) מחלוקת רב ור' יוחנן . רב ס"ל אין בע"ה נדחים ור"י ס"ל בע"ה נדחים . ופסק הרמב"ם בה' מעשה הקרבנות ה"ד כרצ דאין בע"ה נדחים ועיין להרב כ"מ שפי' עעמו של הרמב"ם ז"ל וכתב הרב לחם משנה ז"ל מ"ש הרב כ"מ בדברי רבינו דברים נכונים עי"ש . וא"כ האדם שנראה ונדחה ע"י העונות אין בע"ה נדחים . והוא וסלחת לעוני . וכ"ת הרי ר"י ס"ל בע"ה נדחים לז"א כי רב הוא ר"ל קי"ל כרצ דס"ל אין בע"ה נדחים . וכ"כ הרמב"ם ז"ל בה' פסולי המוקדשין פ"ד ה"כד אין בע"ה נדחים למה הדבר דומה למוס שנפל ועבר עכ"ד . וא"כ האדם מתקבל בתשובה :

אנ' וסלחת לעוני . אפשר לרמוז הענין עמ"ש בגמ' לא היה דוד ראוי לאותה מעשה הלא שאם הטא יחיד אומרים לו כלך אלל יחיד . וכתיב הרב אזולאי ז"ל בס' דברים אחרים דרוש כו דף קמ וז"ל ומקשים העולם וכי לא ידעינן דמסניא תשובה והכתיב ושבת עד ה"א וכן הרבה פסוקים . ותו לא היה דוד ראוי לאותה מעשה והרי אמרו כל הגדול מחברו ילרו גדול ממנו ואד"ס יליר כסיו וטעם . הלא אפשר בהך פלוגתא אי מסניא תשובה לשלם עבירות ע"ז ג"ע ש"ד דכתיב עד ה"א עד ולא עד בכלל . וטעם דוד לפי סברת אחיתופל הטא בג"ע כ"ש וש"ד שהרב אוריה וע"ז דכתיב ויבא דוד עד הראש שחשב לע"ז כדאי' בגמ' עכ"ד . והוא לא היה דוד ראוי לאותה מעשה של כ"ש שיש בה ג' עבירות גדולות וי"א שאין לה תשובה לכן הטא שאם יחטא בג' עבירות אללו או א' או ב' אומרים

עוני תמיד אל יהוה פי הוא יוציא מרשת רגלי : פי פנה אלי וחנני פי יחיד ועני אני : פי צרות לכבי הרחיבו

תהלות ישראל

לו כלך אלל יחיד שמלינו לדוד המלך שנתקבל בתשובה והוא וסלחת לעוני וכ"ת כבר כתיב תשובה בתורה וא"ל ללמד לז"א כי רב הוא עוני הוא מן ג' עבירות הגדולים וי"א שאין לקבל בתשובה לכן סלה לי כדי שילמדו ממני ויחזירו בתשובה :

עוני תמיד אל ה' כי הוא יוליא מרשת רגלי . שמעתי בשם הרב המובהק כמהר"ר יאודה קלין שפירש כוונת הכתוב עיני תמיד ע"פ משו"ל פ"ב דקדושין מנא לן דאמרינן בכל התורה כלה אין עליה לדבר עבירה משום דגלי קרא גבי מעילה וטביחה ומכירה דיש עליה לדבר עבירה הו"ל ב' כתובים הבאים כא' וא' מלמדים . והקשו בגמ' ומ"ד ב' כתובים מלמדים נילף ממעילה וטביחה . ותירלו גלי לן רחמנא גבי שחוטי חוץ דם ישב לאיש הסוא הוא ולא שולחיו . והקשו אשכחן גבי שחוטי חוץ בכל התורה כלה מנלן וכי תימא נילף משחוטי חוץ אדיליף משחוטי חוץ נילף ממעילה וטביחה . ותירלו הדר כתיב וכרת האיש הסוא מעמיו אם אינו ענין לגופו תהו ענין לכל התורה כלה הוא ולא שולחיו כי ב' פעמים נכתב בפר' הסיא וכרת האיש הסוא . ואמרינן הו' התם האומר לחבירו לא וסרוג את הנפש הוא מייב ושולחו פטור וכו' והוא עיני תמיד אל ה' כי הוא יוליא מרשת רגלי . הוא ילא שולחו . וא"כ דוד המלך פטור כי לא הוא הרגו הלא ע"י עליה ואין עליה לדבר עבירה עכ"ד ודפחיה . ואוחז בסכסכו לפרש כוונת הכתוב יושב בסתר עליון

ממצוקותי הוציאני : י' ראה עניי
ועמלי ושא לכל חטאותי : י"א ראה
אבי כי רבו ושנאת חמס שנאוני :
שמרה נפשי והצילני אל אבוש כי
חסיתי כך : כ' תם וישר יצרוני כי

תהלות ישראל

כלל שדי יתלונן אומר לה' מחסי . כי הו'א יילך מפה
יקום . הוא ולא שולחו . וכן וסלחת לעוני כי רב הו'א
הוא ולא שולחו :

א"נ עיני תמיד אל ה' . אפסר לרמוז עמ"ש ה' הקדוש
בעל ר"ח ז"ל כיון שהשכינה בארץ אז אין אדם קרוב
לחטוא כדכתיב האומי לא תיראו אם מפני לא תחילו ואף
דאיכו לא חזי מזלי חזי עכ"ד וזהו עיני תמיד אל ה'
שהשכינה בארץ עי"ז כי הוא יוליא מרשת רגלי :

תום ויושר ילרוני כי קויתך . כתב הרמב"ן ז"ל ע"פ
והישר בעיניו תעשה וז"ל אי' במילתא והישר
בעיניו תעשה זה משא ומתן מלמד שכל הנושא ונותן
באמונה ורוח הבריות נוחה הימנו מעלה עליו הכתוב
כאלו קיים כל התורה כולה . ועוד כתב בפר' ואתחנן
על פסוק ועשית הישר והטוב וז"ל רז"ל אמרו ועשית
הישר והטוב זו פשרה ולפנים משורת הדין זה ענין גדול
לפי שא"ל לזכור בתורה כל הנסגת אדם עם שכיניו
ומיודעו וריעיו ומשאו ומתנו ותקוני הישוב והמדינות
כולם אלא אחר שהזכיר לא תלך רכיל בעמך . לא תקום
ולא תטור . לא תקלל הרש . מפני שיבה תקום . חזר
ואמר דרך כלל שיעשה הטוב והישר בכל דבר עד שיכנס
בזה הפסרה ודין דבר מנרע ולפנים משורת הדין ופרקו

קויתך : כ' פדה אלהים את ישראל
מכל צרותיו :

כ' ל' דוד שפטני יהוה כי אני בתמי
הלכתי וביהוה בטחתי לא אמעד :
כ' בחנני יהוה ונסני צרפה כליותי
ולבי : י' כי חסדך לנגד עיני והתהלכתי
באמתך : י' לא ישבתי עם מתי שוא
ועם נעלמים לא אבוא : כ' שנאתי קהל
מרעים ועם רשעים לא אשב : ו' ארחץ
בנקיון כפי ואטבבה את מזבחך יהוה :
ו' לשמע בקול תודה ולספר כד
נפלאותיך : כ' יהוה אהבתי מעון ביתך
ומקום משכן כבודך : כ' אל תאסף עם
חטאים נפשי ועם אנשי דמים חיי :
י אשר בידיהם זמה וימינם מלאה

תהלות ישראל

לאה ודבורו נחת עם הבריות עד שיקרא תם וישר עכ"ד
וש"י דברים טובים ונכוחים וזהו תום ויושר ילרוני ר"ל
אעשה כמ"ש הרמב"ן ז"ל בלטינו הזהב עי"ז ילרוני כי
קויתך וה' הטוב ישלם פזולם לעובדים :

שחר : יא ואני בתמי אלך פדני וחסני :
רגלי עמדה במישור במקהלים אפרך
יהוה :

כז א קדוד יהוה אורי וישעי ממי אירא
יהוה מעוז חיי ממי אפחד : ב בקרב עלי

תהלות ישראל

מומור כז

לדוד ה' אורי וישעי ממי אירא . חי' צמד' שחר עוב
אורי צר"ס וישעי ציו"הך . עוד איתא אורי
בפסח וישעי ציו"הך . אפשר לקשר יחד להיות המדרש
ח' ע"פ מ"ש הרב יע"ד דף ע"ג כמ"ש רז"ל חרי ונני
דר"ס כיומא אריכתא דמיא . הטעם מסוס דאדה"ר נכרח
בע"ס ח' בתשרי . ומצוהר במדרש שלא שקעה אורה של
חמה ליל שבת עד מ"ש ולכן יום ח' ויום ב' בתשרי שהם
ר"ס כיום ח' דמי . וא"כ צומן הכריאה היה יו"הך צט'
לתשרי וזהו ועניתם את נפשותכם צט' לחודש . אמנם
למשלך הלכנה הוא יו"ד בתשרי כי למשלך הלכנה הוא
יו"ד בתשרי כי למשלך הלכנה הוא ר"ס ב' ימים ובתחלה
הכריאה ניתן לשטן בחטא אדה"ר לשלוט כל ימי השנה
לא נכחד יום ח' והיינו משלך החמה כי או"הע מונים
לחמה וזהו שס"ד יום ולכן הש"טן גימ' שס"ד אזל יו"הך
הוא אשר נתבלר כי נחלק יום ר"ס לב' ימים ומזה למה
יו"הך שהוא יום עשירי והוא היום אשר לא ייהד לו
גימ' שנה כי לא היו כי אם שס"ד יום ולכן יו"הך שהוא
עשירי אין רשות לשטן לשלוט בו וכו' עי"ש . וזהו אורי
צר"ס ר"ל ליל ר"ס ה' אור ולא השך עי"ז וישעי ציו"הך

מרעים לאכל את בשרי צרי ואיבי קי
המה בשלו ונפרו : ג אם תהנה עלי

תהלות ישראל

וכי תימא מנ"ל בליל ר"ס היה אור דילמא דוקא ביום
ולא בלילה לז"א אורי בפסח שאור הוא ליל והליל של
ר"ס היה אור עי"ז וישעי ציו"הך שלא יש רשות לשטן
לשלוט בו :

חוק ויאמץ לכך . איתא בגמ' ברכות חזק ואמץ . חזק
בתורה ואמץ במעשים טובים עי"ש . וזהו חזק
בתורה ויאמץ לכך במעשים טובים וקום אל ה' שיתן לך
עושר ויכולת לפנות לדקות וגמ"ח וכיוצא . וכן חזקו
ויאמץ לבצקם כל המיחלים לה' ודו"ק :

א"נ לוד ה' אורי וישעי . אורי בפסח וישעי ציו"הך .
אפשר עפ"י מ"ש הרב עיר דוד ז"ל . בצית המלך הדר
י"ב ותו"ר אזכיר בקלור נמרץ דהכי דאין ביד דוד עון
דב"ש מ"מ איסור הבחנה יש בידו שלקחה קודם ג'
הודשים . אך כיון דקי"ל דאזלינן בתר רובא אף דליתא
קמן א"כ א"ל ג' הודשים דרובן לט' ילדי עי"ש . והנה
איתא בגמ' (חולין יא) מנין הא מילתא דאזלינא בתר
רובא אף דליתא קמן חד אצר אחייא משבירת עלם בפסח
וניחוש שמא יקב קרום של מוח אללא לאו דאמרין נויל
בתר רובא . ואיכא למ"ד אחייא משעיר המשתלח ציו"הך
דכתיב ולקח את שני השעירים שהיו שניהם שוים וניחוש
שמא חד מנייהו קריפה אללא לאו דאזלינן בתר רובא .
וז"ש דוד המלך ע"ה כיון שאין עלי אללא איסור הבחנה
כיון דקי"ל אזלינן בתר רובא אף דליתא קמן ורואים אורי
בפסח וישעי ציו"הך דאזלינן בתר רובא כנז"ל לכך נמני
אירא :

מִחֲנֶה לֹא יִירָא לְבִי אִם תִּקְוִים עָלַי
מִלְחָמָה בּוֹאֵת אֲנִי בּוֹטֵחַ : ז אַחַת
שָׁאַלְתִּי מֵאֵת יְהוָה אֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ שִׁבְתִּי
בְּבֵית יְהוָה כֹּל יְמֵי חַיֵּי לַחַיּוֹת בְּנוֹעַם
יְהוָה וְלִבְקָר בְּהוֹכְלוֹ : ס כִּי יִצְפְּנֵנִי
בְּסִמְהַ בַּיּוֹם רָעָה יִסְתִּירֵנִי בְּסֶתֶר אֱהָלוֹ
בְּצִוּר יְרוּמָמָנִי : ו וְעַתָּה יְרוּם רֹאשִׁי
עַל אֵיבֵי סְבִיבוֹתַי וְאֹזְבָחָה בְּאֱהָלוֹ וּבְחַי
תְּרוֹעָה אֲשִׁירָה וְאֹזְמֶרָה לַיהוָה : ז שְׁמַע
יְהוָה קוֹלִי אֲקֹרָא וְחַנּוּנִי וְעֲנֵנִי : ח דָּךְ
אָמַר לְבִי בִקְשׁוּ פָנַי אֶת פְּנֵיךְ יְהוָה
אֲבַקֵּשׁ : ט אֵל תִּסְתַּר פְּנֵיךְ מִמֶּנִּי אֵל
תֵּשׁ בְּאֶף עֲבָדְךָ עֲזַרְתִּי הָיִיתָ אֵל
תִּשְׁשֵׁנִי וְאֵל תַּעֲזֹבֵנִי אֱלֹהֵי יִשְׁעֵי :

תהלות ישראל

אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי בואת אני בוטח .
כבר ידוע טענת או"הע אחרי רבים להטות וכבר
רו"ל בטלו טענה זו כל א' לפי דרכו . ולי כראש לומר
דהטעם שניתנה תורה לנו ולא למלאכים אף שיש להם
דין בן המלך אלא שאנחנו כתיב לנו בניס אהם לה'
אלהיכם ולגבי בן לא שייך דין בן המלך דבן כרוך אחר

כִּי אָבִי וְאִמִּי עֲזָבוּנִי וַיהוָה יֹאסֶפְנִי :
יח הוֹרֵנִי יְהוָה דְּרַכְּךָ וַנְחֵנִי בְּאַרְחֵ
מִישׁוֹר לְמַעַן שׁוֹרְרֵי : יג אֵל תִּתְּנֵנִי

תהלות ישראל

אביו . וזהו אם תחנה עלי מחנה . כחמרת אחרי רבים
להטות בזה התורה שניתנה לנו ולא למלאכים מטעם
שיש לנו דין בניס וסבן כרוך אחר אביו בן נמי לגבי
טענת אחרי רבים לא שייך דסבן כרוך אחר אביו אני
בוטח : ועפ"ז יש לפרש כוונת הכתוב ודיס הלילוני עד
מאד כחמרת אחרי רבים להטות . אמנם אני מתורתך
לא געיתי שגן התורה מוכח שיש לנו דין בניס וסבן
כרוך אחר אביו :

כִּי אָבִי וְאִמִּי עֲזָבוּנִי וְיֹאסֶפְנִי הוֹרֵנִי ה' דְּרַכְּךָ אֶהְלֵךְ
כחמתך . אפשר ששמעתי משל דאיכא ג' שותפים
באדם אביו ואמו וסק"בס . אביו ואמו נותנים בו רמ"ח
אזניים ושס"ה גידים וסקב"ה נותן בו נשמה . וסנה
סקב"ה לוח אוחנו חרי"ג ננזות כנגד רמ"ח איברי ושס"ה
גידיו של אב ואם והוא לא נתן בו אלא נשמה ואב ואם
כתבו בו רמ"ח ושס"ה . והביאו משל לג' בני אדם שיסבו
באסכול להלמד אומנות ואחר כנה שנים נתלמדו כל א'
אומנות א' . פעם א' נתקבלו כולם למקום א' נשאלו
כל א' לחברו מה אומנות ידעת ונענה א' מהס ואמר
אני נתלמדתי ליקה דרבינ א' לראות בו דרך כמה שנים
וקב' אמר אני נתלמדתי לילך בעגלה דרך כזה שנים
בצורה וסג' אמר שהוא נתלמד לרפאות כל חולי שבטולם
פעם א' יאלו חון לעיר ובעל הדרכין ראש בו מרחק שנה
כי שס כת מלך שיהא חולנית ולריכס רוסא מובהק וכל

בְּנַפְשׁ צָרִי כִּי קָמוּ בִי עֲדֵי שָׁקֶר וַיִּפֹּחַ
חָמָם : י לֹדֵא הָאֲמַנְתִּי לְרֵאוֹת בְּטוֹב
יְהוָה בְּאֶרֶץ חַיִּים : י ז קוּה אֵל יְהוָה
חֹזֵק וַיֵּאמֶץ לְבָבִי וְקוּה אֵל יְהוָה :

תהלות ישראל

הרופאים אינם יכולים לרפאות אותם כמות שעה בעל
העגלה הביא עגלתו ורכבו שלשתן וכלו לראות העיר
וסודיעו הדבר לכת המלך שכל רופא מוכסק שידע לרפאות
אותם וסתזול לרפאות אותם וכתוך כ' חדשים נתרפאת
הכת וסיתם בריאה וסנה אלנו נ' ריעים כל א' וא'
אומר אני לוקח אותם כי בעל הדרכין אומר אם לא ראיתי
כדרכין מרחוק שיש כאן בת המלך חולה מהיכן אתם
הייתם יודעים ובעל העגלה אומר אם לא הולכתי אתכם
במרה איומתי הייתם מניעים נענה הרופא ואמר אם לא
אני רפיתי אותם אתם מה הייתם יכולים לעשות והיה הענין
קשה בעיני השרים לתת דין עם מי אח"ך בזה האשה לפני
אביה א"ל אני אחתוך הדין איך לוקח אותי אלא הרופא כי אם
לוקח אותי א' מאלו השנים אם ח"ו חזרתי וחליתי מי מרפא
אותי אבל הרופא הוא מרפא אותי והסכימו עמה הכל ולקח
אותם הרופא ע"כ וכו' ג' א"ל אז ואם כי אם שם נתנו
בו רמ"ח אברים ושם גידים אבל מי הן ומפרנס ונותן חיים
אלא הקב"ה כדכתיב ואתה מחיה את כולם ולכן הקב"ה שהוא
רופא חיים כדכתיב כי אני ה' רופאך לכך הכל ברשותו של
הקב"ה ולריך לקיים הבן אדם תרי"ג מלות וזו כי אבי ואמי
הגם שנתנו בו רמ"ח אברים ושם גידים עזובי וה'
יאספני לכל לרכי הן מנוחות הן פרנסה הן חיים אשר
על כן מחוייב אני לקיים מלוחו יתברך הורני ה' דרכך
אסלך באמתך יחד לכני ליראה שמך וכאמור :

כח א קָדוֹד אֱלֹהֵי יְהוָה אֶקְרָא צוּרֵי אֵל
תַּחַר שְׂמִמְנֵי פִן תַּחֲשֶׁה מִמְנֵי וּנְמִשְׁלֵתִי
עִם יוֹרְדֵי בּוֹר : ב שָׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנֵי
בְּשׁוֹעֵי אֱלֹהֵי בְּנֵשׂאֵי יָדַי אֵל דְּבִיר
קָדְשֶׁךָ : ג אֵל תִּמְשַׁכְּנֵי עִם רְשָׁעִים
וְעִם פְּעֻלֵי אֲוֵן דְּבַרֵי שְׁלוֹם עִם רַעֲיָהֶם
וְרָעָה בְּלִבָּבָם : ד תֵּן לָהֶם כְּפַעֲלָם
וּכְרַע מַעֲלָקֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם תֵּן
לָהֶם הֲשִׁב גְּמוּלָם לָהֶם : ה כִּי לֹא
יִבְיִנוּ אֵל פַּעֲלַת יְהוָה וְאֵל מַעֲשֵׂה יָדָיו
יִהְרָסוּ וְלֹא יִבְנֶם : ו בְּרוּךְ יְהוָה כִּי
שָׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנֵי : ז יְהוָה עֲזָו וּמְנִנֵי
בּו כְּטַח לִבִּי וּנְעוּרֵתִי וַיַּעֲלֶז לִבִּי וּמִשִּׁירֵי
אֶהוֹדְנֶנּוּ : ח יְהוָה עֲזָו לְמוֹ וּמְעוֹזֵי יְשׁוּעוֹת
מְשִׁיחוֹ הוּא הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבְרַךְ
אֶת נַחֲלֹתֶיךָ וְרַעַם וְנִשְׂאָם עַד הָעוֹלָם :
כט א מְזִמּוֹר קָדוֹד הָבֹו לִיהוָה בְּנֵי
אֱלֹם הָבֹו לִיהוָה כְּבוֹד וְעֹז : ב הָבֹו
לִיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ הַשְׁתַּחֲוֹו לִיהוָה

בְּהַדְרֵת קִדְשׁ : י קוֹל יְהוָה עַל הַמַּיִם
אֵל הַקְּבוֹד הַרְעִים יְהוָה עַל מַיִם
רַבִּים : י קוֹל יְהוָה בְּבַח קוֹל יְהוָה
בְּהַדְרֵת : י קוֹל יְהוָה שִׁבְרֵי אַרְזִים
וַיִּשְׁבֵּר יְיָ אֶת אַרְזֵי הַקְּבָנוֹן : י וַיִּרְקִידֵם
כְּמוֹ עֵגֶל לְבָנוֹן וְשִׁרְיוֹן כְּמוֹ בֶן רֵאמִים
י קוֹל יְהוָה חֲצֹב לְהַכּוֹת אֵשׁ : י קוֹל
יְהוָה יַחִיל מִדְּבַר יַחִיד יְהוָה מִדְּבַר
קִדְשׁ : י קוֹל יְהוָה יַחֲלֵל אֵיכוֹת וַיַּחֲשֵׁף
יַעֲרוֹת וּבְהִיכְלוֹ כָּלוּ אֲמַר כְּבוֹד :
י יְהוָה לְמַבּוֹד יֹשֵׁב וַיֹּשֶׁב יְהוָה מֶלֶךְ

תהלות ישראל

מזמור כ"ט

ד' לנבול ישב עמ"ש כמד' הטעם שהביא מנול לעולם
ולא ד"א משל למלך שהיה מסלך לפני הכירה והיתה
הכירה מליאה סומים ואלמים וחרשין והתחילו מקלסין
לפניו אמר המלך אליו היו סקמין עאכ"ו באותה שעה
החליף אותם והביא פקמיה במקומם לימים מרדו במלך
אותה שעה כעם עליהם והביא החרשים למקומם כן
בתחלה היו המים בעולם והיו מקלסים להקב"ה אמר
אלו היו בני אדם הסקמים עאכ"ו וברא את האדם כיון
שחטא אמר לא ידון רוחי בראש אלא אחזיר את המים

לְעוֹלָם יָיָהוָה עֵז לְעַמּוֹ יְיָ יְהוָה
יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם :

תהלות ישראל

ולכן הביא מנול לעולם לז"א ה' למנול ישב וכ"ת למה
הביא אלה מנול לז"א וישב ה' מלך לעולם ואדם מרד
בו לכן הביא מים שהיו בתחלה ודו"ק :

ד' עז לעמו יתן אפשר נקדים עמ"ש כגמ' ע"ו ח"ר
יסודם אמר רב י"ב שעות הוא היום ג' שעות הקב"ה
יושב ועוסק בתורה ג' שעות וישב ודן ג' שעות
יושב וזן ג' שעות יושב ושוחק עם לויטן וכחבו
המפרשים ז"ל דאם יש דין למטה אזי אותם ג' שעות של
הדין יושב וזן ואז יהיה שפע בעולם ואם אין דין למטה
אזי אותם ג' שעות סגור יושב וזן יושב ודן ואזי
יתמעט השפע בעולם והנה הדין נקרא עז דכתיב ועז
מלך משפט אהב וזהו ה' עז לעמו יתן פ"ס דין למטה
אזי יהיה שם שעות יושב וזן וירב השפע בעולם וע"י
רבו השפע יהיה שלום בעולם כדכתיב השם גבולך שלום
חלב חטים יסביעך וזהו ה' יברך את עמו בשלום :

א"ג ה' עז לעמו יתן אישא בזוהר פ' משפטים דף
קך ע"ב ישראל בגלותא נמשלו לגסן ולזחיס דכתיב
גסן ממלרים חסיע וכתיב זיה רענן יפה פרי תואר
דמכל חילנין לית תביר כנפן כענבין דיליה תביר חילון
כתישין בין רגלין והכי נמי זיתא זיתים דיליה כתישין
ולבחר היין יתקדש כפיה מתקדשא לנכך ע"ג מדכחא וחל"ם
לאדלקא כוליכיא שרגיו למנרתא וישראל בגלותא דרוכין
בין רגליהון לגוים בחר דיסקון זין גלותא נמשלו לתפוחין
דכתיב תחת התפוח עוררתך עכ"ד וזהו רמז ה' עז
לעמו יתן עז"ו ר"ת ענבים וזתים ולבסוף ה' יברך את

א מִזְמוֹר שִׁיר הַנֶּכֶת הַבַּיִת לְדָוִד :
ב אֲרוּמֶמֶד יְהוָה כִּי דִלִיתָנִי וְדָא שְׁמַחַתָּ
ג אִיבִי לִי : ד יְהוָה אֱלֹהֵי שׁוּעַתִּי אֲדִיקָ
ה וְתַרְפְּאֵנִי : ו יְהוָה הַעֲלִיתָ מִן שָׂאוֹל
ז נַפְשִׁי חַיִּיתָנִי מִיַּרְדֵּי בּוֹר : ח זָמְרוּ לַיהוָה

תהלות ישראל

טמו בשלום . וזהו עזי וזמרת יה עזי ר"ת עכבים זמים
ישראל עיז ויהי לי לישופה שילאו מן הגלות :

מזמור ד

מִזְמוֹר שִׁיר חֲנוּכַת הַבַּיִת לְדָוִד . כַּמְדַרְשׁ מִקְּסִים חֲנוּכַת
הַבַּיִת לְדָוִד וְהָלַל שְׁלֹמֹה בְּכֹחַ אֱחָיו וְכו' יַמְחֲרֵן
ספ ולי נראה לומר רמז לעמיד לזמן הזה שלא נשאר
מבנין הבית שבעה שלמה או מה שבנו בית בני אלה
כופל מערבי שבעה אוחו דוד המע"ה . וזהו שאז"ל לא
זזה שפוכה מכותל מערבי וזהו מזמור כנגד בית ראשון
שיר כנגד בנין בית שני ולא נשאר אלא חנוכת הבית
לדוד דוקא מה שהיך דוד דוקא נשאר ולא יותר .
ארוממק"ה כי דליתני ולא שמחת אויבי לי . אלו דואג
ואחיתופל דואג שסופר ל'סר על דוד ובהרגו עיר נוב
הגהנים ואחיתופל שיען לאכשלום להרוג את דוד
והופרה עלתו . ה' אלטי שועתי אליך ותרפאני . רמז
למ"ש בגמ' בשלום בנו של הי"בז שלח לרחב"ד להספיל
עליו והספיל עליו ונתפשא . אמר ריב"ז אלמלא הטיח
בן זכאי את ראשו בין כרכיו כל היום כולו לא היה נענה

חַסִידָיו וְהוֹדוּ לְזָכוֹר קָדְשׁוֹ : י בִּי רַגְעַ
בְּאִפּוֹ חַיִּים בְּרַצוֹנִי בְּעֶרְבַּי יִלִּין בְּכִי
וּלְבַקֵּר רַנְּהָ : יא וְאֲנִי אָמַרְתִּי בְּשִׁלּוֹי בַל
אֲמוֹט לְעוֹלָם : יב יְהוָה בְּרַצוֹנְךָ
הַעֲמַדְתָּה לְהַרְרֵי עֵז הַסְתַּרְתָּ פְּנֵיךָ
הַיִּיתִי נִבְהָל : יג אֲדִיקָ יְהוָה אֶקְרָא וְאֵל
אֲדָנִי אֶתְחַנֵּן : יד מַה בָּצַע בְּרַמִּי בְּרַדְתִּי
אֵל שַׁחַת הַיּוֹדֶךָ עֶפֶר הַיַּגִּיד אֲמַתְךָ :
יח שְׁמַע יְהוָה וְחַנְּנֵי יְהוָה הִיְהִי עֵזֶר לִי :

תהלות ישראל

א"ל אשתו וכי חנינא גדול ממך . א"ל אני דומה כשר
לפני המלך וזהו דומה כעבד לפני הילך . והעבד כל
עת מלוי לפני המלך עי"ש . נמלא מי שהוא גדול כשר
לפני המלך אינו נענה בזוהר . לכן מתפלל דוד המע"ה
ואומר אף כי דליתני והייתי מלך מתחנן אני לפניך
שפענני ותשמע תפילתי וזהו ה' אלטי שועתי אליך ותרפאני
ה' העלית משאול נפשי . רמז למ"ש בזוהר ע"פ לולא ה'
עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי . שעלה דומה שר
של גיהנם להוריד לדוד לגיהנם וה' הלילו וכו' עי"ש .
וזהו ה' העלית משאול נפשי חייטני מירדי בור . זמרו
לכ' חסידיו רמז למאי דאיתא בזוהר ע"פ כהניך ילכשו
לדק וחסידיך ירכוכה . הו"לל ולוייך ירכוכה . ומתקן
אמר דוד לפני הק"ב רב"ש כד אנת כהיכלך אנת עבד
כרעותך . השתח דומיננא לך כרעותי קיימא

י הפכת מספרי למחול לי פתחת שקי
ותאזרני שמחה: י למען יזמרך כבוד
ולא ידם יהוה אלהי לעולם אורך:
לא למנצח מזמור לדוד: ז בך יהוה
הסיתי אל אבושה לעולם בצדקתך

תהלות ישראל

מלה - אמר דוד בעבור דוד עבדך אל תשב פני משיחך
אל סק"כ חייך לא השתמש אלא במאזנים דילך וכו'
ע"ש - וזהו זמרו לה' חסידיו והודו לזכר קדשו וכאמור -
כי רגע באפו - כעסו של הקב"ה רגע - וכיומי בלק
ובלעם לא כעס וזהו לפעמים חיים ברנונו שאינו כועס
וחיים לישראל - בערב ילין בני ולבקר רנה - רמז לעת
לילה נמשלה ללילה ובעת שינללו מן הלילה שישלח להם
הללה רמז לבקר - ולכן בכל דור ודור בעת שתבוא לרה
ח"י יהיה אחרים בקר וינללו ממנה - ואני אמרתי בשלוי
דוד היה זמן חיינו שבעים שנה - שלשים שנה היה בשער
ומ' שנה עלך והיה בשלום - וזהו אני אמרתי בשלוי כל
אמוט לעולם - ה' ברנוך העמדת להררי עוז - רמז שנתן
לו הקב"ה מתנה טובה בדכתיק נשבע ה' לדוד - אם
ישמרו בניך בריתי גם בניסם עדי עד ישבו לכסא לך
וזהו ברנוך העמדת להררי עוז זו מלכות בדכתיב ויתן
עוז למלכו מלכות לדוד ולזרעו - הסתרת פניך הייתי נכסל
רמז לענין אכשלוס בדכתיב בענין בת שבע הנוני מקים
רעה מכיתך הייתי נכסל שנתפחד ממנה דוד - ועכ"ז
אליך ה' אקרא ואל ה' אחתן: וע"ז הילולי מאכשלוס
ומן שבע בן בכרי:

פלטני: י הטה אלי אוזןך מהרה הצידני
היה לי לצור מעון לבית מצודות
להושיעני: ז כי סלעי ומצודתי אתה
ולמען שמך תנחני ותנהלני: ה הוציאני
מרשת זו טמנו לי כי אתה מעווי:
ו בידך אפקיד רוחי פדיתתה אותי יהוה
אל אמת: ו שנאתי השמרים הבלי שוא
ואני אל יהוה בטחתי: ח אניקה
ואשמחה בחסדך אשר ראית את עניי
ידעת בצרות נפשי: ט ולא הסגרתני
ביד אויב העמדת במרחב רגלי:
י חנני יהוה כי צר לי עששה בכעס
עיני נפשי ובטני: יא כי כלו בנין
חיי ושנותי באנחה בשל בעוני כחי
ועצמי עששו: יב מבד צוררי הייתי
חרפה ודשכני מאד ופחד למידעי
ראי בחיץ גדרו ממני: יג נשכחתי
במת מלב הייתי בכלי אבן: יד כי

שָׁמַעְתִּי דַבַּת רַבִּים מְגוֹר מִסָּבִיב
 בְּהוֹסְדָם יַחַד עָלַי לִקְחַת נַפְשִׁי וּמָמוֹ :
 וְאֲנִי עָלִידָה בְּטַחְתִּי יְהוָה אָמַרְתִּי
 אֱלֹהֵי אֲתָה : בִּידֶךָ עֲתַתִּי הֲצִילֵנִי
 מִיַּד אִיבֵי וּמִרַדְפָּי : הָאִירָה פָּנֶיךָ עַל
 עַבְדֶּךָ הוֹשִׁיעֵנִי בַחֲסֶדְךָ : יְהוָה אֵל
 אֲבוֹשָׁה כִּי קָרָאתִיךָ יִבְשׁוּ רַשְׁעִים יְהַמוּ
 לְשֹׂאֵר : יֵט תֵּאלֶמְנָה שִׁפְתֵי שֹׁקֵר
 הַדְּבָרוֹת עַל צְדִיק עֲתָק בְּגֵאוּהוּ וּבִזּוֹ :
 כִּמְהָ רַב טוֹבֶךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לְיִרְאֵיךָ
 פְּעֻלֹת לַחֹסִים בְּךָ נִגְדָה בְּנֵי אָדָם :
 לֹא תִסְתִּירֵם בְּסֹתֵר פָּנֶיךָ מִרְכְּסֵי אִישׁ
 תִּצְפְּנֵם בְּסֹפֶה מְרִיב לְשָׁנוֹת : יִבְרָךְ
 יְהוָה כִּי הִפְלִיא חֲסֵדוֹ לִי בַעִיר מְצוֹר :
 וְאֲנִי אָמַרְתִּי בַחֲפוּי נִגְרַזְתִּי מִנְּגֶד
 עֵינֶיךָ אֲכֵן שָׁמַעְתָּ קוֹל תַּחֲנוּנֵי בְשׁוּעֵי
 אֱלֹהֶיךָ : מִדְּאֶהְבּוּ אֶת יְהוָה כָּל חֲסִידָיו
 אֲמוּנִים נִצַּר יְהוָה וּמִשְׁלָם עַל יָתֵר
 עֲשֵׂה גֵאוּהוּ : יֵט חֲזָקוֹ וַיֵּאֱמֵן לְבַבְכֶם כָּל

הַמִּיחֲלִים לַיהוָה :

כִּבֵּשׁ לְדוֹד מִשְׁכִּיב אֲשֶׁרֵי נִשְׁוִי פֶשַׁע
 כְּסוּי חַטָּאָה : אֲשֶׁרֵי אָדָם לֹא יִחַשֵׁב
 יְהוָה לוֹ עֶז וְאֵין בְּרוּחוֹ רַמְיָה : כִּי
 הֲחַר שָׁתִי כִלּוֹ עֲצָמֵי בְשֹׂאנֹתֵי כָל הַיּוֹם :
 כִּי יוֹמָם וּלְיָלֵה תִכְבֵּד עָלַי יִדְּךָ נִהַפֵּךְ
 לְשֹׂדֵי בַחֲרַבְנִי קוֹיִן סָלָה : חַטָּאתֵי
 אֹדִיעֶךָ וְעוֹנֵי לֹא כִסִּיתִי אָמַרְתִּי
 אֹרֶה עָלַי פֶּשַׁעֵי לַיהוָה וְאֶתָּה נִשְׂאֵת
 עוֹן חַטָּאתֵי סָלָה : עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל
 חֲסִיד אֱלֹהֶיךָ לַעֲת מִצוּא רַק לְשֹׁטֵף
 מִיַּם רַבִּים אֵלָיו לֹא יִגִּיעוּ : אֶתָּה סֹתֵר
 לִי מִצַּר תִּצְרֵנִי רַנֵּי פִלַט תִּסּוּבְכֵנִי
 סָלָה : אֲשִׁפִּיךָ וְאוֹרֶךְ בְּדַרְךָ זֶה תִּלְךָ
 אִיעֲצֶה עָלֶיךָ עֵינֵי : אֵל תִּהְיֶה כְּסוּם
 כְּפָרֵד אֵין הַכִּיִן בְּמֵתָה וְרָסָן עָדִיו
 לְבָלוּם כָּל קָרֵב אֱלֹהֶיךָ : רַבִּים
 מִכְּאוֹכִים לְרָשָׁע וְהַבְּמַח בִּיהוָה חֲסֵד
 יִסּוּבְכֵנִי : יֵט שִׁמְחוּ בִיהוָה וְגִילוּ צְדִיקוֹם

והרנינו כל ישרי לב :

כג א רננו צדיקים ביהוה לישרים
נאווה תהלה : ב הודו ליהוה בכבוד
בגבד עשור זמרו לו : ג שירו לו שיר
חדש היטיבו נגן בתרועה : ד כי ישר
דבר יהוה וכל מעשהו באמונה :
ה אהב צדקה ומשפט חסד יהוה מלאה

תהלות ישראל

מוזמר לג

רננו לדיקים כה' . אפסר לרמוז עמ"ש מסר"י אזולאי
ז"ל מי שיש בידו מקרא מאת ה' אחרונה שבסס
נשלה לו מלאך לשמרו . ואם יש בידו משנה ותלמוד עם
המקרא נשלה לו ב' מלאכים לשמרו משני אותיות אחרונות
של שם הוי"ה . ואם יש בידו מקרא ומשנה ותלמוד
ואגדה וסתרי תורה וס' ילדה ואינו שלם בחכמת הקבלה
נקרא חכם ונכון ואינו נקרא משכיל וכל השם המיוחד
רובו ככולו זקוק לשמרו . ומי שהוא שלם בכל הדברים
הנו' שם הוי"ה כולו זקוק לשמרו לג' ולס' . וכזה פי' רב א'
אשכנזי כוונת הכתוב ויסי דוד לכל דרכיו משכיל עו"ד
כל הדברים הנו' ונקרא משכיל גם כן . עי"ו וס' עמו
כל אותיות שם הוי"ה ב"ה שומרים אותו . וזהו רננו
לדיקים כה' אשר הוי"ה כולו זקוק לשמרו שהם מליאים
כל הדברים הנו' . וזהו כוונת הכתוב משכיל על דבר
ר"ל כל הדברים הנו' למלאים בו ונקרא משכיל עי"ו
ימלא טוב כדכתיב טוב ה' לכל :

הארץ : ו בדבר יהוה שמים נעשו
וברוח פיו כל צבאם : ז בנס פנד מי
הים נתן באוצרות תהומות : ח ייראו
מיהוה כל הארץ ממנו יגורו כל ישרי
תבל : ט כי הוא אמר ויהי הוא צוה
ויעמד : י יהוה הפיר עצת גוים הניא
מחשבות עמים : יא עצת יהוה לעולם
תעמד מחשבות לבו לדר ודר :
יב אשרי הגוי אשר יהוה אלהיו העם
בחר לגחלה לו יג משמים הביט יהוה

תפלות ישראל

א"נ שמעתי בשם הרב המקובל ששון מרדכי ז"ל שסיס
מדקדק דהו"לל רננו לדיקים לה' ולמה אמר כה' .
וכתב דהמתפלל בכוונה מחבר שם הוי"ה ב"ה כי הלב
מכוון כנגד הו"ד . והגרון מכוון כנגד הו"ה והלשון
מכוון כנגד הו"ו והשפתים כנגד הו"א . והמתפלל
בלא כוונת הלב אזי נעשה פירוד בשם הוי"ה . וזהו
רננו לדיקים כשהם מתפללים כה' בכוונת הלב ומחברים
שם הוי"ה ב"ה עכ"ל . וזה אללי כוונת הכתוב שויתו ה'
לנגדי תמיד בעת התפלה בכוונת הלב ואחר כי מימיני
כל אמוס :

בדבר ה' שמים נעשו וגו' . אפסר לרמוז מ"ש בבראשית
רבה ויעש אלהים את הרקיע זה א' מן המקראות

רֹאֵה אֶת כָּל בְּנֵי הָאָדָם : מִמְּכוֹן
שִׁכְתוֹ הַשְּׁגִיחַ אֶל כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ :
יִדְּיָצַר יְיָ לֵב הַמִּבְּטָח אֶל כָּל
מַעֲשֵׂיהֶם : אֵין הַמֶּלֶךְ נוֹשֵׁעַ בְּרַב
חַיִל גִּבּוֹר לֹא יִנְצֵל בְּרַב כֹּחַ : שׁוֹקֵר
הַסּוֹס לֹתְשׁוּעָה וּבְרַב חֵילוֹ לֹא יִמְלֹט :
יִהְיֶה עֵין יְהוָה אֶל יִרְאָיו לְמִיחָלִים
לְחַסְרוֹ : לְהַצִּיב מַמּוֹת גַּפְשָׁם
וּלְחַיּוֹתָם בְּרַעֲבֵי גַפְשָׁם הַבָּתָּה לַיהוָה

תפלות ישראל

בסרעים עליהם בן זומא את העולם ויעש חתמה וכלא
במאמר נכראו דכתיב דדבר ה' שמים נעשו וכחכ סרז
מסר"ש יפה כסס בעל תכלה לרוד ו"ל דליתא כחדש
ששטיבו חכמים לכן זומא על קושיא זו שנסתכל הקב"ה
שעתידין או"הע נעשות להם חלסות מסו"ה כחכ ויעש
לומר ססק"ה בראס עכ"ד נמלא דשינה סכסוכ לכחוכ
ויעש אף שלפי חלמת דדבר ה' שמים נעשו כדי לסחור
דעתם של או"הע אשר עובדים חלסות וזכו דדבר ה'
שמים נעשו כי כוא אמר ויסי הוא לוס ויעמוד ה"ל
בחמרי סיו ולל בעשייה וב"ת אחאי ויעש לו"ה ה' ספיר
עלת גויס בעושים חלסות לכן כחכ ויעש וכחמור :
להציק ממות נפסס ווכן עמ"ס בגמ' תענית דימי
שגאל סוס כסנא ומותנא חמרי לכשי רחמי
על מזוני וכי יסי רחמנא מזוני להי הוא דייסיב ווסו
לסליל ממות נפסס ע"י ולחיותם ברעב :

עֲזַרְנוּ וּמִגִּנְנוּ הוּא : כִּי בִנְיָשָׁמַח
לִבְנֵי כִי כַשֵּׁם קָדְשׁוֹ בְּטַהֲנֵנוּ : כֹּה יְהִי
חֶסֶדְךָ יְהוָה עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַדְנוּ לָךְ :
כִּי לִי קָדוֹד בְּשָׁנוֹתַי אֶת טַעְמוֹ לִפְנֵי
אֲבִימֶלֶךְ וּנְגַרְשָׁהוּ וַיִּלֶךְ : אֲבָרְכָה
אֶת יְהוָה בְּכָל עֵת תָּמִיד תִּהְלַח בְּפִי :
יִהְיֶה תִתְהַלֵּל נַפְשִׁי וְשָׁמְעוּ עֲנוּיִם
וַיִּשְׁמְחוּ : ד גִּדְלוּ לַיהוָה אֶתִּי וּנְרוֹמְמָה
שְׁמוֹ יַחְדָּו : ה הִדְרִשְׁתִּי אֶת יְהוָה וְעֲנֵנִי
וּמִכָּל מְגֻדּוֹתַי הֲצִילֵנִי : ו הַכִּיטּוֹ אֱלֹהִי
וּנְהַרְוֹ וּפְנִיחֵם אֶל יַחְפְּרוּ : ז זֶה עֵינִי
קָרָא וַיְהוֶה שָׁמְעוּ מִכָּל צָרוֹתַי הַיְשׁוּעוּ :
ח הִנֵּה מִלֵּאךְ יְהוָה סָבִיב לִירְאָיו
וַיַּחְדְּצֵם : ט טַעְמוֹ וַרְאוּ כִי טוֹב יְהוָה
אֲשֶׁרֵי הַגִּבּוֹר יַחֲסֶה בּוֹ : י יִרְאוּ אֶת
יְהוָה קָדְשׁוֹ כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירְאָיו :
יא כַּפּוּרִים רָשׁוּ וּרְעִבּוּ וַדְרִשׁוּ יְהוָה לֹא
יַחֲסְרוּ כָּל טוֹב : יב לָכוּ בָנִים שָׁמְעוּ
לִי יִרְאֵת יְהוָה אֲלִמְדַּכֶּם : יג מִי הָאִישׁ

החפץ חיים אהב ימים לראות טוב :
 י נצר לשונך מרע ושפתך מדבר
 מרמה : י סור מרע ועשה טוב בקש
 שלום ורדפהו : י עיני יהוה אל צדיקים
 ואזניו אל שועתם : י פני יהוה בעשי
 להברית מארץ זכרם : י צעקו ויהוה
 שמע ומפל צרותם הצילם : י קרוב
 יהוה לנשברי לב ואת דבאי רוח
 וישוע : י רבות רעות צדיק ומכלם
 יצלנו יהוה : י שמר כל עצמותיו אחת
 מחנה לא נשברה : תמותת רשע רעה
 ושאני צדיק ואשמו : י פדה יהוה נפש
 עבדיו ולא יאשמו כל החוסים בו :

תהרות ישראל

מזמור לד

סור מרע ועשה טוב - איתא בגמ' מניעה ופסקה
 מרן כס"ע ח"ת סי' ערכ סעי' ה מאימתי חייב
 סריקה וטעינה שיערו הו"ל רס"ו חמס ושני שליט חמס'
 סיה רחוק מזה אין זקוק לו - וזסו סו"ר אותיות
 רס"ו סור מרע ועשה טוב סיוקק לו
 אכל יותר מזה אין זקוק לו :

לח ה לרוד ריבה יהוה את יריכי לחם
 את לחמי : ה החזק מגן וצנה וקומה
 בעזרתו : ה והרק חנית וסגר לקראת
 רדפי אמר לנפשי ישעתך אני : י יבשו
 ויכלמו מבקשי נפשי וסגור אחור ויהפרו
 חשבי רעתי : ה יהיו כמץ לפני רוח
 ומלאך יהוה הוזה : ויהי דרכם חשך
 ויחלקלקת ומלאך יהוה רדפם : י כי
 חנם טמנו לי שחת רשתם חנם חפרו
 לנפשי : ה תבואהו שואה לא ידע
 ורשתו אשר טמן תלכדו בשואה יפל
 בה : ה ונפשי תגיל ביהוה תשיש
 בישועתי : ה כל עצמותי תאמרנה
 יהיה מי כמוך מציל עני מחזק ממנו
 ועני ואביון מגדלו : ה יקומון עדי חמס
 אשר לא ידעתי ישארוני : י ישלמוני
 רעה תחת טובה שכול לנפשי : י ואני
 בחלותם לבושי שק עניתו כצום נפשי

ותפלתי עד חיקי תשוב : י פרע כאה
 לי התהלכתי כאבל אם קדר שחתי :
 וּבְצַדִּיעֵי שָׁמַח וּנְאֻסָּפוּ נְאֻסָּפוּ עָלַי
 נְכִים וְלֹא יָדַעְתִּי קִרְעוּ וְלֹא דָמוּ :
 כִּי בַחֲנֻפֵי לַעֲנִי מָעוֹג חָרַק עָלַי שְׂנִימוּ :
 יא אֲדַנִּי כַמָּה תִרְאֶה הַשִּׁיבָה נַפְשִׁי
 מִשְׂאֵיהֶם מִכַּפְּרִים יַחֲדָתִי : יב אֲוֹרֵךְ
 בְּקֹזֶל רֶב בַּעַם עֲצוּם אֶהְלֶלְךָ : יג אֵל
 יִשְׁמָחוּ לִי אֲבוֹי שֶׁקֶר שִׁנְאֵי חָגִם יִקְרְצוּ
 עֵינַי : יד כִּי לֹא שָׁלוֹם יִדְבְּרוּ וְעַד רִגְעֵי
 אֲרִץ דְּבָרֵי מִרְמוֹת יַחֲשֹׁבוּן : טו וַיִּרְחִיבוּ
 עָלַי פִּיהֶם אָמְרוּ הֲאֵה הֲאֵה רֵאתָה
 עֵינָנוּ : טז רֵאִיתָה יְהוָה אֵל תַּחַרֵּשׁ אֲדַנִּי
 אֵל תִּרְחַק מִמֶּנִּי : טז הָעִירָה וְהַקִּיצָה
 לְמִשְׁפָּשֵׁי אֱהִי וְאֲדַנִּי לְרִיבֵי : טז שְׁפַמְנִי
 כְּצַדִּיק יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֵל יִשְׁמָחוּ לִי :
 טז אֵל יֹאמְרוּ בְּלִבָּם הֲאֵה נַפְשָׁנוּ אֵל
 יֹאמְרוּ בְּלַעֲנוּהוּ : טז יִכְשׁוּ וַיַּחֲפְרוּ
 יַחֲדוּ שִׂמְחוּ רַעְתִּי יִלְבְּשׁוּ בִשֶׁת וּכְלָמָה

הַמַּגְדִּילִים עָלַי : טז יִרְנוּ וַיִּשְׂמָחוּ חַפְצֵי
 צַדִּיקֵי וַיֹּאמְרוּ תָמִיד יִגְדַל יְהוָה הַחֲפִיץ
 שְׁלוֹם עַבְדּוֹ : טז וְלִשְׁוֹנֵי תְהַנֶּה צַדִּיק
 כָּל הַיּוֹם תִּהְלֶתְךָ :

לו א לְמַנְצַח לְעַבְדֵי יְהוָה לְדָוִד : יג נֹאם
 פֶּשַׁע לְרָשָׁע בְּקִרְבֵי לִבּוֹ אֵין פֶּחַד אֱלֹהִים
 לְנֹגֵד עֵינָיו : יג כִּי הַחֲלוּק אֱלֹהֵי בְעֵינָיו
 לְמִצָּא עֹנֵנוּ לְשֹׁנָא : יד דְּבָרֵי פִי אֵין
 וּמִרְמָה חֲדַל לְהַשְׁפִּיל לְהִיטִיב : טו אֵין
 יַחֲשֵׁב עַד מִטְּכֻבוֹ יִתְיַצֵּב עַל דֶּרֶךְ לֹא
 טוֹב רַע לֹא יִמָּאס : יו יְהוָה בְּהַשְׁמִים
 חֲסִדְךָ אֲמוֹנֶתְךָ עַד שְׁחָקִים : יז צַדִּיקְתָּךְ
 כְּחֲרָרֵי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תִּהְיוּ רַבָּה אָדָם
 וּכְהֵמָה תוֹשִׁיעַ יְהוָה : יח מֵה יִקֵּר חֲסִדְךָ
 אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצַל כְּנָפֶיךָ יַחֲסִיוּן :
 יח יְרוּיִן מִדְּשֵׁן בֵּיתְךָ וּנְחַל עֲדֻנֶיךָ
 תִּשְׁקֶם : יח כִּי עָמַד מְקוֹר חַיִּים בְּאוֹרֵךְ
 נִרְאָה אֹר : יח מִשָּׁךְ חֲסִדְךָ לִידְעֶיךָ
 וְצַדִּיקְתָּךְ לְיִשְׁרֵי לֵב : יח אֵל תְּבוֹאֲנֵי

רגל גאֹה ויד רשעים אל תגדני : י שם
 נפלו פעלי און דחו ולא יכלו קום :
 לו ה לדוד אל תתחר במרעים אל
 תקנא בעשי עוֹלָה : י כחציר
 מהרה ימלו וכירק דשא יבולון :
 בטח ביהוה ועשה טוב שכן ארץ
 ורעה אמונה : י והתענג על יהוה
 ויתן לך משאלות לבך : י גול על יהוה
 דרכך ובטח עליו והוא יעשה :
 י והוציא כאור צדקך ומשפטיך
 בצהררים : י היום ליהוה והתחולל לו
 אל תתחר במצליח דרכו באיש עשה
 מזמות : י הרף מאף ועזב חמה אל
 התחר אך להרע : י כי מרעים
 יברתון וקני יהוה חמה יירשו ארץ :
 ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על
 מקומו ואנגנו : י וענוים יירשו ארץ
 והתענגו על רב שלום : י ומם רשע
 לצדק וחרק עליו שניו : י אדני

ישחק לו כי ראה כי יבא יומו : י חרב
 פתחו רשעים ודרכו קשתם להפיל
 עני ואכילון למבוה ישרי דרך : י חרבם
 תבוא בלבם וקשתותם תשברנה :
 י טוב מעט לצדיק מהמון רשעים
 רבים : י כי זרועות רשעים תשברנה
 וסומך צדיקים יהוה : י יודע יהוה ימי
 תמימים ונחלתם לעולם תהיה : י לא
 יבושו בעת רעה וכימי רעבון ישבעו :
 י כי רשעים יאברו ואיבי יהוה פיקר
 כרים בלו בעשן בלו : י לזה רשע
 ולא ישלם וצדיק חונן ונותן : י כי
 מברכיו יירשו ארץ ומקדליו יברתו :
 י מיהוה מצעדי גבר בוננו ודרכו
 יחפץ : כי יפל לא יוטל כי יהוה סומך
 ידו : י נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי
 צדיק געזב וזרעו מבקש להם : י כל
 היום חונן ומלוה וזרעו לברכה : י סור
 מרע ועשה טוב ושכן לעולם : י כי

יהוה אהב משפט ולא יעזב את חסידיו
לעולם נשמרו וזרע רשעים נכרת :
כח צדיקים יורשו ארץ וישפנו לעד
עליה : כט פי צדיק יהנה חכמה ולשונו
תדבר משפט : לו תורת אלהיו בלבו
לא תמעד אשריו : לא צופה רשע לצדיק
ומבקש להמיתו : לא יהוה לא יעזבנו
בידו ולא ירשיענו בהשפטו : לז קנה
אל יהוה ושמר דרכו וירומם לרשת
ארץ בהפרת רשעים תראה : לא ראיתי
רשע עריץ ומתערה באורח רענן :
לד ויעבר והנה איננו ואבקשהו ולא
נמצא : לא שמר תם וראה ישר פי

תהכות ישראל

מזמור ד'ז

קוה אל ה' ושמור דרכו . בהכרת רשעים תראה .
אסתר עמ"ס המספרים ז"ל דאם נעשה לו נס בזכות
עלמנו זוכה ורואה הנס ואם אין בזכותו אין רואה הנס .
ואמנם אם הנס נעשה בנס הוי"ה ב"ה במד"ה זוכה
ורואה בנסו פ"כ וזהו קוה אל ה' ושמור דרכו וירומם
לרשת ארץ שעושה לך נס במד"ה אוי . בהכרת רשעים
תראה שתזכה לראות בניסך :

אחדית לאיש שלום : לו ופשעים
נשמרו יהיו אחרית רשעים נכרתה :
לא ותשועת צדיקים מיהוה מעולם בעת
צרה : לא ויעזרם יהוה ויפקדם ויפלמם
מרשעים ויושיעם פי חסו בו :

כח מ' מזמור לדוד להזכיר : כ יהנה אל
בקצף תוכיחני ובחמתך תיסרני :
ג פי הציד נחתו בי ותנחת עלי ידך :
ד אין מתם בבשרי מפני ועמד אין
שלום בעצמי מפני חטאתי : ה כי
עונתי עברו ראשי כמשא כבד וכבדו
מפני : ו הבאישו נמקו חבורתי מפני
אודתי : ז געויתי שחתי עד מאד כל
היום קדר הלכתי : ח כי כסלי מלאו
נקלה ואין מתם בבשרי : ט נפונתי
ונדפיתי עד מאד שאגתי מנהמת לבי :
י אדני נגדך כל תאותי ואנחתני ממך
לא נסתרה : יא לבי סחרחר עזבני כחי
ואור עיני גם הם אין אתי : יב אהבי

ורעי מנגד נגעי יעמדו וקרובי מרחוק
 עמדו : י וינקשו מבקשי נפשי ודרשי
 רעתי דברו הוות ומרמות כל היום
 יהגו : י ואני כחרש לא אשמע וכאלם
 לא יפתח פיו : י ואהו באיש אשר
 לא ישמע ואין בפיו תוכחות : י כי
 לך יהוה הוהלתני אמה תענה אדני
 אלהי : י כי אמרתני פן ישמחו לי
 במוט רגלי עלי הגדילו : י כי אני
 לצלע נכון ומכאבו נגדו תמיד : י כי
 עוני אניד אדאג מחטאתי : י ואיבוי
 חיים עצמי ורבו שנאי שקר :
 י ומשלמי רעה תחת טובה ישמנוני
 תחת רדפי טוב : י אל תעזבני יהוה
 אלהי אל תרחק ממני : כא הוישה
 לעזרתי אדני תשועתי :
 כג ללמנצח לידותיון מזמור לדרוד :
 אמרתני אשמרה דרכי מחמוא בלשוני
 אשמרה לפי מחסום בעוד רשע לנגדוי

נאלמתי דומיה החשיתי משוב
 וכאבי נעבר : י חש לבי בקרבי בהגיני
 תבער איש דברתי בלשוני : י הודיעני
 יהוה קצי ומדת ימי מה היא אדעה
 מה חיל אני : י הנה טפחות נתתה
 ימי וחדדי באין נגדך אך כל הבל
 כל אדם נצב סלה : י אך נצלם
 ותהדך איש אך הבל יהמיון יצבר
 ולא ידע מי אספם : י ועתה מהקויתי
 אדני תוחדתי לך היא : מבל פשעי
 הצילני חרפת נבל אל תשיכני :
 י נאלמתי לא אפתח פי כי אתה עשית :
 י הסר מעלי נגעך מתגרת ידך אני
 בלתי : י ל תוכחות על עון יפרת איש
 ותמס פעש חמודו אך הבל כל אדם
 סלה : י שמעה תפלתו יהוה ושועתי
 האזינה אל דמעתני אל תחרש פי נר
 אנכי עמד תושב ככל אבותי : י השע

ממני ואבליגה בטרים אלק ואינני :
 מ ל למנצח לדוד מזמור : י קוה קויתי
 יהוה ויש אלי וישמע שועתי : י ויעדני
 מבור שאון משיט היזן ויקם עד סדע
 רגלי כונן אשרי : י ויתן בפי שיר
 חדש תהלה לאחינו יראו רבים וייראו
 ויבטחו ביהוה : י אשרי הגבר אשר
 שם יהוה מבטחו ולא פנה אל רהבים
 ושטי כזב : י רבות עשית אתה יהוה
 אלהי נפלאותיך ומחשבתך אלינו אין
 ערך אדך אנדה ואנדה עצמו
 מספר : י זכה ומנחה לא חפצת אונים
 ברית לי עולה וחטאה לא שאלת :
 י אז אמרת הנה באתי במגלת ספר
 כתוב עלי : י לעשות רצונך אלהי
 חפצתי ותורתך פתוך מעי : י בשרתי
 צדק בקהל רב הנה שפתי לא אכלא
 יהוה אתה ידעת : י צדקתך לא
 כסיתי בתוך לבי אמונתך ותשועתך

אמרת לא בחרתי חסדך ואמתך
 תמיד יצרוני : י כי אפפו עלי רעות
 עד אין מספר השנוני עונתי ולא יכלתי
 לראות עצמו משערות ראשי ודני
 עזבני : י רצה יהוה להצילני יהוה
 לעזרתי חושה : י יבשו ויחפרו יחד
 מבקשי נפשי לספותה יסגו אחור
 ויפדמו חפצי רעתי : י וישמו על עקב
 כשתם האמרים לו האה האה :
 י וישמו וישמחו בך כל מבקשיך
 יאמרו תמיד יגדל יהוה אהבי
 תשועתך : י ואני עני ואביון אדני
 יחשב לי עזרתי ומפלטי אתה אלהי
 אל תאחר :

מא ל למנצח מזמור לדוד : י אשרי
 משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו
 יהוה : י יהוה ישמרהו ויהיה ואשר
 בארץ ואל תתנהו בנפש איביו : י יהוה
 יסדנו על ערש דני כל משכבו הפכת

בְּחִלּוֹ : אֲנִי אֲמַרְתִּי יְהוָה חֲנֻנִי רַפְּאֵה
 נַפְשִׁי כִּי חָטְאתִי לָךְ : אֹיְבֵי יֹאמְרוּ
 רַע לִי מִתֵּי יָמוּת וְאֲבַד שְׁמוֹ : וְאִם
 בָּא לִרְאוֹת שׂוֹא יִדְבֹר לְבוֹ יִקְבֹּץ אֵינֶן
 לֹו יֵצֵא דַחֲוִץ יִדְבֹר : מִיָּחַד עָלַי יִתְדַחֲשׂוּ
 כָּל שֹׂנְאֵי עָלַי יִחְשְׁבוּ רָעָה לִי : מִדְּבַר
 בְּלִיעַד יִצּוֹק בּוֹ וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא יוֹסִיף
 לָקוּם : טַגִּם אִישׁ שְׁלוֹמִי אֲשֶׁר בְּמַחְתֵּי
 בּוֹ אוֹכֵל לֶחֶמִי הַגִּדִיל עָלַי עֵקֵב :
 וְאַתָּה יְהוָה רַחֲמֵי וְהַקִּימֵנִי וְאַשְׁלֶמְהָ
 לָהֶם : יֵא בּוֹאֵת יִדְעֵתִי כִּי חִפְצָתָ בּוֹ
 כִּי לֹא יִרְוֶע אִיבֵי עָלַי : יֵי וְאֲנִי בַתְּמִי
 תִּמְכַּת בּוֹ וְתַצִּיבֵנִי לִפְנֵיךְ לְעוֹלָם :
 בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהַעוֹלָם וְעַד
 הָעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן :

מִבְּחֵל לְמַנְצַח מִשְׁפִּיל לְבַנֵּי קִרְחָה : י כַּאֲיִל
 תִּעְרַג עַל אֶפְיָקֵי מַיִם כֵּן נַפְשִׁי תִעְרַג
 אֲלֶיךָ אֱלֹהִים : ז צְמָאָה נַפְשִׁי לַאֲהִים
 לֹאֵל הוּא מִתֵּי אֲבֹא וְאַרְאֶה פְּנֵי אֱלֹהִים :
 ד הִוְתָּה לִי דְמַעְתִּי לֶחֶם יוֹמָם וְלֵילָה
 בְּאֲמַר אֵלַי כָּל הַיּוֹם אֵיךְ אֲדַחֲוֶיךָ :

תפלות ישראל
 מזמור מ"ב

באמרם אלי כל היום איש חלסיך . מכאן למדו דו"ל
 כל הדר בח"ל דומה שאין לו חלום . וכמב
 טעם המפרשים ז"ל כי הנה איתא במדרש שאו"סע אומרים
 לישראל כתוב בחורה אחרי רבים להטות . והתשובה לזה
 דקיי"ל כל הקבוץ כמחלה על מחלה דמי וישראל קבוצים
 בח"ל לכן אין שייך דין אחרי רבים להטות . אבל אם
 הם בחו"ל שאין קבוצים בארץ ואו"סע מקנטרי כזה
 עכ"ת . ולי נראה לימר דאם הם יושבים בח"ל אין להם
 טענה אחרי רבים ע"פ מ"ש מהר"י אזולאי ז"ל באדבר
 קדמות חות א ז"ל א"י תרומה מכל הארצות וירושלים
 תרומה מכל א"י וכ"סאק תרומה מכל ירושל"ם וישראל
 תרומה מכל הגוים וכו' עי"ש . והנה קי"ל דתרומה אינה
 עולה אל"ל בגאון ואחד . וא"כ כיון שישראל דרים בח"ל
 נסני שהיא תרומה מן הארצות והם ג"כ תרומה מן הגוים
 לא שייך אחרי רבים כי התרומה עולה במאס וא"ל
 כגוים שהם ע' ארצות ולא יותר . אבל מי שהוה דר

אלה אזכרה ואשפכה עלי נפשי כי
אעבר בסך אדם עד בית אלהים
בקול רנה ותודה המון חוגג : ומה
תשתוחחי נפשי ותהמי עלי הוחילי
לאלהים כי עוד אודנו ישועות פניו :
אלהי עדי נפשי תשתוחח עד כן
אזכרה מארץ ירדן וחרמונים מהר
מצער : תהום אל תהום קורא לקול
צנוריה כל משבריך וגדיך עלי עברו :
יוםם יצוה יהוה חסדו ובגילה שירה

תהלות ישראל

כח"ל לא הו"ל דין תרומה לכן דומה ליי שאין לו
אלוה כח"ל :

כי אעבור בסך אדם עד בית אלהים . אד"ס גי' מ"ט .
רמו למ"ט פנים טהור ומ"ט פנים טמא שיש בתורה
ולריך האדם לעסוק בתורה עד שידע אותה על אמתתה
כדי שלא יבא לעשות כי שגגה תלמוד עולה זדון והראיה
בעת שהראה הקב"ה ליוחזקאל הנביא את בית השלישי
שיבנה בב"א ח"ל כן אדם ראה בעיניו ובאזנן שמע ולבך
תשים . וזהו עד בית אלהים שמעם תלמוד לעסק
התורה וכאמור :

יוםם ילוה ה' חסדו וכלילה שירה עמי . אפשר לר' מ
ע"מ מ"ט הרב חתם סופר ז"ל כסו"ת יו"ד שנשא

עמי תפלה לאל חיי : אמרה לאל
סלעי דמה שכחתני דמה קדר אלך
בדחץ אויב : יא ברצח בעצמותי
חרפוני צוררי באמרם אלי כד היום
איה אלהיך : יב מה תשתוחחי נפשי

תהלות ישראל

על רב א' שילח מן האניה כלילת וצורך גומל כלילת
וחלקו עליו שלא עשה כהוגן לפי שברכת גומל היא הודאה
ותודה ולתיב ויזכרו זמני תודה ותודה קריבס כיום .
והשיב להסך בזכות הרב שבירך כלילת לפי שהוא רב
לעירו וכשילח מן האניה באו כולם לקראתו קרוביו ויודעו
ורבני העיר וגדולי העיר . וכלי ספק שהוא מספר להם
מה שקרה לו בתוך האניה הן מרוח סערה הן ממקרים
אחרים והוא מודה ומשבח להקב"ה על שהלילו . והם
ג"כ מודים ומשבחים להקב"ה שהלילו ומסתמא עונה אמן .
ואיתא בגמ' ח"ל בריך רחמנא דיהבך לן ולא לעפרה
וענה אמן נפטר מברכת הגומל . ומאלו העניינים הרבה
כזה וכזה . לכן הקדים וצריך כלילת כדי שלא יבוא לידי
ספק ברכות וכאמור . והוסיף הרב עוד לומר אלו אני
בעלמי באתי כלילת הייתי מצרך ג"כ כלילת מאלו הטעמים
הן אמת דלריך על ס"ת כ"נהג אבל מכה אלו הטעמים
שזכרתי אני מצרך כלילת וכו' עי"ש . וזהו יומם ילוה ה'
חסדו לצרך גומל כיום דוקא ופעמים וכלילה שירה עמי
אברך כלילת במקום תפלה לאל חיי שבאים אלי קרובי
ורבני וגדולי העיר ומודים ומתפללים לאל בעדי על
הטובות שעשה עמי ומסתמא אני עונה אמן לכן אברך
כלילת להוליח מספק זה וזה אזכרה לגינתי כלילת שאברך

ומה תהמי עלי הוחילי לאלהים כי
 עוד אודנו ישועת פני ואלהי :
 מג א שפטיני אלהים וריבה ריבי מגוי
 לא חסיד מאיש מרמה ועולה
 תפלטני : ב כי אתה אלהי מעוזי למה
 ונחתני למה קדר אתה קדך בדחץ
 אויב : ג שלח אורך ואמתך המה
 ינחוני יביאוני אל הר קדשך ואל
 משכנותיך : ד ואבואה אל מזבח

תהלות ישראל

גומל כלילה וזעזע עם לכבי חשיסה מה שאירע לי בחיך
 האניס ועוד וחסס רוחי שבאים בני אדם קרוני ומיודעי
 לשאלו על מה שאירע לי ומסתמא אני עונה אמן לכן
 אביך כלילה להלל מספק זה וכאמור :
א וכלילה שירה עמי כתיב במגן אבות על גשנס הנעור
 כלילה כשם הרמ'ס ז"ל בשעה שאדם נעור ודעתי ללילה
 אל יחשב כהם בדברים בטלים אלא בד"ת ונקראים שעות
 מזכורות וכשם הרב רבי יונה קורא אותן שעות רלויות
 וכו' עי"ש וזהו וכלילה שאדם נעור כלילה אותן שעות
 שיר'ס ר"ת שעות יפות רלויות המזכורות יס'ו בדברי
 תורה ולא יחשב כהם בדברים בטלים וזהו אש"רס לה'
 ר"ת אותן שעות יפות רלויות המזכורות כי גמל עלי
 וזהו ולמדה את בני ישראל שימ'ס בשיסס ר"ת שעות יפות
 מזכורות הרלויות :

אלהים אל אל שמחת גידי ואודך
 בכבוד אלהים אלהי : ס מה תשתוחחי
 נפשי ומה תהמי עלי הוחילי לאלהים
 כי עוד אודנו ישועת פני ואלהי :
 מד א למנצה לבני קרח משפיר :
 אלהים באזנינו שמענו אבותינו ספרו
 לנו פעל פעלת בימיהם בימי קדם :
 ג אתה ידך גוים הורשת ותטעם תרע
 לאמים ותשדחם : ד כי לא בחרבם
 ירשו ארץ וזרועם לא הושיעה למו
 כי ימינך וזרועך ואור פניך כי רציתם :
 ס אתה הוא מלכי אלהים צוה ישועות
 ועקב : ז בך צרינו נגנח בשמך גבוים
 קמינו : ח כי לא בקשתי אבטח וחרבו
 לא תושיעני : ט כי הושתנו מצרינו
 ומשינאונו הבישות : י באלהים הדלנו
 כל היום ושמך לעולם נודה סדה :
 אף ונחת ותבלימו ולא תצא

בְּצַבְאוֹתֵינוּ : יא תְּשׁוּבֵנוּ אַחֹר מִנִּי
צָר וּמִשְׁנֵאֵינוּ שָׁסוּ לָמוּ : יב תִּתְּנֵנוּ
בְּצֹאן מֵאֶכֶד וּבַגּוֹיִם זָרִיתָנוּ : יג תִּמְכַר
עַמְּךָ בְּדַא הוֹן וְלֹא רַבִּית בְּמַחֲרִיהֶם :
יד תִּשׁוּמֵנוּ חֲרָפָה לְשִׁכְנֵינוּ לַעַג וְקֶלֶם
לְסַבִּיבוֹתֵינוּ : טו תִּשְׁיִמֵנוּ מִשַׁל בְּגוֹיִם
מִנּוֹד רֹאשׁ בְּלֵאמִים : טז כָּל הַיּוֹם בְּדַמְתִּי
נִגְדִי וּבִשְׁתַּת פָּנַי בִּסְתֵנוּ : יז מִקּוֹל מַחֲרָף
וּמִגִּדַת מִפְּנֵי אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם : יח כָּד
זֹאת בָּאתָנוּ וְלֹא שָׁכַחְנוּךָ וְלֹא שָׁקַרְנוּ
בְּבְרִיתֶךָ : יט לֹא נִסּוּג אַחֹר לִבֵּנוּ וַיִּתֵּשׁ
אֲשֵׁרֵינוּ מִנִּי אֲרָחֶךָ : כו כִּי דִבִּיתָנוּ
בְּמִקּוֹם תַּנִּים וַתִּכַּס עֲלֵינוּ בְּצַלְמוֹת :
כא אִם שָׁכַחְנוּ שֵׁם אֱלֹהֵינוּ וְנִפְרַשׁ כַּפֵּינוּ
לֵאלֹהֵי זָר : כב הֲלֹא אֱלֹהִים יִחָקֵר זֹאת
כִּי הוּא יֹדֵעַ תַּעֲלָמוֹת לֵב : כג כִּי עֲלִיךָ
הֲרַגְנוּ כָּד הַיּוֹם נַחֲשָׁכְנוּ בְּצֹאן מִבְּחָה :
כד עוֹרָה לְמָה תִישָׁן אֲדֹנָי הַקִּיצָה אֵל
תִּזְנַח לְנִצָּח : כה לְמָה פָּנֶיךָ תִסְתָּוֵר

תִּשְׁכַּח עֲנִינֵנוּ וְלִחְצֵנוּ : כו כִּי שָׁחָה לְעַפְר
נַפְשֵׁנוּ דְבַקָּה לְאַרְצֵן בְּמִטְנֵנוּ : כז קוֹמָה
עוֹרָתָה לָנוּ וּפְדָנוּ לְמַעַן חֲסִדֶךָ :
מה א לְמַנְצַח עַד שִׁשְׁנִים לִבְנֵי קָרָח
מִשְׁכִּיל שִׁיר יְדִידָת : כח רַחֵשׁ לְבִי דְבַר
טוֹב אֲמַר אָנִי מַעֲשֵׂי לְמַדָּךְ לְשׁוֹנֵי עַמ
סוֹפֵר מְהִיר : כט יַפְיֹפִית מִבְּנֵי אָדָם

תהלות ישראל
מזמור מה

רחש לבי דבר טוב אומר אני מעשי למלך וגו' .
הראשונים פירשו כוונת הפסוק ע"פ הגמ' ברכות
רחש"ד היה מתפלל על החולים והיה אומר אם שגורה
תפלתי צפי יודע אני שהוא מקובל ואם לאו יודע אני
שהוא מטורף . וזהו רחש לבי דבר טוב להתפלל על
החולים . אומר אני מעשי למלך שאתפלל ואם שגורה
תפלתי צפי יודע אני שהוא מקובל . וזהו לשוני עט סופר
מסיר שגורה צפי עכ"ד :

ולי נראה להרחיב הענין והוא דליתא בגמ' קמח נחויא
חופר שיחין צורות ומערות . ונסלה בתו צבור הלכו
וסודיעו לרח"ב עד שעה א' א"ל שלום שעה ב' א"ל שלום
שעה ג' א"ל עלתה . א"ל נביא אתה א"ל לא נביא אנכי
ולא בן נביא אנכי אלא כך אמרתי דבר שנלסטר
בו אותו לדיק יכשל בו זרעו . והקשה הרב שנות חיים
ז"ל למה לא השיב להם כאשר השיב בגמ' ברכות לומר
שגורה תפלתי צפי יודע אני שהוא מקובל וחירן ע"ס :

הוֹצֵק הֵן בְּשִׁפְתוֹתַי עַל כֵּן בִּרְכֵךְ
אֱלֹהִים לְעוֹלָם : י הַגּוֹר הַרְבֵּךְ עַל יַרְךְ
גְּבוּר הוֹדֵךְ וְהִדְרֵךְ : ס וְהִדְרֵךְ צִדְךָ
רָכַב עַל דְּבַר אֲמֶת וְעִנְוֶה צִדְקָךְ וְתוֹרֵךְ
נִוְרָאוֹת יִמִּינֶךָ : ו הַצֵּף שְׁנוּנִים עִמּוֹ
תַּחְתֶּיךָ יִפְלוּ בְּלֵב אוֹיְבֵי הַמֶּלֶךְ :
כַּסְאֶךָ אֱלֹהִים עוֹלָם וְעַד שֶׁכַּט מִיַּשׁוּר
שֶׁכַּט מַלְכוּתֶךָ : ח אֶהְבֵּת צִדְקָךְ וְתִשָּׂא

תהרות ישראל

וְלִי נִרְאָה לומר שלא התפלל אלה כשען על דבר זה לומר
דבר שנלסטר בו לדיק יכסל בו זרעו ודוק לשון הגמ'
אלה כך אמרתי ולא התפלל כנ"ל . ומלא פעם מהתפלל
ופעם אינו מהתפלל אלה סומך על זה לומר דבר שנלסטר
בו אותו לדיק יכסל בו זרעו . וזהו רחש לצי דבר טוב
להתפלל על החולים . ופעמים איני מהתפלל אלה אומר
אני מעשי למלך כמו גבי בתו של נהוגיה שאמר כך אמרתי
וכו' . ופעמים שאני מהתפלל ואם שגורס תפלתו צפי
יודע אני שהוא מקובל וזהו לשוני עט סופר מהיר ודו"ק :
הגור חרבך על ירך גבור . יש לרמוז הכתוב על ת"ח
שעוסק בתורה וי"ל בפסוק דכתיב חרבך ולא
המר חרב . ועוד דעלינו דעשו כתיב ביה ועל חרבך
תחיה ולא יעקב ובניו . אמנם כי הנה איתא בזוהר
בראשית בהשמטות דף א' ע"ב א"ר אלעזר כתיב אשריך
וישראל מי כנווך עם נושע בה' מנן עוזך ואשר חרב
גאותיך וכי גאותו של הקב"ה בחרב הוא לאו הכי דהא

רָשַׁע עַל כֵּן מִשָּׁחָה אֱלֹהִים אֱלֹהֵיךָ שְׁמֵן
שִׁשׁוֹן מִחִבְרֵךְ : ט מֵר וְאֶהְלוֹת קִצִּיעוֹת
כָּל בְּגֵדוֹתַיךָ מִן הַיְבֵלִי שֵׁן מִנִּי שְׂמֵחוּךָ :
י בְּנוֹת מַלְכִים בִּיקְרוֹתֶיךָ נִצְבָּה שִׁגְד
לִימִינֶךָ בְּכַתֵּם אוֹפִיר : יא שְׁמַעִי בַת
וִרְאִי וְהִשִּׁי אוֹנֵךְ וְשִׁכְחִי עִמָּךְ וּבֵית
אָבִיךָ : יב וַיִּתְּאוּ הַמֶּלֶךְ יִפְיֵךְ כִּי הוּא
אֲדַגִּיךָ וְהִשְׁתַּחֲוִי לוֹ : יג וּבַת צַר

תפלות ישראל

חרב לעשו אחייסבת דכתיב ועל חרבך תחיה אלה הכי
שמענה מאבא אלין ת"ח דכד שמעין מלה ולא אחייסבה
בלבסון ואינון מגיחי קרבה דין עם דין כלינון מגיחי
קרבה בחרבה ובעיין לקטלא דין לדין עלס עכ"ד . ומלא
דיס ב' חרבות א' לעשו וא' לבני יעקב כד עסקין באורייתא
ומתנגחין דין עם דין ובעיין לקטלא דין לדין ולכך גבי עשו
כתיב חרבך שלך . וזהו הגור חרבך אלו ת"ח שחרב שלסם
הוא שגלי וטרי באורייתא על יר'ך רמו ליסשכר וזבולון
שכשתתפו א' עוסק בתורה וא' עוסק בפרקמטיא . וגבי
זבולון העוסק בפרקמטיא כתיב זבולון לחוף ימים ישכון
והוא לחוף אניות וירכ'תו על לידון . הסוונה הת"ח סומך
על המחזיק . וזהו הגור חרבך על יר'ך זה המחזיק כמו
זבולון שהיה המחזיק של יששכר גבור בתורה במלחמתה
של תורה . הודך והדרך לרמוז מ"ש רז"ל ת"ח לריך סיהא
בו שמונה שצממינית הסוונה כי גבי ת"ח כתיב גבי
יהושע ונתת מהודך עליו והנה יש עשר ספירות וכל א'

בַּמְנַחָה פָּנִיךָ יַחֲלוּ עֲשִׂירֵי עָם : יי כָּל
כְּבוֹדָה בֵּית מֶלֶךְ פְּנִימָה מִמְּשַׁבְּצוֹת
זָהָב לְבוּשָׁה : יו לְרַקְמוֹת תּוֹבֵל לְמֶלֶךְ
בְּתוֹלֵת אַחֲרֶיהָ רְעוּתֶיהָ מוֹבְאוֹת לָךְ :
יא תּוֹבֵלָנָה בְּשִׁמְחַת וְגִיל תִּבְאִינָה
יב בְּהִיבֵל מֶלֶךְ : יג תַּחַת אֲבֹתֶיךָ יְהוּ
יד בְּגִיד תְּשִׂיתֵמוּ לְשָׂרִים בְּכָל הָאָרֶץ :

תהלות ישראל

כלולה נעשר כמ"ט בזכר ח"א . וה"כ ספירת הוד היא
שמינית ושמונה שבשמינית היא ג"כ הוד . וזהו לריך
סיחא בו שמונה שבשמינית סיהא סו"ד דכסו"ד וזהו ונתת
מהוד"ך עליו סו"ל הוד דכסוד . וזהו הודך וסודך וכאמור
וזהו לסוד"ות לשם ס' ב' הודלות לת"ח העוסק בתורה
ככתוב בית ה' נלך . וזהו לסודות לשם קדשך ודו"ק :
כל כבודה בת מלך פנימה . הרב מהר"י אשקאפה ז"ל
הביאו הרב מהר"י אלגאזי ז"ל פרשת ראש כ' סנה
לא תקרא אשה לנועה כבודה בת מלך פנימה אלא שהיא
עשירה ויש לה תכשיטין והב וסיה לנועה ואינה יולאה
חזן מביטה ואין לה בושם מחברותיה ולא יולאה זו תקרא
לנועה לא כן אם יש לה בגדי סחובות ותכשיים מחברותיה
ואינה יולאה לזו לא תקרא לנועה . וזהו כל כבודה בת
מלך פנימה ואיזוסי ממשבלות והב לנועה ואינה יולאה
לזו יקרא לנועה אבל אם אין לה מלבוש ותכשיטין
לשוכים ומפני כך אינה יולאה לא תקרא לנועה אלא
בושה מחברותיה עכ"ל :

יז אֲזַכֹּרְךָ שִׁמְךָ בְּכָל יוֹם וְדָר עַל כַּן
יח עַמִּים יִהְיוּ לְעוֹלָם וָעֶד :
יט לְמַנְצָה לְבָנֵי קָרְחָ עַל עֲלָמוֹת
כ שׁוֹר : כא אֱלֹהִים לָנוּ מַחֲסֵה וְעוֹ עֲזָרָה
כב בְּצָרוֹת נִמְצָא מֵאֵד : כג עַל כַּן לֹא
כד נִירָא בְּהַמִּיר אֶרֶץ וּבְמוֹט הָרִים בְּלֵב
כה יָמִים : כו יְהִמוּ יַחֲמְרוּ מִיָּמֹו יִרְעִשׁוּ
כז הָרִים בְּגֵאוֹתָו סֵלָה : כח נָהַר פָּלְגָיו
כט יִשְׁמְחוּ עִיר אֱלֹהִים קִדְשׁ מִשְׁכְּנֵי
ל עֲדִיז : לא אֱלֹהִים בְּקָרְבָּה בֵּל תִּמְוֹט
לב יַעֲזֹרָה אֱלֹהִים דְּפָנוֹת כֶּקֶר : לד הָמוּ גוֹיִם
לה מִמֶּן מִמְּלָכוֹת נָתַן בְּקוֹלוֹ תִּמְוֹג אֶרֶץ :
לו יְהוָה צְבָאוֹת עֲמָנוּ מִשָּׁנָב לָנוּ אֱלֹהֵי
לז יַעֲקֹב סֵלָה : לח לָכֵן חָזוּ מִפְּעֻלוֹת אֱלֹהִים
לט אֲשֶׁר שָׁם שָׁמוֹת בְּאֶרֶץ : לי מִשְׁבִּית
לא מִדְּחַמוֹת עַד קֵצָה הָאָרֶץ קָשַׁת יִשְׁבֵּר
לב וְקִצְיָן חֲנִית עֲגִלוֹת יִשְׂרָאֵל בָּאֵשׁ :
לג הָרְפוּ וְדַעוּ כִּי אֲנֹכִי אֱלֹהִים אֲרוֹם
לד בְּגוֹיִם אֲרוֹם בְּאֶרֶץ : לה יְהוָה צְבָאוֹת

עֲמָנוּ מִשָּׁנָב לִגְנוֹ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֵלָה :
 מו א לַמִּנְצָח לִבְנֵי קִרַח מִזְמוֹר : ב כָּד
 הָעַמִּים תִּקְעוּ בַּף הַרְיֵעוּ לְאֱלֹהִים בְּקוֹל
 רִנָּה : ג כִּי יִהְיֶה עֲלֵיוֹן נוֹרָא מֶלֶךְ גְּדוֹל
 עַל כָּל הָאָרֶץ : ד יִדְבֹר עַמִּים תַּחֲתֵינוּ
 וּלְאֲמִים תַּחַת רַגְלֵינוּ : ה יִבְחַר לָנוּ אֵת
 נַחֲלָתָנוּ אֵת גְּאוֹן יַעֲקֹב אֲשֶׁר
 אָהַב סֵלָה : ו עֲדָה אֱלֹהִים בְּתִרְוַעָה
 יִהְיֶה בְּקוֹל שׁוֹפָר : ז וּמְרוּ
 אֱלֹהִים וּמְרוּ וּמְרוּ לְמַלְכֵנוּ וּמְרוּ :
 ח כִּי מֶלֶךְ כָּד הָאָרֶץ אֱלֹהִים וּמְרוּ
 מִשְׁכִּיד : ט מֶלֶךְ אֱלֹהִים עַד גּוֹיִם אֱלֹהִים
 יֵשֵׁב עַל כִּסֵּא הַדָּשׁוּ : י גְּדִיבֵי עַמִּים
 נֶאֱסְפוּ עִם אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם כִּי לְאֱלֹהִים
 מִגְּנֵי אֶרֶץ מֵאֵד נַעֲלָה :
 מה א שִׁיר מִזְמוֹר לִבְנֵי קִרַח : ב גְּדוֹל
 יִהְיֶה וּמֵהֲדָד מֵאֵד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הֵר
 קָדְשׁוֹ : ג יִפֶּה נוֹף מְשׁוּשׁ כָּל הָאָרֶץ
 הֵר צִיּוֹן וּרְבִיתִי צִפּוֹן קִרְיַת מֶלֶךְ רֹב :

ד אֱלֹהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע לְמִשְׁנָב :
 ה כִּי הִנֵּה הַמְּלָכִים נוֹעְדוּ עִבְרוּ יַחְדָּו :
 ו הִמָּה רָאוּ בֵּן תַּמָּהוּ נִבְהָלוּ נַחֲפוּז :
 ז רַעְדָה אַחֲזוֹתֶם שֵׁם חַיִל בְּיֹלְדָה :
 ח בְּרוּחַ קָדִים תִּשְׁכַּר אֲנִיּוֹת תִּרְשִׁישׁ :
 ט בְּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ בֵּן רֵאִינוּ בְּעִיר יִהְיֶה
 צְבָאוֹת בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהִים יִכּוֹנְנָה
 עַד עוֹלָם סֵלָה : י דְּמִינוּ אֱלֹהִים חֲסִדָּךְ
 בְּקִרַב הַיְבֵקֶךָ : יא בְּשִׁמְךָ אֱלֹהִים בֵּן
 תַּהֲלִתֶךָ עַד קִצּוֹי אֶרֶץ צַדִּיק מְלֹאָה

תהלות ישראל

מזמור מח

כי הנה המלכים נועדו - אפסר לרמוז עמ"ש בגמרא
 ברכות (מו:) אין מכבדים בדרכים - והקשו בתוס'
 הא אמרינן בשבת (נא ל) לוי ורצ הונא בר תיבא הו
 קא אזלי בלונסא קדמיא המרא דרב הונא לחמרא דלוי
 בטא רב הונא לאפוקי מדעתא דלוי וכו' - אלמא מכבדין
 בדרכים וי"ל כשילאו לדרכ כח' מכבדים בדרכים אבל חס
 כל א' הלך לרכו ופנסו זה בוס ואירע להס דרך
 למקום א' אין מכבדים עכ"ד - וזהו כי הנה המלכים
 נועדו מאן מלכי רבנן שילאו לדרכ כח' אזי עברו יהדיו
 שמכבדים זה את זה :

יד

יְמִינֶךָ : יי יִשְׁמַח הַר צִיּוֹן תִּגְלַנְהָ בְּנוֹת
 יְהוּדָה לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ : יי סְבוּ צִיּוֹן
 וְהִקְיִפוּהָ סָפְרוּ מִגְדָּלֶיהָ : יי שִׁיתוּ
 לְבַבְכֶם לְחִידָה פִּסְגוֹ אֲרַמְנוֹתֶיהָ לְמַעַן
 תִּסְפְּרוּ לְדוֹר אַחֲרוֹן : יי כִּי זֶה אֱלֹהִים
 אֲדִיגוּ עוֹלָם וְעַד הוּא יִנְהַיֵנוּ עַל מוֹת :
 מט ח לְמַנְצָה לְבְנֵי קִרְחַ מִזְמוֹר :
 כ שָׁמְעוּ זֹאת כָּל הָעַמִּים הֶאֱזִינּוּ כָּל
 יֹשְׁבֵי חֹלֹד : גַּם בְּנֵי אֲדָם גַּם בְּנֵי אִישׁ
 יַחַד עָשִׂיר וְאֶבְיוֹן : יי פִּי יִדְבֵר חֲכָמוֹת
 וְהִגִּיט לִבִּי תְכוּנוֹת : יי אֲטָה לְמִשְׁדֵּךְ
 אֲזַנִּי אֶפְתַּח בְּכַנּוֹר חִידָתִי : ס לְמָה
 אִירָא בְיָמַי רַע עֵינַי עֵקֶבְי יִסּוּבֵנִי :
 ו הַבְּטָחִים עַל חֵילִם וּבָרַב עֲשָׂרָם
 יִתְהַלְלוּ : ז אַחַד לֹא פָדָה יַפְדֶּה אִישׁ לֹא

תהלות ישראל
מזמור מט

אח לא פדה יפדה איש - אפשר לרמוז ע"פ מ"ש הרכ
 פני דוד ז"ל פרשת בראשית משם גורי האר"י ז"ל
 הקנ"ס עשה כי חנוך ואליסו לא נמתו ועלו למעלה ויש

יִתֵּן לְאֱלֹהִים כְּפָרוּ : ט וַיִּקַּר פְּדִיּוֹן
 נַפְשָׁם וַיְחַדֵּל לְעוֹלָם : ט וַיִּחַי עוֹד לְנֹצֶה
 לֹא יִרְאֶה הַשְּׁחַת : יי כִּי יִרְאֶה חֲכָמִים
 יָמוּתוּ יַחַד כְּסִיל וּבַעַר יֵאָבְדוּ וְעוֹזְבוּ
 לְאַחֲרִים חֵילִם : יי קָרְבָּם בְּתִימוֹ לְעוֹלָם
 מִשְׁכַּנְתֶּם לְדוֹר וָדוֹר קָרְאוּ בְּשֵׁמוֹתֶם
 עַדִּי אֲדַמּוֹת : יי וְאֲדָם בִּיקַר בַּל יִדִּין
 נִמְשַׁל כְּבִהְמוֹת נְדָמוּ : יי זֶה דְרָבָם
 כָּסֵל לְמוֹ וְאַחֲרֵיהֶם בְּפִיהֶם יִרְצוּ סֵלָה :
 יי כִּצְאוֹן לְשֹׂאנֵי שֵׁתוֹ מוֹת יִרְעֶם וַיִּרְדּוּ
 בָּם יִשְׂרָאֵל לְבַקֵּר וּצְוֹרֵם לְבָלוֹת שְׂאוֹל

תהלות ישראל

להס מעלה בלדיקים ובמלאכים שאם ח"ו כל העולם
 רשעים היו לעולם כב' לדיקים אלו שהם חיים לעשות
 התיקון וכו' עי"ש - וזכו ח"ה ר"ת אליהו חנוך - ל"ה
 ר"ת למעלה אנשים שניהם מלאכים לדיקים ר"ל פעמים
 נהשכים לדיקים שהם חיים לעשות תיקון וזכו פדה יפדה
 אי"ש ר"ת את ישראל - וזכו למעלה הם מלאכים ופעמים
 אנשים לדיקים להקין את ישראל וכאמור - וזכו ח"ה ר"ת
 אליהו חנוך לזרה ר"ל פעמים בכל העולם רשעים אזי
 הם שהם נולדו בעו"ה ה' חושב אותם לשגי סלדיקים
 אלו שהם חיים לעשות תיקון בעולם וזכו יולד שנולדו
 מאיש ואשה וכאמור :

מזבל לו : טו אך אלהים יפדה נפשי
מיד שאול כי יקחני סלה : טז אל
תירא כי יעשיר אישכי ירבה כבוד
ביתו : יז כי לא במותו יקח הכל לא
ירד אחריו כבודו : יח כי נפשו בתיו
יברך ויודך כי תשיב קד : יט תבוא
עד דור אבותיו עד נצח לא יראו
אור : כ אדם ביקר ולא יבין נמשל
בבהמות נדמו :

נ ח מזמור לאסף אל אלהים יהוה
דבר ויקרא ארץ ממזרח שמש עד
מבאו : ט מציון מכלל יפי אלהים
הופיע : יב בא אלהינו ואל יחרש אש
לפניו תאכל וסביביו נשערה מאד :
יג יקרא אל השמים מעד ואל הארץ
לדין עמו : יד אספו לי חסדיו פרתי

תהלות ישראל

מזמור נו

אספו לי חסדי כורתי בריתי עלי זבח ויגידו משמים
דקו שמע עמי אלהים אלהיך אנכי .
אסר להמון הפסוקים על מלות המילה כי הקרו

בריתי עלי זבח : ו ויגידו שמים צדקו
כי אלהים שפט הוא סלה : ז שמעה
עמי ואדברה ישראל ואעידה בך
אדום אלהיך אנכי : ח לא על זבחך
אוכיחך ועולתיך לנגדי תמיד : ט לא

תהלות ישראל

המפרשים ז"ל למה לא נולד הבן חכם מהול חלל ע"י
חכם למולו . וחיללו לפי שאו"הע עובדים לשמש ולירח
ולכוכבים . ואומרים אם אינו חפץ בע"ז למה אינו
מכילה . ואנחנו משיבים כי כבר ניתנה התורה לבד
תאבדון את כל המקומות אשר עבדו שם . ואינו מאבד
עולמו מפני השועים לפי שמעשה ידי חכם עדיף . והראיה
מהחילום שלא נולד החכם מהול . אלא שלום לבני האדם
למול את בנייהם שמעשה ידי חכם עדיף . וזהו אספו
לי חסדי חלו אשר כורתי בריתי עלי זבח שמלים את
בניהם וכורתיים את הערלה כמו זבח . ומקשי ויגידו
שמים דקו ר"ל הו"ל ליוולד החכם מהול מן השמים .
לז"א שמע עמי ואדברה . אלהים אלהיך אנכי ואם היה
נולד מהול לא יש רחם שמעשה חכם עדיף . ועע"ז
אומרים אם אינו חפץ בע"ז למה אינו מכילה אבל ע"י
שלא נולד מהול אלא נימול ע"י חכם הו"ל מעשה חכם
עדיף וא"כ נבי ע"ז נמי מעשה חכם עדיף ולמה כתורה
לבד תאבדון את כל המקומות וכו' . וא"כ אסור לצבד
ע"ז וכאמור :

וע"י המילה נקראת הים דא"תא במד' גדולה מילה שנקראת
הים בשבילה שנאמר לגזור ים סוף לגזרים חל תקרא לגזרים
אלא לגזור ים ואותיות י"ס רמוז למילה כי ע"י המילה נגזר

אָקַח מִבֵּיתְךָ פָּר מִמִּכְלֵאתֶיךָ עֲתוּדִים׃
יְבִי לִי כָד חַיִּתוֹ יַעַר בְּהַמּוֹת בְּהַרְרֵי
אֱלֹהֵי׃ יֵא יִדְעֵתִי כָּל עוֹת הָרִים וַיִּזּו שְׂדֵי
עַמִּדִי׃ יֵא אִם אֲרַעֵב לֹא אֲמַר לָךְ בִּי לִי

תהלות ישראל

הים ואיתא כחלים נורא עליה על בני אדם ס"ת מילה
וסמך ליה ספך ים ליבשה רמו שבזכות המילה ספך ים
ליבשה . גם איתא במד' ע"ס אסתר כל איש ואשה אשר
לא יקרא אחת דתו להמית לבד . מאשר יושיע לו המלך .
ר"ת מילה וחיה שע"י מילה נילולו ואשה שאין לה מילה
ג"כ נילולה וזהו את שרביע הזהב ר"ת אשה וחיה :

גם איתא כל המקיים את המילה זוכה לג"ע דאיתא בגמ'
תפנית עולם א' מששים בגן כי העו"הו היא זרת דכתיב
ושמים בורת תכו לילא בגן ס' זרתות וזרת הוא ג' טפחים
נמלא בגן ק' טפחים ומילה במילואה כזה מ"ס יו"ד למ"ד
ה"א . עולה ק"ף לנער כל המקיים מצות מילה זוכה לג"ע .
זהו רמו היושבת בגנים רמו לג"ע מי שהוא מהול וזהו
בגנים חברים מקשיבים לקולך השמעיני ר"ת גימ' מילה
לרמוו שע"י מילה זוכה לג"ע :

א"כ היושבת בגנים אספר לרמוו ע"ס דאיתא בזוהר ג'ן
פרשיות בתורה וגם שהס ד'ן אספר שפרשת וזאת
הברכה אינה נחשבת לפי שאין קורין אותה בשבת כמו
שאר פר' אלא ב"ט של ש"ת ותורה שבע"ס הם ששה
סדרי משנה ששים מסכתות וזהו רמו היושבת בגנים ג'ן
רמו לתורה שכתב ותורה שבע"ס הם מפרשים לג'ן פרשיות
של תורה שכתב נמלא ב' גימין א' רמו לתורה שכתב
וא' רמו לתורה שבע"ס . חברים מקשיבים רמו למ"ס

תִּבְלַד וּמִלֵּאָה׃ יֵא הָאוֹכֵל בְּשָׂר אֲבִירִים
וְדָם עֲתוּדִים אֲשֶׁתָּה׃ יֵא זִבְח לֵאלֹהִים
תּוֹדָה וְשָׁלֵם לְעֲלִיּוֹן נְדָרֶיךָ׃ יֵא וּקְרָאֲנִי
בַּיּוֹם צָרָה אֲחַלְצֶךָ וְתִכְבְּדֵנִי׃ יֵא וְלִרְשָׁע
אָמַר אֱלֹהִים מַה לָּךְ לְסֹפֵר חַקֵּי וְתִשָּׂא
בְּרִיתִי עָלַי פִּיךָ׃ יֵא וְאַתָּה שְׁנֵאתָ
מוֹסֵר וְתִשְׁלַךְ דְּבָרֵי אֲחֵרֶיךָ׃ יֵא אִם
רָאִיתָ גִּבּוֹר וְתָרִץ עִמּוֹ וְעַם מְנַאֲפִים
חִדְקָךְ׃ יֵא פִיךָ שְׁלַחַת בְּרַעְיָה וּלְשׁוֹנְךָ
תִּצְמִיד מִרְמָה׃ יֵא תֵּשֵׁב בְּאַחֵיךָ תִּדְבֹר

תהלות ישראל

רו"ל חרב אל הכדים ונחלו חרב על שונאיהם של ישראל
שעוסקים בד כדו כהלכה וזהו חברים מקשיבים בתורה
ולא בד כדו . לקולך השמעיני איתא בגמ' דריך להושיא
דברי תורה כסה ולא בלחש דכתיב כי נעים כי תשמרם
בצנעך יכונו יחדיו על שפתיך להושיאם כסה וזהו לקולך
השכינעי ולא בלחש וכאמור :

נמלא ע"י המילה אין לעע"ז כי מטעה ידי אדם עדיף
וכאמור וזהו נגילה ונשמחה כך דוקא ולא כע"ז
וראיה מן המילה וזהו נזכירם דודיק מין משרים אהבון
ר"ת גימ' מילה :

זבח לאלהים תודה ושלם לעליון נדריך . וקראני ביום
צרה . אספר לרמוו עפמ"ס כזוהר כסגא דמשפטים

בְּכֹן אִמְדָּה תִּתֶנּוּ דָפִי : כֹּה אֲדָה עֲשִׂיתָ
וְהִחַרְשֵׁתִי דְמִית הַיּוֹת אֱהִיָּה כְמוֹד
אוֹכִיחַ וְאֶעְרָכָה לְעֵינֶיךָ : כִּי כִּינּוּ נָא
זֹאת שִׁכְחִי אֱלֹהִים פֶּן אֶטְרַף וְאִין מִצִּיל :
כִּי זָבַח תּוֹדָה יִבְדְּדֵנִי וְשֵׁם דְרָד
אֲרָאֵנוּ בִישַׁע אֱלֹהִים :

תהלות ישראל

דף קח ע"א ע"פ כי לא תחפון זבח ולא תנה וכו' קב"ס
לא חפן בזבח והלא איהו לום בחוכה חורת הקרבנות
אלה לשמא דאלהים אינו הולך לכל לשמא דהוי"ס רוגה
דכתיב אדם כי יקריב נכס קרבן לה' זבח שלמים לה' .
והקשה הרמב"ל והא כתיב זבח לאלהים תודה והניח
בל"ע . והרמ"ז ז"ל בהנהגת הזוהר תירץ דדוקא בשעת
נדבה ובהקרבנות הכל בדברים בעלמא כדבר איש אל רעהו
לית לן בה עכ"ד . והו"ו זבח לאלהים תודה זכ"ת הלא
כתיב כי לא תחפון זבח לשם אלהים . לז"א וקראני ביום
נרה הכוונה כשאתה קורא בדברים בעלמא בעת נרה לית
לן בה וכאמור :

ישם דרך אראלו בישע אלהים . שמעתי מהר' יעקב עדס
נר"ו ששמע מפי הרב המקובל במהר"ר אליהו מני
ז"ל שהיה תומר כשנכרך הרב לאיש לריך שיניח ב' ידיו על
ראשו ומזרכו . והנה אלבעות הידים הן שנים זרת קמילה
חמה אלבע גדול ר"ת גימ' קי"ב ושתי ידים ב"פ קי"ב עולה
רכ"ד חותיות דר"ך והו"ו ושם על ראשו דר"ך ב' ידים אזי
אראלו בישע אלהים עכ"ס :

נָא לְמִנְצָה מִזְמוֹר לְדָוִד : בָּבוֹא אֵלָיו
נָתַן הַנְּבִיא בְּאִשֶׁר בָּא אֵל בֵּית שָׁבַע :
חָנְנִי אֱלֹהִים כְּחֶסֶדְךָ כְּרַב רַחֲמֶיךָ מִחַה
פְּשָׁעֵי : הָרַב כִּבְסֵנִי מַעֲוֵנִי וּמַחְשָׁאֵתִי
טָהַרְנִי : כִּי פָשַׁעִי אֲנִי אֲדַע וּחַטָּאתִי
נִגְדִי תָמִיד : לָךְ לְבָדָד חַטָּאתִי וְהִרַע
בְּעֵינֶיךָ עֲשִׂיתִי לְמַעַן תִּצְדַּק בְּדַבְרֶךָ
תִּזְכֶּה בִשְׁפָטֶךָ : הֵן נֶעֱזַן הוֹלֵלְתִי וּבַחֲטָא
יַחַמְתֵּנִי אֲמִי : הֵן אֵמֶת חִפְצָתְךָ בַּשָּׁהוֹת
וּבְכַסְתֶּם חֲכָמָה תוֹדִיעֵנִי : תַּחֲטָאֵנִי
בְּאִזּוֹכ וְאֶטְהַר תִּכְבַּסֵּנִי וּמִשְׁלַג אֲלַבִּין :

תהלות ישראל

מזמור נא

לך לנדך חטאתי . למען תזדק בדברך . אפשר לרמוז
עמ"ס בגמ' שאלו באחת ולא עלתה לי דוד בשמים
ועלתה לו . והקשו הראשונים ז"ל היא גופא קשיא וכו'
משום פנים יש בדבר . וחילו דהלווי שנלעווה שאלו אינו
ממנות התורה אלא היא מלוה פרטית שהק"ב לוח לו
דוקא ול"ב אם אינו מקיים אותה נמלא ח"ו בטלס אותו
לווי . משא"כ לווי דוד הוא ג"ע והוא כתוב בתרי"ג מלות
ואם א' לא קיים אתרים מקיימים ואינה בטילה עכ"ד .
והו"ו לך לנדך חטאתי וכו' ואינו כשאר לווי כמו שאלו

תשמיעני ששון ושמחה תגלנה
עצמות דבית : הסתר פניו מחטאי
וכל טונותי מטה : לב טהור נרא לי
אלהים ורוח נכון חדש בקרבי : אל
תשליכני מלפניו ורוח קדשך אל תקח
ממני : השיבה לי ששון ישעך ורוח
נדיבה תסמכני : אלמדה פישעים
דרכיך וחטאים אידך ישובו : הצילני
מדמים אלהים אלהי תשועתי תרנן
לשוני צדקתך : אדני שפתי תפתח
ופי יגיד תהלתך : כי לא תחפיץ זבח
ואתנה עולה לא תרצה : זבחי אלהים
רוח נשברה לב נשבר ונדבה אלהים
לא תקוה : היטיבה ברצונך את ציון

תהלות ישראל

המלך וסעס כי כחן תלך כדברך תזכר בשפטך סאחרים
מקיימין המלום משל"כ גבי שאל המלך וכאמור :
זבחי אלסים רוח נשברה . הטיבה ברנוך את ליון .
אפשר עמ"ש ז"ל לא חרבה ירושלים אלא כשביל
גסי סרוח . וזכו לב נשבר ונדכס אלסים לא תכזה ועי"ז
הטיבה ברנוך את ליון תכנס מואות ירושלים :

תבנה חומות ירושלים : או תחפיץ
זבחי צדק עולה וכליל או יעדו על
מוזבח פרים :

נב למנצח משכיל קדוד : בבוא הואג
האדמי ויגד לשאול ויאמר לו נא דוד
אל בית אחימלך : מה תתהלל ברעה
הגבור חסד אל כל היום : הנות תחשב
לשונך פתער מלמש עשה רמיה :
אהבת רע משוב שקר מדבר צדק
סדה : אהבת כל דברי בלע לשון

תהלות ישראל

מומור נב

בבוא הואג האדומי יגד לשאל . אהבת רע מטוב .
הנה איתא במד' ע"פ שאל וסעס על אנג . מי
שהוא שקול כנגד כל סעס הוי חומר זה דוחג דכתיב אביר
הרועים אשר לשאל . ויש לרמוז כי הנה סס דואג יש בו
ב' אותיות מן דוד וב' אותיות מן אנג . וס"א שקול והלך
אחר סרע ולא אחר הטוב וזכו אהבת רע מטוב (וכראה
הסיבה כי ב' אותיות של דוד אינה נרצפת במבטח ב"א
הד' לת לצד אבל ב' אותיות של אנג שניהם נרצפים במבטח
בכס דואג לכן נטה אהריתם . ע"ד) והנה נשאר ממלת
דל'ת ומן אנג גי'מל הוי ג"ד וזכו ויגד לשאל ויג'ד
וד"וק :

מַרְמָה : גַּם אֵל יִתְצַף לְנֹצַח יַחְתֵּף
וַיִּסְחָף מֵאֶהָד וְשִׂרְשָׁף מֵאֶרֶץ חַיִּים
סִלָּה : וַיִּרְאוּ צַדִּיקִים וַיִּירְאוּ וְעֵלְיוֹ
יִשְׁחָקוּ : הִנֵּה הַגִּבּוֹר לֹא יִשִּׁים אֱלֹהִים
מְעֻזּוֹ וַיִּבְטַח בְּרַב עֲשָׂרוֹ יַעֲזֹ בַּהֲוֹתוֹ :
וְאֲנִי כְּזִית רֶעֶנָן בְּבֵית אֱלֹהִים בְּטַחְתִּי
בַּחֶסֶד אֱלֹהִים עֹלָם וְעַד : אֹדֶף לְעֹלָם
כִּי עָשִׂיתָ וְאֶקְוֶה שִׁמְךָ כִּי טוֹב נִגְדָה
חֲסִידֶיךָ :

נג א לַמִּנְצַח עַל מַחְלַת מִשְׁכֵּיב דָּדוֹד :
ב אָמַר נָבֶד בְּלִבּוֹ אֵין אֱלֹהִים הַשְּׁחִיתוֹ
וְהַתְּעִיבוֹ עוֹד אֵין עֲשֵׂה טוֹב : ג אֱלֹהִים
מִשְׁמַיִם הַשְּׁקִיף עַל בְּנֵי אָדָם לִרְאוֹת
הַיֵּשׁ מִשְׁכֵּיב דָּדוֹרְשׁ אֶת אֱלֹהִים : ד כִּלּוֹ
סג יַחְדוֹ נֶאֱלַחְו אֵין עֲשֵׂה טוֹב אֵין גַּם

תהלות ישראל

מזמור נג

דָּדוֹרְשׁ אֶת אֱלֹהִים כִּלּוֹ סג ' הַנֶּסֶף דָּרְשׁוּ רַז"ל אֵת הַיֵּשׁ
לְרַבּוֹת ת"ח וְשִׁיתָ בְּגַמ' בְּרַבּוֹת דָּרְשׁ ר"ח כִּנּוּ
שֶׁל רַבִּי יוֹסֵי הַגִּלְלִי בְּכַבּוֹד אֲכַסְיָיָה וְדָרְשׁ וַיִּבְרַךְ ס' אֵת
בֵּית עֹבֵד אֱדוֹם הַגָּמִי בַעֲבוּר אַרְוֹן הַאֱלֹהִים וְמֵה אַרְוֹן שֶׁלֹּא

אָחָד : ס הֲלֹא יִדְעוּ פְעֻלֵי אֹן אֲכֵלֵי עֲמִי
אֲכָלוּ לֶחֶם אֱלֹהִים לֹא קָרְאוּ : ו שֵׁם
פְּהָרוֹ פָּחַד לֹא הָיָה פָּחַד כִּי אֱלֹהִים פְּזֹר
עֲצָמוֹת הַיָּד הַבִּישְׁתָּה כִּי אֱלֹהִים
מֵאֲסֵם : י מִי יִתֵּן מְצִיּוֹן יִשְׁעוֹת יִשְׂרָאֵל

תהלות ישראל

אֲכָל וְלֹא שָׁתָה חֵלֶל כִּיבֵד וְרִיבֵן לִפְנֵי כַךְ הַמֵּאֲרַח ת"ח כְּתוּב
בֵּיתוֹ וּמֵאֲכִילָסוֹ וּמִשְׁקָסוֹ וּמִהַסְסוֹ מִנְכַסְיוֹ ע"כ . מֵאִי הִיא
בְּרַכָּה שֶׁבִירְכוּ דְכַתִּיב פְּעוּלַתִי הַסְמִינִי כֹל אֱלֹהִים לְעוֹבֵד שְׁשִׁים
וְשִׁלּוֹשׁ חֲמוֹת וְשִׁמוּנָה כְלוּתִים יִלְדוּ שְׁשֵׁה בְּכָרֵם א' הַרִי כ'ד
וְשִׁמוּנָה בְּיִם הַרִי ס"ב וְעוֹבֵד אֱדוֹם הַרִי ס"ג . וְזִסוֹ דוֹרֵשׁ
לֹא חֲלָסִים לְרַבּוֹת ת"ח שְׁמֵאֲכִילוֹ וּמִשְׁקָסוֹ ע"ז יִתְכַרֵּךְ
כְּמוֹ עוֹבֵד אֱדוֹם שֶׁהוּא עִם צִנּוֹ גִימ' ס"ג . וְזִסוֹ כִלּוֹ ס"ג :

א"ג כִּלּוֹ סג יַחְדוֹ נֶאֱלַחְו . רַמְנוּ לַמ"ש כְּזוֹסֵר פ' סְקוּדִי
דף ר"ל ע"ב תַּשְׁן וְאִסּוֹד דֹּא פְּנִים וְדֹא אַחֲוֹר דֹּלֵא
מִתְפַּרְשֵׁן לְעֵלְמִין א"ל וְהֵא כְּתִיב וַיְהִי כְּכַרוּח אֲבִי-תֵר וְגו'
אִסּוֹד יִרְדַּ בִּידוֹ וְתַשְׁן לֹא קֵאֲמַר א"ל הִכִּי הוּא וְדֹאִי כֹל מִי
שֶׁהוּא עֲמִיר וְסָתִים לֹא אֲדַבֵּר וּבְג"כ שְׁמֵא קְדִישָׁא סָתִים
וּגְלִיָּא הוּי"ה סָתִים וּגְלִיָּא וְכֹל אֲרַחִי דְאֲוִרִיָּתָא סָתִים
וּגְלִיָּא וְכֹל מַלְיָן דְעַלְמָא דִּין וְכֹל מַלְיָן דְעַלְמָא דְחַיִּי סָתִים
וּגְלִיָּא ע"כ וְזִסוֹ רַמְנוּ כִלּוֹ ס"ג ר"ת סָתִים גְּלִיָּא ר"ל כֹּלֵם
הַתּוֹרָה וְהַעוֹלָם וְכַאֲזוֹר . עוֹד אֵי-תֵא בְּזוֹסֵר ח"ג דף ע"ג
יַעֲקֹב וַיִּשְׂרָאֵל סָתִים וּגְלִיָּא הוּי"ה סָתִים אֲדוֹנֹת גְּלִיָּא פ' ש'
וְזִסוֹ רַמְנוּ לַמָּה תֵאֲמַר יַעֲקֹב וְהַדְּבַר יִשְׂרָאֵל . וְהַסִּיד נִסְתַּרְסָה
דְרַבִּי מֵס' וּמֵאֲלֵהִי מִשְׁפָּטֵי יַעֲזוֹר ר"ל כְּמוֹ הוּי"ה
וְהַאֲלֵהִים סָתִים וּגְלִיָּא כֵן יַעֲקֹב וַיִּשְׂרָאֵל :

מי יתן מליון ישועות ישראל כסוב אלהים וגו' . רמז

בשוב אלהים שבות עמו יגל יעקב
ישמה ישראל :

נד ה למנצח בנגינות משכיל לדוד :
ב כבוא הויפים ויאמרו לשאול הלא
דוד מסתתר עמנו : ג אלהים בשמך
הושיעני ובגבורתך תדינני : ד אלהים
שמע תפלת האזינה לאמרי פי : ה פי
זרים קמו עלי וערצים בקשו נפשי לא
שמו אלהים לנגדם קָה : ו הנה אלהים
עזר לי אדני בסמכי נפשי : ז ישוב
הרע לשררי נאמתך הצמיתם : ח
בגדכה אונכה לך אודה שמך יהוה
פי טוב : ט כי מכל צרה הצילני ובאויבי
ראתה עיני :

תהלות ישראל

על המילס וסוף כי מלת חלסים היא מילס וא' לרמוז
כי אין בן דוד בא עד שיכלו כל הכשמות שבגוף ואז יסיה
ה' א' וסמו ח' עוד חלסים חותיות חלים ומ' מסיח כי
ע"י המילס יבוא משיח לדקנו וזהו כסוב חלסים שבות
עמו ע"י המילס יגל יעקב ישמה ישראל ישמ' חותיות
משיח יראו עיניו וישמח לבנו כי רח :

נה ה למנצח בנגינות משכיל לדוד : ב
האזינה אלהים תפלת ואל תתעלם
מתחנתי : ג הקשיבה לי וענני אריד
בשיחי ואהימה : ד מקול אויב מפני
עקת רשע פי ימיטו עלי אין ובאה
ישטמוני : ה לפי יחיל בקרבי ואימות
מות נפדו עלי : ו יראה ורעד יבא בי
ותכסני פלצות : ז ואמר מי יתן לי
אבר ביונה אעופה ואשבנה : ח הנה
ארחיק נדד ארץ במדבר סלה : ט
אחישה מפלט לי מרוח סעה מסער :
י בלע אדני פלג לשונם כי ראיתי חמס
ורוב בעיר : יא יומם ולידה יסובבה על
חומתיה ואון ועמל בקרבה : יב היות
בקרבה ולא ימיש מרחקה תוך
ומרמה : יג כי לא אויב יחיפני ואשא
לא משנאי עלי הגדיל ואפתר ממנו :
יד ואתה אנוש בערפי אלופי ומידעי :
יז אשר יחדו נמתיק סוד בבית אלהים

נְהַדְדֵךְ בְּרִגְשׁ : יֵשׁוּ מוֹת עֲלֵימוּ יִרְדּוּ
שְׂאוֹל חַיִּים כִּי רַעוֹת בְּמַגִּירֵם בְּקִרְבָּם :
טו אֲנִי אֵל אֱלֹהִים אֶקְרָא וַיְהִיָּה יוֹשַׁעַנִי :
י עָרַב וּבִקֵּר וַצְּהַרִים אֲשִׁיחָה וְאֶהְמָה
וַיִּשְׁמַע קוֹלִי : יא פָדָה בְּשָׁלוֹם נַפְשִׁי
מִקִּרְבִּי לִי כִּי בְרַבִּים הָיוּ עֲמָדָי : יב וַיִּשְׁמַע
אֵל וַיַּעֲנֵם וַיֵּשֶׁב קֶדֶם סֵדָה אֲשֶׁר אֵין
חֲדַיְפוֹת לָמוֹ וְלֹא יֵרְאוּ אֱלֹהִים : יג שְׁלַח
יָדָיו בְּשָׁלוֹמוֹ חֲלַל בְּרִיתוֹ : יד חָלְקוּ
מִחֲמַאת פִּיו וּקְרַב לִבּוֹ רַבּוֹ דְּבָרָיו
מִשְׁמָן וְהֵמָּה פִתְחוֹת : טו הַשְׂדֵךְ עַד
יַי יִהְבֵּךְ וְהוּא יִבְלַכְלַךְ לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם
מוֹט לְצַדִּיק : יז וְאַתָּה אֱלֹהִים תוֹרְדֵם
לְבָאֵר שַׁחַת אֲנָשֵׁי דָמִים וּמְרָמָה לֹא
יִחַצּוּ יַמִּיהֶם וְאֲנִי אֲבַטֵּחַ בְּךָ :

תהלות ישראל

מזמור נח

וְאַתָּה חָנוּךְ כַּעֲרֹכִי . אֲשֶׁר יַחֲדִיו נִמְתִּיק סוּד . חֲסֵפֶךָ
לְרַמּוֹז עַמֶּךָ בְּחֻכּוֹת הַלְּמַד מִחֲבָרֵי הַלֵּכֶס א' או
סָסוֹק א' . שָׁכַן מַלְיָנו כְּדוֹד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא לִלְמַד מֵאֲחִיתוֹסֶפֶל

נַו ה' לְמַנְצַחַת עַל יוֹנָת אֵלֶם רַחֲקִים
לְדוֹד מִכְתָּם בְּאָחוֹ אוֹתוֹ פְּלִשְׁתִּים
בָּגַת : יג הֲנִנִי אֱלֹהִים כִּי שָׂאֲפִנִי אֲנוֹשׁ
כָּל הַיּוֹם לַחֵם יִלְחָצֵנִי : יד שָׂאֲפוּ שׁוֹרְרָי
כָּל הַיּוֹם כִּי רַבִּים לַחֲמִים לִי מְרוֹם :
טו יוֹם אִירָא אֲנִי אֱלֹהִים אֲבַטֵּחַ : טז בְּאֱלֹהִים
אֶהְלַךְ דְּבָרוֹ בְּאֱלֹהִים בְּמַחְתָּי לֹא אִירָא
מִה יַעֲשֶׂה בְּשָׁרִי לִי : יז כָּל הַיּוֹם דְּבָרָי
יַעֲצִבוּ עָלַי כָּל מַחֲשַׁבְתָּם לְרַע : יח יִגְוֹרוּ

תהלות ישראל

חֲלָה ב' דְּבָרִים כְּלַד קִרְאוּ רַבּוֹ חֲלוּפּוֹ . וּפִירִשִׁי דַסְאִיךְ
לִיס לִסְאִי קִרְא חֲלוּפִי אֲשֶׁר יַחֲדִיו נִמְתִּיק סוּד לְפִי שְׂרָאֵס
לְאֲחִיתוֹסֶפֶל לְדוֹד שְׁסִיָּס יוֹשֵׁב יַחֲדִי וְעוֹסֵק בְּתוֹרַס א' לְ לִנְסָה
אֲחַס לומד יַחֲדִי שׁוֹב פ"א מֵלֵאוּ שְׁסִיָּס וְכַסֵּס לְבֵית מִדְרַשׁוֹ
בְּקוֹמַס זְקוּפָה א' ל' כְּתִיב וַנִּמְקַדְשִׁי תִירָאוּ וְכו' עִי"ש .
וּ"א וְאַתָּה חָנוּךְ כַּעֲרֹכִי חֲלוּפִי . וְהוּא כִי לִנְדַתִּי מִמֶּנּוּ ב'
דְּבָרִים א' אֲשֶׁר יַחֲדִיו נִמְתִּיק סוּד הַתּוֹרָה שְׁנַשְׁכַת תּוֹרָה .
וְעוֹד בֵּית חֲלָסִים נִסְלַךְ בְּרִגְשׁ בְּחֵימָה וּרְחָם :

ערב

הַרְאֵשׁוֹנִים הִיוּ סוֹסִין שַׁעֵס א' קוֹדֵם תַּפְלָה וְשַׁעֵס
בַּעַת תַּפְלָה וְשַׁעֵס אַחַר תַּפְלָה . וְכֵן לִמְנַחֵס וְכֵן לְעֶרְבֵית ,
זוֹס רַמּוֹז עֶרֶב וּבִקֵּר וְלִסְרִיס חֲלוּ נ' תַּפְלוֹת הַסֵּס כֹּל א' ג'
שַׁעֵס וְזוֹס אֲשִׁי"חַס ר"ת אֲשֶׁר שַׁעֵס יוֹתֵר חֲקִי הַתַּפְלָה ,
וְאִס'מַס וְאַחַר אֲשֶׁר הַשַּׁעֵס מֵאַחַר הַתַּפְלָה וְעִי"ו וַיִּשְׁמַע
קוֹלִי :

יצפוני המה עקבי ישמרו כאשר קוו
נפשי : על און פלט למו באף עמים
הורד אלהים : נרי ספרתה אתה
שימה דמעתי בנאדה הלא בספרתך :
או ישובי אויבי אחור ביום אקרא
זה ידעתי כי אלהים לי : באלהים
אהלל דבר ביהוה אהלל דבר :
אלהים בטחתי לא אירא מה יעשה
אדם לי : עלי אלהים נדריך אשלם
תילת קד : כי הצלת נפשי ממות
הלא רגלי מדחי להתהלך לפני
אלהים באור החיים :

נו למנצח אל תשחת דוד מכתם
בכרחו מפני שאול במערה :
חנני אלהים חנני כי בק חסיה נפשי
ובצל בנפיה אחסה עד יעבר הוות :
אקרא לאלהים עלייך לאל גמר עלי :
ישלח משמים ויו טועני חרף שאפי
סדה ישלח אלהים חסדו ואמתו :
נפשי בתוך לבאים אשכבה להטים

בני אדם שניהם חנית וחצים ודשונם
חרב חרה : רומה על השמים אלהים
על כל הארץ כבודך : רשת הכינו
לפעמי כפר נפשי כרו לפני שיחה נפלו
בתוכה סלה : נכון לגי אלהים נכון
לבי אשירה ואמרה : עורה כבודי
עורה הנבל וכנור אעירה שחר : אודך
בעמים אדני אומרך בלאמים : כי
גדול עד שמים הסודך ועד שחקים
אמתך : רומה על שמים אלהים על
כל הארץ כבודך :

נח למנצח אל תחת דוד מכתם :
האמנם אדם צדק תדברון מישרים
תשפטו בני אדם : אף בלב עולות
תפעלון נארץ חמס יריכם תפדסון :
זרו רשעים מרחם תעו מפטן דברי
כוב : המת למו פדמות חמת נחש
כמו פתן חרש יאטם אוננו : אשר לא
ישמע לקול מדחאים הובר חברים
מחבם : אלהים הרם שנימו בפיו

מִדְּתַעוֹת כְּפִירִים נְתוּץ יְהוָה: ^ה יִמְאִסוּ
כִּמוֹ מִים יִתְהַלְכוּ לִמּוֹ יִדְרֹךְ חֲצִיו כִּמוֹ
יִתְמַלְדוּ: ^ו כִּמוֹ שֶׁבֶדוּל תִּמְסֵם יִהְלֶךְ
נֶפֶל אִשֶׁת כָּל חֲזוֹ שָׁמֶשׁ: ^ז בְּטָרֶם
יִבְיֵנוּ סִירְתִּיכֶם אֲמַד כִּמוֹ חֵי כִמוֹ חֲרוֹן
יִשְׁעֵרְנוּ: ^ח יִשְׁמַח צְדִיק כִּי חֹהָה נֶקֶם
פְּעָמָיו יִרְחֹץ בְּדַם הַרְשָׁע: ^ט וַיֹּאמֶר
אֲדָם אֵךְ פְּרִי לְצַדִּיק אֵךְ יֵשׁ אֱלֹהִים
שִׁפְטוֹם בְּאָרֶץ:

תהלות ישראל
מזמור נח

ישמח צדיק כי חוה נקם, ויאמר אדם אך פרי ללדיק •
אפסר לרמוז הענין דאיתא בנטיין שלה מר
עוקבא לר' אלעזר בני אדם העושים עלי וכידי למוסרם
למלכות מוסר, שלה לים השכס וסערב עליהם לכ'סמך
וסם כלים ג'אליסין וכתיב דום לכ' וסתחוללו וכו', וכתבו
סתום' וכל אנרינן כל שחבירו נענש על ידו אין מכניסין
אותו במחילתו של מקום, ותירלו המס סיכא דאיכא דיינא
בארעא אבל חי ליכא דיינא בארעא אין נענש • א"נ
ג"ס השכס וסערב אין מקללס אלא ע"י עסק התורם
מכלס אותם ע"כ וזהו דלס הלינוני עד מאד ואיני יכול
להעניסם מכה כל שחבירו נענש על ידו וכו' לכן ומתורתך
לא נסיתי ע"י עסק התורם הס כלים ועוד זכרתי
משפטיך ס' דליכא דיינא בארעא ואתנחם • וזהו ישמח
לדיק כי חוה נקם וכו' כל שחבירו נענש וכו' לו"א וכו'

נֶפֶס ה' לִמְנַצַּח אֶל תְּשַׁחַת לְרוּד מִכְתָּם
נִשְׁלַח שְׂאוֹל וַיִּשְׁמְרוּ אֶת הַבַּיִת
לְהַמִּיתוּ: ^א הֲצִילֵנִי מֵאִיבֵי אֱלֹהֵי
מַמְתְּקוּמִי תִשְׁגְּבֵנִי: ^ב הֲצִילֵנִי מִפְּעֻלֵי
אֹן וּמֵאֲנָשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי: ^ג כִּי הִנֵּה
אָרְבוּ לְנַפְשִׁי יַגְרוּ עָלַי עֲזִים לֹא פִשְׁעֵי
וְלֹא חַטָּאתֵי יְהוָה: ^ד בְּלִי עֵוֹן יִרְצוּן
וַיְפֹנְנֵנו עֲוֹנָה לִקְרֹאתִי וּרְאָה: ^ה וְאַתָּה
יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִקְיֵצָה
לְפַקֵּד כָּל הַגּוֹיִם אֶל תַּחַן כָּל בְּגֵדֵי אֹן
סִלַּח: ^ו יָשׁוּבוּ לְעָרְבֵי יְהוָה כַּכֶּלֶב
וַיִּסּוּבְבוּ עִיר: ^ז הִנֵּה יַפְּעוֹן בְּפִיהֶם
הַרְבוֹת בַּשִּׁפְתוֹתֵיהֶם כִּי מִי שָׁמַע:
^ח וְאַתָּה יְהוָה תִּשְׁחַק לִמּוֹ תִדְעַג לְכָל
גּוֹיִם: ^ט עֲזוּ אֱלֹהֵי אֲשֶׁמְרָה כִּי אֱלֹהִים
מִשְׁגָּבִי: ^י אֱלֹהֵי חֲסָדֵי יִקְדַּמְנֵי אֱלֹהִים
יִרְאֵנִי בְּשִׁרְרֵי: ^{יא} אֶל תִּהְרַגְסֵם פֶּן יִשְׁכַּחוּ

תהלות ישראל

חס יס אלהים שופטים בארץ אבל חס לא יש שופטים
בארץ אין נענש:

עמי הניעמו בחילך והורידנו מגנו
אדני : י חטאת פימו דבר שפתימו
ויקדו בגאונם ומאדה ומפחשים פרו:
י פלה בחמה פלה ואינמו וידעו כי
אלהים משל ביעקב לאפסי הארץ
סלה : יו וישבו לערב יהמו בפלב
ויסובבו עיר : יא המה יניעון לאכל אם
לא ישבעו וילינו : יב ואני אשיר עזך
וארנן לבקר חסדך כי היית משגב לי

תהלות ישראל

בזמיר נט

ואני אשיר עזך וארנן לבקר חסדך כי היית משגב לי
ומנוס ביום נר נ , הרב מה"רי חזן ז"ל בס' מערכי
לכ דרוש יע כתב ע"פ ג' והנחת יס ה ויהי לי ליסופה
כי סג' פזי סיה התורה דכ"ב ה' ע' ל-מו יתן . והנחת
זו השירה ושניהם מכפריס הענות . כי הנס כחו' כתיב
במד' ס"ה ע"פ סניך בדר הקלוונות שעלו מן הרחלס
שהיו כלם מרוחניס מן העונות ר' אחא בשס רב אחידי
אמר בכל המוספין כתיב שער העלת וכעננת לא כתיב
הענת לנגד שנה סיה בידס לח עון ונח הענת ע"כ .
והס דה חיהח במד' ס"ה ה' ר' יהודה לפני השירה כתיב
דוק סו בני ישראל לעשות הרע בעיני ה' ולהחר השירה
כתב ויעשו בני ישראל הרע בעיני ה' מהלס עשייה חלל
שכבר מהלס השירה לש-בר . כיוול בו וחלס דברי דוד
החכונס והראשונים סיכן הס חלל שמחלס השירה

ומנוס ביום צר לי : יא עזי אליך אומרה
כי אלהים משגבני אלהי חסדי :
ס ח למנצה על שושן עדות מכהם
לדוד ללמד : יב בהצותו את ארם
נהרים ואת ארם צובה וישב יואב ויך
את אדום בניא מלה שנים עשר אדף :
י אלהים ונחתנו פרצתנו אנפת
תשובכ לנו : יד הרעישתה ארץ פצמתה

תהלות ישראל

לשעבר ע"כ . וזכו עזי זו הסוכה והנחת יס זו השירה
ע"י שניהם נחללו העונות וזכו ויהי לי ליסופה עכ"ד .
וזכו ואני אשיר עזך וארנן לבקר חסדך ועי"ז כי היית
משגב לי וכו' שנחללו עונותי , וזכו אש"רה לה' כי נמל זלי :
אני ואני אשיר עזך . איתא בגמ' דוד בשמים ולא
עלתה לו שאלו בלי ועלתה לו . וכתבו המפרשים ז"ל
הטעם לפי ששון שאלו הוא עבר על מ"ע שזכו הק"כס
פל עמלק, אבל עון דוד סיה לא תעשה עון כ"ס ומל"ת
יס ללדד הללה עליו לפי שנחנבר עליו יל"הר לתאוותו
מש"אכ מ"ע אס קיים מ"ע לא יס לו יל"ר . ועוד דוד
סיקר המלכות שלו לא כן שאלו סיה סקיד עד שיבא זמן
דוד ולכן בעלה כל דכו . ועוד תירלו דשאני שאלו שזיכוס
סק"כס לווי חזן מן התורה ועבר עליו ונמלא ה'ו בטל
הלווי לא כן דהמ"עס שעונו מן התורה אס לא קיימת דוד
שח' ישראל יקיימה , וזכו ואני אשיר עזך . כי היית
משגב לי דוקא ולא לשאלו והטעם עזי חליך אשמורה
שמור לא תעשה ושל שאלו מ"ע ועוד משגבי שממלכס שלי
לא כן שאלו סקיד :

רַפָּה שְׁבִרְיָהּ כִּי מָטָה : הִרְאִיתָ עַמֶּךָ
 קָשָׁה הַשְׁקִיתָנוּ יְיָ תַרְעֵלָה : וְנָתַתָּה
 לִירֵאָיִךְ נֶס לְהַתְנוּסָם מִפְּנֵי קִשְׁמֵי סִדְהוֹ
 וְלִמְעַן יִחַלְצוּן יִדְיֶדְךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ
 וְעֲנֵנִי : הֵאֱלֹהִים דַּבֵּר בְּקִדְשׁוֹ אֶעֱלֶזָה
 אֶחֱלֶקְהָ שֶׁבֶס וְעַמְּקֵי סִבּוֹת אֲמַדְדֶּךָ : ס לִי
 גִלְעָד וְלִי מְנַשֶּׁה וְאַפְרַיִם מְעוֹז רֵאשִׁי
 יְהוּדָה מְחַקֵּי : י מוֹאָב סִיר רַחֲצֵי עַל
 אֲדוֹם אֲשֶׁרִיד גַּעֲלֵי עָלֵי פִלְשֶׁת
 הַתְרוּעֵעִי : יא מִי יוֹבִילֵנִי עִיר מְצוֹר מִי
 נַחֲנֵי עַד אֲדוֹם : יב הֲלֹא אֶתָּה אֱלֹהִים
 זִנְחָתָנוּ וְלֹא תֵצֵא אֱלֹהִים בְּצַבְאֵיתֵינוּ :
 יג הֲבֵה קָנּוּ עֹזֶרֶת מְצַר וְשׂוֹא תִשׁוּעַת
 אֲדָם : יד בִּאֱלֹהִים נַעֲשֵׂה הַיָּד וְהוֹא
 יָבוֹם צָרֵינוּ :

סא הֲמִנְצַחַת עַל נְגִינַת קְדוּד : ג שְׁמַעָה
 אֱלֹהִים רַגְלֵי הַקְּשִׁיבָה תִפְקְתִי :
 ג מְקַצֵּה הָאָרֶץ אֱלִיד אֶקְרָא בְעַטְףָה
 לְבִי בְצוֹר יְרוֹם מִמֶּנִּי תִנְחֵנִי : ד כִּי
 הָיִיתָ מְחַסֶּה לִי מִגִּדְלֵי עֵז מִפְּנֵי אוֹיֵב :

אֲנֹרָה בְּאֶחָדָה עוֹלָמִים אֲחַסֶּה בְּסִתְרֵךְ
 בְּנִפְיֶךָ סֵלָה : ו כִּי אֶתָּה אֱלֹהִים שְׁמַעַת
 לְגִדְרֵי נְתַתְּ יִרְשֶׁת יִרְאֵי שְׁמֶךָ : ז יָמִים
 עַד יָמֵי מֶלֶךְ הַתּוֹטִיף שְׁנוֹתָיו כְּמוֹ דָר

תהלות ישראל

מזמור סא

ימים על ימי מלך תוסף. אגשר לכמו ע"מ דה"י פנמי
 חניגה בעו דא דמרים מנדלא שער נבייא שאמר
 מ"ס לשלוחו זיל איתי לי מרים מנדלא שער נבייא
 ואיתי ליה מרים מנדלא דרדקי א"ל סוף סוף שנים
 מאי עבדת לכו א"ל אי חזינא לורבא מדרכנן דמעציר
 אצילי מוסיפנא ליה, וכמו סתום י"לסק לר"ע דס"ל
 דחזקיסו משלו חוסיסו לו ולית ליה זכא מוסיפין ליה
 סא משמע סכא דמוסיפין לו ול"ע, וכיבמות תירלו
 דזאני סכא דסשנים היו בעולם והוסיפו מזה לזה
 ואז"ל אין מוסיפין מחדש לס' ר"ע, וזהו ימים על ימי
 מלך תוסף מאן מלכי רבנן וכ"ת ר"ע ס"ל אין מוסיפין
 לז"א שנותיו כמו דור ודור שהשנים היו בעולם ולא
 מחדש וכאמור :

א"נ על ענין ר' יוסי דפקיטין דא' כווסר בלק דף ר"ה
 וז"ל וזה כ"ב שנים חוסיסו לך וכו' וכתיב הרב
 מאי"ן ז"ל ק"ק מפר' ויחי גבי ר' ילחק שא"ל אביו לא
 מודעין ליה לב' וכו', ואפשר דסכא פירשו על הסשים
 הקל וכות ולא נודעו השנים הקלובות אבל
 סיס שניו הקלובים כולם וכל'ל גבי בנימין הלדיק ס"ק
 דב"ב וכו' ע"ש, וזהו ימים על ימי מלך תוסף כמו
 יך

וְדָר : ה' יֹשֵׁב עוֹלָם לְפָנַי אֱלֹהִים חֶסֶד
וְאֵמֶת מִן יַנְצִרְהוּ : ט בֶּן אֹמְרָה שְׁמֵךְ
לְעַד לְשִׁלְמֵי נְדָרַי יוֹם יוֹם :

תהלות ישראל

בנימין הַלְדִיק ור"י דפקיעין זכ"ת הרי אמרו לא מודעין
ליום לב"נ לז"א שנותיו כמו דור ודור שנים קלובות ושנים
הקלובות לא נודעו :

וסנה בעיקר תירוצו של הרב מא"ן ז"ל לא הרווח
למאובי במ"ש מה שהוסיפו לו על שנים הקלובות
ולפי דבריו ל"ל שר' יוסי ובנימין הַלְדִיק לא השלימו
שנותיהם הקלובים והוסיפו להם על השנים הקלובים כ"ב
שנה ונמצא שהיו מקלבת שנים הקלובים שנשארו והוספה
חבל ג"ל ריה כל השנים הקלובות שהיו לו ולכן לא
הודיעוהו ולא כ"ל כל זה הו"ל לזוהר לנאר ולא לסתום
דמשמע כ"ב שנים דוקא היו אה"ך ולא יותר ועוד
גבי חזקיהו המלך ל"ל נמי שהוסיפו לו על השנים
הקלובות ולא נשמע הכי בקראי ואף שיש לישב בדומק
מ"מ לאו תירוצו מחזור . אכן ראיתי להר"מ שר' ויחי
וה"ל הקשה הר"ש בן עטאר ז"ל דהכא לא ראה לגלות
מה הוסיפו לו וכן בדור שאל הקב"ה גזירה היא
מלפני שאין לגלות ואלו בפר' בלק גבי ר"י דפקיעין
הוסיפו לו כ"ב שנה והודיעו לו וכן בחזקיהו המלך
ובנימין הַלְדִיק ור' פיידא ותירץ דכתוספת מודיעים לו
חבל בשנים הקלובים אין מודיעים ולכן גבי דוד היו
שנים קלובים ור"ל אה דהויא הוספה כיון דב"ק א"ל
לר"ש ועמך תהי בזמנא דתיעול א"כ אה היה מודיע
ההוספה היו יודעים הכולם שר"ש ימיו כך ושנים
הקלובות גזירה שאין להודיע אותם לכן לא הודיעו

סב ה' לַמְנַצֵּחַ עַל יְדוּתוֹן מִזְמוֹר לְדָוִד :
י אֵךְ אֵל אֱלֹהִים דוֹמִיָּה נַפְשִׁי
מִמְנוּ וַיִּשְׁוֹעַתִּי : ג אֵךְ הוּא צוּרִי וַיִּשְׁוֹעַתִּי
מִשִּׁגְבֵי לֹא אֲמוֹשׁ רַבָּה : ד עַד אָנָּה
תְּהוֹתְתוּ עַל אִישׁ תִּרְצָחוּ בְלַכֶּם בְּקִיר
נִשְׁוִי נְדָר הַדְּחִינָה : ה אֵךְ מִשְׁאֵתוֹ יַעֲצוּ
לְהַדְרִיחַ יִרְצוּ כֹזֵב בְּפִיו יִבְרְכוּ וּבִקְרָבָם
יִקְדְּלוּ סִדָּה : ו אֵךְ לֵאלֹהִים דוֹמִי נַפְשִׁי
כִּי מִמְנוּ תִקּוּתִי : ז אֵךְ הוּא צוּרִי
וַיִּשְׁוֹעַתִּי מִשִּׁגְבֵי לֹא אֲמוֹשׁ : ח עַל
אֱלֹהִים יִשְׁעֵי וּכְבוֹדֵי צוּר עֲזִי מַחֲסִי
בְּאֱלֹהִים : ט בְּשָׁחוּ בּוֹ בְּכָל עֵת עִם

תהלות ישראל

לר"ל עכ"ד . וזהו ימים על ימי מלך חוסף שמודיעים
ההוספה חבל שנותיו כמו דור ודור . אין מודיעין .
וזהו פיר' לדוק ר"ת ר' יוסי פקיעין עין חיים
שהוסיפו לו חיים :

תהלים סב

במחור בו בכל עת עם . אך הכל בני אדם . אפשר
לרמוז עפ"מם בהמאסף וז' ידוע מה שחלקו
בענין הכתובן בהשגחתו ית' יש מהם אומרים כי לר"ך

שִׁפְכוּ לִפְנֵי לַבְּכֵם אֱלֹהִים מַחֲסֶה
לָנוּ סֵלָה : י אֶךְ הֶבֶל בְּנֵי אָדָם כָּזָב בְּנֵי
אִישׁ בְּמֵאוֹנִים לַעֲלוֹת הֵמָּה מִדְּבַר
יָהוָה : יא אֵל תִּבְטְרוּ בְעֵשֶׁק וּבְגֹזֶל אֵל
תִּהְבְּלוּ חֵיד כִּי יִגֹּב אֵל תִּשִׁיתוּ לֵב : יב

תחלות ישראל

האדם לבטוח בשם ית' שלא יעשה שום קיצע ועור
רק הכל ממנו ית' וכודאי יהיה כן . ויש כת אחרת
האגריס שלריך האדם לעשות איזה סיוע ועיזר ונין
אשר יוכל להסתרכם וסעי"ת יעזור לו . וכזה פי' כונת
הגמ' ר"ס (כו :) לא הוו ידעי רבין מאי השלך על ה'
יבך אמר רב"ז יומא חד הוה אזלינא נהדי הוה
טייעא הוה דרינא עונא ואל שקול יבך ושדי
אגמלאי עכ"ל . הכוונה לא הוו ידעי רבין גודל שיעור
הבגהון אם לריך פעולה וסיוע מן האדם או לא עד
דח"ל הוה טייעא שקול יבך ושדי אגמלאי שאל
לעשות שום סיוע ועיזר אלא הכל ממנו ית' כהשגחתו
והוא יכלכלך ע"כ, והוה בטחו בו בכל עת עם ואל
סיוע מן האדם, והוה אך הכל בני אדם יגו', אלא הכל
ממנו ית', והוה בטחו בד' עדי עד ר"ל הכל ממנו ית'
ואל סיוע מן האדם . וסרתי כי ביה ה' לור עולמים,
ר"ל כשם שברא את העונמות בלי שום סיוע כן נמי
בכל זמן שהאדם בוטח בשמו ית' אל סיוע, והוה אל
תבטחו בנדיבים לומר שלריך עיזר וסיוע מן האדם
שאין לו עיזר וסיוע ותשועה כי ממנו ית' הכל, והוה כי
מנך הכל ואל מזה סיוע ועזר :

אחת דבר אלהים . אפשר עפ"מם הרב מהר"י אלגאזי

אחת דבר אלהים שתים זו שמעתי פי

תחלות ישראל

פר' עכרות וז"ל מה שמעתי בשם הרב ברך ברוך
ברזלי ז"ל ע"פ לי דבר לור ישראל מושל באדם לדיק
מושל יראת אלהים . כי הנה כתוב גבי דוד כי ראיתי
בבניו לי מלך ודרשו חז"ל כל מקום שנאמר לי כמו כי
לי בני ישראל עבדים אינו פוסק לעולם וכן גבי דוד
שאניו פוסקת מלוכה לעולם וזה הפירוש היה בלב
דסמ"ע שאין מלכות פוסקת ממנו לעולם . אך אח"ך
שראה דוד שהוא גוזר והק"ב נקיים אזי הבין לי ר"ל
עלי מלך ככתוב ומלות שפתי לא אשכח והוה לי דבר
לור ישראל שאמר לי מלך . וסייתי סובר מושל באדם
שאניו פוסקת המלוכה מורעי אך ידעתי לדיק מושל
יראת אלהים ר"ל עלי מלך אלו דברי קדשו ז"ל ודסמ"ע
עכ"ל . והוה אחת דבר אלהים שחנר לי מלך . שתיס
ח' שאין פוסקת המלכות ואל לדיק מושל : אך כי עוו
לאלהים לקיים את שניהם שהמלכות אינה פוסקת
מורפי וזה הני עושה והקב"ה מקיים :

א' אחת דבר אלהים ולך ה' חסד . הנה יש לרמז
הפסוק וקודם כבאר כונת הכתוב והסדי מאתך לא
ימוש ע"פ מ"ש הרב אלגאזי ז"ל בס' שארית יעקב פר'
ואתחנן וז"ל שמעתי מפי קדוש מה"רר אליעזר נחום
ז"ל בישוב ב' הקירות הללו המכחיסין זא"ז פ.וק
ח' אומר איזה ספר כריתות אמנם אשר שנהתיס
ופסוק ח' אומר שלהתיס ואתן ספר כריתות אליס . כי
הנה חיתא במד פר' עקב מלה"ד למלך שכשא מטרוניתא
וקידשם בב' פרוטות וכו' כך הק"ב קידש את
ישראל כחסד וכרחמים שנאמר וארשתך לי כחסד
וכרחמים עכ"ד וראוי לדעת למה הולך ב' דברים

לקדושין אלה איתא כהרמז"ס ז"ל בה' אישות פ"ו ס"ד
וז"ל הנותן ב' פרוטות לאשה וא"ל הרי את מקודשת לי
באחת ובאחת לאהר שאגרשך ה"ו מקודשת וכשיגרש
אותה תהיה מקודשת בפרוטת שנייה עד שיגרשנה פעם
שנייה מקדושי כרוסה ע"כ. וכיוצא בזה עשה אלהינו
שקידש את ישראל בהקד וברחמים ואם יגרשם בעידן
ריתחא יחזרו הקדושין מהנות סב' וזהו איזה ספר
כריתות אמנם השר שלחתיים שלח נתגרסה אלה ליום
א' ותקף ומיד חזרה ונתקדשה קדושין שניים אלו
דפ"ח. וזהו קומה עזרתה לנו וסדנו למען חסדך
כלומר הקדשתנו בב' פרוטות א' בהקד וא' ברחמים
וא"כ אף שיגרשנו מן הרחמים כדכתיב קרא שמה לא
רוח"ם פדנו למען חסדך קידושין שניים עכ"ד. וע"ז
פ"ו הרב ג"ס. ס. סמוך ה"ד ס"ו תק"סו כוונת הכתוב
יחל ישראל אל ה' לשבוע בתשובה ולמה כי עם ה' ההסד
קדושין שניים עכ"ד. וזהו והסדי מאחך לא ימוש הוא
קידושין שניים, וזהו מי אל כמוך נושה עון וכטעם
כי הפן חסד ה' א' דהיינו קדושין שניים לכן ישוה ירחמנו
יכבוש טונותינו. וזהו כי חסדך גדול עלי קדושין שניים
וע"ז והללתי לפניך משהול תחת ה', וזהו אף טוב וחסד
ירדפוני כל ימי חי דהיינו קידושין שניים. וזהו אם
אמרתי מטה רגלי חסדך ה' יסעדני. וזהו נהפך ואמתך
תמיד ילרוני. וזהו חסדך ה' מלאה כארץ. וזהו חסדי
ה' אזכיר תהלות ה', וזהו נולד חסד לחלפים. וזהו ורב
חסד מטה כלפי חסד, וזהו זכור רחמיך ה' והסדיך כי
מעולם המה ב' קידושין הראשונים, ואף כי גרעת
קידושין הרחמים עדין קידושין ההסד, וזהו אחת דבר
אלהים שמים זו שמעתי ב' קדושין כי עון לאלהים ולך
ה' חסד שגשאר קידושין של חסד, וזהו והסד ה'

מעולם ועד עולם שקידושין חסד עדין, וזהו כי אני
ה' עושה חסד ולדקה בארץ שקידושין חסד עדין היא :
א"י אחת דבר אלהים שמים. אפשר לרמוז על חג
השבועות שהוא מן התורה יוס' א' וכן בא"י
עושין יוס' א' וזנולה משום ספיקא דיומא עבדינן תרי
יומי שהם יוס' ו' וז' לחידש וזמו אחת דבר אלהים
שהוא יוס' שבועות שמים ז"ל שמעתי ר"ל מספיקא דיומא
עשו ב' ימים ז"ו, כי עו לאלהים. וכתב המ"א ס"ו חלד
התורה ניתנה יוס' כ"ה ואנחנו עושין יוס' כ', תירץ
הרב פשרה מאחרות דבא לרמוז ליום טוב שני של
גלויות שהוא יוס' כ"ה עכ"ד. וע"פ האגור ב"ה ברצו
ז"ו שהקדים יוס' ז' שהוא כ"ה ליום א' שהוא ו' לרצו
שהתירח ניתנה ביום כ"ה ואנחנו עושין ביום כ'. (אחת
זה הארתי בעת שנולד לי בן שמו יוסף ש"חיה שנת
תרכ"ז) :

א"י אחת דבר אלהים זו התורה שמים זו שמעתי
תוש"בכ ותוש"בצפ. כי תורה שבכתב ז' ס' ר"ס
ס' בראשית וס' שמות וס' ויקרא וס' במדבר עד ויהי
בנסוע הארון הוא ס' אחד ויהי בנסוע הוא ס' אחד
כמ"ש הארי"זל שהוא ס' אחד גדול. ומשם עד סוף
הספר ספר א' וס' דברים הרי ז' ותוש"בצפ הם ששה
סדרי משנה הרי ז"ו. וזהו ז"ו שמצתי :
ומשם הרב חיים בקום נר"ו שמצתי שהם מפרש כוונת
הכתוב עמ"ש ר"זל זכור ושצור בדבור א' לאצרו
וכן מחללים מות יומת עולת שבת וגו', וזהו אחת דבר
אלהים שמים זו שמעתי וכ"ת למה לא אמר עשרת
הדברות בדבור א' לו"א כי עון לאלהים ומה בדבור א'
יאלה נשמעם כ"ש א"ה הים אומר לנו עשרת הדברות
בדבור א' בחזק. וכ"ת ה' ולל ע"י שליח ואנחנו נשמע

עו לאלהים : י וּדְךָ אֲדַנִּי חָסֵד כִּי אַתָּה
תִּשְׁעֵם לְאִישׁ כַּמַּעֲשָׂהוּ :

תהלות ישראל

מן השליח לו"א ולך ה' חסד כי אתה תשלם לאיש
כמעשהו ואם ע"י שליח אין א' עובר ככל תלין לא
השליח ולא המשלה כידוע :

א"נ איתא במד' סר' קדושים שאלו המינים את ר'
שמלאי כתיב כי אליהם קדושים הוא אמרם שאין
ב' רשויות הרי כתיב קדושים ל' רבים א"ל מי כתיב
קדושים הם הוא כתוב ל' יחיד ומ' קדושים ל"ר
שהוא כלול בכל מיני קדושות דבורו בקדושה הלוכו
בקדושה וכו' וזהו אחת דבר אלהים שאמר הוא . וק"ת
שתיים זו שמעתי קדושים ל"ר לו"א כי עוז לאלהים שהיא
כלולה בקדושה : וזהו חומר לם" מחסי ומנודתי ולא
ה' ב' רשויות וק"ת והא כתיב קדושים ל"ר לו"א
כי הוא ר"ל שאמר הוא ולא הם יליך מפני יקום
נדברי המינים :

א"נ פ' עשרת הדברות נכפלה ב"פ בתורה ועוד בפי'
קדושים כתב מדרש תנחומא שריון שם יו"ד דברות
עוד כתב הא"רי ז"ל בפי' ק"ש רמזו יו"ד דברות וזהו
אחת דבר אלהים ע"ש עשרת דברות שתיים של דברים ז"ו
שתיים נ"כ של קדושים וק"ש :

ולך ה' חסד כי אתה תשלם . כי הנה ידוע שוכח
מתנות יחיה אמנם זה דוקא מן אדם לחברו אבל
מה שנותן הק"ב לאדם לא שייך בו כל מונותינו ממנו
ית' ועיין ראש דוד בזהר רפ"ב ורש"ב פ' פניחם
וזהו ולך ה' חסד שמקבלין ממנו ית' כל מתנות טובות
ולא שייך שוגא מתנות יחיה והטעם כי אתה תש לש
לאיש כמעשהו ודו"ק :

עד

סג א מזמור לדוד בהיותו במדבר
יהודה : ב אֱלֹהִים אֱלֹהֵי אֶתְּךָ אֲשַׁחֲדֶךָ
צִמְאָה קֶדֶךָ נִפְשִׁי כַּמָּה קֶדֶךָ בְּשָׂרֵי בְּאֶרֶץ
צִיָּה וְעֵיף בְּלִי מַיִם : ג כֵּן בִּקְדֹשׁ חַוִּיתֶךָ
קִרְאוֹת עֲזֶךָ וּבְבוֹדֶךָ : ד כִּי טוֹב חֶסֶדֶךָ
מִחַיִּים שִׁפְתֵי יִשְׁבַּחֶינֶךָ : ה כֵּן אֶבְרַכְךָ
בְּחַיֵּי בְשִׁמְךָ אֲשֶׁא כִפִּי : ו בְּמֵו חֶבֶב
וּדְשֵׁן תִּשְׁבַּע נִפְשִׁי וְיִשְׁפְּתֵי רִנָּנוֹת יִהְיֶה
פִּי : ז אִם זָכַרְתִּיךָ עַל יְצִיעֵי בְּאֲשֻׁמְרוֹת
אֲהַגֶּה בְּךָ : ח כִּי הָיִיתָ עֹזֶרְתָּה לִּי וּבְצַל
בְּנִפְיֶךָ אֲרַנֵּן : ט דַּבְּקָה נִפְשִׁי אַחֲרֶיךָ בִּי
תִּמְכָּה יְמִינֶךָ : י וְהִמָּה לְשׂוֹאֵה יִבְקֹשׁוּ

תהלות ישראל

מזמור סג

והמה לשואה יבקשו נפשי יבואו בתהיות ארץ .
לשואה פירש"י ז"ל חפירה במארג . והנה יש
לרמזו עמ"ש במד' משל לשועל שהיה מסלך סביבות
הכרם לראות הלון ליכנס ולא ראם הלא חור א' קטן
מה עשה ישב בתענית ולא אכל ולא שתה עד שנתמעט
גופו ונטעש כמוש הכבש עד שדחק את עלמו וכנס
ואחר שנסכס אכל מפירותיו ושתה מאמת המים וישן
יח

נִפְשֵׁי יִבְאוּ בְּתַחֲתֵיֹת הָאָרֶץ : י וַיִּגְדְּהוּ
עַל יְדֵי הַחֶרֶב מִנֵּת שְׁעֵלִים יְהוּ : י א
וְהַמֶּלֶךְ יִשְׁמַח בְּאֱלֹהִים יִתְהַדֵּד כָּל
הַנְּשִׁיעַ עָבוֹ כִּי יִסְבֵּר פִּי דוֹבְרֵי שְׁקֵר :
ס ד לְמַנְצַח מִזְמוֹר דָּדוּד : ג שִׁמְע
אֱלֹהִים קוֹלִי בְּשִׁיחִי מִפְּחַד אוֹיֵב
תִּצַּר חַיִּי : ג תִּסְתִּירֵנִי מִסּוּד מַרְעִים
מִרְגֵּשֶׁת פְּעַלִּי אֲוִן : ד אֲשֶׁר שָׁנְנָה בְּהַרְבֵּ

תהלות ישראל

כלל האילנות והיה שם כמה ימים פ"א שנת קול
הסתה שנה בעל הכרס ונתפחד ונטמן בא' הסתהיס
עוד פ"א ג"כ בא בעל הכרס ונטמן חנור בלבו שמה
פ"א יבא בטל הכרס ואיני יכול לנטמן מפניו ויהרגני
מה עשה בא אלל הסור ואינו יכול ליכנס בו ונתענה
עד שהור לקדמותו כחוש ונדחק וילא . פנה אל הכרס
וא"ל כרס כרס פירותיך מתוקים ומימך טובים וליך
נאה חלא מני שכנס כך כמו שכנס יולא . הכמשל רמו
לאדם שבה לעוס"ו ערום נכסן חמו וחא"ך נתגדל ואכל
ושמה מן העולם וכשינוע עתו למות אזי יחלה ויהיה
כח"ש וישוב כמו שבה כמ"ש חיוז ערום ילאתי מבטן
חמי וערום חשוב שמה . ויהו והמה לשואם ל'חסירה
בקרקע יבקשו נפשי ר"ל שנמשל כמו שכנס לחוך הפירה
בקרקע והיו יבואו בתחתיות ארץ מנת שועלים יסו כמו
משל השועל שילא כמו שכנס :

לְשׁוֹנָם דָּרְכוּ חֲצֵם דְּבַר מֶר : ס לִירוֹת
בְּמַסְתְּרִים תָּם פִּתְאֹם יִרְהוּ וּלֹא יִירָאוּ :
ו יִחַזְקוּ לָמוּ דְבַר רַע יִסְפְּרוּ לְשִׁמּוֹן
מוֹקְשִׁים אָמְרוּ מִי יִרְאֶה לָמוּ : י יִהְפְּשׂוּ
עוֹלֹת תִּמְנוּ חֶפֶשׁ מַחֲפֵשׁ וְקָרַב אִישׁ
וְלֵב עֲמוּק : ס וִירֵם אֱלֹהִים חֵץ פִּתְאוּם
הָיוּ מִכּוֹתָם : ט וַיִּכְשִׁיחוּהוּ עֲלֵימוּ לְשׁוֹנָם
וַתִּנּוֹרְרוּ כֹל רֹאֵה בָם : י וַיִּירָאוּ כֹל
אָדָם וַיִּגִּדּוּ פֶּעַל אֱלֹהִים וַיִּמְעַשְׂהוּ
הַשְּׂבִילוֹ : יא וַיִּשְׁמַח צְדִיק בִּיהוָה וַחֲסֵה
בּוֹ וַיִּתְהַלְלוּ כֹל יִשְׂרָאֵל לֵב :

ס ה לְמַנְצַח מִזְמוֹר דָּדוּד יִשִּׁיר : ג קָך
דְּמִיָּה תִּהְיֶה אֱלֹהִים כְּצִיּוֹן וְלֵךְ וּשְׁלָם
נָדָר : ג שִׁמְע תִּפְלֶה עֲדִיף כֹּל בְּשֵׁר
יִבְאוּ : ד דְּבַרֵּי עוֹנוֹת גָּבְרוּ מִנִּי פִּשְׁעֵינוּ
אֲתָה תִּכְפָּרֵם : ס אֲשֶׁרִי תִבְחָר וְתִקְרַב
יִשְׁכֵּן חֲצֵרֶיךָ נִשְׁבְּעָה בְּטוֹב בֵּיתְךָ קֹדֶשׁ
הַיְבַקֶּךָ : ו נִזְרְאוֹת בְּצַדִּק תִּעַנְנֵנוּ אֱלֹהֵי
יִשְׁעֵנוּ מִכַּטָּח כֹּל קִצּוֹי אֶרֶץ וַיִּם

רחוקים : ז מכין הרים בכחו נאור
בגבורה : ח משפוח שאון ימים שאון
גליהם והמון לאמים : ט וייראו ישבי
קצות מאותתיך מוצאי בקר וערב
תרגין : י פקדת הארץ ותשקקה רבת

תהלים סה

פקדת הארץ ותשוקקה . פלג מלא מים . תלמים
רום . למטה מכרך . אפשר לרמוז עמ"ס בגמ'
מליעא דף עו אמר רבא התי מאן דאוגיר הגירי לדילולא
ואתא מטרא פסידא דפועלים אתא נהרא פס דא דבע"כ
ויהיב לסו סכר כפועל בטל . ופירש"י ז"ל פסידא דבע"כ
דפועלים הניס יודע ס ממנהג שדכו סיהא נהר עולה
לספקותא אך הוא יודע וכו' ל' לזמנות עכ"ל . וסמוס'
הק' מגעין דף עז סהוא דאגר לאריסיה כ"ע דלו
תלתא וסקלו ריבעא ואת שקיל תלתא ודלי ארבעה לסוף
אתא מטרא ח"ר יוסף הא לא דלס רבס אמר הא לא
אלטריך והלכס כרבע . והכא משמע דהלכס כרבע
ופסידה דפועלים וחירצו דוקא באריס שירד לקרקע
באריסות אפי' אתי מטר נותן לו שלים כמו שאר אריס
שנוקה רניע אפי' אתי מטרא אבל פועלים שאינם אריס
אלא נותן להם שכירות של המלאכה לצד פסידה דפועלים
וגו' ע"ס . וזכו סקדת הארץ ותשוקקה בין ע"י מטר בין
ע"י נסד ואין לריבין לעבודת האדם יש הפרש ביניהם בין
אריסין ובין פועלים וזכו פלג חלסיס מלא מים דהיינו
עלויות הנהר והסקה את הסדה וכו' אפי' פועלים שאין
להם חלק בשדה גופלים שכן וזכו תכין דגנס . מט

תעשרנה פלג אלהים מלא מים תכין
דגנם פי כן תכינה : יא תלמיה ריה
נחת גדודיה ברביבים תמנגנה צמחה
תברך : יב עפרת שנת טובתך
ומעגליך ירעפון דשן : יג ירעפו נאות
מדבר וגיל גבעות תחגרנה : יד לבשו
כרים הצאן ועמקים יעשפו בר יתרעעו
אף ישירו :

סו א למנצח שיר מזמור הריעו לאהים
כל הארץ : ב זמרו כבוד שמו שימו
כבוד תהדתו : ג אמרו לאלהים מה
נורא מעשיך ברב עוזך יבחשו לך
איביך : ד כל הארץ ישתחוו לך ויזמרו
לך ויזמרו שמך סדה : ה לבו וראו

תהלות ישראל

שיש להם סכר בשדה תתן להם והטעים כי רב תכניס
כפ"רשי סהכע"הכ יודע מנהג הסדה וכו'ל לסתנות
וכיון שלא סתנס סו"ל פסידה דידיס . אמנס ע"י מטר
דוקא אריסין ולא פועלים תלמיה ריה נחת גדודיה דוקא
אריסין ואימתי בזמן כרביבים תמונגנס למחה מכרך
שירד מטר כחילוק סמוס' ז"ל :

מפיקות אלהים נורא עליקה על בני

תהלות ישראל

מזמור סו

נורא עלילה על בני אדם . ס"ח מילה . וכמיק ליה
הסך ים ליבשה . כהב הרב מ"מ ז"ל בזכות
המילה נקדע הים דכתיב לגוזר ים סוף לגזרים עכ"ד .
ואני הולך בעקבותיהם לסיים הכתוב שם נשמחה בו ע"ד
מ"ש הרב קובץ על יד החזקה על הרמב"ם ז"ל ה'
מילה ה"ט וז"ל בא וראה כמה ה' ורס מילה וכו' וכתב
הנז' ראינו בנמ' שבת ק"ל תניא רש"י אומר כל מלוא
שקבלו עליהם בשמחה כגון מילה דכתיב שם אנכי על
אמרתך עדין עושין אותה בשמחה . וקודם לזה נראה
לכאור בני פסוקי ויאמר ה' אל אנביאם ואתה את ברית'
תשמור אתה וזרעך אחרך לדורות . אתה שנית שפת
יתר אלא הכונה נראה ע"פ מ"ש הרב בעל ה' קריס
ע"פ ולך ה' חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו דשורת
הדין נותן שאם אדם ה"ו עבר עבירות שיהא עונש נלח
לפי שעבר על נורויו של הק"ב שהוא חי וקיים לנלח
כמו שנוהג לאדם שבר מלוא נלחי אבל לפי הסדיו ית'
נותן שבר מלוא נלחי והעונש נותן לאדם שהוא בעל
תכלית ולא נלחי . והוא ולך ה' חסד כי אתה תשלם
לאיש כמעשהו הכונה העונש לפי שהוא אדם בעל
תכלית ולא נלחי עכ"ס . והנה הרב מוכרי"ט ז"ל הלך
בענין מורד במלכות בין ששע מן המלך ועבר עו
דבריו בין ששע ע"י שליח ועבר על דבריו ולכן אמרו
ישראל לגזע"ם דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו
אלהים פן נמות כי עונש השימע מפי גבורה ועיבר
על דבריו כעונש עונש נלחי . ולכן גבי מילה אמר
הק"ב לא' בה בעלמו ולדורות ע"י שליח אה' עה לוח

אדם : ו הפך ים ליבשה בנהר יעברו
ברגל שם נשמחה נו : ומשל בגבורתו
עולם עיניו בנזים תצפינה הסודרים
אל ירומו למו סלה : ברכו עמים
אלהינו והשמיעו קול תהלתו : השם
נפשנו בחיים ודא נתן למוט רגלינו :
כי בחנתנו אלהים צרפתנו בצרף
כסף : יא הבאתנו במצודה שמת
מועקה במתנינו : יב הרפבת אנוש
לראינו באנו באש ובמים ותוציאנו

תהלות ישראל

ח"ל ואתה את בריתי תשמור שאני מלוא אוחך מפי .
ולדורות אתה וזרעך אחרך מלת אתה יתירה לומר לו
שאף זרעך אחרך חשיב כמו אתה בשמחים במלוא זו
כאלו אני לוייתו אותם מפי והשם העוב יחזק את לבבו
לעובדו בכל מלותיו כאלו שמענו מפי וזהו כל מלוא
שקבלו אותה בשמחה כמו מלות מילה עדין עושין אותה
בשמחה וכאמור עכ"ד . והוא שם ר"ל לגבי מילה
הנז' לעיל נשמחה בו כאלו הוא בעלמו לוח אותנו . והוא
ולדיק"ס ישמחו ויעלנו לפני אלסיה ויששו בשמחה כאלו
הק"ב לוח אותם מפי :
הפך ים ליבשה בנהר יעברו ברגל . אפשר לרמוז
עמ"ש הרב ראש דוד סר' בשלה ע"פ יפקוד ה'

לְרוּיָהּ : י אָבוֹא בֵיתְךָ בְּעוֹלֹת אֲשֶׁלֶם
 לְךָ נְדָרַי : י אֲשֶׁר פָּצוּ שְׁפָתַי וּדְבַר פִּי
 בְּצַר לִי : יו עֲלֹת מַחִים אֶעֱלֶה לְךָ עִם
 קִטְרֹת אֵידִים אֶעֱשֶׂה בְּקָר עִם
 עֲתוּדִים סָלָה : יא לָכוּ שִׁמְעוּ וְאִסְפְּרָה
 בְּלִי יְרֵאֵי אֱלֹהִים אֲשֶׁר עָשָׂה לְנַפְשִׁי : יב
 אֱלֹוֹ פִי קָרָאתִי וְרוּמִם תַּחַת לְשׁוֹנַי : יג
 אֲוֹן אִם רָאִיתִי בְלִבִּי לֹא יִשְׁמַע אֲדָנִי :
 יד אֲבֵן שָׁמַע אֱלֹהִים הַקָּשִׁיב בְּקוֹל
 תַּפְקָתִי : יו בְּרוּךְ יְיָ אֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא הִסִּיר
 תַּפְקָתִי וַחֲסָדוֹ מֵאֵתִי :

תהלות ישראל

על לבב המרום במרום ועל מלכי האדמה כי הנה
 כשרולה הק"ב להשחית אומה נופל שרה מלמעלה
 וננקים עליה דוי מתכת ונישחיתה וזהו יפקוד ה' על
 לבב המרום במרום שיפיל השר שלה ואח"ך ועל מלכי
 האדמה. אמנם בניסי קי"ם ונחל ארנון שתיחס ע"י
 הק"ב למעלה ולמטה. וז"ש מ"ש כשם שמזכירין ניסי
 קי"ם כן מזכירין ניסי ל' רבים שהיו שניחס ע"י הק"ב
 (ציין מ"ש רש"י פ' תקת) וזהו הסך יס ליבשה זו
 קי"ם בנהר יעברו צרנל זו נחלי ארנון שנהן היו ע"י
 הק"ב וזהו שם נשמחה זו :

אבוא ביתך בעולות אשלם לך נדרי. אעשה בקר עם
 עתודים סלה. אפשר לרמוז כוונת הכתוב בקר

תהלות ישראל

הוא בהמה נסה עתודים הם עזים בהמה דקה. איתא
 בגמ' יומא דף ע"ב ע"ב נני שאמר הרי עלי עולה
 והפריש שור וזבא ח' וגבדו מי מלי פטר נפשיה בכבש
 לרבנן בעולת העוף לר' אלעזר בן עזריה וכו' ומסיק
 דמלי פטר נפשיה בכבש לרבנן ובעולת העוף לראב"ע
 וקי"ל לרבנן לכן פסק הרמב"ם פ"ז מה' מטעם הקרבנות
 ה"ג וכתב התוס' דהנודר עלמו פשיטא דיכול לפטור
 עלמו וכו' והר' לבי אשכנזי ס' קך הביא תשובת
 מה"רס מנין דרלה לפטור מכאן למי שקנה אתרוג הדר
 בדמיס יקריס והשיליו לאחר ולאבד דמלי פטר נפשיה
 באתרוג כשר שאינו הדר. והרב לבי הנו' דחה דכריו
 דכאן לא הפסידו ממון מש"כ גבי אתרוגאס היה רולה
 למכור אותו היה לוקה שיוויו וכו' גם הרב מש"ל פ"עו
 מ"ה ס"ז דחה הראיה של הרב מה"רס מנין הנו'.
 ועיין לה"ב תפארת לבי ביו"ד סי' כה העלה דאף תפילין
 איתיה במזירה וכו' ע"ש. הביאו הרב לבי הירש
 ברהקות סוף הגמ' וזהו אבוא ביתך בעולות פעמים
 שאני אומר הרי עלי עולה ומפריש שור וזהו אשלם לך
 נדרי אשר פלו שפתי ודבר פי בלר לי. ואם לפעמים תאבד
 העולה שור שאני הפרשתי אזי מלי פטר נפשיה בכבש או עז
 וזהו אעשה בקר עם עתודים סלה לפי שבשעת הפרשה
 הפריש בקר ולאבד והביא כבש או עז וכאמור. וזהו
 הנה אלס רשעים שהיו לוקחים אתרוגים או תפילין
 מהודרים ובשעה שמחייבים אותם ה"ב"ד הם נותנים
 איכס מהודרים ותפילין איכס טובים וה"ב"ד אומרים להם
 לריך ליתן להם מהודרים וכשבאים ל"ב"ד על עיני עולה
 ושלמים של בקר ה"ב"ד אומרים להם א"ל ליתן מהודרים
 אלא מלי פטר נפשיה בכבש או עז לפי שאתרוג ותפילין

סו א למנצח בנגינת מזמור שיר : ב
אלהים יחננו ויברכנו יאר פניו
אתנו סלה : ג דדעת בארץ ברבך בכל
גוים ישועתך : ד יודוך עמים אלהים
יודוך עמים כלם : ה ישמחו וירגנו
לאמים כי תשפט עמים מישר וקאמים
בארץ תנחם סלה : ו יודוך עמים אלהים
יודוך עמים כלם : ז ארץ נתנה יכולה

תהלת ישראל

חיתיה במכירה משא"כ גני הדסים . וזכו ואחשבה לדעת
זאת עמל הוא צעיני עד אבוא אל מקדשי אל חביבה
לאחריתם שיש הפרט בין ז"ל וזכו פירש הרב חיד"א
ז"ל בפתח עינים כוונת הגמ' א" המרצה וא' הממעט
ע"ס הקדמה הנו' א' המרצה שמבא קרבן סור וא'
הממעט שמביא כשב או עז וכלכד שיהא לבו לשמים
דמלי פטר נפשיה בכשב או עז עכ"ד .

א"נ אבוא ביתך בעולות . עת"ס בגמ' כל הנודר כאלו
בנה במה . וסק' וסא כתיב וידר יעקב נדר
ותירלו צפת גרה שאני . וזכו אבוא ביתך בעולות .
וכ"ס הנודר וכו'. לז"א ודבר פי בנר לי בעת גרה שאני :
א"נ דאיתא בגמ' אמרו עליו על הלל הזקן מעולם
לא מעל אדם בעולתו שהיה מקדישם בעזרה
ובזה פירש הרב המפורסם ה"ר לאלה מלליה ז"ל נדרי
לה' אשלם בחלרות בית ה' דוקא ולא קודם עכ"ד וזכו
אבוא ביתך בעולות ושם אשלם לך נדרי ולא קודם :

יברכנו אלהים אלהינו : ח יברכנו
אלהים וייראו אותו כל אפסי ארץ :
סח א למנצח קדוך מזמור שיר : ט יקום
אלהים יפוצו אויביו וינוסו משנאו
מפניו : י כהנדה עשן הנדה כהמם
דונג מפני אש יאבדו רשעים מפני
אלהים : יא וצדיקים ישמחו ועלצו לפני
אלהים וישישו בשמחה : יב שירו
לאלהים זמרו שמו סלו לרכב בערבות
בית שגו ועלו לפניו : יג אבי יתומים
ודין אלמנות אלהים במעון קדשו : יד
אלהים מושב יחידים ניתה מוציא
אסירים בבושרות אך סוררים שכנו
צחיהה : טו אלהים בצאתך לפני עמך
בצעדך בישימון סלה : טז ארץ רעשה
אף שמים נשפו מפני אלהים זה סיני
מפני אלהים אלהי ישראל : טז גשם

מזמיר סח

גשם נדבות תניף אלהים . חיתך ישנו נפ . איתא

גְּדֹבוֹת תִּנְיָף אֱלֹהִים נִחַלְתָּךְ וּנְלֵאָה
 אֶתְּהָ כּוֹנְנֵתָהּ : י חִיתָךְ יִשְׁבוּ בָּהּ תִּכּוֹן
 בְּמוֹבְתָךְ לְעֵנִי אֱלֹהִים : י אֲדַנִּי יִתֵּן
 אֲמַר הַמְּבֹשְׂרוֹת צָבָא רָב : י מַלְכֵי
 צְבָאוֹת יִדְרוֹן יִדְרוֹן וְגֹת בֵּית תְּחַדְקֵךְ
 שָׁלַל : י אִם תִּשְׁכַּבּוֹן בֵּין שִׁפְתַיִם כִּנְפֵי
 יוֹנָה נִחְפָּה בְּכֶסֶף וְאִבְרוֹתֶיהָ בִּירְרֵרֶק
 חֲרוֹץ : י בְּפֶרֶשׁ שָׂרֵי מַלְכִים בָּהּ
 תִּשְׁלַג בְּצַלְמוֹן : י הַר אֱלֹהִים הַר
 בְּיָן הַר גְּבַנְנִים הַר בְּשָׁן : י לְמָה
 תִּצְדֹּון הָרִים גְּבַנְנִים הַהָר חָמַד
 אֱלֹהִים לְשִׁבְתוֹ אֶף יְהוָה יִשְׁכֵן לְנֹצַח :
 י רֶכֶב אֱלֹהִים רַבִּיתִים אֶלְפֵי שִׁנְאָן אֲדַנִּי

תהלות ישראל

כנמ' סנהדרין כשהלם ר"ח ככנסו ד' חכמי ישראל
 חללו ר' טרפון ור' יבוסע ור'אב"ע ור'ע ח"ר טרפון
 ר' אליעזר יפה לעולם יותר מהגשם שהגשם בעו"ה
 ור"א בעו"ה ובעו"ה וכנ' עי"ש וזהו גשם נדבות תניף
 חלשים . אמנם מי שהוא עוסק בתורה שכיח חיים לעולם
 הוא בעו"ה ובעו"ה . וזהו חיתך חלו ת"ה העוסקים בהי
 העולם שכיח סתורס ישנו ב"ס ר"ח כשתי העולמות .

בָּם סִינֵי בְּקֶדֶשׁ : י עֵדִית לְמָרוֹם שְׁבִית
 שְׁבִי לְקַחַת מִתְּנוֹת בְּאָדָם וְאֶף
 סוֹרְרִים לְשִׁבוֹן יְהִי אֱלֹהִים : י בְּרוּךְ
 אֲדַנִּי יוֹם יוֹם יַעֲמַס לָנוּ הָאֵל יִשׁוּעֵתָנוּ
 סֵלָה : כ הָאֵל לָנוּ אֵל לְמוֹשְׁעוֹת וּלְיִהוָה
 אֲדַנִּי לְמוֹת תִּצְאוֹת : כ אֵךְ אֱלֹהִים
 יִמְחֹץ רֹאשׁ אִיבּוֹ קֶדְקֶד שַׁעַר מִתְּהַדְדֶךְ
 בְּאִשְׁמוֹ : כ אֲמַר אֲדַנִּי מִבֶּשֶׁן אֲשִׁיב
 אֲשִׁיב מִמַּצְלוֹת יָם : כ לְמַעַן תִּמְחֹץ
 רִגְלֶךְ בְּדָם לְשׁוֹן כְּלָבִיךָ מֵאִיבִים
 מִנְּהוּ : כ דְּרָאוּ הַלִּיכוֹתֶיךָ אֱהִים הַלִּיכוֹת
 אֵלֵי מַלְכֵי בְּקֶדֶשׁ : כ קִדְמוֹ שָׂרִים אַחֵר
 לְנַנְּנִים בְּתוֹךְ עֲלָמוֹת תּוֹפְפוֹת :
 כו בְּמַקְהָלוֹת בְּרָכוּ אֱהִים אֲדַנִּי מִמְּקוֹר
 יִשְׂרָאֵל : כו שֵׁם בְּנִימָן צַעִיר רֹדֵם שָׂרֵי
 יְהוּדָה רִגְמָתָם שָׂרֵי זְבֻלוֹן שָׂרֵי נֶפְתָּלִי :
 כח צִוָּה אֱהִיךָ עֲזָרָה עֲזָרָה אֱלֹהִים זֶו פְּעַלְתָּ
 לָנוּ : כט מִהִיכְלָךְ עַל יְרֵוֹ שְׁלִים לֶךְ יוֹבִילָנוּ
 מִמְּלָכִים שָׂי : ל גָּעַר חַיִּית קָנָה עֲדַת

אֲבִירִים בְּעַגְלֵי עַמִּים מִתְרַפֵּס בְּרֵצֵי
כֶסֶף בְּזֶרַע עַמִּים קִרְבוֹת יַחְפְּצוּ :
לֹא יֵאָתִיו חֲשַׁמְנִים מִנִּי מִצְרַיִם כּוֹשׁ
תִּרְיֹץ יִדְּיוֹ לְאֱלֹהִים : לֵב מִמְּלַכּוֹת הָאָרֶץ
שִׁירוּ לֵאלֹהִים זָמְרוּ אֲדֹנֵי סֵלָה : לֵב לְרֶכֶב
בְּשָׁמִי שָׁמִי קִדְּם הֵן יִתֵּן בְּקוֹלוֹ קוֹל
עוֹ : לֵב תִּנּוּ עוֹ לְאֱלֹהִים עַד יִשְׂרָאֵל
גְּאוֹתוֹ וְעוֹזוֹ בְּשַׁחֲקִים : לֵב נוֹרָא אֱלֹהִים
מִמִּקְדָּשֶׁךָ אֵל יִשְׂרָאֵל הוּא גִתֵּן עוֹ
וְתַעֲצֹמוֹת לְעַם בְּרוּךְ אֱלֹהִים :

סח א לִמְנַצַּח עַל שׁוֹשְׁנִים לְדוֹד :
ב הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מִים עַד
נַפְשִׁי : ג טִבַּעְתִּי בִּיּוֹן מִצוּדָה וְאִין מַעֲמַד
בְּאִתִּי בַמַּעֲמָקִי מוֹם וְשִׁבְלַת שִׁטְפַתְנִי :
ד יַגְעַתִּי בְּקִרְאֵי נַחַר גְּרוֹנִי כָּדוּ עֵינֵי
מִיחַל לְאֱלֹהֵי : ה רַבּוֹ מִשְׁעֵרוֹת רֵאשִׁי
שׁוֹנְאֵי חֲנָם עֲצָמוֹ מִצְמִיתֵי אִיבֵי שְׁקֵר
אֲשֶׁר לֹא נִזְלַתִּי אִזְ אֲשִׁיב : ו אֱלֹהִים אַתָּה
יִדְעָתָה לְאוֹדֹתֵי וְאֲשֵׁמוֹתֵי מִמֶּךָ לֹא

נִכְחָרוּ : ז אֵל יִבְשׁוּ בִי קַיִף אֲדֹנֵי יְהוָה
צָבָאוֹת אֵל יִבְלָמוּ בִי מִבְּקִשֶׁיךָ אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל : ח כִּי עָדִיךָ גִּשְׁאֲתִי חֲרַפָּה
כִּפְסַתָּה כְּלָמָה פָּנֵי : ט מוֹזֵר הָיִיתִי לְאָחִי
וְנִכְרִי לִבְנֵי אִמִּי : י כִּי קִנְאַת בֵּיתְךָ
אֲכַלְתָּנִי וְחֲרַפּוֹת חוֹרְפֶיךָ נָפְלוּ עָדָי :
יא וְאֲכַכָּה בְּצוֹם נַפְשִׁי וְתָהִי לְחֲרַפּוֹת
לִי : יב וְאַתָּנָה דְבוּשֵׁי שֶׁק וְאֱהִי לְהֵם
דְּמָשָׁד : יג יִשְׁחֹוּ בִי יֹשְׁבֵי שַׁעַר וְנִגְיָנוֹת
שׁוֹתֵי שֶׁכֶר : יד וְאֲנִי תִפְלַתִּי קָדַךְ יְהוָה
עַת רָצוֹן אֱלֹהִים בָּרַב חֲסָדֶךָ עֲנֵנִי
בְּאֵמֶת יִשְׁעֶךָ : טו הֲצִיֵּדֵנִי מִשִּׁיט וְאֵל

תהלות ישראל

מוזמור סט

הצילני מטיט ואל אטבעה . הסה טיט גימ' רמו למ"ט
גנמ' על ר' יוחנן שהיו שנים נוסאים אותו
א' מכלאן וא' מכלאן פ"א הלכו על בית המכאן א' ונספת
ונשא ר' יוחנן שהיו שנים נוסאיו ונילוו וא' ל רבנן א"כ
למה לך נוסאים א' מכלאן וא' מכלאן כיון שיש בך כח כ"כ
א"ל מה אכית לעת זקנה ע"ס . ווסו רמו הצילני מטי"ט
גימ' כ"ח שלא יכלה כחי ע"י שנים נוסאים אותי . אמנס

אֲשַׁבְעָה אֲנִצֶּדָה מִשְׁנָאֵי וּמִמַּעַמְקֵי
 מַיִם : טו אֵל תִּשְׁטַפְנִי שְׂבֵלֶת מַיִם וְאֵל
 תִּבְלַעְנִי מִצִּדָּה וְאֵל תִּאֲמַר עָדִי בְּאֵר
 פִּיהָ : יז עֲנֵנִי יְהוָה כִּי טוֹב חֶסֶדְךָ כִּרְבֹב
 רַחֲמֶיךָ פְּנֵה אֵלַי : יח וְאֵל תִּסְתַּר פְּנֶיךָ
 מֵעֵבֶרְךָ כִּי צָר לִי מֵהָר עֲנֵנִי : יט קִרְבָּה
 אֶל נַפְשִׁי גְּאֹהֶה לְמַעַן אֵיבִי פִּדְנִי :
 כ אֲתָה יְדַעַת חֲרַפְתִּי וּבִשְׁתִּי וּבְקִלְמַתִּי
 נִגְדָּה כִּל צוּרְרֵי : כא חֲרַפָּה שְׂכַרְהָ לְבִי
 וְאֲנוּשָׁה וְאֶקְוֶה לְנוֹר וְאִין וּלְמִנְחָמִים
 וְלֹא מִצְּאֵתִי : כב וַיִּתְּנוּ בְּכָרוֹתַי רֹאשׁ
 וּלְצַמְאֵי יִשְׁקוּנִי חֶמֶץ : כג יְהִי שְׁלַחְנִם
 לְפָנֵיהֶם לֶפֶת וּלְשִׁלּוּמִים לְמוֹקֵשׁ :
 כד תַּחֲשַׁכְנָה עֵינֵיהֶם מֵרְאוֹת וּמִתְנִיָּהֶם
 תָּמִיד הַמַּעַד : כה שִׁפְךָ עֲלֵיהֶם זַעֲמֶךָ
 וַחֲרוֹן אַפֶּךָ יִשְׁיגֵם : לו תְּהִי טִירַתֶּם

תהלות ישראל

ואל אטבעם אם הניע עם שאפול אזי אני מלול את עלוני
 ואת נושאי וכאמור :

נִשְׁמָה בְּאֵהֲלֵיהֶם אֵל יְהִי יֹשֵׁב : לו כִּי
 אֲתָה אֲשֶׁר הַכִּיִּת רַדְפוּ וְאֵל מִכְּאוֹב
 חֲלָלֶיךָ יִסְפְּרוּ : כז תִּגַּה עֵוֹן עַל עֲוֹנָם
 וְאֵל יִבְאוּ כְּצַדִּיקְתֶּךָ : כח יִמְחוּ מִסִּפְרֵי
 חַיִּים וְעַם צְדִיקִים אֵל יִכְתְּבוּ : כט וְאֲנִי
 עָנִי וְכוֹאֵב יִשׁוּעַתֶּךָ אֱלֹהִים תִּשְׁגְּבֵנִי :
 ל אֲהַדְלָה שֵׁם אֱלֹהִים בְּשִׁיר וְאֲנַדְּלֵנוּ
 בְּתוֹרָה : לא וְתִיֻּשֵׁב לִיהוָה מִשׁוֹר פֶּר
 מִקְרִין מִפְּרִים : לב רְאוּ עֲוֹנוֹים יִשְׁכְּחוּ
 דְרָשִׁי אֱלֹהִים וַיְחִי לְבַבְכֶם : לג כִּי שִׁמַּע
 אֵל אֲבִיוֹנִים יְהוָה וְאֵת אֲסִירָיו לֹא בָזָה :
 לד יְהַדְלוּהוּ שָׁמַיִם וְאָרֶץ יָמִים וְכִל רִמְשׁ
 בָּם : לו כִּי אֱלֹהִים יוֹשִׁיעַ צִיּוֹן וַיִּבְנֶה עָרֵי
 יְהוּדָה וַיִּשְׁבוּ שָׁם וַיִּרְשׁוּהָ : לז וְזָרַע
 עֲבָדָיו יִנְחַלְוָה וְאֶהְבִּי שְׁמוֹ יִשְׁכְּנוּ בָהּ :
 ע ח לְמִנְצַח לְדוֹר לְהַזְכִּיר : ט אֱלֹהִים
 לְהַצִּילֵנִי יְהוָה לְעִזְרַתִּי הוֹשֵׁה : יב שׁוּ
 וַיַּחֲפְרוּ מִבְּקֵשֵׁי נַפְשִׁי יִפְגּוּ אַחֲוֹר

וַיִּפְלְמוּ חֲפָצַי רַעְתִּי : וַיֵּשׁוּבוּ עַל עַקֵּב
בְּשֵׁתֶם הָאֲמָרִים הָאֵהָהָהָא : וַיֵּשִׁישׁוּ
וַיִּשְׁמְחוּ בְּךָ כָּל מְבַקְשֵׁיךָ וַיֹּאמְרוּ תָמִיד
יִגְדַל אֱלֹהִים אֱהָבֵי יִשׁוּעַתְךָ : וַיֹּאנְנִי
וַאֲבִיוֹן אֱלֹהִים חוֹשֶׁה לִּי עֲזָרוֹ וּמִפְּלִטִי
אַתָּה יְהוָה אֵל תֹּאחֲרַר :

ע א בך יהוה חסיתי א אבושה לעולם :
ב בצדקתך תצילני ותפלטני הטה אלו
אונך והושיעני : ג היה לי לצור מעון
לבוא תמיד ציונת להושיעני כי סדעי
ז מצודתי אתה : ז אלהי פלטני מיד
רשע מכה מעוד ודומץ : ס כי אתה
תקונתי אדני יהוה מבטחי מגעורתי :
י עדיף נסמכתי מבטן ממעי אמי אתה
גוזי בך תהקתי תמיד : יא כמופת הייתי
לרבים ואתה מחסי עז : יב מלא פי
תהקתך כל היום תפארתך : יג אד
תשליכני לעת זקנה ככלות כוחי אד
תעזבני : יד כי אמרו אויבי לי ושמרי

נַפְשִׁי נוֹעֲצוּ יַחְדָּו : י דֹּאמַר אֱלֹהִים עֲזָבוּ
רַדְפוּ וּתְפֹשׁוּהוּ כִּי אֵין מַצִּיד : יא אֱלֹהִים
אֵל תִּרְחַק מִמְּנִי אֱלֹהִי לַעֲזֹרַתִּי חוֹשֶׁה :
יב יבִּשׁוּ יַכְלוּ שֹׁטְנֵי נַפְשִׁי יַעֲטוּ חֶרְפָּה
וּבְכֹלמָה מִבְּקִשֵׁי רַעְתִּי : יג וַאֲנִי תָמִיד
אֵיחָל וְהוֹסַפְתִּי עַל כָּל תְּהַקְתְּךָ : יד פִּי
יִסְפֹּר צִדְקָתְךָ כָּל הַיּוֹם תִּשׁוּעַתְךָ כִּי
לֹא יִדְעוּתִי סִפְרוֹת : טו אָבוֹא בַגְּבוּרוֹת
אֲדַנִּי יְהוָה אֹכִיר צִדְקָתְךָ לְבָדָּךְ :

תהלות ישראל

מזמור עא

אבוא בגבורות אדני אלהים . המפרשים פירשו כי ע'
שנה של דוד היא מן הא . וזו כמ"ש ב"ו סק . וא"כ
אם יהיה נוד יותר על ע' הוה מן הק"כס וזו אבוא
בגבורות ע"ד ואם בגבורות פ' שנה אוב ר לזקתך לכך ע"כ :
ולי נראה לפרש דחיתת בגמ' א"ל קיסר לרכן גמליאל
אזריתו כי בי עשרה קדמא שכינתה ותתייה נמה שכינה
א"כא . קרא לשמעה א"ל למה הכנסת השמש בזה הסדר
א"ל השמש בכל מקום היא נכנסת א"ל השמש לא ניד מה
שמונית סיד ומה שמש א' מאלף שמשים של הק"כס נכנסת
בכל מקום כ"ש שכינה שהיא בכל מקום . וזו פירשו
המפרשים ז"ל וידעת היום שהיא השמש והסבות אל
לכך כי ה' האלהים נשמים ממעל ונו' עכ"ד . וסו

אלהים למדתני מנעורי ועד הנה
אגיד נפלאותיך : י וגם עד זקנה
ושוכה אלהים אל תעובני עד אגיד
ורועך לדור לכל יבוא גבורתך :
י וצדקתך אהים עד מרום אשר
עשית גדלות אהים מי כמוך : כ אשר
הראיתני צרות רבות ורעות תשוב
תחייני ומתהומת הארץ תשוב
תעליני : כא תרב גדדתי ותסב
תנחמני : כב גם אני אודך בכלי נבל

תהלות ישראל

אבוא בגבורות ה' אלהיכ ע"ד כלאת השמש בגבורתו
אזי אזכר לדקתך לנדך :
והמפרשים ז"ל פירשו אבוא בגבורות ה"א . כי הנה
ג' שותפים באדם אב ואם והק"ב והיו של אדם
ע' שנה דכת פ ימי בנותנו כהם ע' שנה כי הנה מספר א"ב
א"ס גי' מ"ד ושם הוי"ס כ"ו כרי ע' . וזהו ימי שנותנו
כהם ס"ת של אב ואם הוי"ס כה"ס ואם אבוא בגבורות
שאניע לפ' אזי אזכיר לדקתך לנדך . וזה רמז כי אבי
ואמי . כי בא"ת כ"ש כ"ל ים עולה ע' שנה ר"ל למעלה
משבעים וס' יאספני שהיא מאת ה' :
תרב גדולתי . רמז דאיתא בזוהר אזדמנת בת שבע
אזדמנת רות ותמר וכתב הרב מאי"ן ז"ל וזה רמז
ותרב חכמת שלמה . ת' רב ר"ת תמר רות נת שבע ע"ש

אמתך אלהי אומרה לך בכבוד קדוש
ישראל : כג תרננה שפתיכי אומרה
לך ונפשי אשר פדית : כד גם לשוני
כל היום תהגה צדקתך פי בשו פי
חפרו מבקשי רעתי :

עבא לשלמה אלהים משפטך למקד
תן וצדקתך לבן מקד : כג ידן עמך
בצדק וענייך במשפט : ג י שאו הרים
שלום לעם וגבעות בצדקה : ד ישפט
עניי עם יושיע לבני אביון וידבא
עושק : ה ייראוך עם שמש ודפני ירח
דור דורים : ו ירד כמטר עד גז
ברביבים ורזיה ארץ : ז יפרח בימיו
צדיק ורב שלום עד בלי ירח : ח וירד
מים עד ים ומנהר עד אפסי ארץ :

תהלות ישראל

וזכו תרצ גדולתי ע"י הנסים הללו ספי' תר"צ נגדל זרע
יסודס וכית דוד :

מומור סב

וירד מים עד ים . אפשר לרמז עמ"ס בזוהר בראשית
דף פו ע"א וז"ל ר' יוסי פתח מי העיר ממורה

ט לפניו יכרעו ציִים ואִביו עֶפֶר
יִלְחֲכוּ : י מלכי תִּרְשִׁישׁ ואִיִּים מִנְחָה
יִשְׁבוּ מַלְכֵי שָׂבָא וּסְבָא אֲשֶׁכֶר
יִקְרִיבוּ : יא וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ כָּל מַלְכִים כָּל
גּוֹיִם יַעֲבֹדוּהוּ : יב כִּי יֵצֵד אֲבִיוֹן מִשׁוּעַ
וְעָנִי וְאִין עֶזֶר לוֹ : יג יְחַם עַד הַדָּק
וְאֲבִיוֹן וּנְפֹשׁוֹת אֲבִיוֹנִים יוֹשִׁיעַ :
יד מִתּוֹךְ וּמִחֲמַם יִגְאֵל נַפְשָׁם וַיִּיקַר
דָּמָם בְּעֵינָיו : טו וַיְחִי וַיִּתֵּן לוֹ מִזֶּהֱב

תזכרות ישראל

סאי קרא כולל דהכמתח חיסו דכח תנינן ז' רקיעין ענד
קב"ס לע לא וכולסו לאשתמודעא יקרא דקב"ס וכו' חא
חזי איתחא רקיעא עלאה סתים לעילת מנייהו דחינון ז'
זדא חיסו רקיעא דדבר לון ונכיר לון נכונכו ודא לא
אחידע וקיימא בשאלתא דנא ידיעה בנין דחיסו סתים
ועמיק וכולא תווכין עליה ובג"כ דאקרי מ"י כמה דלוקמוה
מצטן מי ינח סקרת וסאי הוא רקיעא עלאה דקיימא
על כל חינון ז' וחית רקיעא לתתא דחיסו תתתא
מכולס ולא נסיר ובנין דחיסו תתתא דלס נסיר סכות
רקיעא דעליהו אמתבר ביה ואלין חנין אהוון כליל לון
בגויה ודאקרי יס דכסוה רקיעא עלאה דאקרי מי בנין
דכל חינון רקיעין אחרנין אשתעידו גחלים ועלנין לגביה
וכדין חיסו יס עלאה ועבד חבין וגוונן לזכור וע"ד
אמר דוד זס סיס גזנז ורנז ידס סס רמס ואין מכסר
חיות קטנות עס גדולות וע"ד כ"יב מי בעיר מגורח
עכ"ד . נמלא לפי דברי הזוהר סנו' רקיע יס למעלה

שָׂבָא וַיִּתְפַּלֵּל בְּעֵדוֹ תָּמִיד כָּל הַיּוֹם
יִבְרַכְנָהוּ : טו יְהִי פֶסֶת בַּר בְּאֶרֶץ
בְּרָאשׁ הָרִים יִרְעַשׁ בְּלִבְנוֹן פְּרִי
וַיִּצִיצוּ מְעִיר בְּעֶשֶׂב הָאָרֶץ : יז יְהִי
שְׁמוֹ לְעוֹלָם לְפָנֵי שָׁמֶשׁ יִנּוֹן שְׁמוֹ
וַיִּתְבָּרְכוּ בוֹ כָּל גּוֹיִם יֵאֻשְׁרֵהוּ :
יח כָּרוֹךְ יְהוָה אֱלֹהִים אֱלֹהֵי

תהלות ישראל

מז' רקיעין ושמו מ"י וב"כ יס למטה מז' רקיעין רקיע
א' ולפי שהוא נאטס ואינו מאיר נכלל בו רקיע העליון
סנק' מ"י וכדין חיסו י'ס וזסו רמז וירד מ"ס זסו
רקיע העליון שהוא למעלה מז' סנקרא מי עד יס רקיע
למטה מז' רקיעין סנק' י'ס . וזסו כוונת סכות
(ישעיה מ) וזסו מרומים ישכון עבודת סלעים משגבו
לחמו ניתן מי"מיו רמז לזס רקיע העליון שהוא למעלה
מז' רקיעים . וזסו וזסו מרומים ישכון שהוא למעלה
מן סכל . מלודות סלעים משגבו כמ"ס דחיסו סתים
ועמיק מכלסו . לחמו ניתן כמ"ס וכל חינון רקיעין
אשתעידו גחלים ועלנין לגביה וכדין חיסו יס דחינו
שיתזכר רקיע העליון סנקרא מ"י עס רקיע סתחתון
ונקרא י'ס ועי"ז עבד חבין וגוונין וזסו לחמו ניתן
שהכלים ממנו פירות ודגים וזסו ע"ד האמת שהוא
אור רב . מי"מיו נאמנים רינו לרקיע העליון סנקרא מ"י
לסתזכר עס רקיע סתחתון סנקראים מלת מי"מיו
מ"י יס וכאמור :

ישראל עשה נפלאות לבדו : יט וברוך
שם כבודו לעולם וימלא כבודו את כל
הארץ אמן ואמן : כ ברו תפלות
דוד בן ישי :

ספר שלישי

ליום רביעי

עג א מזמור לאסף אך טוב לישראל
אלהים לברי לבב : ב ואני במצט נטיו
רגלי באין שפכה אשרי : ג פי הנאתי
בהוללים שדום רשעים אראה : ד פי
אין חרצבות למותם ובריא אולם :
ה בעמל אנוש אינמו ועם אדם לא
ינגעו : ו לכן עננתמו גאווה יעטף שית
חמם למו : ז יצא מחלב עינמו עברו
משביות לבב : ח ימיקו וידברו ברע

עשק ממרום ידברו : י שתו בשמים
פיהם ולישונם תהקך בארץ : יא לכן
ישוב עמו הלים ומי מלא ימצו למו :
יב ואמרו איכה ידע אל ויש דעה
בעליון : יג הנה אקה רשעים ושלוי
עולם השגו חיל : יד אך ריק זכותי
לבבי וארחץ בנגיון כפי : יו ואהי
נגוע כל היום ותוכחתי לבקרים :
יז אם אמרתי אספרה כמו הנה דוד
בניד בנדרתי : יח ואחשבה לדעת זאת

תהלות ישראל

ספר שלישי מזמור עג

ואחשבה לדעת זאת עמל הוא בעיני . עד אכזא
אל מקדשי אל אבינה לאחריתם . הכה ידוע
דכמילס נקראת זאת דכתיב זאת בריתי . וידוע דמן
המולס יש לנו רחיה דמעסה ידי אדם עדיף ועוד יש
לנו רחיה מבנין ב"המק שככסה ע"י ב'ו ולא ע"י שמים
וזכו ואחשבה לדעת זאת המילס למס לא נולד האדם
מהול ומעסה שמים עדיף עמל הוא בעיני . עד אכזא
אל מקדשי אל שככסה ע"י ב'ו או אבינה לאחריתם
שמעסה אדם עדיף :
א"ג איתא בגמ" ב"ק דף מ ע"א שור של שני שוחסין כ"ד
כא

עָמַד הוּא בְּעֵינַי : י עַר אָבּוֹא י מִקְדָּשִׁי
אֵל אֲבִינָה לְאַחֲרֵיהֶם : י אֵךְ בַּחֲקֹת
תְּשִׁית לָמוֹ הַפִּלְתָּם לְמִשְׁיָאוֹת : י אֵךְ
הָיוּ לְשִׁמָּה כָּרַגְע סָפוּ תָמוּ מִן בְּלֵהוֹת :

תהלות ישראל

משלמין משלם האי כופר והאי כופר . כופר א'
אמר רחמנא ולא שני כופרין . משלם האי חלי כופר והאי
חלי כופר . כופר שלם אמר רחמנא ולא חלי כופר .
וכתבו התוס' אע"ג גבי הטאת אמרינן המוליא כבר
לר"ה וכו' הוליאוהו שנים חייבים . ומסתמא כל א' מביא
חטאת . וי"ל שאני גבי הטאת דלגבוה אין להקפיד אם
מביאין ב' חטאות אבל גבי כופר דלגבי חזירו הוא למה
ירייה יותר במה שהסור הוא של שנים עכ"ד . וזהו
ואחשבה לדעת זאת למה כופר אמרינן כופר א' א"ר ולא
שנים ולמה גבי הטאת כל א' מביא חטאת . לז"א עד
אבוא אל מקדשי אל שחטאת לגבוה סלקא אז חביבה
לאחריהם . וזהו רמז שנים שנים בלו אל נח שמביאים
ב' חטאות קרבן לריח ניחוח והטעם א"ל הת"כ עולה
גימ' תמ"ג ועס הכולל תמ"ד גימ' מק'דש לרמז שחטאת
לגבוה סלקא ב"ה ע"כ :

א"נ איתא בזוהר חיי שרה בשנת ת"ח לחלף הששי
יהיה קץ וז"ל גימ' ת"ח והנה עברו השנים ולא
היה קץ . והרב ר' אברהם ענתיבי בספרו ספר מוסר
כתב הכוונה שישא' מאלף הששי ת"ח ויבוא המשיה .
וכנה גם זה עברו השנים ולא ב"ה וז"ל פי' למדן א'
ח' יעקב חי כוונת הכתוב כל זאת באתנו ולא שכחונך
ר"ל כל פי' שנאמר במלת זאת באתנו והמשיח לא ב"ה

כ בַּחֲלוֹם מִהִקִּיץ אֲדַגִּי בְּעִיר צִדְמָם
תְּבוֹהָ : כ אֵךְ בִּי יִתְחַמֵּן לִבִּי וּבְדִלּוֹתַי
אֲשַׁתּוֹנֵן : כ אֲנִי בְּעַר וְדָא אֲדַע
בְּהַמּוֹת הָיִיתִי עִמָּךְ : כ אֲנִי תָמִיד

תהלות ישראל

ועכ"ז ולא שכחונך . וזהו ואחשבה לדעת זאת אימתי
יהיה קץ של זאת . עמל הוא בעיני כי לא ב"ה ב"ה
מסס . עד אבוא אל מקדשי אל זה"מק ב"ה לעת"ל
אז חביבה לאחריהם מהו פי' מלת זל"ת :

א"נ כתב הרב ב"ה י"ד סי' קמב ס"ה שלפנת של
חמץ מותר דלא גרע מפלים של ע"ז דאפרן אסור
ושלפנת מותר וא"כ גבי חמץ כ"י אפרן אסור ושלפנת
מותר וזהו פשוט עכ"ד וכתב עליו חק יעקב ס' פסז
סי' תמה סק'ו ולא ירדתי לסוף דעתו כי פשוט הוא
להסך דאי' בביאה דף על שלפנת של הקדש לא נהניס
ושלפנת של ע"ז מותרת ומק' מ"ש ומשני ע"ז בדילי
איכשי מינה לא גזרו רבנן הקדש דלא בדילי איכשי מיניה
גזרו רבנן וכתבו התוס' ז"ל בפסחים אמרינן קודם של הקדש
א"ל לכסותו מפני שדלילים ממנו . משמע נקדש בדלילים
היינו דוקא לגבי ע"ז מקרי לא בדילי מיניה . אבל לגבי
חולין הקדש מקרי בדילי מיניה ע"כ . נמצא דהקדש אסור
ליפנות משלפנת דלגבי ע"ז מקרי הקדש לא בדילי מיניה
וכ"ש חמץ דלא בד לי מיניה דשלפנת אסורה ודלא כב"ה .
וזהו ואחשבה לדעת זאת למה גבי ע"ז שלפנת מותרת ולגבי
חמץ שלפנת אסורה . עד אבוא אל מקדשי אל דשלפנת
אסורה משום דלא בדילי מיניה ואז חביבה לאחריהם דגבי
חמץ דלא בדילי מיניה ג"כ השלפנת אסורה .

עַמֶּךָ אַחֲזֶת בְּיַד יְמִינִי : כד בַּעֲצָתְךָ
תִּנְהַנֵּי וְאַחַר כְּבוֹד תִּקְחֵנִי : כה מִי לִי
בַּשָּׁמַיִם וְעַמֶּךָ לֹא חָפְצָתִי בָאָרֶץ :
כו בָּדָה שְׂאֵרֵי וּלְבָבִי צוּר דְּבָבִי וְחֻלְקִי
אֱלֹהִים לְעוֹלָם : כז בּוֹ הִנֵּה רָחֵקֶךָ יֵאבְדוּ

תהלות ישראל

א"נ רס"י ז"ל ע"פ שימו לבבכם לכל הדברים שצריך
האדם לתת לב לדעת ואזן לשמוע ועין לראות
בספק התורה ק"ו מבנין כס"מק כשמדד אותו כקו
המדד כתיב בן אדם שיש לכך ובאזניך שמע ובעיניך
תראה . ק"ו לתורה ע"כ . וזהו והאשכנח לדעת זאת היא
התורה דכתיב וזאת התורה עד אבוא אל מקדשי אל שהיה
צריך לב לדעת וכו' אז אבינה לאחריתם שסתורה ג"כ
לריכס ג' לב ואזן ועין וסגס ר"ת גימ' מא"ה וא' והו
תורה לו"ה לנו משה . לו"ה גימ' ק"א

כי הנה רחיק יאבדו הלמה כל זונה ממך . אפשר
עמ"ש בגמ' תמורה דף כט ע"ב . אמר רבא' אתנן זכר
וא' אתנן כל עדות אסור חוץ מאתנן אשתו נדה מ"ט
זונה כתיב והאי לאו זונה היא ולוי אמר אפילו אשתו
נדה מ"ט תועבה כתיב והאי תועבה היא . ולוי גמיהא
כתיב זונה אל זונה ולא זונה . ופיר"ש זונה דאם
כתנה לו היא כאתנן מותר ורב זונה ולאזונה
מנ"ל נפקא ליה מדר' חנינא . אבל אתנן אשתו נדה
ושכתל לו באתננה מותרין וחע"ג שאין ראיה זכר לדבר
ובתתך אתנן ואתנן לא כיתן לך ותהי להסך ופר"ש דלא
הוי אתנן מה שהיא נותנת מדכתיב ותהי להסך ע"כ .
גמיינו למידין דאם היא נפגס לן לא הוי אתנן ומותר

הַצַּמְתָּה כָּל זוּגָה מִמֶּךָ : כח וְאֲנִי קָרַבְתִּי
אֱלֹהִים לִי טוֹב שְׂתִי בְּאֲדָנִי יְהוָה מִהֲסִי
לְסִפּוֹר כָּל מַלְאֲכֹתֶיךָ :

עד ה משכיר לאסף למה אלהים
ונחת לנצח ועשן אפך בצאן
מרעיתך : ג זכר עדתך קניית קדם
גאדת שבט נחלתך הר ציון זה שכנת
בו : ג הרימה פעמיה למשאות נצח
כד הרע אויב בקדש : ד שאגו צורריך
בקרב מועריך שמו אותתם אתות :

תהלות ישראל

לסקרנה דכתיב זונה ולא זונה . ובהנה גבי ישראל שנתנו
אתנן על ע"ז ככתוב וכתתך אתנן . עכ"ז ריחק סק"כ
אותם ואינו רולה בהקרבתם וזהו כי הנה רחיק יאבדו
הלמה כל זונה ממך . אפילו אתנן שנתנו ולא קרוי
אתנן זונה אפ"ס ריחקתו ממך "

מומור עד

משכיר לאסף למה אלהים זנחת לכלה וגו' אפשר
לרמז עמ"ש מה"רי אזולאי ז"ל כס' מדבר קדושות
אות ג' וז' גלות מלרים טעם כי התורה הוא רוחנית
ואינה חלה על האדם שיש לו יל'הר ומחשבות רעות ובאוס
זה הטעם שלא קבלו או"ה את התורה ולכך הכניע
הק"כ את ישראל בגלותא דמלרים כדי להחליש בה

ה יודע כמביא למעלה בסבך עץ
 קרדמות : ו ועתה פתוחיה יחד
 בכשיל וכילפות יהלמון : י שדחו באש
 מקדשך דארץ הללו משכן שמך :
 ה אמרו בלבם גינם יחד שרפו כד
 מועדי א בארץ : ט אות תינו לא ראינו
 אין עוד נביא ולא אתנו יודע עד מה :
 י עד מתי אלהים יחרף צר ינאץ אויב
 שמך לנצח : יא למה תשוב ידך וימינך
 מקרב חיקך כלה : יב ואלהים מדלי

תחזות ישראל

ה"ה ומוכל לשכון גם התורה אשר על כן מכאן
 תשובה לנלות המר והנמנה האריך והיסורין ודוהק
 השעה הפלא ופלא כי ע"ז כביאת משיח לדקנו כב"ה
 נזכה ללמוד תורה רוחנית מפי הק"ה כביכול כדכתב
 וכל בניך למודי ה' ולכן לריך הסנעה ויסורין לזכות
 לסודות התורה הקדושה עכ"ד. וזהו למה חלסים זנחת
 לנלה ישען אסף בלאן מרעיתך בנלות המר והנמנה תחת
 אויבים רודים ומרדים זה רודה וזה מרדה חרפנו אויבינו
 הכלימונו שונאינו וזה עמך ישראל אומרים ה'ו חזרה
 תקותנו. לז"ה זכיר עדתך קנ'ת קדם גאלת שבטנהלתך שהיו
 במלריס. והטעם במלריס כדי שיכעו שישבו ויבטלו מחשבות
 יל"ה מלכס וע"י כך גאלתם ונתת להם את התורה לן.
 גם עתה הנלות להם לישראל לבטל מחשבות יל"ה וכל

מקדם פעל ישועות בקרב הארץ :
 יג אתה פוררת בעוזך ים שברת ראשי
 תנינים עד המים : יד אתה רצצת
 ראשי לויחן תתננו מאכל לעם לציים
 טו אתה בקעת מעין ונחל אתה הובשת
 גהרות איתן : טו קד יום אף קד קידה
 אתה הכינות מאור ושמש : יז אתה
 חצבת כד גבולות ארץ קיץ וחרף

תהלות ישראל

גונלה דיליה ואזי יקבלו מפי הק"ה תורה תמימה
 ככתוב וכל בניך למודי ה' כב"ה. ועס"י יש לפרש
 מדרש ויאמר פרעה למה משה ואהרן אתם למה ודבריתם
 למה והוה תמוה. אמנם משה ואהרן חזרו לפרעה
 שלח עמי ויעבדוני כדי לקבל את התורה שאין נתן אותם
 לאז"הע לז"ה אתם למה לקבל התורה ולא אז"הע לפי
 שאז"הע יש להם יל"ה ומחשבות זרות. ואתם ג"כ יש
 לכם יל"ה חלה ע"י הנלות והעבודה ינע יל"ה שלכם
 לכן למה תפריעו את ה"ה ממעשיו כי עדין הם גוי
 מקרב גוי לכו לסבלותיכם :

קד יום אף לך לילה אתה הכינות מאור ושמש. אפשר
 לרמוז עמ"ש לא נברא להאיר חלה גלגל חזה לבד
 ח"כ לצד נבראת הלצנה שלפה הק"ה שעתידין אז"הע
 לעשותם חלוות אמר הק"ה ומה שהם עכשיו שנים
 ומכחישים זא"ז עושים אותם חלוות ואלו היה ח"כ
 היו עושים חלוה ע"כ. כמלא דעשה הק"ה שנים שמש

אֶתְּה יִצְרָתָם : י זכר זאת אויב חרף
יְהוָה וְעַם נָבֵל גָּאֲצוּ שְׁמֵךְ : י ט א תתן
לְחַיִּית נַפְשׁ תּוֹרֶךְ חַיִּית עֲנִיָּךְ א תשבח
לְנִצְחָה : כ הַבֵּשׁ לְבָרִית כִּי מֵלֹא מַחֲשָׁבִי
אֶרְצֵן נְאוֹת חָמָס : כ א א יֵשֶׁב דָּךְ נִכְלָם
עֲנִי וְאֲבוֹנִן יִהְלֹו שְׁמֵךְ : כ ב קוֹמָה אֱלֹהִים
רִיבָה רִיבָךְ זִכַּר חֲרַפְתֶּךָ מִנִּי נָבֵל כָּד

תהלות ישראל

וירח שזה ביום וזה כלילה וכשישקע זה זורח זה כמלא
מזה שאינם אלהות . כאשר נזכר בזוהר על אל"ע
שבוים ראש לשמש אמר זה אלוה וכשישקע השמש וזרחה
הלבושה חזר יש מנסיג עליהם ונתגלה הק"ם עליו ע"ס .
וזוהו לך יום אף לך לילה שאתה יחיד ומיוחד ולא יש
שתי רשויות ח'ו ופראים אתה הכינות מאור ושמש ולמה
שנים כדי שלא יאמרו ח'ו ב' רשויות וכאמור . ועפ"ן
יש לפרש כוונת הכתוב שמש ירח עמד וכולם לאור
חניך יהלכו . הכוונה ע"י שבראת שמש ירח עמד וכולם
שנים ולא אחד ללמד לבני עולם שלא לעבוד ע"ו כדי
שיאמרו שיש מנסיג עליהם וזהו לאור חניך יהלכו ולא
שהם אל אלהות :

א"נ לך יום . עמ"ס רבינו בחי בס' בראשית ע"פ ויהי
ערב ויהי בקר יום א' . והק' והלא לא נתלו המאורות
עד יום ד' ומירן שכל חני כדור למעלה מן הארץ הוי
יום אף לך לילה אתה הכינות מאור ושמש הכוונה ע"י
המאורות שנתלו ביום ד' נקרא לילה ויום וכי תימא
קודם שנתלו המאורות חניך כתיב ויהי ערב ויהי בקר

הַיּוֹם : כ א א תשבח קול צוֹרְרֶיךָ שְׁאוֹן
קָמִיךָ עֲקָה תָמִיד :
ע ה א לְמַנְצֶחַ אֵל תִּשְׁחַת מִזְמוֹר לְאַסְף
שִׁיר : ב הוֹדִינוּ לָךְ אֱלֹהִים הוֹדִינוּ
וְקָרֹב שְׁמֵךְ סִפְרוּ נִפְלְאוֹתֶיךָ : ג בִּי
אָקָה מוֹעֵד אֲנִי מִיִּשְׂרָאֵל אֲשַׁפֵּט :
ד נִמְגִים אֶרֶץ וְכֵד יִשְׁבִּיה אֲנִי תִבְנִיתִי
עֲמִידָה סֵלָה : ה אֲמַרְתִּי לְהוֹלִלִים אֵל
תָּהֲלוּ וְדַרְשׁוּעִים אֵל תִּרְיִמוּ קָרוֹן : ו א א
תִּרְיִמוּ לְמָרוֹם קִרְנֵכֶם תִּדְבְּרוּ בְּצִוְאֵר
עֲתָק : ז בִּי לֹא מִמוּצָא וּמִמַּעֲרֵב וְלֹא
מִמִּדְבַּר הָרִים : ח בִּי אֱלֹהִים שַׁבֵּט זֶה
יִשְׁפִּיךְ וְזֶה יָרִים : ט בִּי כּוֹס בֵּיַד יְהוָה
וַיִּזֵּן חֶמֶר מֵלֹא מִסֶּךְ וַיַּגֵּר מִזֶּה אֶדְ
שְׁמַרְיָה יִמְצֹו יִשְׁתּוּ כָל רִשְׁעֵי אֶרֶץ :
י וְאֲנִי אֲנִיד לְעַדִּם אֲזַמְּרָה לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב :

תהלות ישראל

לז"א אתה הלכת גבולות ארץ וחני כדור העליון יום
וחני כדור התחתון לילה וכאמור .

יב וְכָל קַרְנֵי רְשָׁעִים אֲנַדְעַ תְּרוֹמְמָנָה
קַרְנֹת צַדִּיק :

עו א לְמַנְצָה בְּנִינֹת מִזְמוֹר לְאַסָּף
שִׁיר : ב נֹדַע בִּיהוֹדָה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל
גְּדוֹל שָׁמַיִם : ד וַיְהִי בְשָׁלֹם סִבּוֹ וּמַעֲוֹנָתוֹ
בְּצִוּוֹן : ה שָׁמָּה שָׁבַר רִשְׁפֵי קֶשֶׁת מִגֹּן
וַחֲרַב וּמִלְחָמָה סָלָה : ו נֶאֱוָר אֶתְּךָ
אֲדִיר מִהַרְרֵי טָרֶף : ז אֲשֶׁתוֹלְדוּ אֲבִירֵי
לֵב נָמוּ שְׁנָתָם וְלֹא מָצְאוּ כָּל אֲנָשִׁי
חֵיל יְדִיהֶם : ח מִנְעַרְתֶּךָ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב
נִרְדָּם וּרְכַב־וְסוּסִים : ט אֶתְּךָ נֹרָא אֶתְּךָ
וּמִי יַעֲמֵד לִפְנֵיךָ מֵאֵן אֶפְסָה : י מִשְׁמַיִם
הִשְׁמַעְתָּ דִּין אֶרֶץ יִרְאָה וּשְׁקֵטָה :
יא בָקוּם לְמַשְׁפַּט אֱלֹהִים לְהוֹשִׁיעַ כָּל
עַגְוֵי אֶרֶץ סָלָה : יב כִּי חָמַת אָדָם תֹּרְדֶה
שְׂאֵרִית חָמַת תִּחַנֵּר : יג נִדְרָו וּשְׁלָמוֹ
לִיהוָה אֱלֹהֵיכֶם כָּל סִבִּיבָיו יוֹבִילוּ שִׁי
לְמוֹרָא : יד יִבְצֹר רוּחַ נְגִידִים נֹרָא
לְמַלְכֵי אֶרֶץ :

עז א לְמַנְצָה עַל יְדוּתוֹן לְאַסָּף מִזְמוֹר :
ב קוֹלֵי אֵל אֱלֹהִים וְאַצְעָקָה קוֹלֵי
אֵל אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין אֵלַי : ג בְּיוֹם צָרָתִי
אֲדַנֵּי דַרְשָׁתִי יָדַי לִילָה נִגְרָה וְלֹא
תִפּוּג מֵאַנְהָה הִנְהָם נַפְשִׁי : ד אֹזְכְּרָה
אֱלֹהִים וְאַהֲמִיָּה אֲשִׁיחָה וְתַתְּעַטְפֵה רוּחִי
סָלָה : ה אַחֲזֹת שְׁמֵרוֹת עֵינַי נִפְעַמְתִּי
וְלֹא אֲדַבֵּר : ו חֲשַׁבְתִּי יָמִים מִקִּדְּם
שָׁנוֹת עוֹלָמִים : ז אֹזְכְּרָה נְגִינָתִי בְּלִילָה
עִם לִבִּי אֲשִׁיחָה וַיִּחַפֵּשׂ רוּחִי :
ח הִלְעוֹלָמִים יִזְנֶה אֲדַנֵּי וְלֹא יִסִּיָּה
לְרַצוֹת עוֹד : ט הָאֵפֶס לְנִצָּחַ חֲסֵדוֹ
נִמַּר אֲמַר לְדָר וְדָר : י הַשְׁבַּח חֲנוּת
אֵל אִם קִפְץ כְּאֵף רַחֲמָיו סָלָה :
יא וְאֲמַר חֲלוּתִי הוּא שָׁנוֹת יָמִין עֲלִיוֹן :
יב אֹזְכּוֹר מַעֲדָלִי יְהִי כִי אֹזְכְּרָה מִקִּדְּם
פְּלֹאֵף : יג וְחַנּוּתִי בְּכָל פְּעֻלָּתְךָ
וּבְעֲלִילוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה : יד אֱלֹהִים בְּקֹדֶשׁ
דִּרְכָּךָ מִי אֵל גְּדוֹל בְּאֱלֹהִים : טו אֶתְּךָ

הַאֵל עָשָׂה פֶּלֶא הוֹדְעָתָּ בְּעַמִּים עוֹדָה :
טו גְּאַלְתָּ בְּזִרְוֹעַ עִמְךָ בְּנֵי יַעֲקֹב וְיוֹסֵף
סָלָה : י' רְאוּךָ מִים אֱלֹהִים רְאוּךָ מִים
יְחִילוּ אֶף יִרְגְּזוּ תַהֲמוֹת : י"א זָרְמוּ מִים

תהלות ישראל

מזמור עו

גַּלְתָּ בזרוע עמך בני יעקב ויוסף סלה . אפשר ע"פ
מ"ש גבי יעקב אע"ה עשר אעשרנו לך דסיינו
חומש כדאיתא בגמרא המבזבז אל יבזבו יותר מחומש .
וכן יוסף הלדיק ע"ה תיקן וכתתס חמשיית לפרעה ויסס
אותס יוסף לחק . לפרעה לחומש . וכתבו חכמי המוסר
הכוונה וכתתס חמשיית לפרעה פרעון השי"ת לתת ללדקס
וארבע הירות לכס . נמלא יעקב ויוסף תקנו חומש .
הכס ידוע זרוע רומז ללדקס . כדכתיב זרעו לכס
ללדקס . וזהו רמז אלה תולדות יעקב יוסף א"לס ר"ת
אין לבזבו המעשר יותר מחומש . והנה איתס במד' פ'
וילא ע"פ עשר אעשרנו לך שאל כותי א' את ר' גאור
א"ל אין אתס מודיס שייעקב אע"ה אמתי א"ל הן א"ל
ולא כך כתיב וכל אשר נתן לי עשר אעשרנו לך הפריס
לוי מן עשרה ומן השניס האחריס לא הפריס א"ל וכי
י"ב הן י"ד הן דכתיב הפריס ומנפס כרחובן ושמעון
יהיו לי . א"ל הוספת מיס הוסף קמח א"ל אי אתס
מודס שהן ד' אמרות א"ל הן לא מהן ד' הבכורות נשארן
עשרה א"ל אשריך ואשרי אונתך עכ"ד . והנה שאלו לי
והלא יעקב אמר עשר אעשרנו לך ב' מעשרות מן עשרה
שהוא חומש כמ"ס בגמרא וא"כ לריך שניס מעשר .
והשכתי דא"הן שילא ישכר יודע כינס לעתיס לדעת מה

עֲבוֹת קוֹד גִּתְנוּ שְׁחָקִים אֶף חֲצִצִיקָה
יִתְהַלְכוּ : י"א קוֹד רַעֲמָךְ בַּגְּלִגְלֵה הָאִירוּ
בְּרָקִים תִּבְלֵ רְגְזָה וְהִרְעֵשׂ הָאָרֶץ :
ב' בָּיִם דִּרְכָךְ וּשְׂבִיבָךְ בְּמִים רַבִּים
וְעַקְבוֹתֶיךָ לֹא נוֹדְעוּ : כ"א נְחִיתָ בְּצֹאֵן

תהלות ישראל

יעשה ישראל . וזהו לי כוונת הכתוב וכל אשר נתן
ל"י ר"ת לוי ישכר עשר אעשרנו לך . וזהו גמלת
בזרוע עמך זו הלדקס הרומזת בזרוע בני יעקב ויוסף
סלה שיתנו ח"מ ללדקס כמו שתקנו יעקב ויוסף ודוק :
בַּיִם דרכך ושביבך במים רבים . אפשר לרמוז על מה
דהי' בש"ע א"ה סי' תד דביס אין איסור י"ב
תחומים מדאורייתא ל"ע לפי שאין דומה לדגלי מדבר
שהיו ביבשה ודוקא אס יש עומק עשרה טפחים בים
כי אין תחומין למעלה מעשרה ואפילו אס הולך בים
בספינה ויש במ"ס תחת הספינה עומק עשרה טפחים
כל מה שהולך אפי' יותר מי"ב מיל אין איסור תחומין
וכו' עי"ש . וזהו רמז ב"ס ר"ת בעומק יו"ד מטפחים
בים דרכך שמותר לילך אפילו יותר מי"ב מיל וזהו
ושביבך במים רבים אמנס מי שהולך ביבשה וזהו
ועקבותיך שהולך בעקבת רגליו לא כודעו להחיר כי
מדרכנן יש איסור תחומין יותר מאלפים אמה . ואיסור
מדאורייתא יותר מי"ב מיל . לכן תלך אלל חכמים
הרועים את ישראל ותלמוד מהס הדין וזהו נחית כלאן
עמך וגו' . כמו הרועה שמנהיג הלאן כן חכמי סדור
מנהיגים את ישראל ומורים להס את הדרך ילכו בה
ואת המעשה אשר יעשון :

עַמֶּךָ בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן :

עח ח מִשְׁפִּיל לְאַסֵּף הָאֵיזִנָּה עִמִּי תוֹרַתִּי
הַשֵּׁן אֲזַנְכֶם לְאִמְרֵי פִי : ב אֶפְתָּחָהּ
בְּמִשַּׁל פִּי אֲבִיעָה חִדּוֹת מִנִּי קִדְּם :
ג אֲשֶׁר שָׁמְעֵנוּ וְנָדַעְם וְאַבְתִּינֵנוּ
סִפְרוּ לָנוּ : ד לֹא נִבְחַד מִבְּנֵיהֶם לְדוֹר
אַחֲרוֹן מִסַּפְרִים תְּהִלּוֹת יְהוָה וְעִזּוּזוֹ
וְנִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה : ה וַיִּקַּם עֲדוֹת
בִּיעֶקֶב וְתוֹרָה שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר צִוָּה
אֶת אֲבוֹתֵינוּ לְהוֹדִיעַם לְבְנֵיהֶם : ו לְמַעַן
יִדְעוּ דוֹר אַחֲרוֹן בְּנִים יוֹלְדוּ יִקְמוּ
וַיִּסְפְּרוּ לְבְנֵיהֶם : ז וַיִּשְׁיִמוּ בְּאֱלֹהִים
כַּסְדָּם וְלֹא יִשְׁכַּחוּ מַעֲלָלֵי אֵל וּמִצֻּוֹתָיו
יִנְצְרוּ : ח וְלֹא יִהְיוּ כְּאֲבוֹתָם דוֹר סוֹרֵר
וּמְרָה דוֹר לֹא הִכִּין לְבוֹ וְלֹא נֶאֱמָנָה

תהלות ישראל

א' שמעתי ממלמד ח' שהיה חומר שדוך חדם חומר
לחזירו בערב . בטוב ילון מר . ר"ת ב"ס דרכך
ומחזיר לו ושכילך במים רבים . במ"כ ר"ת נרחמים
מרוכס יקין מר עכ"ס :

את אל רוחו : ט בְּנֵי אֶפְרַיִם נוֹשְׁקֵי רוּמֵי
קִשְׁת הִפְכוּ בַּיּוֹם קָרֵב : י לֹא שָׁמְרוּ
בְּרִית אֱלֹהִים וּבַתּוֹרַתוֹ מֵאֲנוּ לְדַכּוֹת :
יא וַיִּשְׁכַּחוּ עֲלִילוֹתָיו וְנִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר
הִרְאָם : יב נֶגַד אֲבֹתָם עָשָׂה פֶלֶא
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שָׂדֵה צֹעַן : יג בְּקַעֲיִם
וַיַּעֲבִירֵם וַיַּצַּב מַיִם כְּמוֹ גֵּד : יד וַיִּנְחָם
בְּעַנְיַת יוֹמָם וְכָל הַדִּיקָה בְּאוֹר אֵשׁ :
טו יִבְקַע צִרִים בַּמִּדְבָּר וַיִּשְׁקַךְ כַּתְּהֻמוֹת
רֶבֶב : טז וַיּוֹצִיא גּוֹזְלֵם מִסִּדְּעַ וַיּוֹרֵד
כְּנֶהְרֹת מַיִם : יז וַיּוֹסִיפוּ עוֹד לַחֲטֹא לֹא
לְמִרוֹת עֲדִיוֹן בְּצִיָּה : יח וַיִּנְסוּ אֵל
בְּלִבְבָם לְשֹׂאֵל אֶכֶל לִנְפֹשָׁם : יט וַיּוֹדוּ בְּרוּ
בְּאֱלֹהִים אָמְרוּ הַיּוֹכֵל אֵל לְעֶרְךָ שֶׁלַחַן
בַּמִּדְבָּר : כ הֵן הִבֵּה צוּר וַיַּזְכּוּ מַיִם
וַיִּנְחָדִים יִשְׁטַפוּ הַגַּם לָחֵם יוֹכֵל תֵּת אֵם
יָכִין שְׂאֵר לְעַמּוֹ : כא לָכֵן שָׁמַע יְהוָה
וַיִּתְעַבֵּר וְאֵשׁ נִשְׁקָה בִּיעֶקֶב וְגַם אֶרֶץ
עֲדָה בְּיִשְׂרָאֵל : כב בִּי לֹא הָאֱמִינוּ

באלהים ולא בטהו בישועתו : ^{כג} ויצו
 שהקים ממעל ורדתי שמים פתח :
 כד וימטר עליהם מן לאכל ורגז שמים
 נתן דמו : ^{כד} לחם אבירים אכל איש
 צידה שלח להם לשבע : ^{כה} יפע קדים
 בשמים וינהג בעזו תימן : ^{כו} וימטר
 עליהם בעפר שאר ובחול ימים עוף
 בנה : ^{כז} ויפל בקרב מחנהו סביב
 למשכנתיו : ^{כח} ויאכלו וישבעו מאד
 ותאותם יביא להם : ^{כט} ולא זרו מתאותם
 עוד אכלם בפיהם : ^ל ואף אלהים
 עדה בהם ויהרג במשמניהם ובחירי
 ישראל הכריע : ^{לא} בכד זאת חמאו
 עוד ולא האמינו בנפלאותיו : ^{לב} ויכל
 בהבל ימיהם ושנותם בבהלה : ^{לד} אם
 הרגם ודרשוהו ושבו ושחרו אד :
^{לז} ויזכרו כי אלהים צורם ואל עקיון
 נאדם : ^{לח} ויפתוהו בפיהם ובלשונם
 יכזבו לו : ^{לח} ולבם לא נכון עמו ולא

נאמנו בכריתו : ^{לח} לא הוא רחום יכפר עון
 ולא ישחית והרבה להשיב אפו ולא
 יעיר כל חמתו : ^{לח} ויזכר כי בשר
 המה רוח הולך ולא ישוב : ^מ במה
 ימרוהו במדבר יעציכוהו בישמון :
^{מא} וישובו וינסו ויקדוש ישראל התוו :
^{מב} לא זכרו את ידו יום אשר פדם
 מני צר : ^{מג} אשר שם במצרים אותתיו
 ומופתיו בשדה צען : ^{מד} ויהפך לדם
 יאריהם ונוליהם בד ושתיון : ^{מה} ישלח
 בהם ערב ויאכלם וצפרדע
 ותשחיתם : ^{מז} ויתן לחסיל יבולם
 ויגיעם לארבה : ^{מח} יהרג בכרד גפנם
 ושקמותם בחנמך : ^{מט} ויסגר לפרד

תהלות ישראל
 מזמור עח

לא זכרו את ידו יום אשר פדם מני צר - הרצ נבול
 בניעין ח"ב דף קלא כתב משם הרצ מנלס עמוקות
 על מאמר תנחומא סוף פ' תבוא ע"פ ונתקן ה' עליון
 ח"ר לוי מסו עליון כאליון סוס (פי' גודל) אם זכית

בְּעִירָם וּמִקְנֵיהֶם לְרֹשְׁפִים : כא יִשְׁלַח
בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה
מִשְׁלַחַת מִלְּאֲכֵי רָעִים : כב יִפְלֹם נְתִיב
לְאִפּוֹ לֹא חֶשֶׁךְ מִמּוֹת נַפְשָׁם וְחַיִּיתָם
לְדַבֵּר הַסִּגִּיר : כג וַיֵּךְ כָּל בְּכוֹר
בְּמִצְרַיִם רֵאשִׁית אוֹנִים בְּאֵהֲלֵי חָם :
כד וַיִּסַּע בְּצֹאן עַמּוֹ וַיִּנְהָגֵם בְּעֶדְר
בַּמִּדְבָּר : כה וַיִּנְחָם לְבַטַּח וְלֹא פָחַדוּ
וְאֵת אוֹיְבֵיהֶם כָּסָה הַיָּם : כו וַיְבִיֵאֵם

תהלות ישראל

הרי אהה למעלה מד' אלצעות . וכתב הרב מגלה
עמוקות שישראל הם סוד הגדול וד' אלצעות הם נגד
ד' מלכויות ואם הם זוכים אזי הם למעלה ואם לאו הם
למטה ככתוב יוסף ידו ע"כ . ועוד אי' במכילתא
כשישראל עושין רש"מ אזי השמאל יהיה ימין בכתוב
אלל יל"מ ימינך ה' נאדרי בכה . וכשאין עושין רש"מ
אזי הימין תהי שמאל דכתיב הטיב אהור ימינו וזוה
אמר המשורר חלו"ת' היא שנות ימין עליון ר"ל חולי
שלי הוא ע"י העונות גרמתי נשתנית ימין עליון להיות
שמאל . וזהו לו עמי שונע לי ועל לריהם אשיב ידי
השמאל תהיה ימין . וזהו לך זרוע עם גבורה מעוז
ידך תרום ימינך שתהיה שמאל ימין עכ"ד' וזהו לא
זכרו את ידו שהשמאל נעשה ימין . יום אשר פדם
מני לך צעת יל"מ :

אֶל גְּבוּל קִדְשׁוֹ הַר זֶה קָנְתָה יְמִינוּ :
כו וַיִּגְרַשׁ מִפְּנֵיהֶם גּוֹיִם וַיִּפְּלֹם בַּחֲבֹל
נַחֲלָה וַיִּשְׁכַּן בְּאֵהֲלֵיהֶם שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל :
כז וַיִּגְסּוּ וַיִּמְרוּ אֶת אֱלֹהִים עֲדוּוֹ וְעֲדוּתוֹ
לֹא שָׁמְרוּ : כח וַיִּסְגּוּ וַיִּבְגְּדוּ בְּאֲבוֹתָם
נִהְפְּכוּ בְּקִשְׁת רַמְיָהּ : כט וַיִּבְעִיסוּהוּ
בְּכַמּוֹתָם וּבַפְּסִילֵיהֶם יִקְנִיאוּהוּ :
סא שָׁמַע אֱלֹהִים וַיִּתְּעַבֵּר וַיִּמְאֵס מְאֹד
בְּיִשְׂרָאֵל : סב וַיִּשֶׁשׁ מִשְׁכַּן שְׁלוֹ אֵהֶל
שָׁכַן בְּאָדָם : סג וַיִּתֵּן לְשִׁבְי עֲזוֹ
וְתַפְאֲרָתוֹ בְּיַד צָר : סד וַיִּסְגֵּר לְחֶרֶב
עַמּוֹ וַיִּבְגְּחֻלְתּוּ הַתְּעַבֵּר : סה בַּחֲזִירָיו
אֶכְלָה אִשׁ וּבְתוֹלְתָיו לֹא הוֹדְלוּ :
סו בַּהֲגִיו בְּחֶרֶב נִפְלוּ וְאֶלְמְנוּתוֹ לֹא
תִבְכִּינָה : סז וַיִּקְּץ בְּיֹשֶׁן אֲדָנִי בְּגִבּוֹר
מִתְרוֹנֵן מִיּוֹן : סח וַיֵּךְ צָרָיו אַחֹר
חֶרְפַּת עוֹלָם נָתַן לָמוֹ : טו וַיִּמְאֵס בְּאֵהֶל
יוֹסֵף וּבִשְׁבֵט אֶפְרַיִם לֹא בָחַר :
עא וַיִּבְחַר אֶת שְׁבֵט יְהוּדָה אֶת הַר צִיּוֹן

אֲשֶׁר אָהַב : עג וַיִּבֶן בְּמוֹ רַמִּים מִקִּדְשׁוֹ
בְּאֶרֶץ יִסְדָּה לְעוֹלָם : עג וַיִּבְחַר בְּדוֹד
עַבְדּוֹ וַיִּקְחֵהוּ מִמִּבְלַת צֹאן :
עד מֵאַחַר עֲלוֹת הַבְּיָאוּ לְרַעוֹת בְּיַעֲקֹב
עָמּוּ וּבִישְׂרָאֵל נִהְלָתוּ : עס וַיִּרְעַם כַּתָּם
לָבָבוּ וּבִתְבוּנוֹת כִּפְּיוֹ יִנְהָם :

עט א מִזְמוֹר לְאַסָּף אֱלֹהִים בָּאוּ גוֹיִם
בְּנִחְלָתְךָ טָמְאוּ אֶת הַיִּבֵּל קִדְשְׁךָ
שָׁמוּ אֶת יְרוּשָׁלַם לְעַיִים : ג גָּתְנוּ אֶת
נִבְלַת עַבְדֶיךָ מֵאֹכֵל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם
בְּשֵׁר הַסִּידִיק לְחֵיתוֹ אֶרֶץ : ג שִׁפְכוּ
דָּמָם כַּמִּים סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלַם וְאִין
קוֹבֵר : ד הָיִינוּ חֲרָפָה לְשִׁכְנֵינוּ לְעַג
וּקְלָס לְסְבִיבוֹתֵינוּ : ס עַד מָה יִהְיֶה

תהלות ישראל

מזמור עט

אלהים בלו גוים נחלתך. הנה כאן כתיב נחלתך
וירמיה אמר נחלתנו נהפכה לזרים. וראיתי
למהר"ש ז"ל במסכת יונתא בחדושי הגדות דפ"א
דח"תא בגמ' ירושלים לא נחלקה לשבטים ולכן מ"ש
ירמיה נחלתנו קאי על כלל א"י דנחלקה לשבטים ומ"ש

תִּאֲנַף לְנִצָּח תִּבְעַר בְּמוֹ אֵשׁ קִנְאָתְךָ :
ו שִׁפְךָ חֲמָתְךָ אֶל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא
יִדְעוּךָ וְעַל מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא
קָרְאוּ : ז כִּי אָכַל אֶת יַעֲקֹב וְאֶת גּוֹהוּ
הַשִּׁמּוֹ : ח אֵל תִּזְכֹּר לָנוּ עֲוֹנֹת רֵאשִׁימִים
מִיָּהָר יִקְדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דָלוּנוּ מְאֹד :
ט עֲזַרְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַד דְּבַר כְּבוֹד
שִׁמְךָ וְהִצִּידְנוּ וּכְפַר עַל חַטְאֵתֵינוּ
לְמַעַן שִׁמְךָ : י לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֵימָה
אֱלֹהֵיהֶם יוֹדַע בְּגוֹיִם לְעֵינֵינוּ נִקְמַת
דָּם עַבְדֶיךָ הַשְּׁפוּךְ : יא תָּבוֹא לְפָנֶיךָ

תהלות ישראל

בלו גוים נחלתך קאי על ירושלים ללא נחלקה
לשבטים וזהו שמסיים טמאו את היכל קדשך עכ"ד :
עזרנו חלפי ישענו וכפר על חטאתינו למען שמך .
אפשר לרמוז ענ"ש הרב כחונת פסים ע"פ ה'
ה' ארך אפים כי עס הוי"ה הוא רחמים זכ"פ כ"ו עולה
גימ' ב"ן וזהו ה' ה' גימ' ב"ן רחמים גמורים ותואר
ב"ן ארך אפים ורצ חסד כרחם אב על בניו עכ"ד .
עוד נקדים מ"ש הרמ"ע ז"ל דהתשיבה מהכניא לישראל
ולא לאו"הע וכתבו המפרשים הטעם משום דקיי"ל אב
שמחל על כבודו כבודו מחול עלך אין כבודו מחול
וישראל יש להם דין בניו מש"אכ או"הע . וזהו וכפר

אֲנִקֶּת אֲסִיר כַּגְדֵּל זְרוּעֶיךָ הוֹתֵר בְּנֵי
 תְּמוּתָהּ : י וְהִשָּׁב לִשְׁכֵנֵינוּ שְׂבֻעוֹתַיִם
 אֶל חֵיקֶם חֲרָפְתָם אֲשֶׁר חָרְפוּךָ אֲדֹנָי :
 י וְאֲנַחְנוּ עִמָּךְ וְצֵאן מִרְעִיתְךָ גֹדְדָה
 קָדְדָה לְעוֹדֶם לָדָר וְדָר נִסְפָּר תִּהְלָתְךָ :
 פ ה לְמַנְצָה אֶל שְׁשֻׁנִים עֲדוֹת לְאִסָּה
 מִזְמוֹר : ז רַעְיָה יִשְׂרָאֵל הָאֲזִינָה
 נִהַג כַּצֵּאן יוֹסֵף יֹשֵׁב הַכְּרוּבִים
 הוֹפִיעָה : ג לְפָנֵי אֲפָרַיִם וּבְנֵימִין וּמִנְשָׁה
 עוֹרְרָה אֶת גְּבוּרַתְךָ וְלִכְהָ לִישְׁעָתָה
 קָנוּ : ד אֱלֹהִים הִשִּׁיבֵנו וְהָאֵר פְּנֵיךָ

תהלות ישראל

על הטאתינו למען שמך שמוכה ממנו אב שמחל ע"כ
 כבודו מחול וזהו קחו עמכם דברים ושובו אל ה'
 שהוא רחמים כרחם אב על בנים אמרו אליו כל תשא
 עון וקה טוב :

הותר בני תמותה . איתא בגמ' הל"מ חמשה טטאות
 תמות . א' תמורת הטאת . ב' טטאת שמתו
 בעליה . ג' ולד הטאת . ד' טטאת שעברה שנתה . ה'
 טטאת שנתכפרו בעליה . וזה רמזו במלת תמו"תה ר"ת
 תמורת . הטאת . מתו בעליה . ולד הטאת . תמה שנתה .
 שתכפרו בעליה . אלו בני תמותה שהולכות למיתה :

וְנוֹשְׁעָה : ה יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת עַד
 מִתֵּי עֶשְׂנָת בְּתַפְלַת עִמָּךְ : ו הֶאֱכַלְתָּם
 לָחֶם דְּמָעָה וְתִשְׁקֶמוּ בְּדַמְעוֹת שְׁלִישׁ :
 ז תִּשְׁיִמְנוּ מִדּוֹן לִשְׁכֵנֵינוּ וְאִיבֵנוּ יִלְעָנוּ
 לָמוֹ : ח אֱלֹהִים צְבָאוֹת הִשִּׁיבֵנו וְהָאֵר
 פְּנֵיךָ וְנוֹשְׁעָה : ט גִּפְנֵן מִמְצָרִים תִּסִּיעַ

תהלות ישראל

מזמור פ

אֱלֹהִים נצלות השיבנו . נסן ממלרים תסיע . אפסר
 לרמוז עמ"ש הרב עיר דוד ז"ל משס ש"ך טעס
 שהיו ישראל במלרים יותר משאר אומות שמלרים קרוב
 לא"י וזהו בישראל מטעם דין בן המלך . והקשה מש"ות
 הרש"ב ז"ל דמי שמכר שדה לאיזה שנה לחלוטין אין
 בו דין בן המלך ומאחר שמכרנו הקב"ה לת' שנה ולא
 לחלוטין אין בו דין בן המלך . ותירץ דדברי הרשב"א
 אזלי כמ"ד כקנין הגוף דמי אבל למ"ד קנין פירות לאו כקנין
 הגוף דמי אף למוכר שנים קלוזות אית ביה דינא דבר
 מלרא' וכתיב הרב יושב אהלים ז"ל בפ' ואתחנן דמה
 שמלינו שהוליא הקב"ה את ישראל קודם הזמן מזה
 מוכח דק"פ לאו כקנין הגוף דמי ופס' הרש"ב ז"ל ולכן
 אין כח במלרים לזכות בישראל יותר משאר מקומות וכו'
 פ"ט . עוד נקדים מ"ד הרב עיר דוד משס הרב זרע
 בירך דבגלות החיל הים למ"ד ק"פ לאו כקנין הגוף
 דמי לא קנו אותנו לחלוטין עי"ש . וזהו אלהים השיבנו
 הסר כעסק עמנו כיון שאין אנחנו מוחלטים בגלות אלא
 דוקא לק"ש וק"פ לאו כקנין הגוף דמי . וכ"ת מאן

תגרש גוים ותשעה : פנית לפניך
ותשרש שרשיה ותמלא ארץ : יא כסו
הרים צלה וענפיה ארזי אל : י תשלה
קציריה עד ים ואל גהר יונקותיה :
י קמה פרצת גדריה וארונה כל עברי
דרך : י יברסמנה חזר מער וזיו
שדי ירענה : יו אלהים צבאות שוב
גא הבט משמים וראה ופקד גפן

חללות ישראל

מוכה דה' כמ"ד לאו כקנין הגוף דמי לז"א גפן ממלרים
תסיע אלו ישראל שהולאתם ממלרים ומוכה מזה דק"פ
לאו כקנין הגוף דמי לכן הושיענו אלסי ישענו . וזהו
כימי לאתך מנ"מ ארצנו כפלאות ודו"ק :

א"נ גפן ממלרים תסיע . הרב גדול בנימין ז"ל בח"ב
דק"פ קל כתב כי סנה איתא בזוהר שמות דף ג ע"ב
זכאין אינון ישראל דאע"פ דהוו בגלותא בארעא דמלרים
אסתמרו מנהם ומנת אל ככר ומקטול זרעא ואשתדלו
בפרים ורבים . וסי' גפן גויה . פרים ורבים . נדה .
ובזכות זה גפן ממלרים תסיע וכשאינון מזרעים בזה
ישלוט בהם נג"ף אותיות דדין כאותיות דדין לעתיד
ופקוד גפן זאת שלא יחטאו עוד ועלה אמר שר הנושקם
וכה"ג גפן לפני שנמשלו ישראל לגפן בעבור שאז חטאו
באלה עכ"ד ולכן הנהיג אומר יושבי בבלו יחיו דגן
ויפדהו כיספן שלא יחטאו עוד כג' אלו שסי' גפן שיחזרו
בתשובה לעתיד :

זאת : טו ו **כ** גה אשר נטעה ימינה
ועל בן אמצת קד : יי שרפה
באש כסוהה מגערת פניך יאבדו :
י תהי ידה על איש ומינה על בן אדם
אמצת קד : יי ולא נסוג מפני תחינו
ובשמך נקרא : יי יהוה אלהים צבאות
השיבנו האר פניך ונושעה :

פא ח למנצח על הגתות לאספה :
י הרנינו לאלהים עוזנו הריעו לאלהי
יעקב : י שאו זמרה ותנו תה כנור
געים עם גבל : י תקעו בחדש שופר
בכסה ליום חגנו : יי כי חק לישראל
הוא משפט לאלהי יעקב : י עדות
ביוסף שמו כצאתו על ארץ מצרים

תהלות ישראל

מזמור פא

עדות ביוסף שמו בלאתו על ארץ מצרים שפת לא
ידעתי אשנע . אפטר לרמוז הענין ע"פ מס
שפסק מרן בש"ע ח"ג סי' לד סי"ו כל שאינו במקרא
ובמשנה . ולא בדרך ארץ או אין מוסרין לו עדות ולא
כד

שִׁפְתַי לֹא יִדְעוּתִי אֲשַׁמֵּעַ : וְהַסִּירוּתִי
מִסִּבְלַת שִׁבְמוֹ כִּפְיוֹ מִדְּרוֹד תִּעְבְּרָנָה :
בַּצָּרָה קָרָאתָ וְאַחֲלָצְךָ אֶעֱנֶךָ בְּסִתְרֵי
רַעַם אֶבְחָנֶךָ עַל מִי מְרִיבָה סָדָה :
שָׁמַע עַמִּי וְאַעֲיֶדָה בְּךָ יִשְׂרָאֵל אִם

תהלות ישראל

מקבלין ממנו עדות וכו' והיא גמ' פסחים ע"ש וכחז
הרב כסף משנה אע"ג דאיתא בגמ' הגיגה ח"ר פסח
כמאן מקבלין האידנא סודותא מע"ס כר' יוסף ע"ש
משמע דהכי הלכתא יש לחלק בין ע"ס לע"ס. עס
הארץ דמס' הגיגה איירי דיודע דרך ארץ ומלות ואינו
במקרא ובמשנה. אבל ע"ס דמס' פסחים איירי דאינו
לא במקרא ובמשנה ולא בד"א ואינו יודע מלות לכן
אין מקבלין ממנו זכ"כ ב"י שם ע"ס. וזהו דרך הלוי
עדות של ע"ס ביהוסף שמו ר"ל ר' יוסף ודוקא דיודע
ד"א ויודע מלות וזהו בלאתו על ח"מ יודע ד"א בלאתו
ובבואו רק מקרא ומשנה אינו יודע וזהו שפת לא
ידעתי אשמע :

א"נ שפת לא ידעתי אשמע כי הנה אי' בפוסקים י"א
אם תהלה אמר אינו יודע ואח"ך נזכר העדות
מהלוקת בין הפוסקים י"א מותר להעיד מה שזכר וי"א
פסול להעיד וזהו כוונת הפסוק לא ידעתי נפשי
שמחני מרכבות עמי נדיב. הכוונה אם בתהלה אמר
לא ידעתי ואח"ך נפשי שמחני ששמתי על לבי ולזכרתי
זהו מהלוקת בין הפוסקים וזהו מרכבות עמי נדיב.
וע"פ הסוברים שמותר להעיד זהו כוונת הכתוב שפת
לא ידעתי ואח"ך נזכרתי אשמע. שמותר להעיד :

תִּשְׁמַע לִי : לֹא יִהְיֶה כֶּף אֶל זָר וְלֹא
תִּשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֹכֵר : יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
אֱלֹהֵיךָ הַמַּעֲדָךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הַרְחֵב
פִּיךָ וְאִמְלֵאֵהוּ : יְיָ וְלֹא שָׁמַע עַמִּי
דְּקוֹלִי וְיִשְׂרָאֵל לֹא אָבָה לִי : וְאַשְׁדָּחָהוּ
בְּשִׁרְיוֹת לִבָּם יִלְכוּ בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם :
יְיָ לִי עַמִּי שָׁמַע לִי יִשְׂרָאֵל בְּדַרְכֵי יִהְיֶה לִי :
כַּמַּעֲט אוֹיְבֵיהֶם אֶכְנִיעַ וְעַל צָרֵיהֶם
אֲשִׁיב יָדַי : טו מִשְׁנֵאֵי יְהוָה יִכְחָשׁוּ לִי
וְיִהְיֶה עִתָּם לְעוֹלָם : טו וַיֹּאכִילָהוּ מִחֶלֶב
חֶמְטָה וּמִצֹּר דָּבַשׁ אֲשִׁבִיעֶךָ :

פב א מִזְמוֹר לְאַסָּף אֱלֹהִים נֹצֵב בַּעֲדַת
אֵל בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט : ג עַד
מִתִּי תִשְׁפֹּטוּ עוֹד וּפְנֵי רַעְיֵים תִּשְׂאוּ
סָדָה : ג שִׁפְטוּ דָל וַיִּתּוֹם עֲנִי וְרַשׁ
הַצְּדִיקוּ : ד פִּלְטוּ דָל וְאֶבְיוֹן מִיַּד
רַשָּׁעִים הַצִּידוּ : ס לֹא יִדְעוּ וְלֹא יִבְיִנוּ
בַּחֲשֻׁכָה יִתְהַלְכוּ יְמוּטוּ כָּל מוֹסְרֵי
אֶרֶץ : ו אֲנִי אִמַּרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי

עֲלוּן בְּלִבָּם : ו' אֲכַן בְּאֲדָם תִּמְוֹתוֹן
וּכְאֲחֵד הַשָּׁרִים תִּפְלוּ : ח' קוּמָה אֱלֹהִים
שִׁפְטָה הָאָרֶץ כִּי אַתָּה תִגְחַל בְּכָל
הַגּוֹיִם :

פג ט' יִשׂוּר מִזְמוֹר לְאַסָּף : ג' אֱלֹהִים י
דְּמִי לֵךְ אֶל תִּזְרַשׁ וְאֵל תִּשְׁקַט
אֵל : ג' כִּי הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ יִהְיִי וּמִשְׁנֵאִיךָ
נִשְׂאוּ רֹאשׁ : ד' עַל עַמֶּךָ יַעֲרִימוּ סוּד
וְיִתְעֲצוּ עַל צְפוּנֶיךָ : ס' אָמְרוּ לְכוּ
וְנִכְחִדֵם מִגּוֹי וְלֹא יִזְכֵּר שֵׁם יִשְׂרָאֵל
עוֹד : ו' כִּי נִוְעֲצוּ לֵב יַחֲדוּ עֲלֶיךָ בְרִית
יִכְרְתוּ : ז' אֱהִי אֲדוֹם וְיִשְׁמַע אֱלֹהִים
מוֹאֵב וְהַגֵּרִים : ח' גָּבַל וְעַמּוֹן וְעַמְלֵק
פִּלְשֶׁת עִם יֹשְׁבֵי צוּר : ט' גַּם אֲשׁוּר
נִלְוָה עִמָּם הָיוּ זְרוּעַ לְבַנֵּי לוֹט סָלָה :
י' עֲשֵׂה לָהֶם כְּמִדֵּיךָ כְּסִיסְרָא כִּיבִין
בְּנִחַל קִישׁוֹן : י' נִשְׁמְדוּ בְעֵינֵי הָאָרֶץ הָיוּ
דָּמָן לְאֲדָמָה : י"א שִׁיתְמוּ נְדִיבֵימוֹ
בְּעָרֵב וּכְזֹאֵב וּכְזֹבֵחַ וּכְצִלְמָנֶעַ בָּל

נְסִיכְמוּ : י"ב אֲשֶׁר אָמְרוּ נִירְשָׁה לָנוּ
אֵת נְאוֹת אֱלֹהִים : י"ג אֱלֹהֵי שִׁיתְמוּ
כַּנְדָּנֶיךָ כִּקְשׁ לְפָנֵי רוּחַ : י"ד פֹּאֵשׁ תִּבְעֵר
יַעַר וּכְלֵהְבָה תִלְהַט הָרִים : ט"ו כִּן
תִּרְדָּפֶם בְּסַעֲרֶךָ וּבְסוּפֶתְךָ תִּבְהַלֵּם :
ט"ז מִלֵּא פְנֵיהֶם קִדּוֹן וַיִּבְקְשׁוּ שִׁמְךָ יי' :
י"ח יִבְשׁוּ וַיִּבְהֲלוּ עֲדֵי עַד וַיִּחַפְּרוּ וַיִּאֲבְדוּ
י"ט וַיִּדְעוּ כִּי אַתָּה שִׁמְךָ יְהוָה לְבַדְּךָ
עֲלוּן עַד בְּלִי הָאָרֶץ :

פד ט' לְמַנְצַחַ עַל הַגִּתִּית לְבַנֵּי קָרַח
מִזְמוֹר : ג' מֵהַ יְדִידוֹת מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ יי'
צְבָאוֹת : ג' נִכְסְפָה וְגַם כָּלְתָה נַפְשִׁי
לְחֻצְרוֹת יְהוָה לְבִי וּבְשָׂרֵי יִרְנְנוּ אֵל י
ח'י : ד' גַּם צְפוּר מְצֹאָה בֵּית וְדָרוֹר קָן

תהלות ישראל

מזמור פד

גם לפור מלאה בית ודרור קן לה . סנה כמב הרב ארץ
סחיים על הסהלים מזמור ע"ג ע"פ יסרה צימיו
לדיק ורוב שלום עד בלי ירח סנה שלו'ס גימ' שע'ו
שסס שע'ו סהרין סנוכר בען חיים ס"ו וכללות מתגלון
ק'ו סהרין לכד וסו כי יקרא ק'ן מלסור גימ' שע'ו

קָה אֲשֶׁר שָׁתָה אֶפְרַחִיהָ אֶת מִזְבְּחוֹתֶיךָ
יְהוָה צְבָאוֹת מִלְכִי וְאֱלֹהֵי : ס אֲשֶׁרִי
וְיֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יִהְיֶה לְךָ סָדָה : ו אֲשֶׁרִי
אֲדָם עוֹז לוֹ בְּךָ מִסְּלוֹת בְּלִבָּבָם :
עֲבְרִי בְּעַמְּךָ הַבְּכָא מַעֲיֵן יִשִּׁיתוּהוּ :

תהלות ישראל

והטעם והאם רובלת על האפרוחים עמנו בגלות ובגיאח
משיחנו בכ"א יחזרו כל נהורין עלאין וזהו ורנן שלום
בניך שלום גימ' שע'ו וזהו ורנן שלום עד בני ירח
יהדכרים עתיקים עכ"ד וזהו גם לפור מלאה בית
ובגלות ודרור ק'ן לה תסתכל בק'ן ק'ן בגלות אלא כמה
שיש בו שע'ו נהורין שלעתיד ירבה שלום בטולם גימ'
שע'ו וזהו כנשר יעיר קלו' על גזוליו ירחף להשלים
שע'ו נהורין וזהו ותמלא כק'ן ידי לחיל העמים לרמוז
לגלות בין העמים ק'ן דוקא מן שע'ו :

עוברי בעמק הבכא מעין ישיתוהו גם ברכות יעטם
מורה אפשר לרמוז הפסוק על ב' מעשיות
שהובאו בתלמוד א' מ"ש גבי אלישע בעל כנפים פעם
א' גזרה מלכות הרשעה שלא ילכשו תפלין והלובש תפלין
ינקרו את מוחו ואלישע לבשם וילא לשוק ופגע בו הסנטר
א"ל מה אתה לובש כעלם בידו וא"ל אלו כנפי יונה
ולכן קורין אותה אלישע בעל כנפים עוד איתם בגמ'
ברכות מי שאכל ושכח ולא בירך יחזור למקומו ויברך
ס"א נר בר מנשה אכל ושכח ולא בירך א' לשירה שלו
אנשאי יונה דהבא חור ובירך ואשכח יונה דהבא
דמתילא כנסת ישראל ליונה וזה רמוז לישראל השרוים
בין העמים ואין מניחין להם לקיים המצות וזהו עוברי

ק
גַם בְּרִכּוֹת יַעֲשֶׂה מוֹרָה : ס יִדְכּוּ מַחִיל
אֶל חֵיל יִרְאֶה אֶל אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן : ס יי
אֱלֹהִים צְבָאוֹת שְׂמַעְהָ תִפְלְתִי הַאֲזִינָה
אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סָדָה : מִגִּנְנוּ רִאֵה אֱלֹהִים
וְהִבֵּט פָּנָי מִשִּׁיחֶךָ : יא כִּי טוֹב יוֹם
בַּחֲצִרֶיךָ מֵאֲדָרָה בְּחַרְתִּי הַסְּתוּפָה
בְּבֵית אֱלֹהֵי מְדוּרָה בְּאֲהָרֵי רִשְׁעִי : יב כִּי
שָׁמֶשׁ וַיִּמְגַן יְהוָה אֱלֹהִים חַן וְכִבּוֹד יִתֵּן

תהלות ישראל

בעמק זה הגלות שעמוק כמגלות יס א' הבכ"א ר"ת
התפלי' אלישע בעל כנפים . מעי'ן ר"ת מכנסי עוף יונה
נהפכה ישיתוהו' שנהפכו התפלין לכנפי יונה ועוד גם
ברכות לעלין ברכת המזון שמלא יונה דהבא וזהו יעט'ה
ר"ת י"ה עוף עסור הנשכחה ומי זה לו"א מורה ר"ת
מר הים . ויש לרמוז מלת יונ'ה ר"ת יוס ויו"ס נסים
הכנפים . שע"י כנפות היונה נסים לעשה לישראל
וכאמור :

כי שמש ומגן ה' אלהים . א' בתקוים אית בורא
והיהו נברא מים איהו בורא אילנין ועשבין אכל
איהו נברא אכל הקב"ה איהו בורא ולא נברא כי אין
אלוה עליה וכו' עוד א' בזהר פ' קדושים השמש
נותנת אור לסיהרא וכוכביא אכל השמש פעמים נלקית
ונחסר אורה אכל הקב"ה עיקרא לנהורא ולית פסק
לנהורא דליה ולא אית אלה עליה לנפסק נהוריה עי"ש
זה רמוז כי שמש ומגן גימ' מי'ס עס ג' אותיות לומר

יהוה לא ימנע טוב להלכים בתמים :
יהוה צבאות אשרו אדם בטה בך :
פה ה למנצח לבני קרה מזמור :
בצית יהוה ארצך שבת שבת יעקב :
נשאת עון עמך כסית כל חטאתם

תהלות ישראל

שמש ומים מן השמש ומן המים נראה שאף שהמים
נורא עשבים אבל הם נבראים וכן השמש אף שכיא
נותנת אורה לירח וכוכבים עכ"ו היא חסרה משא"כ
ה' אלהים חן וכבוד יתן ואין לו ח'ו שום חסרון . ה'
לצאות אשרי אדם בועט בך :

א"ב כי שמש ומזן אפשר לרמוז במ"ש בנמ"ה א"ל קיסר
לרכן גמליאל אמריתו כל ביעשרה קדמה שכינה
ואחיה כמה שנינה איכה א"ל השמש א' משמשים של
הקב"ה זורח בכל העולם כ"ש הקב"ה מלא כל הארץ
כבודו ובוה פירשו המפרשים ז"ל וידעת היום זו השמש
ע"ז כי ה' הוא אלהים ואין לומר ה' ב'ו רשויות ובוה
פירשתי כוונת הכתוב אבוא בנצורות זו השמש דכתיב
ואם בנצורות שמונים שנה ה' אלהים אזכיר לדקתך
לפדך ואין לומר ה' ב' רשויות וזהו כי שמש ע"ז ה'
אלהים ואין ה' ב' רשויות ודוק :

מזמור פה

נשאת עון עמך כסית כל חטאתם סלה חספת כל
עברתך . אפשר לרמוז הענין עמ"ס הרב בחר
ילקח בסופו דרוש ל' אי' בנמ"ה ר"ה נוסח עון הדי
אמר כובש וח"ה נוסח . והרב מהרא"ה ז"ל כתב במ"ה

קא

סלה : ד אספת כל עברתך השיבות
מחרון אפך : ה שובנו אלהי ישענו
והפר בעסך עמנו : ו הדעולם תאנה
בגו תמשך אפך לדר ודר : ז הלא
אתה תשוב תחיינו ועמך ישמחו בך :
ח הראנו יהוה חסדך וישעך תתן לנו :

תהלות ישראל

פליגי ומאי נפקותא ביניהם וכתב דלמ"ד כובש אינו
מוחלט לנמרי הלא חס יחטאו יפרע מהם מכל א' וא'
ו"מ כובש לטוב הם עמונים כשיחזרו בתשובה אותם
הטובות השמורים ישו זכיות ומ"ד נוסח אינם נחשבים
לא לזכות ולא לחובה והשטן אינו רואה עון כי נשא
אותו וז"ה נשאת עון עמך כסית כל חטאתם סלה וזהו
קחו עמכם דברים ושובו אל ה' אמרו אליו כל תשא עון
רמו שהק"בה נוסח עון אבל נשיאות העון יש בו
פירושים א' לטוב וא' לרע אבל בקח טוב ר"ל הפירוש
הטוב באתה נוסח אותם ומוחל הכל וכו' ע"ש . וזהו
נשאת עון עמך כסית כל חטאתם סלה ולא תאמר
כאותו פירוש שהוא לרע הלא כפי' הטוב וזהו אספת
כל עברתך השיבות מחרון אפך ותמחול להם כל
חטאתם :

שובנו אלהי ישענו וספר בעסך עמנו הלא אתה
תשוב תחיינו . אפשר לפרש ונקדים ה"ש
הרמ"ע ז"ל הטעם דתשובה מהניחא לישראל ולא לאו"ה
משים דק"ל אב שמחל על כבודו כבודו מחול מש"כ

ט אִישְׁמְעָה מֶה יִדְבַר הָאֵל יְהוָה כִּי יִדְבַר
שָׁדוּם אֶל עַמּוֹ וְאֶל חֲסִידָיו וְאֶל יְשׁוּבֵי
לְבַסְדָּהּ: אֲדָךְ קָרוֹב לִירְאָיו יִשְׁעוּ לְשֹׁכְנֵי
כְבוֹד בְּאֶרְצָנוּ: יֵא חֶסֶד וְאֵמֶת נִפְנְשׁוּ
צַדִּיק וְשָׁלוֹם נִשְׁקֹוּ: יֵא אֵמֶת מֵאֶרֶץ
תִּצְמַח וְצַדִּיק מִשָּׁמַיִם נִשְׁקָף: יֵא גַם יֵי
יֵתֵן הַטּוֹב וְאֶרְצָנוּ תִתֵּן יְכוּלָּהּ: יֵד צַדִּיק
לְפָנָיו יִהְיֶה וְיִשְׁם לְדָרֶךְ פְּעָמָיו:

תהלות ישראל

או"סע מלך שמהל ע"כ חכ"מ. ואלו"סע נקראים עבדים
וישראל נקראים בניס אתם לה' אלהיכם. עוד מ"ס
התנא הרב פרשת דרכים דרוש כ"ס דמשום תה"סמ מוכח
שישראל יש להם דין בליס דלו"ל ס"ק דתענית ג' מפתחות
צידו של הקב"ה ואל' נהס מפתח של תה"סמ וקסה ח"ך
הקב"ה נחיה נתיס וסלל הקב"ה סוא כסן ולין כסן מיטמא
למת אלל ודלי יסלנו די צבי' ואב מיטמא לבנו. וזהו שובנו
אלהי ישענו והסד כעסך עמנו וכ"ת וסלל קי"ל מלך שמהל
ע"כ חכ"מ לו"ה סלל אתה תשוב תחיינו בתה"סמ וליך תיעמא
אלל ודלי אב מיטמא לבנו. ה"ל נבי' תשובה אב שמהל ע"כ
כבודו מחול. ועס"ו יוכן סמד' שסביאו אותו הספרשים
ז"ל אמרו ישראל לפני הקב"ה אס לנו עושים תשובה
לין אתה מקבלנו סלל אתה תשוב תחיינו מבורך וכאמור.
זה כוונת הסתוב קמו עזכס דברים ושובו אל' ס' אמרו
אליו כל תשא עון וקה עוב ואצרו וקה עוב וקה נפש
ע"כ ר"ל שובו אל' ס' בתשובה וכ"ת סלל קי"ל מלך

פו א תִּפְלָה לְדָוִד הַטָּה יְהוָה אֲזַנְךָ עֲנֵנִי
כִּי עָנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי: כ שְׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי
חֲסִיד אָנִי הוֹשַׁע עַבְדְּךָ אֶתָּה אֱלֹהֵי
הַבּוֹטֵחַ אֵלֶיךָ: ג חֲנֵנִי אֲדַנִּי כִּי אֵלֶיךָ
אֶקְרָא כָּל הַיּוֹם: ד שִׁמְח נַפְשׁ עַבְדְּךָ
כִּי אֵלֶיךָ אֲדַנִּי נַפְשִׁי אֲשֵׂא: ה כִּי אֶתָּה
יְהוָה טוֹב וְסִלַּח וְרַב חֶסֶד לְכָל קָרְאֶיךָ:
ו הַאֲזִינָה יְהוָה תִּפְלְתִי וְהִקְ שׁוֹכָה בְּקוֹל
תַּחֲנוּנֹתַי: ז בְּיוֹם צָרָתִי אֶקְרָאךָ כִּי
תִעֲנֵנִי: ח אִין כָּמוֹךָ בְּאֱלֹהִים אֲדַנִּי
וְאִין כָּמֵעֲשִׂיד: ט כָּל גּוֹיִם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ
יָבוֹאוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּ לְפָנֶיךָ אֲדַנִּי וַיִּכְבְּדוּ
לְשִׁמְךָ: י כִּי גָדוֹל אֶתָּה וְעָשָׂה נִפְלְאוֹת
אֶתָּה אֱלֹהִים לְבָדְךָ: יא הוֹרְנִי יְהוָה
דְּרָכֶךָ אֶהְיֶה בְּאֵמֶתְךָ יַחַד לְבָבִי

תהלות ישראל

שמהל וכו' ולו"ה וקה נפש של מרע"ה וסלל הקב"ה
כסן וליך נטמא אלל ודלי אב מיטמא לבנו. ה"ל נבי'
תשובה אב שמהל ע"כ כבודו מחול ולכן אמרו אליו כלתשא
עון וכאמור:

לִירְאָה שִׁמְךָ ; י אֲוֹרֶךְ אֲדֹנָי אֱלֹהֵי בְכֹל
לִבִּי וְאֶכְפְּדָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם ; י
חֲסִדֶּךָ גְדוֹל עָלַי וְהִצַּלְתָּ נַפְשִׁי מִשְׂאוֹד
תַּחְתִּיָּה ; י אֱלֹהִים יְדִים קָמוּ עָלַי וְעַד־תִּ
עֲרִיצִים בִּקְשׁוּ נַפְשִׁי וְלֹא שִׁמוֹךְ לִנְגֹדִם
טו וְאַתָּה אֲדֹנָי אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֲרַךְ
אֵפִים וְרַב הַסֵּד וְאַמֵּת ; טו פָּנָה אֵלַי
וְחַנּוּנִי תִּנְהַ עֲזֹךְ לְעַבְדֶּךָ וְהוֹשִׁיעָה לִבִּי
אֲמַתְךָ ; י עֲשֵׂה עִמִּי אוֹת לְטוֹבָה וִירְאוּ

תהלות ישראל

מזמור פו

עשה עמי אות לטובה ויראו שונאי ויבושו . אפשר עמ"ש
ז"ל לאו"הע אין להם טובה דכתיב וטוב לא הים
התיבון והא כתיב כטוב לב המלך ביין אל כטוב כתיב
ולא טוב אבל בישראל כתיב וילכו לאהליהם שמחים וטובי
לב ע"כ וזהו עשה עמי אות לטובה דוקא ולא לאו"הע
ויראו שונאי ויבושו כי אתה ה' עזרתני ונחמתני וכתיב
וטוב לב אלו ישראל משה תמיד וזהו וירא בלעם כי
טוב בעיני ה' לברך את ישראל דוקא ולא לאו"הע .
והרב מהרש"א ח"א ז"ל סי' במ"ש בגמ' ברכות כי ימיו
של דוד לא ראה הלום טוב וכל ימיו של אחיחוספל לא ראה
הלום רע וזהו עשה עמי אות לטובה הלום טוב וכ"ת
לא ראה הלום טוב לז"א ויראו שונאי הם יראו לי הלום
טוב ויבושו כי אתה ה' עזרתני ונחמתני עכ"ל .

שִׁנְאֵי וַיִּבְשׂוּ בִּי אַתָּה יְהוָה עֲזַרְתָּנִי
וְנַחַמְתָּנִי ;

פו ח לִבִּי קִרַח מִזְמוֹר שִׁיר יְסוּדָתוֹ
בְּהַרְרֵי קָדֶשׁ ; י אֱהַב יְהוָה שִׁעְרֵי
צִיּוֹן מִבֵּל מִשְׁכְּנֹת יַעֲקֹב ; י נִכְבְּדוֹת
מְדַבֵּר בְּךָ עֵיר הָאֱלֹהִים סֵלָה ; י אֲזַכִּיר

תהלות ישראל

מזמור פו

לבני קורח מזמור שיר יסודתו בסררי קודש . ה'
יספור בכתוב עמים . אפשר במ"ש הרב ברית
שלום וז"ל ה' בגמ' כתובות דף קיג לעולם ידור
אדם בא"י אפי' בעיר שרובה גויס ואל ידור בחו"ל אפי'
בעיר שרובה ישראל שכל הדר בא"י דומה כמי שיש לו
אלוה וכל הדר בחו"ל דומה כמי שאין לו אלוה וכן הוא
אומר גדוד כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת ה' לאמר
לך עבוד אלהים אחרים ונבחר זה הנה ה' בגמ' כתובות
דף טו א"ר זירא כל הקבוע כמע"מד ולא אזלינן ביה
בטר רובא ויליף מדכתיב וארצ לו וקם עליו פרע לזורק
אזן לגוי וה"ד כגון דאיכא ע' ישראלים וא"גוי דהו"ל קבוע
וכל קבוע כמע"מד ופקור . ע"ש . עוד איתא בברכות
דף כה בו ביום בא יסודה עמוני ושאל מה אני לבוא
בקהל א"ל רבן גמליאל אסור אתה א"ל ר' יחושע מותר
אתה א"ל רבן גמליאל והלא כתיב לא יבא עמוני ומואבי
בקהל ה' א"ל ר' יחושע וכי עמוני ומואב במקומן הם
עומדים והלא כבר עלה סנחריב ובלבל את העולם .
וכל דפריש מרובא פריש שמעינן מהא דכל אומה שקבועה

אלכ עס אלסין

אלכ
אלכ
אלכ
אלכ
אלכ

תהלים פו פח

רָהַב וּבָבֶל לִידְעֵי הַנְּהַ פִּלְשֶׁת וְצָר
עִם כּוֹשׁ זֶה יִלְדֵהּ וְהוּא יְכוֹנְנֶנָּה
עֲדִיוֹן : ה' יְהוָה יִסְפֹּר בְּכֹתוֹב עֲמִים זֶה
יִלְדֵהּ שֵׁם סֶדְהָ : ו' וְשָׂרִים פְּחַלְלִים כָּל
מַעֲיָנֵי בָדָד :

פח ח שִׁיר מְזֻמָּר לְבָנֵי קִרְחָה לְמַנְצַחַ
עַד מַחֲלַת לַעֲנֹת מִשְׁפִּיל לְהִימָן
הָאֲזָרְחֵי : ג' יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׁוֹעַתִּי יוֹם
צָעַקְתִּי בְּלִילָה נִגְדָדָד : ג' תָּבוֹא לְפָנָיִךְ

תהלות ישראל

במקומה לא אמרנו בה כל דפריש מרובה פריש אבל
אם נתבלבלה מקומה אזי אמרנו כל דפריש מרובה
פריש . עוד איתא במד"ר שאל הוה מיכל לר' ישישע
בן קרחא כתיב בחורתכס אחרי רביס להטות ולאחנו
מרוביס מפני מה חין אתס שוין עמנו בע"ז והסיב
גבי יעקב כתיב כעסיס וכתיב נפש וגבי עשו כתיב שס
וכתיב כפסות לפי שיעקב עובד לאל אחד לכך כתיב ל'
יחיד אבל עשו לאלהות רבות ואינו חשוב רוב עי"ש
נמלא כשישראל יושביס על אדמתס אזי הו"ל קבוע וכל
קבוע כמע"נ נד מש"א חס יושביס בהו"ל אזי דכל
דפריש מרובה פריש ויכול לשעון אחרי רביס להטות
לז"ה לעולם ידור אדם בא' ואפי' בעיר שרובה גויס
ואינס יכוליס לשעון כל דפריש כיון דכל הקבוע . ואל
ידור בהו"ל אפי' בעיר שרובה ישראל כי טועניס להס

תהלים פח

קד

תִּפְלַתִּי הַטָּה אֲזַנְךָ לְרַנְתִּי : ד' בִּי
שָׁבַעָה בְּרַעוֹת נַפְשִׁי וַחֲיוֹ לְשֹׂאֹל
הַגִּיעוּ : ה' נַחֲשִׁבְתִּי עִם יוֹרְדֵי בּוֹר
הַיִּיטִי כְנֶכֶר אֵין אֵיל : ו' בַּמַּתִּים חֲפְשִׁי
כְּמוֹ חַדְלִים שִׁכְבִּי קֶבֶר אֲשֶׁר לֹא
זְכַרְתָּם עוֹד וְהִמָּה מִיַּדְךָ נִגְזְרוּ :
ז' שִׁתְּנִי בְּבוֹר תַּחְתִּיּוֹת בְּמַחְשָׁבִים
בְּמַצְלוֹת : ח' עָלֵי סִמְכָה חֲמַתְךָ וְכָד
מִשְׁבַּרְיֶךָ עֲנִיתִּי סֶדְהָ : ט' הִרְחַקְתָּ
מִיַּדְעֵי מִמֶּנִּי יִשְׁתַּנִּי תוֹעֵבוֹת לָמוֹ כִּלְא
וְלֹא אֵצֵא : י' עֵינֵי דָאֲבָה מִנִּי עָנִי

תהלות ישראל

אחרי רביס להטות . וזה כוונת סגן באומרו ישנו עם
ח' מפור ומפורד בין העמיס וא"כ הוה אינו קבוע
בא' ואס"ה ודתיסס שונות מכל עם ואת דתי המלך
אינס טוסיס והרי הוה כמבואר עי"ש . וזהו יסודתו
בהררי קדס וכפדות מדובר כך עיר האלהיס סלס ואינס
יכוליס לשעון אחרי רביס להטות כיון שיושביס על
אדמתס הו"ל קבוע וכל קבוע וכו' אזכיר רסג ובבל
ליודעי ר"ל ליושביס בהו"ל ולגבס יוכל להיות אחרי
רביס להטות לז"ה ס' יספור בכחונ עמיס ר"ל גבי עמיס
כתיב כפסות ל' רביס ולגבי ישראל כתיב נפש וא"כ
כסלס טענת אחרי רביס להטות וכאמור :

קראתיך יהוה בכל יום ששחתי אליך
כפי : יא הלמתיים תעשה פלא אם
רפאים יקומו יודוך סלה : יב היספר
בקבר חסדך אמונתך באבדון :
יג היודע נחשך פלאך וצדקתך בארץ
נשיה : יד ואני אליך יהוה שועתי
ובבקר תפקתי תקדמך : למה יהוה
תזנח נפשי תסתיר פניך ממני : טו עני
אני וגוע מנער נשאתי אמיך אפונה :
טז עלי עברו חרוניך בעויתך
צמתתוני : יז סבוני כמים כל היום
הקיפו עלי יחד : יח הרחקת ממני
אהב ורע מידעי מחשך :

תהלות ישראל

מזמור פח

עני אני וגוע מנער נשאתי אמיך אפונה . תרגום
עלי רחמך טעונה לשון נשא . ר"סי ז"ל פי' לשון
דבר דבור על אפניו מיושבת ונזכוסת אימך עלי וכן
פירש' בסנהדרין דף קי ע"ב לשון חוסן עי"ש וסרא"ב
ז"ל פירש אפונה לשון סנו כמו אצלם מנזירת על ותסינו
מנזירת סנה וסעס אורה ואשחך ולי נראם לשון חוסן
ונסע ותרגום והתפניאל ונטלנא למדברא ונסן ונעבור

קה

פט א משפיר לאיתן האזרחי : ג חסדי
יהוה עולם אשירה לדר נדר אודיע
אמונתך בפי : ג כי אמרתי עולם חסד
יבנה שמים תכין אמונתך בהם :
ג ברתי ברית לבחירי נשבעתי לדר
עבדי : ד עד עולם אכין זרעך ובנותי
לדר נדר כסאך סלה : ה ויודו שמים
פלאך יהוה אף אמונתך בקהל
קדושים : ו כי מי בשחק יערך ליהוה
ידמה ליהוה בבני אלים : ז אל נערץ
בסוד קדשים רבה ונורא על כל
סביביו : ח יהוה אלהי צבאות מי כמוך
חסין יהוה ואמונתך סביבותיך : ט אתה
מושל בגאות הים בשוא גליו אתה
תשבחם : י אתה רפאת כחלל רהב

תהלות ישראל

ואסן וארד מן הסר ופיר"סי הסכנו פנינו לילך וכוונתו
נשאתי אימך ואפונה הסנתי פני ואלך נשאתי אימך
'וספנתי פני ואלך כנ"ל :

בָּרוּעַ עֲזָרָה פִּזְרֵת אוֹיְבָיִךָ : יא לָךְ שָׁמַיִם
 אֶף לָךְ אֶרֶץ תִּכְבַּל וּמַלְאָה אֶתְהַיְסָדְתָּבָּ:
 יב צָפוֹן וַיִּמִּין אֶתְהַ בְּרֵאתָם תִּכְבוֹר
 וְחֶרְמוֹן בְּשִׁמְךָ יִרְנְנוּ : יג לָךְ זְרוּעַ עַם
 וְכוֹרֶה תָּעֵז יָדְךָ תְּרוֹם יְמִינְךָ : יד צָדֶק
 וּמִשְׁפָּט מִכּוֹן כְּסֵאֲךָ חֶסֶד וְאֱמֶת
 יִקְדָּמוּ פָּנֶיךָ : טו אֲשֶׁר־יֵהָעַם יִדְעִי
 תְּרוּעָה יִהְיֶה בְּאוֹר פָּנֶיךָ יִהְיֶכּוֹן :
 טז בְּשִׁמְךָ יִגִּילוּן כָּל הַיּוֹם וּבְצַדִּיקְתְּךָ
 יִרוּמוּ : יז כִּי תִפְאֶרֶת עֲזָמוּ אֶתְהַ
 וּבְרִצְוֹנְךָ תְּרוֹם קִרְנֵינִי : יח כִּי לִיהוָה
 מִגִּנְנוּ וּלְקֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל מִלְּכָנוּ : יט אֲז
 דִּבַּרְתָּ בְּחֹזֶן לְחַסִּידֶיךָ וַתֹּאמֶר שׁוֹיֵתִי
 עֲזָרָה עַל גִּבּוֹר הַרְיָמוֹתִי בְּחֹר מַעַם :
 כ מִצָּאתִי דוֹר עַבְדֵי בְּשֶׁמֶן קֹדֶשׁ־י
 מִשְׁחָתִיו : כא אֲשֶׁר יָדִי תִכּוֹן עֲמוּ אֶף
 זְרוּעֵי תֹאמְצֵנוּ : כב לֹא יִשׂוּא אוֹיֵב בּוֹ
 וּבֶן עֲוֹנָה לֹא יַעֲנֵנוּ : כג וּבִתּוֹתִי מִפְּגִיו
 צָרִיו וּמִשְׁנֵאוֹ אֲנוּחַ : כד וְאֲמוֹנֹתִי וְחַסְדֵי

עֲמוּ וּבִשְׁמֵי תְרוֹם קִרְנוּ : כה וּשְׁמֵתִי
 בָּיָם יָדוּ וּבְנִהְרוֹת יְמִינוּ : כו הוּא
 יִקְרָאֵנִי אָבִי אֶתְהַ אֱלֹהֵי וְצוֹר יִשׁוּעָתִי :
 כז אֶף אָנִי בְּכוֹר אֶתְהַוּ עֲלִיוֹן לְמַלְכֵי
 אֶרֶץ : כח לְעוֹלָם אֲשֶׁמֶר לֹו חֶסְדֵי
 וּבְרִיתִי נֶאֱמָנֶת לֹו : כט וּשְׁמֵתִי לְעַד
 זְרָעוֹ וּכְסָאוֹ כִּימֵי שָׁמַיִם : ל אִם יַעֲזוּבוּ
 בְּנֵי תוֹרָתִי וּבְמִשְׁפָּטֵי לֹא יִלְכּוּן :
 לא אִם חִקְתִּי יִחַדְלוּ וּמִצּוֹתֵי לֹא יִשְׁמְרוּ :
 לב וּפְקַדְתִּי בְּשִׁכְטֵי פִשְׁעֵם וּבְנִגְעֵים
 עוֹנֵם : לד וְחֶסְדֵי לֹא אֶפִּיר מֵעַמוּ וְלֹא
 אֲשַׁקֵּר בְּאֲמוֹנֹתִי : לה לֹא אֶחַלֵּל בְּרִיתִי
 וּמוֹצֵא שִׁפְתֵי לֹא אֲשַׁנֶּה : לו אַחַת
 גִּשְׁבַּעְתִּי בְּקֹדֶשׁ־י אִם לָךְ אֶכּוּב :
 לו זָרְעוּ לְעוֹלָם יִחְיֶה וּכְסָאוֹ בְּשֶׁמֶשׁ
 נִגְדֵי : לז כִּי־רַח יִכּוֹן עוֹלָם וְעַד בְּשַׁחַק
 נֶאֱמָן סֶלָה : לח וְאֶתְהַ זְנַחַת וְתִמְאֵם
 הִתְעַבְרַת עִם מְשִׁיחֶךָ : לט נֶאֱרַתְהַ
 בְּרִית עַבְדְּךָ הִזְלַת לְאֶרֶץ נִזְרוּ :

מ פִּרְצֵת כָּל גְּדֵרֹתָיו שִׁמְתָה מִבְּצֻרֵי
 מִחֲתָה : מ"א שִׁפְהוּ כָּל עֲבָרֵי דָרְךָ הָיָה
 חֲרָפָה לְשִׁבְנוֹ : מ"ב הָרִימוֹת יַמִּין צִרְיֹן
 הַשְׁמִחֹת כָּל אוֹיְבָיו : מ"ג אַף תֵּשׁוּב צִוֵּר
 חֲרָבוֹ וְלֹא הִקְמַתוֹ בַּמִּלְחָמָה : מ"ד הַשְּׁבֵת
 מִשָּׁהָרוּ וְכִסְאוֹ לְאֶרֶץ מִגְרָתָה :
 מ"ה הַקְצֵרֵת יָמֵי עֲלוֹמָיו הַעֲשִׂיתָ עֲלָיו
 בּוֹשָׁה סִלָּה : מ"ו עַד מָה יִהְיֶה תִּפְתָּר
 לְנֹצֶחַ תִּבְעַר כִּמוֹ אֵשׁ חֲמָתְךָ : מ"ז זָכַר
 אֲנִי מָה הִלְדֵּךְ עַל מָה שָׁוֵא בְרָאתָ כָּל בְּנֵי
 אָדָם : מ"ח מִי גָבַר יַחִיָּה וְלֹא יִרְאֶה מוֹת
 יִמְלֹט נַפְשׁוֹ מִיַּד שְׂאוֹל סִלָּה : מ"ט אֵיךְ
 חֲסִדֶיךָ הִרְאִשְׁנִים אֲדֹנָי נִשְׁבַּעְתָּ דָּרוֹךְ
 בְּאִמוּנָתְךָ : כ' זָכַר אֲדֹנָי הִרְפֵּת עֲבָדֶיךָ
 שְׂאֵתִי בַחֲקֵי כָּל רַבִּים עַמִּים : נ"א אֲשֶׁר
 הָרַפוּ אוֹיְבֶיךָ יִהְיֶה אֲשֶׁר חָרְפוּ עַקְבוֹת
 מִטִּיחֶךָ : נ"ב בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן :

צ"א תִּפְלֶה לְמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲדֹנָי
 מֵעוֹן אֲתָה הָיִיתָ לָנוּ כְּדָר וְדָר :
 כ' בְּשָׂרָם הָרִים יִלְדוּ וְתַחֲוֹלֵל אֶרֶץ
 וְתִבֵּל וּמְעוֹלָם עַד עוֹלָם אֲתָה אֵל :
 ג' תֵּשֶׁב אָנוּשׁ עַד דִּכָּא וְתֹאמַר שׁוּבוּ
 בְנֵי אָדָם : ד' כִּי אֶפֶר שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ
 כְּיוֹם אֲתִמּוֹל כִּי יַעֲבֹר וְאֲשִׁמּוּרָה
 בְּלִיָּדָה : ה' זָרַמְתָּם שָׁנָה יְהוָה בְּבִקְר
 כָּח צִוֵּר יַחֲלֶיךָ בְּבִקְר יִצִּיץ וְחֲלֶיךָ לְעָרֵב
 יִמּוֹלֵד וַיִּבֶשׁ : ו' כִּי כִדְנוּ בְּאִפְךָ
 וּבַחֲמָתְךָ נִבְהַלְנוּ : ז' שָׁתָה עֹנֹתֵינוּ
 לְנִגְדֶךָ עֲדַמְנוּ לְמֵאוֹר פְּנֶיךָ : ח' כִּי כָּל

כִּי כָל יָמֵינוּ פָּנוּ נִעְבַּרְתָּךְ כְּלֵינוּ שָׁנִינוּ כִּמוֹ הַגֶּס . יוֹבֵן
 מ"ט בְּגַמְלָה עֲרוֹכִין דָּף כֹּחַ ע"פ וְכַמוֹצ אֱלֹהֵי קִינִים
 וְהַגֶּס וְסִי . קִינִים זוּ פִּרְעוֹנוֹת שֶׁל לְדִיקִים צִעוֹ"סוּ וְכֵן
 הוּא לֹאמַר קִינִים הֵיךְ וַיִּקְוֹנוּס . וְהַגֶּס זוּ מִתֵּן שִׁכְרָן

ימינו פנו בעברתך בלינו שנינו כמו
הגה: ימי שנותינו בהם שבעים שנה
ואם בגבורת שמונים שנה ורהבם
עמל ואון כי גז חיש ונעפה: יא מי
יודע עז אפך וכיראתך עברתך:
יב למנות ימינו פן הודע ונביא לבב
הכמה: יג שובה יהוה עד מתי והנחם
עד עבדיך: יד שבענו בבקר הסדך
ונרננה ונשמחה בכד ימינו:
טו שמחנו בימות עניותנו שנות ראינו

תהלות ישראל

של לדיקים לעת"ל וכן הוא חומר עלי הגיון בכנור ע"כ
ולכן הלדיקים בעו"הו סובלים יסורין ובעו"הב מתן
שכרן וזהו כי כל ימינו בעו"הז פנו בעברתך סובלים
הלדיקים בעו"הז עברה וזעם אמנס לעת"ל כלינו שנינו
שנים נלחיים כמו הגה שהוא לשון שמחה דכתיב
עלי הגיון בכנור:

שמחנו כימות עניתנו. אפשר לרמוז הפסוק ע"פ
מה שהקשו בזוהר כתיב עבדו את ה' בשמחה
ובעל התשובה כל לפני ה' כ"ה בצכיה ודאגס וא"א
להיות בשמחה ותירנו עי"ש. והרב המקובל מה"רי
קורדוורו ז"ל בספר עבודת יו"ה תירן כי הגה דרך כל
ישראל לעשות יום ערב כפור שמחה וי"ט ולתקן סעודה
יפה כמ"ש במעשה החייט כדאי' במדרש והביאו הסור

רעה: טו יראה אל עבדיך פעדך
והדרך על בניהם: יו ויהי לעם אדני
אלהינו עדינו ומעשה ידינו כוננה
עדינו ומעשה ידינו כוננהו:

תהלות ישראל

ז"ל כה' ר"ה סי' תק"פא והטעם הוא כי יו"ה אין צו
שמחה מחמת דאגת העונות ולכן עושים שמחה בעו"הב
והמה בעוה"ס למחר יו"ה מכפר עונותיכם ולכן אז"ל
כל האוכל ושותה ערב יו"ה מעלה עליה הכתוב כאלו
המענה תשיעי ועשירי לפי שיום עשירי אין צו שמחה
מחמת דאגת העונות לכן שמחים בערב יו"ה כדי לשוב
בתשובה שלימה מחמת שמחה הלריכה למלות זו התשובה
עכ"ד. וזהו שמחנו כימות עניתנו הסוגה שנקט
הפסוק שמחה לרמוז ליום הט' וליום העשירי וע"י
שמחה בתשיעי עי"ז הענוי בעשירי יהיה תשובה בשמחה
וז"הו כימות עניתנו תרי יום הט' ויום העשירי
וכאמור:

ייהי נועם ה"א עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו.
כתב הרב מנחם אבות ז"ל על אבות פ"ב על משנה
וכל תורה שאין עמה מלאכה שהביא ממדרש רבה א'
שאל לאלהיו הכביא כתיב כותן להם לכל בשר והיאך
אפשר לתת להם למי שהוא בטל א"ל כבר אמרה תורה
למען יברכך הא' בכל מעשה ידך ויפה אמר יפה ת"ת
עם ד"ה עכ"ד. וזהו ויהי נועם ה' אלהינו עלינו
ולפרנסנו וכ"ת מי שהוא בטל כי"ל יתפרנס לז"א
ומעשה ידינו כוננה עלינו וע"י המעשה יהיה ברכה
וכאמור:

צא א ישב בסתר עליון בצל שדי
 יתלונן : נ אמר ליהוה מחסי ומצודתי
 אלהי אבטח בו : נ כי הוא יצילך מפח
 יקוש מדבר הוות : ד באברתו יסך לך
 ותחת כנפיו תחסה צנה וסחרה
 אמתו : ס לא תירא מפחד לידה מחין
 יעור יומם : ו מדבר באפל יהדך
 מקטב ישוד צהרים : ז יפל מצדה אדך
 ורבבה מימינה אליך לא יגש : ס רק
 בעיניך תביט ושלמת רשעים תראה :
 פ כי אתה יהוה מחסי עליון שמת
 מעונך : י לא תאנה אליך רעה ונגע
 לא יקרב באהלה : יא בי מדאכיו יצוה
 לך לשמרה בכל דרכיך : יב על כפים
 ושאינד פן תגף באבן רגלך : יג על
 שחל ופתן תדרך תרמס כפיר ותנין :
 יד כי בי חשק ואפלטהו אשגבהו כי
 ידע שמי : טו יקראני ואענהו עמו
 אנכי בצרה אחלצהו ואבדהו :

טו ארץ ימים אשביעהו ואראהו
 בישועתי :

צב א מזמור שיר ליום השבת : נ טוב
 להודות ליהוה ולומר לשמך
 עליון : ג להגיד בבקר חסדך ואמונתך
 בלילות : ד עדי עשור ועדי גבל עלי

מהלות ישראל

מזמור צב

מזמור שיר ליום השבת * איתא בהרמ"בס ז"ל ה' שבת
 ס"ל ס"א וז"ל ד' דברים לאמרו בשבת שנים מן
 התורה ושנים נוד"ס והם מפורשים ע"י הכנאים
 ושבתורה זכור ושמור ושנתפרשו ע"י הכנאים כבוד עונג
 שנאמר וקראת לשבת עונג ולקדוש ה' מכוזב ע"כ .
 וכתב עוד בה"ז וז"ל איזהו עונג זה שאמרו חכמים
 ש"ך לתקן חבשיל שמן ביותר ומסקה מבושם לשבת
 גדול כפי ממנו של אדם וכו' עי"ש . נמצא לפי דעת
 הרמב"ם ז"ל עונג שבת הוא דרבנן ועין להרב מהרי"ח
 ז"ל בס' רצ פעלים ח"ג א"ה סי' כב שהביא משם התנא
 הגדול יונתן בן עוזיאל שתרנס על הפסוק ושמרו בני
 ישראל את השבת לעשות את השבת וגו' . וינטרון בני
 ישראל ית שבתא למטבד תפוקי שבתא לדריסון קייס
 עלם עכ"ד . נמצא דס"ל עונג שבת הוא מן התורה
 דהא מתרגם קרא כהני . ודוחק לפרש דכרו שסוא
 אסתכתא בעלמא " גם הרשב"א ח"א סי' קכז כתב דעונג
 שבת הוא דאורייתא וכו' עי"ש . והנה הרמב"ם ז"ל כתב

הַנְּיוֹן בְּכַנּוּר : הַ כִּי שִׁמַּחְתָּנִי יְהוָה
בְּפַעֲדָךְ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַגֵּן : וַיַּמָּה
גְּדָלּוֹ מַעֲשֵׂיךָ יְהוָה מֵאֵד עַמְּקוֹ

תהרות ישראל

זה' שבעות פי"א להכשבע להסתנות בשבת לזקם משום
שבעת שוא משמע דס"ל דמענית בשבת אסור מן התורה
וכתב הרב ערך השלחן סי' רמז אית ג דהרמב"ם ז"ל
כתב בס"ל לכבוד ועונג שבת הם מד"ם אבל להסתנות
ביום שבת נראה מדבריו בס"א מה"ש דאסור מ"ה ע"ש
גם הרב למה לך סי' כה ס"ל דעונג שבת הוא
לאורייתא וסי' פ"א ז"ל בחלק מ"ו בפתיחה הכוללת
הראשונה סי' כע כתב וז"ל ודע דהלכשת ערומים הוי
דבר תורה די"א לפי שכתוב בה כה אמר ה' וא"כ בעונג
שבת דכתיב לבסוף כי ה' דבר הוי ד"ה וכמ"ש ז"ל שם
והרשב"א ז"ל ח"א סי' קנ"ו ע"ש . נמלא מחלוקת בין
הפוסקים להרמ"בם היא מדרבנן ולשאר פוסקים היא מן
התורה ע"ש . ועפי"ז י"ל כוונת כותב ושמרו בני
ישראל את השבת . לכאורה בא בכפלים אמנם ע"פי
האגור אתי שפיר ושמרו בני ישראל את השבת רמז
לזכור ושמור לעשות את השבת רתו לכבוד ועונג של
השבת ועונג כל' א' לפי סברתו א' סובר שהיא מן
התורה וא' סובר מדרבנן . וזוה יש לפרש פסיק עם
זו ילרתי לי תהלתי יספרו . ע"ס ר"ת עונג מכובד ז"ו
ר"ת זכור ושמור . ילרתי לי רתו לשבת כי הנה תלת
יל"רתי נימ' תשי' ע"ס תשי"א ושבת בנצפרי גדול
ומספר קטן עולה תשי"א . וזהו עם זו ילרתי לי שלריך
בשבת שיעשה זכירה ושמירה ועונג וכבוד וזהו תהלתי
יספרו :

מַחֲשַׁבְתֶּיךָ : וְאִישׁ בַּעַר לֹא יִדַּע וְכַסִּיל
לֹא יִבִּין אֶת זֹאת : הַ בְּפִרְחֵי רְשָׁעִים כְּמוֹ
עֵשֶׂב וַיִּצְיָצוּ כָּל פְּעָלֵי אֲוֶן דֶּהֱשַׁמְדָם
עָדֵי עַד : וַיֵּאָתֶה מְרוֹם לְעוֹלָם יְהוָה :
יְכִי הִנֵּה אֵיבִיךָ יְהוָה כִּי הִנֵּה אֵיבִיךָ
יֵאבְדוּ וַתִּפְרְדּוּ כָּל פְּעָלֵי אֲוֶן : יֵא וְהָרָם
כִּרְאֵם קִרְנֵי בַלְתֵּי בְשָׁמֵן רַעֲנָן :

תהרות ישראל

וזהו שבת יש מלות . ג' סעודות וארבעה זכור ושמור
ועונג וכבוד . וזה רמזו בפסוק ג' ד גדוד יגודנו לרמזו
ליום ז' שהוא גימ' ג' ד יש בו ג' סעודות כנגד ג' וארבעה
דברים ה"ז כנגד ד' . וע"פ דברי הרמב"ם ז"ל ד'
כאמרו בשבת שנים מן התורה ושנים מדברי סופרים .
וזהו רמזו יליאות השבת שנים שהן ארבע ר"ל שנים
מן התורה שהם ארבע מד"ם ומלת יליאות פירושה שריך
ליזכר בארבעה דברים ה"ז :
זהו רמזו הפסוק והחשבה לדעת זאת עמל היא בעיני
עד אבוא אל מקדשי ג' . ר"ל והחשבה לדעת זאת
ומה היא לז"א עמל הוא בעיני . עמ"ל ר"ת עונג
מכובד לשבת אם הוא מן התורה או מד"ס לז"א עד
אבוא אל מקדשי אל אבינה להחריטם כי הנה כתב הרב
חיד"א ז"ל בס' מורה באובע סי' ג' אות ק"ח וז"ל יזכר
קראו מקרא כל כ"ד תנ"ך והראשונים היו קורין לכ"ד
מקדשים . ועדין בערי המערכ קורין מקשייה . ושאלתי
מא קשיא לכו ואין פותר ואמרת לי להם שרולים לומר
מקדש יס ובפי הסמון נשאר מקשייה עכ"ד נמלא גביאים

יְהוָה וְתַבַּשׁ עֵינַי בְּשׁוּרֵי בְקָמִים עָלַי
מִרְעִים תִּשְׁמַעְנָה אֹזְנִי : יג צְהִיב
בַּתָּמָר יִפְוַח בְּאָרוֹ גַּלְבָּנוֹן יִשְׁנָה :

תהלות ישראל

קורין אותם הראשונים מקדש יה וכתבו לעיל כי כתיב
בנביאים וקראת לשבת עונג לקדוש ה' מכוזב . כי פי
ה' דבר נמלא שהיה מן התורה וזהו עד אבוא אל
מקדשי אל שכתוב בה כי פי ה' דבר אזי אבינה לאחריהם
שהיה מן התורה וכאמור לעיל . אמנם אך בחלקות
חסית נמו כי לפי דברי הרמב"ם הם מד"ס . וזה רמו
הפסוק שנים שנים בלו אל נח רמו לשבת דכתיב וינח
ביום הו' רמו לשבת עפ"י דברי הרמב"ם שנים מן התורה
ושנים מד"ס ודוק :

ותרם כראש קרני רמו נמש"ל דוד ושלמה שנמשחו
בקרן נמשכה מלכותם שאלו ויהוא שנמשחו בפק
לא נמשכה מלכותם וזהו ותרם כראש קרני :
ובזה יש לפרש כוונת רז"ל אלמלא אתה שאלו ויהוא דוד
אבדתי כמה דוד מפניו ע"כ וע"פ האמור יבוא על
נטון כי דוד נמשח בקרן ולכך נמשכה מלכותו ור"ל
חס אתה נמשח בפק והוא בקרן אבדתי כמה דוד
מפניו ודוק :

וְתַבַּשׁ עֵינַי בְּשׁוּרֵי בְקָמִים עָלַי מִרְעִים תִּשְׁמַעְנָה אֹזְנִי
אִפְשָׁר לְרַמּוֹ מ"ש בַּמִּשְׁנָה אִיוֹסֵי דַרְךְ יִשְׂרָאֵל
שִׁדְדָק בַּהּ הָאֵדָם הַרוּחַ אֶת הַכּוֹלֵד וְכַתֵּב הַרְבֵּי מִגַּן אֲבוֹת
ז"ל הַרוּחַ אֶת הַכּוֹלֵד מִרְחוֹק יִרְחַם מֵהַ שֶׁאִפְשָׁר לְהִיּוֹת
וְנִשְׁמַר מִהַרְבֵּה פְּנֵים וְלֹא יֵעָשֶׂה כִּי אִם מֵהַ שְׁגָלוֹ
שֶׁאִ"ל לּוֹ לְכוּ לְיַדֵּי תְּקֵלָה וְאִינוּ קוֹתֵר מ"ש בֵּן סִירָה
אֶל הַלֵּךְ לִרְחַם מֵחַר כִּי לֹא תִדְעַם מֵהַ יֶלֶד יוֹס . וְכֵן אֲמַרְנָה

קיא

יְהוָה שְׁתוּלִים בְּבֵית יְהוָה בְּחִצְרוֹת אֲהִינּוּ
יִפְרִיחוּ : טו עוֹד יִגְבוֹן בְּשִׁיבָה דְּשָׁנִים
וְדַעַנְנִים יִהְיוּ : טז קְהָגִיד כִּי יִשְׂרָאֵל יְהוָה
צוּרֵי וְלֹא עוֹלָתָהּ בּוֹ :

צג אִיְהוָה מִלֶּךְ גִּּאֹת לִבְשׁ לִבְשׁ יְהוָה
עוֹ הַתְּאֹזֵר אֶף תִּכּוֹן תִּבְל בְּד תִּמוּשׁ :
ג נָכוֹן בְּסֹאֵף מֵאֵז מַעֲלָם אֶתָּה :
ג נְשֹׂאֵי נְהָרוֹת יְהוָה נְשֹׂאֵי נְהָרוֹת
קוֹלָם יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דְּכִים : ד מִקְלוֹת
מִים רַבִּים אֲדִירִים מִשְׁבְּרֵי יַם אֲדִיר
בְּמָרוֹם יְהוָה עֲדַתִּיךָ נֶאֱמַנּוּ מֵאֵד
קְבִיתֶךָ גִּאֹת קִדְשׁ יְהוָה קְאָרֶךְ יָמִים :
צד אֵל נְקָמוֹת יְהוָה אֵל נְקָמוֹת

תהלות ישראל

מי שיש לו סת בסלו ואומר מה אוכל למחר ה"ז מקטני
אמנה . לפי שגריך האדם להשוב על העתיד ויקח
תחבולה להליל לו מרעתו . אמנם מה שאין בידו יבטח
באל ואל ידאג עליו עכ"ד . וזהו ותבט עיני בשורי ר"ל
רוחה את הכולד ונשמר מהסנפים שלא יבוא תקלה על
ידיו דוקא וזהו בקמים עלי מרעים שנשמר מהם אבל
דבר שאין בידו יבטח באל ואל ידאג עליו .

חוֹפִיעַ : הַנֶּשֶׂא שִׁפְט הָאָרֶץ
 הַשֵּׁב גָּמוּל עַל גַּאִים : י עַד מְתֵי
 רָשָׁעִים יִהְיֶה עַד מְתֵי רָשָׁעִים יַעֲלוּ :
 ז יִבְיָעוּ יִדְבְּרוּ עֵתְק יִתְאֲמְרוּ כֹל פְּעֻלֵי
 אָוֶן : ח עֲמֹךְ יִהְיֶה יִדְבְּאוּ וְנַחֲלֶתְךָ
 יַעֲנוּ : ט אֲדַמְנָה וְגַר יִהְרֹגוּ וְיִתּוּמִים
 יִרְצִחוּ : י וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה יְהוָה וְלֹא
 יִבִּין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב : יא בִּינוּ בַּעֲרִים בַּעֲם
 וּכְסִילִים מְתֵי תִשְׁבִּילוּ : יב הַנִּטְעַ אָוֶן
 הֲלֹא יִשְׁמַע אִם יִצַר עֵינַי הֲלֹא יִבִּיט :
 יג הַיֹּסֵר גּוֹיִם הֲלֹא יוֹכִיחַ הַמַּלְמֵד אֲדָם
 דַּעַת : יד יִהְיֶה יָדַע מַחֲשָׁבוֹת אֲדָם כִּי
 הֵמָּה הַבָּל : יו אֲשֶׁרִי הַגֹּבֵר אֲשֶׁר
 תִּיַסְרֵנוּ יְהוָה וּמִתּוֹרֶתְךָ תִּלְמַדְנוּ :
 יז לְהִשְׁקִיט לֹו מִיָּמֵי רַע עַד יִפְרֶה
 לְרָשָׁע שָׁחַת : יח כִּי לֹא יִמָּשׁ יִהְיֶה עִמּוֹ
 וְנַחֲלֶתוֹ לֹא יַעֲזֹב : יט כִּי עַד צַדִּיק יִשׁוּב
 מִשִּׁפְט וְאַחֲרָיו כֹּל יִשְׂרֵי לֵב : כו מִי
 יָקוּם לִי עִם מְרַעִים מִי יִתִּיצֵב לִי עִם

תהלים צד צה קיב
 פְּעֻלֵי אָוֶן : טו לֹוֵלֵי יִהְיֶה עֲזָרְתָה לִי
 בְּמַעַט שְׂכָנָה דוֹמָה נַפְשִׁי : יז אִם
 אָמַרְתִּי מָטָה רַגְלִי חֲסָדְךָ יִהְיֶה וְיִסְעֲדֵנִי
 יי בָּרַב שִׁרְעָפִי בְּקָרְבִי תִנְחַוְמֵךָ
 יִשְׁעִשְׁעוּ נַפְשִׁי : יג הִיחַבְּרָךְ כִּפְסָא
 הַיּוֹת יִצַר עֲמֹל עֲלֵי חֵק : יד יִגְדֹדוּ עַל
 נַפְשׁ צַדִּיק וְדָם נָקִי יִרְשִׁיעוּ : טו וַיְהִי
 יִהְיֶה לִי לְמִשְׁנֵב וְאֱלֹהֵי לְצוּר מַחֲסֵי :
 טז וַיִּשָּׁב עֲלֵיהֶם אֶת אֹנֶם וּבְרַעַתֶם
 יִצְמִיתֶם יִצְמִיתֶם יִהְיֶה אֱלֹהֵינוּ :
 צה ט לָבוּ נִרְנְנָה לִיהוָה נִרְיַעַה לְצוּר
 יִשְׁעֵנוּ : יב נִקְדְּמָה פָּנֵינוּ כְּתוֹרָה
 בְּזִמְרוֹת נִרְיַע לֹו : יג כִּי אֵל גָּדוֹל יִהְיֶה
 וּמִקְדָּךְ גָּדוֹל עַד כָּל אֱלֹהִים : יד אֲשֶׁר
 כִּידוֹ מַחְבְּרֵי אָרֶץ וְתוֹעֲפוֹת הַרִים לֹו :
 טו אֲשֶׁר לֹו הַיָּם וְהוּא עֹשֶׂהוּ וַיִּפְשֵׁת יָדָיו
 יִצְרוּ : יז בָּאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרַעַה נִבְרַכָּה
 לְפָנֵי יִהְיֶה עֵשֶׂנוּ : יח כִּי הוּא אֱלֹהֵינוּ
 וְאַנְחֵנוּ עִם מְרַעִיתוֹ וְצִאֵן יָדוֹ הַיּוֹם

אם בקרו תשמעו : ט אל תקשו
לבבכם במריבה ביום משה במדבר :
י אשר נסוני אבותיכם בחנוני גם ראו
פעלי : יא ארבעים שנה אקוט בדור
ואמר עם תעי לבב הם והם לא ידעו
דרכי : יב אשר נשבעתי באפי אם
יבאון אל מנוחתי :

צו ה שירו ליהוה שיר חדש שירו
ליהוה כל הארץ : ג שירו ליהוה
ברכו שמו בשרו מיום ליום ישועתו :
ד ספרו בגוים כבודו בכל העמים

תהלות ישראל

מזמור צה

כי הוא אלסינו ואנחנו עמו ולאן מרעיתו . אפטר
לרמו עמ"ש בגמ' א"ל קיסר לר"ג אמריחו כל כי
עשרה שכינתא ואתיא כמה שכינה איכא ברקיעא .
קרייה לשמיעה א"ל לנה סכנסת השמש לחדר א"ל שמשא
לכ"ע אזלא א"ל שמש אונך מס שאומר פיד ומס שמשא
הד משמשיה דקמי קב"ה נייחא אזולי עלמא שכינתא
דקב"ה עא"כו עכ"ד . וזכו כי הוא אלסינו עמו ולאן
מרעיתו ואין לעבוד ע"ז והראיה מן השמש וזכו היום
היא השמש אזי דוקא בקולי תשמעו :

קין

נפלאותיו : ד כי גדול יהוה ומהלל
מאד נורא הוא על כל אלהים : ה כי
כל אלהי העמים אילדים ויהוה שמים
עשה : ו הוד והדר לפניו עז ותפארת
במקדשו : ז הבו ליהוה משפחות
עמים הבו ליהוה כבוד ועז : ח הבו
ליהוה כבוד שמו שאו מנחה ובאו
לתצרותיו : ט השתחוו ליהוה בהדרת
קדש וזירו מפניו כל הארץ : י אמרו
בגוים יהוה מדך אף תבון תבל כל
תמוט ירין עמים במישרים : יא ישמחו
השמים ותגל הארץ ירעם היס ומלאו :
יב יעלו שדי וכל אשר בו אז ירננו כל
עצי יער : יג לפני יהוה בוא בוא
לשפט הארץ ישפט תבל בצדק ועמים
באמונתו :

צו ה יהוה מדך תגל הארץ ישמחו
איים רבים : ד עגן וערפל סביביו

כח

תהלים צו

צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מִכּוֹן כְּסָאוֹ : י אֵשׁ
לִפְנֵי תִלְדָּךְ וּתְלַחֵט סָבִיב צָרִי :
הַאֲרֹץ בְּרָקִי תִבְלֶה רְאֵתָה וּתְחַל
הָאָרֶץ : ה הָרִים כְּדוֹנָג נִמְסוּ מִלִּפְנֵי
יְהוָה מִלִּפְנֵי אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ : ז הַגִּידוּ
הַשָּׁמַיִם צֶדֶקְךָ וּרְאוּ כָּל הַעַמִּים כְּבוֹדְךָ :
י יִבְשׁוּ כָּל עַבְדֵי פֶסֶל הַמֵּתֵהֶלְלִים
בְּאֵלִילִים הַשִּׁתְּחוּ לֹו כָּל אֱלֹהִים :
ח שִׁמְעָה וּתְשַׁמַּח צִיּוֹן וּתְגַדְּנָה בְּנוֹת
יְהוָה לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ יְהוָה : כִּי אַתָּה
יְהוָה עֲלִיּוֹן עַד כָּל הָאָרֶץ מֵאֵד נַעֲלִית
עַד כָּל אֱלֹהִים : ט אֲהַבִּי יְהוָה שְׂנְאוֹ
רַע שָׁמַר נַפְשׁוֹת חֲסִידָיו מִיַּד רָשָׁעִים
י צִיִּדִים : י אֹרֶךְ יָרֵעַ לְצַדִּיק וּלְיֹשְׁרֵי לֵב

תהלות ישראל

מזמור צו

אֹרֶךְ יָרֵעַ לְצַדִּיק וּלְיֹשְׁרֵי לֵב שְׂמַחָה . אִיחָה בְּנַמ' תַּעֲבִית
דף עז א"ר כחמנ בר ילחק לא הכל לאורה ולא
הכל לשמחה אלא לדיקים לאורה וישרים לשמחה לדיקים
לאורה דכתיב אור זרוע ללדיק וישרים לשמחה דכתיב
ולישרי לב שמחה ופיר"סי ז"ל ישרים - עדיפי מלדיקים

תהלים צח

קיד

שְׂמַחָה : יא יִשְׂמְחוּ צַדִּיקִים בַּיהוָה וְהוֹדוּ
לְזִכְרֵךְ קִדְשׁוֹ :

צח א מְזֻמָּר שִׁירֵךְ לַיהוָה שִׁיר חֲדָשׁ
כִּי נִפְלְאוֹת עָשָׂה הוֹשִׁיעָה לֹו יָמִינוּ
וְזָרַע קִדְשׁוֹ : יג הוֹדִיעַ יְהוָה יְשׁוּעָתוֹ
לְעֵינֵי הַגּוֹיִם גְּדָה צַדִּיקְתוֹ : יד זָכַר
חֲסִדוֹ וְאַמוּנָתוֹ לְבֵית יִשְׂרָאֵל רְאוּ כָּל
אֲפָסֵי אָרֶץ אַתָּה יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ :
יז הֲרִיעֵנו לַיהוָה כָּל הָאָרֶץ פְּצַחוּ וּרְנְנוּ
וְזַמְרוּ : טו זַמְרוּ לַיהוָה בְּכַנּוֹר בְּכַנּוֹר
וְקוֹל זִמְרָה : טו בַּחֲצֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר

תהלות ישראל

וכתב מהרש"א ז"ל צח"א וז"ל פר"סי דישרים עדיפי
מלדיקים אבל מהרש"א כתב ישרים מדכנה למטה
מלדיקים וכו' עי"ש . וכן נראה מנוסח נשמת שקדו
ישרים לדיקים חסידים קדושים עכ"ל אבל מדברי ר"מ
זיע"א שכתוב בצרייתא שנו חכמים כלשון המשנה
ונכח רתו לסיוט לדיק וחסיד ישר וגאמן מוכח כדברי
רש"י ז"ל :

מזמור צח

בַּחֲצֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר הֲרִיעֵנו לַיהוָה
הַסָּס הַע"ז ז"ל א"ה סי' תקפס ס"ו

הֲרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְהוָה : יו ירעם
הַיָּם וּמִלְאוּ תִבֵל וַיֵּשְׁבוּ בָהּ : יא נהרות
יִמְחֲאוּ כַף יַחַד הָרִים יִרְגְּנוּ : יב לפני
יְהוָה כִּי בָא לְשַׁפֵּט הָאָרֶץ יִשְׁפֹט תִבֵל
בְּצַדִּיק וְעַמִּים בְּמִישָׁרִים :

תהלות ישראל

בתלים כוונת הכתוב ע"פ מ"ש בנמ' ר"ה כל שנה שאין
תוקעין לה בחללתה ר"ל ביום ר"ה מריעין לה בסופה
דהיינו נשיבואו אויבים על ישראל ח"ו ומתפללין ותוקעין
בשופר . וזהו בחלולות וקול שופר הריעו ר"ל ביום ר"ה
לפני המלך ה' שלא יבואו אויבים ח"ו ותקעו בסוף
אלה קודם תקעו עכ"ד :

ולוי נראה לומר כוונת הכתוב כי הנה אי' בנמ' שנת
לו וסוכה לד תלת מילי אשתנו שמייסו מכי הרב
מקדשה חלולות שופרא שופרא חלולות למאי נפקא
מינה לשופר ר"ה . ופרש"י אין תוקעין אלא בלוחות
שפס הארץ קורין אותם חלולות עכ"ד . וזהו בחלולות
וקול שופר ר"ל פעמים קורין אותם חלולות כמו בזמן
הזה ופעמים קורין אותם שופר כמו בזמן שב"המק קיים
הריעו לפני המלך ה' :

א"נ איתא בש"ע ה' ר"ה סי' תק"פה ס"ג בהנה ואם
שנים תוקעים כא' על הסדר ואפי' ח' תקע בחלולות
אלא דייבי דעתיה על השופר עכ"ד וזהו בחלולות וקול
שופר הריעו דילא דייבי דעתיה על השופר :

א"נ כתב הרב הלק"ט סי' רעב וסביאו הבאה"ט בסי'
תקפו סק"ד חס נחן ב' שופרות בפיו ותקע
וכיון ללאת בשניהם לא ילא עכ"ד וזהו וקול שופר דוקא

קטו

צַט אִיְהוָה מֶלֶךְ יִרְגְּזוּ עַמִּים יֹשְׁבֵי כְרוּבִים
תִּנּוּט הָאָרֶץ : יא יְהוָה פְּצִיזוֹן גָּדוֹל וְרַם
הוּא עַד כָּד הָעַמִּים : יב יוֹדוּ שִׁמְךָ גָּדוֹל
וְנוֹרָא קְדוֹשׁ הוּא : יג וְעַז מֶלֶךְ מִשְׁפָּט
אָהֵב אֶתְּהָ בּוֹנֵנֵת מִיִּשְׂרָאֵל מִשְׁפָּט
וְצַדִּיקָה בִיעֶקֶב אֶתְּהָ עֲשִׂית : יד רֹמְמוֹ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְהַדָּם רִגְלוֹ
קְדוֹשׁ הוּא : יו מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בְּכֹהֲנָיו
וְשִׁמּוֹאֵל בְּקִרְאֵי שְׁמוֹ קִרְאִים אֵל יְהוָה
וְהוּא יַעֲנֵם : יז בְּעַמּוּד עֲנָן יִדְבֹר אֲלֵיהֶם
שָׁמְרוּ עֲדוּתוֹ וְחַק נִתֵּן לָמוֹ : יח יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ אֶתְּהָ עֲנִיתֶם אֵל נִשְׂא הַיּוֹת
לָהֶם וְנָקַם עַד עֲלִילוֹתָם : יט רֹמְמוֹ יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קְדוֹשׁ

תהתול ישראל

הריעו ולא ב' שופרות :

א"נ כתב הלק"ט סי' מה סביאו הבאה"ט סי' תקפ"ט
סק"ה ח' חרש ששומע ע"י כלי חלולות חייב
בשופר עכ"ד וזהו בחלולות וקול שופר דהיינו ע"י
חלולות שומע קול שופר חייב בשופר וזהו הריעו לפני
המלך ה' :

יהוה אלהינו :

ק א מִזְמוֹר לְתוֹדָה הֲרִיעוּ לַיהוָה כָּל
הָאָרֶץ : ב עֲבַדוּ אֶת יְהוָה בְּשִׂמְחָה בְּאוֹ
לִפְנֵי בְרִנָּה : ג דַּעוּ כִּי יְהוָה הוּא אֱלֹהִים
הוּא עֲשָׂנוּ וְלוֹ אֲנַחְנוּ עִמּוֹ וְצֹאן
מִרְעִיתוֹ : ד בְּאוֹ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה חֲצֵרְתוֹ
בְּתַהֲלֵה הוֹדוּ לוֹ בְּרַכּוּ שְׁמוֹ : ה פִּי טוֹב
יְהוָה לְעוֹלָם חֲסִדוֹ וְעַד דָּר וָדָר
אֲמוֹנָתוֹ :

קא א קְדוֹד מִזְמוֹר חֲסִד וּמִשְׁפָּט אֲשִׁירָה
קָדִי יְהוָה אֲזַמְרָה : ב אֲשִׁכִּילָה בְּדַרְךְ
תָּמִים מִתִּי תָבוֹא אֵלַי אֶתְהַקֵּךְ בְּתָם
לִבִּי בִקְרֵב בֵּיתִי : ג לֹא אֲשִׁית לִנְגִיד
עֵינַי דְּבַר בְּלִיעַל עֲשֵׂה סִטִּים שְׁנֵאתִי
לֹא יִדְבֵק בִּי : ד לִבִּי עֲקַשׁ יִסּוֹר מִמֶּנִּי

תהלות ישראל

מזמור קא

לבב עקש יסור ממני רע לא אדע . חי' במדרש רבה
פ" וישלח ג' בני אדם השבו לעשות רעם
בלבם ולא עלתה צידם' עשו ירבעם המן . עשו דכתיב

רע לא אדע : א מְלִשְׁנֵי בִפְתָר רִעְהוּ
אוֹתוֹ אֲצַמִּית גְּבַה עֵינַיִם וּרְחַה לִבִּי
אֲתוֹ לֹא אוֹכַל : ו עֵינַי בְּנֶאֱמָנִי אֶרֶץ
לְשִׁבְת עַמִּי הוֹלֵךְ בְּדַרְךְ תָּמִים הוּא
יִשְׂרָתֵנִי : ז לֹא יֵשֵׁב בִּקְרֵב בֵּיתִי עֲשֵׂה
רַמְיָה דְּבַר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לִנְגִיד עֵינַי :
ח לְבַקְרִים אֲצַמִּית כָּל רִשְׁעֵי אֶרֶץ
לְהַכְרִית מַעִיר יְהוָה כֹּל פְּעֻלֵי אוֹן :

קב א תִּפְקֶה לְעֵנִי כִּי יַעֲטֶף וּלְפָנַי יְהוָה
יִשְׁפֹּךְ שִׁיחוֹ : ב יְהוָה שִׁמְעָה

תִּפְקֶתִי וְשׁוֹעֲתִי אֵלֶיךָ תָבוֹא : ג אֵל

תהלות ישראל

ויאמר עשו בלבו . ירבעם דכתיב ויאר ירבעם בלבו .
המן דכתיב ויאמר המן בלבו . עי"ש וזהו לבב עקש
רמוז לאלו שלשה עשו ק' רמוז להמן גימ' ז"ס וג'
אותיות והתיבה ועם הכולל הרי ק' . ש' רמוז לירבעם
משפט יוסף שנקרא שיר ס' שור . וזהו יסור ממני
שלא עלתה צידם ועי"ז רע לא אדע :

א"ג חי' בילקוט שמואל והנה היא מדברת על לב
למה נשתתפו הנשים והקטנים והעבדים לפי שאין
לםם אלא לב א' שנאמר והנה היא מדברת על לבם .
זמנא אחי מר ממות את האשה אשר היא מזוקים
וחרמים . ויקם אישה וילך אחרים וידבר על לבם . וכן

תִּסְתַּר פְּנֵיךָ מִמֶּנִּי כִּי־צַר לִי הַשָּׁה
אֵלַי אֲזַנֶּךָ כִּי־צַר אֶקְרָא מִהֵרָ עֲנֵנִי :
ד כִּי כָלוּ בְעֵשֶׂן יָמַי וְעֲצָמוֹתַי כְּמוֹקֵד
נִחְרוּ : ה הוֹבֵה כְּעֵשֶׂב וַיִּבֶשׂ לִבִּי כִּי
שָׁכַחְתִּי מֵאֲכֹל לֶחֶמִי : ו מִקּוֹד אֲנִיחֵתִי
דְּבַקָּה עֲצָמִי לְבִשְׂרִי : ז דְּמִיתִי לְקֶאֱת
מִדְּבַר הַיִּתִּי כְּכֹס חֲרָבוֹת : ח שִׁקְדָתִי
וְאִהְיֶה כְּצִפּוֹר בּוֹדֵד עַל גֵּן : ט כִּל
הַיּוֹם חֲרָפוֹנִי אוֹיְבֵי מְהוֹלְדֵי בִי נִשְׁבְּעוּ
י כִּי אֶפֶר בְּקֶחַם אֲכַלְתִּי וְשִׁקְוִי בְּכִבִּי
מִסִּכְתִּי : יא מִפְּנֵי זַעֲמָד וְקִצְפָּד בִּי
נִשְׁאַתְנִי וְתִשְׁלִיכֵנִי : יב יָמַי כְּצֵד נְטוּי
וְאֲנִי כְּעֵשֶׂב אִיבֶשׂ : יג וְאַתָּה יְהוָה
לְעוֹלָם תִּשָּׁב וּזְכֹרְךָ לְדָר וָדָר : יד אֲתָה

תחנות ישראל

סקטן חולת קשורה בלז נטר וכן העבד לכו אל אדוני
וכו' ע"ש . וזהו לבז הוא ב' לבבות חבל עק"ש ר"ת
עבדים קטנים נשים אות ב' ש' יסור ממני לב א'
ואיזה זה יל"ר וזהו דע לא אדע יל"ר אין להם אלא
יל"ס דוקא לפי שאין מלווים על עשה שהזמן גרמס .
ועיין להרב באר יצחק ז"ל בסופו :

תִּקְוִים תִּרְחַם צִיּוֹן כִּי עַתָּה לְחַנְּנָה כִּי
כָּא מוֹעֵד : טו כִּי רָצוּ עֲבָדֶיךָ אֶת אֲבִנֶיהָ
וְאֶת עֲפָרָהּ יִחַנְּנוּ : טז וַיִּירָאוּ גוֹיִם אֶת
שֵׁם יְהוָה וְכָל מַלְכוֹת הָאָרֶץ אֶת כְּבוֹדֶךָ :
יז כִּי בָנָה יְהוָה צִיּוֹן נִרְאָה בְּכַבֹּד :
יח פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעֲרֵעַר וְלֹא בֹזָה אֶת
תְּפִלָּתָם : יט תִּכְתֹּב זֹאת לְדוֹר אַחֲרָיוֹן
וְעַם נִבְרָא יִהְיֶה יָדָה : כ כִּי הִשְׁקִיף
מִמְרוֹם קִדְשׁוֹ יְהוָה מִשָּׁמַיִם אֶל אֶרֶץ
הַבַּיִת : כא לִשְׁמַע אֲנִקֶּת אֲסוּר לְפִתְחֵךָ
בְּנֵי תַמּוּתָהּ : כב לִסְפֹּר בְּצִיּוֹן שֵׁם יי
וְתִהְיֶה בִירוּשָׁלַיִם : כג בְּהַקְבִּץ עַמִּים
יַחֲדוּ וּמִמְלָכוֹת לַעֲבֹד אֶת יְהוָה : כד עֲנֵה

תחנות ישראל

מזמור קב

פָּנָה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם . אומר
אלי אל תעלני בחלי ימי י"ל איך תלוי זה בזה
ואפשר במ"ש הרב ש"י פה' אחרי מות ע"פ יען כי
נגש העם הזה בפיו ובשפתיו כדלוי . ואזדה חכמת
חכמיו ע"פי מ"ש רבינו האר"י ז"ל על מה שקראו רז"ל
במ

תהלים קב

בְּדֶרֶךְ בַּחַי קָצַר יָמֵי : כה אִמַר אֱלֹהֵי אֲדָמָה
תַעֲלֵנִי בַּחַצְיֵי יָמֵי בְדוֹר הַדּוֹרִים שְׁנוֹתֶיךָ :
כז לַפְּנִים הָאָרֶץ יִסְדַּת וּמַעֲשֵׂה יְדִיד
שָׁמַיִם : כח הֶמָּה יֶאֱבְדוּ וְאַתָּה תַעֲמֹד
וּכְלָם כַּבֶּגֶד יִבְדּוּ כְּדָבוּשׁ תַּחֲלִיפֵם
וַיַּחֲלֹפוּ : כט וְאַתָּה הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא
יִתָּמוּ : לוּ בְּנֵי עֲבָדֶיךָ יִשְׁכַּחוּ וְזִרְעֵם
לִפְנֶיךָ יִבּוֹן :

תהלות ישראל

לתפלות דברים העומדים ברומו של עולם שטעין
התפלות הוא להעלות הברורין למעלה כי כשברא הק"ם
לאד"ה בריר הטוב מהרע והם נשמות הטובות וכללן
באד"ה וכן נמי ברא אדם בליעל הוא ס"מ שהוא כלול
בו כל הרע כמ"ם זה לעומת זה עשה האלהים וכשהטע
אד"ה כל הנשמות שהיו בו נתערבו טוב ברע כי
נמשך עליו כח הטומאה מס"מ ומהרע שהיה כלול בו
ונתלבשו נשמות הטובות עם אותם הרעות אשר תוך
אשר ראש תוך ראש וכו' עד רגלין ברגלין . והנה כל
מנמתו להוליא אותם גילולי הקדושה שנפלו שמה ואין
מתבררין אלא ע"י התפלות כי הם עיקר ושורש לברר
גיל"הק לכן קראום רז"ל דברים העומדים ברומו של
עולם . וכתב עוד כי פעולה זו לעשית ג"כ במיתת
הלדיק כי במיתת הלדיק הנשמה יולאה מגופו ואין בה
אחיזה לחייונים כי הלבוש נשאי יולאה ממנו ולכן יש לה
כה להכנס בחוך הקליפות ומשברת אותם וכל גיל"הק

תהלים קג

קג א לְדוֹד בָּרְכֵי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה וְכָל
קָרְבֵי אֶת שֵׁם קָדְשׁוֹ : ב בָּרְכֵי נַפְשִׁי אֶת
יְהוָה וְאֵל תִּשְׁכַּחֵי כָּל גְּמוּלָיו : ג הַפְלַח
לְכָל עֲוֹנֵי הַרְפָּא לְכָל תַּחֲלוּאֵיכִי :
ד הַגּוֹאֵל מִשַּׁחַת הַיְיֹכִי הַמַּעֲטֵרְכִי חֶסֶד
וְרַחֲמִים : ה הַמְּשַׁבֵּעַ בְּטוֹב עַדֶיךָ
תַּתְּהַדֵּשׁ בְּנֶשֶׁר גַּעוּרֵיכִי : ו עֲשֵׂה
צְדָקוֹת יְהוָה וּמִשְׁפָּטִים לְכָל עֲשׂוּקִים :
ז יוֹדִיעַ דְּרָכָיו לְמֹשֶׁה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל

תהלות ישראל

מלקטת אותם זת"ד הא"רי ז"ל . וזהו כוונת הכתוב יען
כי נגש העם הזה בחפלה בפיו וכשפתיו כדונו ולבו
רחק נמני ואין בה כח לברר גיל"הק כן התפלה בלא
כוונה אינה כלום לכן נלרך למיתת הלדיק כדי לברר
וזו ואזדה חכמת חכמו עכ"ד הרב ש"י ז"ל . וזהו
כוונת הכתוב פנה אל תפלת הערטור ולא בזה את תפלתם
א"כ התפלות בררו גיל"הק לכן א"ל למיתת הלדיק וזהו
אומר אלי אל מעלני בחי ימי . וזהו כוונת המסרה
הלוך וחסור שמתפללין תפלה חסרה בכוונה אזי הלדיק
הלוך וכסופ כדי לברר אמנם הלוך ושבו שחוריים
בתשובה ומתפללים בכוונה אזי הלדיק הלוך וגדל . וזהו
הלדיק אשר מסני ואין א"ש שם על לב בחפלה לכן
הולרך למיתת הלדיק ועיקר מיתת הלדיק לברר גיל"הק
שנתערבו טוב ברע וזהו מסני הרעה שנתערב טוב ברע
נאסף הלדיק הולרך מיתת הלדיק לברר ודוק :

קיה

עֲלִילוֹתָיו : ה' רַחוּם וְחַנוּן יְהוָה אֲרֶךְ
אֲפִים וְרַב חֶסֶד : ו' לֹא לִנְצַח יָרִיב וְלֹא
לְעוֹלָם יִשׁוּר : ז' לֹא כִחְטָאֵינוּ עָשָׂה לָנוּ
וְלֹא כְעוֹנֹתֵינוּ גָמַל עָלֵינוּ : ח' כִּי כִגְבַהַּ
שָׁמַיִם עַד הָאָרֶץ גָּבַר חֶסְדּוֹ עַל יְרֵאָיו :
ט' בְּרַחוּק מִזְרַח מִמְעַרְב הִרְחִיק מִמֶּנּוּ
אֶת פְּשַׁעֵנוּ : י' בְּרַחֵם אֲבֵעַד בָּנָיִם
רַחֵם יְהוָה עַל יְרֵאָיו : יא' כִּי הוּא יִדַע
יִצְרָנוּ וְזָכוֹר כִּי עֹפֵר אֲנַחֲנוּ : יב' אֲנוּשׁ
כִּחְצִיר יָמָיו כְּצִיץ הַשָּׂדֶה כֵּן יִצְיֵן :
יג' כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוֹ וְאֵינָנוּ וְלֹא יִכּוֹרֵנוּ
עוֹד מִקּוֹמוֹ : יד' וְחֶסֶד יְהוָה מֵעוֹלָם וְעַד
עוֹלָם עַל יְרֵאָיו וְצַדִּיקָתוֹ לִבְנֵי בָנִים :
טו' לְשִׁמְרֵי בְרִיתוֹ וּלְזִכְרֵי פִקְדוֹ
לַעֲשׂוֹתָם : יז' יְהוָה בְּשָׁמַיִם הֵכִין כִּסְאוֹ
וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מַשְׁלָה : יח' בָּרְכוּ יְהוָה
מִלְּאֲבוּי גִבְרֵי כַח עֲשֵׂי דְבָרוֹ לִשְׁמַע
בְּקוֹל דְּבָרוֹ : יט' בָּרְכוּ יְהוָה כָּל צְבָאוֹ
מִשְׁרָתָיו עֲשֵׂי רְצוֹנוֹ : כ' בָּרְכוּ יְהוָה

כָּל מַעֲשָׂיו וְכָל מְקוֹמוֹת מְמִשְׁלָתוֹ
בָּרְכוּ נַפְשֵׁי אֶת יְהוָה :
קד ה' בָּרְכוּ נַפְשֵׁי אֶת יְהוָה יְהוָה אֱלֹהֵי
גְּדֻלַּת מְאֹד הוֹד וְהִדָּר לְבִשְׁתָּ :
ג' עֵטָה אוֹר כְּשִׁלְמָה נוֹשָׂה שָׁמַיִם
בִּירֵיעָה : ד' הַמִּקְרָה בַּמַּיִם עֲלִיוֹתָיו
הַשָּׁם עֲבוּם רְכוּבוֹ הַמֵּהֲלֵךְ עַל כַּנְּפֵי
רוּחַ : ו' עָשָׂה מִלְּאֲבוּי רוּחוֹת מִשְׁרָתָיו
אֵשׁ לֵהָט : ז' יֹסֵד אֶרֶץ עַל מְכוּנָיָה
בְּדַת מוֹט עוֹלָם וְעַד : ח' תִּהְיוּם כְּלָבוּשׁ
כְּפִיתוֹ עַל הָרִים יַעֲמֵדוּ מַיִם : ט' מִן
גִּיעַרְתָּךְ יִגּוֹסֵן מִן קוֹל רַעֲמֵךְ יִהְפּוּזוּ :
י' יַעֲדוּ הָרִים יִרְדּוּ בְּקַעֲוֹת אֵד מִקּוֹם
זֶה יִסְדֹּת לָהֶם : יא' גְּבוּד שִׁמְתָּ בְּד
יַעֲבְרוּן בְּלֵי יִשְׁבוּן לְכַסּוֹת הָאָרֶץ :
יב' הַמִּשְׁלַח מְעִינִים בְּנַחְלִים בֵּין הָרִים
יִהְלְכוּן : יג' יִשְׁקוּ כָּל חֵיתוֹ שְׂדֵי
יִשְׁבְּרוּ פְּרָאִים צִמָּאִים : יד' עֲלִיהֶם עוֹף
הַשָּׁמַיִם יִשְׁכּוּן מִבֵּין עֲפָאִים יִתְּנוּ קוֹל :

י מִשְׁקֵה הַרִים מַעֲלִי־תִיּוֹ מִפְּרִי מַעֲשֵׂי־ךָ
 תִּשְׁבַּע הָאָרֶץ : י ז מִצְמִיחַ הַצִּיר
 לְבַהֲמָה וְעֵשֶׂב לְעֹבֶרֶת הָאָרֶם לְהוֹצִיא
 לֶחֶם מִן הָאָרֶץ : יא וַיִּיזַן יִשְׁמַח לִבִּי
 אָנוּשׁ לְהַצְהִיל פְּנִים מִשֶּׁמֶן וּדְחַם לִבִּי
 אָנוּשׁ יִסְעֵד : יב יִשְׁבְּעוּ עֵצֵי יְהוָה אֲרָזֵי
 לְבָנוֹן אֲשֶׁר נִטְעַ : יג אֲשֶׁר שָׁם צִפְרִים
 יִקְנְנוּ חֲסִידֵהָ בְרוֹשִׁים בֵּיתָהּ : יד הַרִים
 הַגְּבוּהִים לִיעֲדִים סֻלְעִים מַחֲסֵה
 לְשִׁפְנִים : יו עֲשֵׂה יָרֵחַ לְמוֹעֲדִים שֶׁמֶשׁ
 יֵדַע מְבוֹאוֹ : יז תִּשְׁתַּחֲוֶה וַיְהִי לִיקָה
 בּוֹ תִרְמַשׁ כָּל חַיֹּתָיו יָעַר : יח הַבְּפָרִים
 שֹׁאֲנִים לְטָרֵף וּלְנִקְשׁ מֵאֵל אֲכָלָם :
 יט תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ יֵאֱסֹפּוֹן וְאֵל מַעֲוֹנֹתָם
 יִרְבְּצוּן : כ יֵצֵא אָדָם לְפַעֲלוֹ וּלְעֹבֶרֶתוֹ
 עֲדֵי עָרֵב : כא מִה רָבוּ מַעֲשֵׂי־ךָ יְהוָה
 כָּל־כֶּסֶם בַּחֲכָמָה עֲשִׂיתָ מְלֵאָה הָאָרֶץ
 קִנְיֹנֶיךָ : כב זֶה הַיָּם גְּדוֹל וְרַחֵב יָדַיִם
 שֶׁם רָמַשׁ וְאֵין מִסְפָּר תַּיִת קִטְנוֹת עִם

קד

גְּדֻלוֹת : כג יִשָּׂם אֲנִיּוֹת יִהְיֶכְחוּ לְוִיָּתָן
 זֶה יִצְרֶת לְשִׁחַק בּוֹ : כד כָּל־כֶּסֶם אֲדִיךָ
 יִשְׁבְּרוּן קָתַת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ : כה תַּתִּין
 לְדָהִם יִדְקִטּוּן תִּפְתַּח יָדְךָ יִשְׁבְּעוּן טוֹב :
 כו תִּסְתֹּר פְּנֵיךָ יִבְחַלּוּן תִּסְרַף רוּחָם
 יִגְוְעוּן וְאֵל עֲפָרָם יִשׁוּבוּן : לו תִּשְׁלַח
 רוּחְךָ יִבְרָאוּן וְתַחֲדָשׁ פְּנֵי אֲדָמָה : לז יְהִי
 כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם יִשְׁמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו :
 לח הַמְבִיט לְאָרֶץ וְתִרְעַד יַגַּע בַּהַרִים
 וַיַּעֲשֶׂנוּ : לט אֲשִׁירָה לִיהוָה כִּחֵי אֲזַמְּרָה
 לְאֵלֵהֶי בְעוֹדֵי : מ יַעֲרַב עֵלְיוֹ שִׁיחֵי
 אֲנָכִי אֲשִׁמַּח בִּיהוָה : מא יִתְמוּ חַטָּאִים
 מִן הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינָם בְּרַכִּי
 נַפְשִׁי אֵת יְהוָה הַלְלוּהָ :

קה מ הוֹדוּ לִיהוָה קְרָאוּ בְשֵׁמוֹ הוֹדִיעוּ
 בְּעַמִּים עֲלִילוֹתָיו : נ שִׁירוּ לוֹ זַמְּרוּ
 לְוֵי שִׁיחֵי בְּכָל נִפְלְאוֹתָיו : נא הַתְּהַלְלוּ
 בְּשֵׁם קָדְשׁוֹ יִשְׁמַח לֵב מִבְּקִשֵׁי יְהוָה :
 נב יִדְרָשׁוּ יְהוָה וְעוֹז בְּקִשׁוֹ פָּנָיו תָּמִיד :

וזכרו נפלאותיו אשר עשה מפתיו
 ומשפטי פיו : ו זרע אברהם עבדו
 בני יעקב בחוריו : ו הוא יהוה אלהינו
 בכל הארץ משפטיו : ח זכר לעולם
 בריתו דבר צוה לאלה דור : ט אישר
 ברית את אברהם ושכנעתו ליעקב :
 ויעמידה ליעקב לחק לישראל ברית
 עולם : יא לאמר לד איתן את ארץ
 פנעז חבל נחלתכם : יב בהיותם מתי
 מספר במעט וגרים בה : יג ויתהדכו
 מגוי אד גוי מממלכה אל עם אחר :
 יד לא הניח אדם לעשקם ויובח עליהם
 מדכים : טו אל תגעו במשיחי ולגביאי
 אל תרעו : טז ויקרא רעב על הארץ
 כל משה לחם שבר : יז שדח לפנייהם
 איש לעבד נמכר יוסף : יח ענו בכבל
 רגלו ברזל באה גפשו : יט עד עת בא
 דברו אמרת יהוה צרפתהו : כ שדח
 מלך ויתורהו משל עמים ויפתחהו :

כא שמו אדון לביתו ומשד בכד קנינו :
 כב לאסר שריו בגפשו וזקנו יחכם :
 כג ויבא ישראל מצרים ויעקב גר
 בארץ חם : כד ויפר את עמו מאד
 ויעצומהו מצריו : כה הפך לבם
 לשנא עמו להתנבד בעבדיו : כו שדח
 משה עבדו אהרן אשר בחר בו :
 כז שמו גם דברי אתותיו ומפתים
 בארץ חם : כח שדח השך ויחשך ודא
 מרו את דברו : כט הפך את מימיהם
 לדם וימת את דנתם : ל שרץ ארצם
 צפרדעים בחדרי מדכיהם : לא אמר
 ויבא ערב בנים בכד גבולם : לב נתן
 גשמייהם ברר אש להבות בארצם :
 לג ויך גפנם ותאנתם וישבר עץ
 גבולם : לד אמר ויבא ארבה וידק
 ואין מספר : לו ויאכל כל עשב
 בארצם ויאכל פרי אדמתם : לו ויך

כָּד בְּכֹר בְּאַרְצֵם רֵאשִׁית לְכָל אוֹנֶם :
לו וַיּוֹצִיאוֹם בְּכֶסֶף וַיְהִי וַאֲיִן בְּשִׁבְטוֹ
כוּשֵׁל : לוֹ שְׂמַח מִצְרַיִם בְּצִאתָם כִּי
נָפַל פְּחָדֵם עֲלֵיהֶם : לוֹ פֶּרֶשׁ עֲנֵן לְמַסָּךְ
וְאִשׁ לְהָאֵיר לִילָה : מִי שֶׁאֵל וַיָּבֵא שְׁלֵוֹ
וְלָחֶם שָׁמַיִם יִשְׂבִיעֵם : מִחַ פֶּתַח צוּר
וַיִּזְכְּבוּ מִיָּם הַדְּלֵכוּ בְּצִיּוֹת נָהָר : מִנִּי כִי
זָכַר אֶת דְּבַר קִדְשׁוֹ אֶת אֲבֹרָהֶם

תהרות ישראל
מומור קה

וַיֵּךְ כָּל בְּכוֹר בְּאַרְצֵם רֵאשִׁית לְכָל אוֹנֶם וַיּוֹלִיאוֹם בְּכֶסֶף
וְהָיָה כִּתְבֵי הַכְּתוּבִים עַל פִּי מִי שֶׁמֵּהר"ח ז"ל כִּסּוֹף הַסֵּפֶר
כוֹונֶת הַכְּתוּבִים עַל פִּי מִי שֶׁמֵּהר"ח ז"ל כִּסּוֹף הַסֵּפֶר
פֶּר' בֵּל שֶׁבְחָיוֹ עֲשֵׂה לָקְחוּ מִי שֶׁשֶׁשְׁאֵילוֹם הַמַּלְרִים
וְכִי גִזְלוּם הֵם וְתִירֵן הַרְבֵּי הַנּוֹ' דְלִי' בְּנִי' לֹא סְקִירִיוֹן
בִּישׁוּדֵם דְּלִגְבֵי אוֹנֶם גִּמְרֵ וּמִקְנֵי ה' נֶאֱמַר מִכַּת בְּכוֹרוֹת
גִּמְרוּ וּמִקְנֵי כִי אֲמַרו כֹּלְנוֹ מֵתִים וְכִזֵּה א"ש כוֹונֶת
הַכְּתוּבִים וַיֵּךְ כָּל בְּכוֹר בְּאַרְצֵם וְלִפְנֵי אֵף וַיּוֹלִיאוֹם בְּכֶסֶף
וְהָיָה אֵין בְּשִׁבְטוֹ כוּשֵׁל כִּי אֲנִי אוֹנֶם גִּמְרוּ
וּמִקְנֵי עַכ"ד .

וְכִזֵּה א"ש מ"ש אֲחִיךָ שֶׁנֶּחַ מַלְרִים בְּלֹא תֵם כִּי נִפְלַ פְּחָדֵם
עֲלֵיהֶם הַכוֹונֶה א' מ"ש הַרְבֵּי הַנּוֹ' מִטְעֵם מִכַּת
בְּכוֹרוֹת גִּמְרוּ וּמִקְנֵי . זֹאת וְעוֹד שֶׁנֶּחַ מַלְרִים בְּלֹא תֵם כִּי
נִפְלַ פְּחָדֵם עֲלֵיהֶם וְא"כ מִעֲלָמֶם נִתְנוּ לָהֶם מִפְנֵי הַפְּחָד .
וְהָיָה גַם שֶׁאֵל לֹא כִי צֵעַת שְׁאוֹמְרִים לָהֶם תְּנוּ לָנוּ בְּגַד א'

עֲבָדוּ : מִנִּי וַיּוֹצִיאוֹ עִמּוֹ בְּשִׁשּׁוֹן בְּרִנָּה
אֶת בְּחִירָיו : מִנִּי וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרֻצוֹת
גִּבּוֹרִים וְעַמֵּל לְאֲמִים יִירָשׁוּ : מִנִּי בְּעֵבֹר
יִשְׁמְרוּ חֻקּוֹ וְתוֹרָתוֹ יִנְצְרוּ הַדְּלוּיָה :
קו א הַדְּלוּיָה הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי
לְעוֹלָם חֲסִדוֹ : כ מִי יִמְדַל גְּבוּרוֹת
יְהוָה יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ : ג אֲשֶׁרִי
שִׁמְרֵי מִשְׁפָּט עֲשֵׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת :
ד זְכַרְנִי יְהוָה בְּרִצּוֹן עֲמָךְ פִּקְדֹנֵי
בִּישׁוּעָתְךָ : ה קִרְאוֹת בְּטוֹבַת בְּחִירֶיךָ

תהלות ישראל

הוא אומר לו קה ז' בגדים ולך א"כ מרלונס נתנו להם
ולא יש חשש גזל וכחמור :

א"נ וַיּוֹלִיאוֹם בְּכֶסֶף וְהָיָה כִּתְבֵי הַכְּתוּבִים עַל פִּי מִי שֶׁמֵּהר"ח ז"ל כִּסּוֹף הַסֵּפֶר
אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא מִי שֶׁמֵּהר"ח ז"ל כִּסּוֹף הַסֵּפֶר
כ"ש וְהָרַב יֵד יוֹסֵף ז"ל כִּתְבֵי לְכָל עֲשֵׂה הַנּוֹ' ע"פ
מ"ש ר"ש ז"ל ע"פ וְלִשְׁרָה אֲנִי הֵנֶה נִתְמִי אֲלֶף כֶּסֶף
לְאֲחִיךָ הֵנֶה הוּא לָךְ כְּסוֹת עֵינַיִם . אֲלוֹ הֵייתִי מַחְזִירֶךָ
רִיקִם הָיוּ אוֹמְרִים לְאַחַר שֶׁנִּתְעַלַּל כֵּה שִׁלְחָם . אֲבָל
עַכְשָׁיו שֶׁהוֹלְרִכְתִּי לְפִי־יָךְ מוֹכַח שֶׁלֹּא נִגְעַבָה . ה"ל גְּבִי
יִשְׂרָאֵל בְּמַלְרִים ע"י שֶׁלָּקְחוּ הַרְכּוּשׁ מִמַּלְרִים יֵשׁ רֵאשִׁית שֶׁלֹּא
נִאֲסָו בְּנִשְׁוֹתֵיהֶם ע"כד . וְהָיָה וַיּוֹלִיאוֹם בְּכֶסֶף וְהָיָה אֵין
וְאֵין בְּשִׁבְטוֹ כוּשֵׁל לֹא יוֹכְלוּ לֹא מִי שֶׁשֶׁלְטוֹ בְּנִשְׁוֹתֵיהֶם וְכִנּוּ :

לשמה בשמחת גויף להתהלך עם
נחלתך : וקטאנו עם אבותינו העוינו
הרשענו : אבותינו במצרים לא
השבידו נפלאותיך לא זכרו את רב
חסדיך וימרו עד ים בים סוף :
וישיעם למען שמו להודיע את
גבורתו : ויגער בים סוף ויחרב
ויוליכם בתהמות במדבר : וישיעם
מיד שונא ויגאלם מיד אויב : יאויבם
מים צריהם אחר מהם לא נותר :
ויאמינו בדבריו ישירו תהלתו :

תהלות ישראל

מזמור קו

מדרש שחר טוב זכרני ה' ברנן עמך אמר דוד רב"ש
כשתעשה תשובה ע"י מרדכי זכרני ה'ל הקצ"ה
חיך לך אני מדבר קדמאי איש יהודי דאתא משבט
יהודה ואח"ך ושמו מרדכי ע"כ. וי"ל מאי נפקא מינה
אם מזכיר אותו. ואפשר דא"י בגמ' מגילה שאלו
תלמידיו לרשב"י מפני מה נתחייבו שוגאיהם של ישראל
כליה ה'ל מפני שנסו מסעודת אשכנז ה'ל ה"כ של
שושן יסרגו. ה'ל אמרו אתם. ה'ל מפני ששתחוו
לללם ה'ל ה"כ משוא פנים יש בדבר ה'ל הם לא השתחוו
אלה לפנים אף הקצ"ה לא עשה אלה לפנים ע"כ וטענת

יג מהרו שכחו מעשיו לא חבו לעצתו :
יד ויתאוו תאוה במדבר וינסו אל
בישימון : טו ויתן להם שאדתם וישלח
רוזן בנפשם : טז ויקנאו למשה
במהנה לאהרן קדוש יהוה : יז תפתח
ארץ ותבלע דתן ותכס עד עדת
אבירם : יח ותבער אש בעדתם להכה
תדהט רשעים : יט ועשו עגל בחרב
וישתחו למסכה : כ וימירו את
כבודם בתבנית שור אכל עשב :
כא שכחו אל מושיעם עשה גדלות

תהלות ישראל

המן שניקש לעשות כלים לישראל ס"ל דאולינן בתר מטעם
ומרדכי וכל ישראל ס"ל דאזל בתר מחשבה. עוד נקדים
דאיתא בזוהר ח"א שהמלכות מן יהודה לפי שהוא שלישי
לבטן והקשו והלא יהודה הוא רביעי ותירלו דאולינן בתר
מחשבה ומחשבתיה דיעקב ביוסף הוה ולא בראובן והו"ל
יהודה ג' עכ"ד. וזהו כשתעשה ישועה ע"י מרדכי
והוא מטעם דאולינן בתר מחשבה ולא חטאו כללם
זכרני שאני משבט יהודה ומלכות משלישי לבטן והלא
הוא ד' אלא ודאי דאולינן בתר מחשבה לז"ל לו הקצ"ה
חיך לך אני מדבר בתחלה ואח"ך מרדכי. והנה מן
יוסף ג"כ יש הוכחה דאולינן בתר מחשבה דכתב הרב

במצרים : כג נפלאות בארץ הם
 נוראות עד ים סוף : כג ויאמר
 להשמידם לולי משה בחירו עמד
 בפרץ לפניו להשיב חמתו מהשחית :
 כד וימאסו בארץ חמדה לא האמינו
 לדברו : כה וינגנו באהליהם לא שמעו
 בקול יהוה : כו וישא ידו להפיד
 אותם במדבר : כז וקהפיד זרעם בגוים
 וזרותם בארצות : כח ויצמדו לבעל
 פעור ויאכלו זבחי מתים : כט ויכעיסו
 במעלליהם ותפרץ בהם מגפה :

תהלות ישראל

הרב זרע בירך דסטעס שנתן יעקב הזכורה ליוסף
 דאזלין בתר מחשבה נפי שכבדא יעקב על לאה היתה
 כוונתו כרחל וירדה נשמת יוסף מן השמים וזכו מ"ס
 במדרש הים ראה וינס מה ראה ארונו של יוסף .
 הכוונה דהים לא ראה ליקרע נפני ישראל לפי שהים
 קדם לבריאה במעשה בראשית אמנס במחשבה עלו
 נשמות ישראל להבראות קודם בריאת העולם והיינו
 דאז"ל בראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית דכתיב
 קדם ישראל לה' ראשית תצואתה וע"י שראה ארונו של
 יוסף שהוא זכור לפי המחשבה א"כ נזלין בתר מחשבה
 ולכן נקרע הים וזכו גאלת כורע עמך שקרעת להם

לנועמד פינחס ויפלד ותעצר המגפה :
 לא ותחשב לו לצדקה לדר ודר עד
 עולם : לב ויקצופו על מי מריבה וירע
 למשה בעבורם : כג כי המרו את
 רוחו ויבטא בשפתיו : כד לא השמידו
 את העמים אשר אמר יהוה להם :
 לה ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם :
 לו ויעבדו את עצביהם ויהיו להם
 למוקש : לז ויזבחו את בניהם ואת
 בנותיהם לשדים : לח וישפכו דם נקי
 דם בניהם ובנותיהם אשר זבחו
 לעצבי פגען ותחנה הארץ בדמים :
 לט וישמאו במעשיהם ויונו במעלליהם :
 ויחר אף יהוה בעמו ויתעב את

תהלות ישראל

את הים מכה בני יעקב ויוסף סלה שיש מהם הוכחה
 דאזלין בתר מחשבה וסנה מן התורה שכיתסה לישראל
 ולא למלאכים יש הוכחה דאזלין בתר מחשבה דנשמות
 ישראל נבראו קודם המלאכים וזכו כוונת המדרש
 אורי וישעי ממי אירא אורי צים וישעי בטר סיני
 דאזלין בתר מחשבה :

נִחַלְתוּ : מֵא וַיִּתְּנֶם בְּיַד גִּיּוֹם וַיִּמְשְׁלוּ
בָּהֶם שְׁנֵאֵיהֶם : מֵב וַיִּלְחָצוּם אִיבִיהֶם
וַיִּכְנְעוּ תַּחַת יָדָם : מֵג פְּעָמִים רַבּוֹת
וַיִּצִידֵם וְהֵמָּה יָמְרוּ בַּעֲצָתָם וַיִּמְכּוּ
בַּעֲוֹנָם : מֵד וַיֵּרָא בַּצַּר לָהֶם בְּשָׁמְעוּ
אֶת רִנָּתָם : מֵס וַיִּזְכַּר לָהֶם בְּרִיתוֹ
וַיִּנָּחֶם כְּלֵב חֲסֵדָיו : מֵו וַיִּתֵּן אוֹתָם
לְרַחֲמִים לְפָנָיו כָּד שׁוֹבִיהֶם : מֵז הוֹשִׁיעֵנו
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת
לְשֵׁם קְדוֹשׁ לְהִשְׁתַּבַּח בְּתִהְלַתְךָ :
מֵח בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן
הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וְאָמַר כָּד הָעַם
אֱמֵן הַלְלוּיָהּ :

תהלים קו
ספר חמישי
ליום ששי

קו א הודו ליהוה פי טוב פי לעולם

ספר חמישי
תהלות ישראל
מוזמר קו

הודו לה' כי טוב כל"ח. הרב מה"רס אל סיד ז"ל פי'
זו"ל כי הנה דרך המלך לעשות חסד עם עמו אך
לפי האמת אינו מטיב אלא לעלמו שאם לא היה הוא
מטיב להם לא היו עובדים אותו וא"כ לא יקרא טוב
בעלם בעשותו חסד. אך לגבי הקב"ה הוא לידו יקרא
חסד כי כל החסדים שהוא עושה לעם הוא עושה ולא
לעלמו כי הכל לריכוס לו והוא אינו לריך להם לעולם.
וזו הודו לה' כי טוב כי הוא לידו יקרא טוב והטעם
כי לעולם חסדו ולא בשביל עלמו עכ"ד :
עוד פי' זו"ל הנה נלך ב"ו מונים לו החסדים שעושה
היום כאן כך ולמחר כך אבל לגבי הקב"ה אין מונים
החסדים לו שהסדים עושה כל יום ויום וכל שעה וכל
רגע ואין מספר לחסדיו. וזהו הודו לה' כי טוב דרך
כלל דאין מספר לחסדיו כי א"א לספורם מהמת רובם
וזו כי לעולם חסדו תמיד כל יום ויום עכ"ד :
ולי נ"ל ע"פ מה שפי' מה"רס אלסיד ז"ל ע"פ מה
אשיב לה' כל תגמולוסי עלי הכוונה כי הסד שעושה
אדם עם חבירו חבירו ג"כ עושה לו חסד ומלאה ששילם
לו גמולו אבל הסד שעושה הקב"ה עם בריותיו אין א'
יכול לשלם לו גמול כי מי אדם לשלם גמול להקב"ה

תסדו : נ יאמרו גאולי יהוה אשר

תהלות ישראל

וכן כתיב ולך ה' חסד ורחו מה אשיב לה' כל תגמולוסי עלי . תגמול ה' רחמי לעו"הו שנברא בה"א ולעו"הו שנברא צו"ד שני עולמות כולם אין אני השבתי לו כלום כי כולם עלי עכ"ד . וזהו הודו לה' כי לעולם חסדו ואין מי שיסלם לך גמול ויגמלא כיון שאין מי שיסלם לו גמול גשאר חסד שעושה עם צרותיו בלא גמול . וזהו וחסד ה' על יריאתו מעולם ועד עולם עו"הו ועו"הו שכן שאין יכולים לשלם לו גמול .

יאמר גאולי ה' אשר גאלס מיד לך . הנה דוד המע"ה הזכיר ב' ענינים א' גאולי ה' . ב' אשר גאלס מיד לך . ואפשר הכוונה ע"פ מה שפירש

מהר"ם אלשיך ז"ל פ' לו ע"פ אחת סתר לי מזר תלרני רני פלט תסובבני סלה משם המפרשים ז"ל כי הסם אז"ל ד' לריכיס להידות יורדי הים והולכי מדברות וכשמגיעים למחוז הפלס מברכים ברכת הגומל . והנה יארע שאדם הלך בדרך ופגע בו לסטים לשדדו וניאול ממנו לכן כשיגיע למחוז הפלו יברך הגומל על אשר הליו . אבל אם הלך בדרך ולא פגע בו לסטים ולא פחד שים פחד וסגיע למחוז הפלו לשלום הייתי אומר שאין לברך זה הגומל והוי ברפס לבטלה כיון שלא ראה לסטים כלל . אמנם אחרי ההתבוננות נראה שזה שלא ראה לסטים יותר לריך לברך ממני שפגעו בו לסטים וניאול כי זה שפגעו בו לסטים וניאול כבר נלעזר בראות הלסטים ואח"ך ניאול אבל זה שלא פגע בו לסטים כלל ולא נלעזר וה' הליו ודאי שריך לברך . והנה ידוע מלת ז"ר ר"ל לסטים ומלת לרה היא נוק הבא מן הלסטים הן הסס אותו הסאות הן שלקח ממני ממון . וזהו אחת סתר לי מזר תלרני שאפי' הלסטים לא ראיתי וא"כ

גאלס מיד צר : נ ומארכות קבצם

תהלות ישראל

רני פלט שריך להודות ולרנן סלה נוקתי ולא ראיתי את הלסטים וזהו תסובבני סלה . עכ"ד וזהו יאמרו גאולי ה' מן האמרת היום ל' שבה ר"ל ישבחו את ה' אלו גאולי ה' שלא ראו את הבר כלל וגאלס ה' מכל זר ולרה . ועוד שנית אשר גאלס מיד לך שנאו את הבר שפגע בהם לסטים וה' הלילס ממנו ג"כ יודו וישבחו לה' :

א' במד' יאמרו גאולי ה' למה אשר גאלס מיד לך . והר' מהר"ם לניאולו כס' המעלות לשלמה דרוש ה' לשבת הגדול פי' כוונתו וז"ל ראיתי להר' שנות הייס ז"ל שהק' לשני מהמרים ז"ל דקשו אהדדי א' מ"ש רז"ל כשעה שבעו המלרייס בים בקשו מ"הש לומר שירה א"ל הקב"ה מעשה ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה . והב' א' בתחומא בקשו מ"הש לומר שירה א"ל הקב"ה שיאמרו ישראל תחלה ואתם לבתר . ויישב הענין שבלילה שהיו המלרייס טובעים בים לכן לא הניחם לומר שירה אכל ב"וס אחר שילאו ישראל מן הים וטבעו המלרייס אז הותר להם לומר שירה עכ"ד . ובזה י"לפ כיונת מלת אז ישיר משה ובני ישראל ולא קודם שהיו המלרייס אז הותר להם לומר שירה עכ"ד . ובזה י"לפ כוונת מלת אז ישיר משה ובני ישראל ולא קודם שהיו המלרייס צעת טביעתם בים וזה כוונת המד' גאולי ה' ומקשה למה והלא המלרייס טובעים בים לז"א אשר גאלס מיד לך וכבר טבעו המלרייס אותם שעה אמרו שירה קודם עכ"ד :

עוד פי' ז"ל כוונת המד' הנו' כי הנה כתיב גבי יושפט מלך יהודה הודו—לה' כ"לח ולא כתיב כי טוב ואמרו בגמ' סנסדרין לפי שאין הקב"ה שמח במסלתן של רשעים ולזה מקשה המד' על הכתוב שאמר

הודו לה' כי טוב למה אמר כי טוב וסלה חן הקב"ה
שמה במפלתן של רשעים לו"ה אשר גאלם מיד לר ולא
על מפלתן של רשעים אלה על טובות ישראל שהיללם
מיד לר . ועפ"ז סי' כוונת הכתוב חסדי ה' אזכיר תהלות
ה' ולא אומר כי טוב כי חן הקב"ה חסן וכו' . אבל
לגבי ישראל נאמר כי טוב וזהו ורב טוב לבית ישראל אשר
גמלם וכו' ולא על מפלתם של רשעים עכ"ד :

א"נ אשר גאלם מיד לר ומאחלות קבלם . אפשר רמז
למש"ז ולדקא עשה הקב"ה עם ישראל שפורן
בארבע רוחות העולם שאם קם עליהם מלך א' להורגם
לישראל יקרא מלכות קטיעה . ואיחא בגמ' ע"ז קטיעה
בר שלום א' מגדולי רויי הים והיו גוררים על ישראל
גזירות קשות ה"ל חן אתם יכולים עליהם כי כתיב
לארבע רוחות השמים פרשתי אתכם הו"ל בארבע רוחות
השמים אלה כשם שא"ה בלא ד' רוחות כך א"ה לעולם
בלא ישראל וכו' ע"ש . וזהו אשר גאלם מיד לר ע"י
ומאחלות קבלם ממזרה וממערב וגו' שסיו יושבים כ"ד
בד' רוחות העולם והטעם שהיללם מן האומות א'
שנקראים מלכותא קטיעה ועוד כשם שא"ה לעולם בלא
ד' רוחות וכו' וזה הללי הלליו לב' הקדמות אלו א'
כשמו ששמו קטיעה בר שלום לומר טעם שפירסם הקב"ה
בד' רוחות העולם שאם יעמוד מלך א' ויראה להשמיר
את ישראל אינו יכול לפי שאומרים עליו מלכותא קטיעה
והוא מ"ש הפסוק בארבע רוחות השמים שא"ה לעולם
בלא ישראל ודוק :

א"נ הגאון חי"דא בהנסותיו על הוורר פ' ויקהל דף
רו"ע א"י סי' ע"פ מ"ש שם בזוהר גאולת מלרים היא
יסוד מוסד לכל הגאולות ולגאולה העתידה בב"א וזהו
יאמרו גאולת ה' לעת"ל אשר יגאלם בב"א היא מעיקר
גאולת מלרים . אשר גאלם מיד לר מיד פרעה מלך מלרים
היא סיבה ומאחלות קבלם וכו' בכל דור ודור ודוק :

ממזרה וממערב מצפון ומים : ד תעו
במדבר בשימון דרך עיר מושב לא
מצאו : רעים גם צמאים נפשם
בהם התעמף : ויצעקו אל יהוה בצר
להם מצוקותיהם יצילם : וידריכם
בדרך ישרה לדבת אל עיר מושב :

תהלות ישראל

א"נ אפשר לפרש כוונת הכתוב ויאמר מלרים חנוסה
משני ישראל כי ה' נלחם להם במלרים הכוונה
במלת מלרים נלחם להם כי מלת מלרים היא לר מים
לרמוז שהלך פרעה ועמו נטבעו בים . וזהו אשר גאלם
מיד לר וטבעם בים סוף והנה מלת מיד גימ' במ"ק
ט' ומלת מים מ"ק ט' ודוק :

תעו במדבר בשימון דרך עיר מושב לא מלאו . הרב
כנ"ה ז"ל פירש כוונת הכתוב כי הנה אמורים
וכנענים כששמעו שישראל באים לרשת את ארלם קמו
והחריבו אותם לכן עיכבם הקב"ה לישראל במדבר מ'
שנה עד שחזרו וכנו אותם וזהו תעו במדבר בשימון
דרך למה לפי ששיר מושב לא מלאו לכן עיכבם במדבר
עד שחזרו ובנאום עכ"ד :

ויצעקו אל ה' . אי' במסרה הולכי מדברות ויורדי
בג"ד ויצעקו . חולה חבוש בזי"ן ויצעקו
ע"כ . וכראש לתת טעם כי איחא בזוהר שמות דף כ
לעקא וזעקא דבר א' הוא אלה לעקא בלב היא דכתיב
לעק לבס אל ה' ור' ינחק אמר לעקא לעקא ואינו
אומר כלום עכ"ד . ולכן גבי הולכי מדברות ויורדי הים
שזעקיס בלב להק"בם שאין להם מי שידברו עמו

ה יודו ליהוה חסדו ונפלאותיו לבני
אדם : ט כי השביע נפש שקקה ונפש
רעבה מלא טוב : י ישבי חשך וצלמות
אסירי עני וברזל : יא כי המרו אמרו
אל ועצת עליון נאצו : יב ויכנע בעמד
לבם כשדו ואין עזר : יג ויזעקו אל
י י בצר להם ממצוקותיהם ושיעם :
יד וציאם מחשך וצלמות ומוסרותיהם
ינתק : טו יודו ליהוה חסדו ונפלאותיו

תהלות ישראל

ולדברי ר"ל לועקים ואין לומרים דבר לכן כתיב
זהו לעקס ו גבי חולה וחבוס כתיב זעקס כי זועקים
לקרובים שלהם לעשות להם רפואה והללה מבית
האסורים לכן כתיב זהו לעקס כג"ל ועפ"י יש ליתן
טעם בין יושיעם ובין יילס כי לגבי יורדי הים כתיב
יוליאם והולכי מדברות יילס כי כיון ששקט הים מועטו
וכן סולכי מדברות כיון שהגיעו לפרשת דרכים
כלולים אבל חולה או חבוס כתיב יושיעם על יד על
יד ודוק :

יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם . י"ל למה גבי
ה' כתיב חסדו וגבי בני אדם כתיב נפלאותיו .
והרב מה"רס אלשיך ז"ל כתב ר"ל אל יפלא בעיני בני
אדם לומר כשם שיפלא בעיניהם כי יפלא בעיני ה' יתברך
לא שסרי בריאת שמים וארץ יש מאין כקל בעיני
אלהים ואין פלא לפניו אלא הפלא הוא לעיני בני אדם

לבני אדם : טו כי שבר דדתות נחשת
ובריחי ברזל גידע : יז אוילים מדרך
פשעם ומעונותיהם יתענו : יח כד אכל
תתעב נפשם ויגיעו עד שער מות :
יט ויזעקו אל יהוה בצר להם
ממצוקותיהם ושיעם : כ ישלח דברו
וירפאם וימלט משחיתותם : כא יודו
ליהוה חסדו ונפלאותיו לבני אדם :
כב ויזכרו זכרו תודה ויספרו מעשיו
ברנה : כג יורדי הים באניות עשו
מלאכה במים רבים : כד המה ראו
מעשי יהוה ונפלאותיו במצודה :

תהלות ישראל

ולא לפני ה' וזהו יודו לה' חסדו חסד הוא עושה
לבני אדם ואין הוא פלא לפניו אבל ונפלאות לבני
כי בעיני בני אדם הוא פלא עכ"ד ועפ"י י"לפ
כוונת הכתוב חסדי ה' לזכור אותם לגבי ה' הם חסד
אשר נמלט אבל ורב טוב לבית ישראל . לגבי בני ישראל
הוא פלא ורב טוב ולא לגבי הקב"ה .

ישלח דברו וירפאם וימלט משחיתותם . רמז למעשה
ד' יוסי דפקיעין דח' פזוסר בלק דף ע"ב
שמת וכו' כפל עליו ולעק לפני ה' ונענה וחס ודקס

כס ויאמר ויעמד רוח סערה ותרום
 גליו : כו יעלו שמים ירדו תהומות
 נפשם ברעה תתמונג : לו יחגו ויגועו
 כשבור וכל חכמתם תתבלע : ויצעקו
 אל יהוה בצר להם ומצוקותיהם
 יוציאם : לו יקם סערה גדממה ויחשו
 גליהם : כט וישמחו כי ישתקו וינחם
 אל מחוז הפצם : כט יודו ליהוה חסדו
 ונפלאותיו לבני אדם : לו יודו מיהו
 בקהל עם ובמושב זקנים יהללוהו :
 לא ישם נהרות למדבר ומצאי מים
 לצמאון : לב ארץ פרי למקחה מרעת
 וישבי בה : לג ישם מדבר לאגם מים
 וארץ ציה למצאי מים : לד וישב שם
 רעבים ויכונו עיר מושב : לה ויירעו

תהלות ישראל

ע"ס חינו מת במדבר שלפחד מת על אשר דבר על
 מר"עס וחני ע"י דבורי הים חני וכו' עיש"ב ווסו
 כמו יסלה דברו וירפאס וימלט משחיתותם שע"י דברו
 סחיס את חניו :

שדות וישעו כרמים ויעשו פרי
 תבואה : לו ויברכם וירבו מאד
 ובהמתם לא ימעיש : לו וימעשו וישחו
 מעצר רעה ויגזו : לה שפד בוז על
 נדויים ויתעם בתהו לא דרך :
 לו וישגב אביון מעוני וישם כצאן
 משפחות : לו יראו ישראלים וישמחו וכד
 עודה קפצה פיה : מא מי חכם וישמר
 אלה ויתבוננו חסדי יהוה :

תהלות ישראל

וישגב אביון מעוני וישם כצאן
 על התהלים כתב דרך הלל"י כי סגס כתיב
 אוסבי עשיר רבים ודל מרעסו יפרד ויהיה אדם היה
 עני וכל קרוביו רחקו מנו אס נתעשר אז"ך אז כל
 קרוביו ורעיו אוסביס אותו ובאיהם אללו ווסו וישגב
 אביון מעוני שנעסה עשיר אזי וישם כצאן משפחות
 כולם קרובים אליו עכ"ד :

מי חכם וישמר אלה ויתבוננו חסדי ה' עמ"ש בגמ'
 רובן בנזל ומיעוטן בעריות והכל בל"סר : לה"ר
 ס"ד אלל חזק ל"הר היכי דמי חזק ל"הר דאמר היכי
 אשתכח נורא אלל בי פלניא ע"כ . וכו' פירשו : לו
 חס לבי בקרבי בסגיני חזער אס שאמרתי היכי אשתכח
 נורא וכו' כאלו דברתי בלשוני ל"הר ע"כ . ווסו אל"ס

קח א שיר מזמור לדוד : ב נכון לפני
 אלהים אשירה ואזמרה אף כבודי :
 ג עזרה הנבל וכנור אעירה שחר :
 ד אודך בעמים יהוה ואזמרה בלאמים
 כי גדול מעל שמים חסדך ועד שהקים
 אמתך : ה רומה על שמים אלהים ועד
 כל הארץ כבודך : ו למען יחלצון
 ידיריך הושיעה ימינך וענני : ז אלהים
 דבר בקדשו אעלה אחלקה שכם
 ועמק סבות אמדך : ח די גלעד לי
 מנשה ואפרים מעוז ראשי יהודה
 מחקקי : ט מואב סיר רחצי עד אדום
 אשליך נעלי עדי פלישת אתרועע :
 י מי יובילני עיר מבצר מי נחני עד

תהלות ישראל

סדנרים ר"ת חבק ל"ס דבר משה אל כל ישראל שסכל
 בחבק ל"סר . וזכו נני חכם וישמר אל"ס ר"ת חבק ל"ס
 סיוסר שלא לדבר בן ודוק :
 א"נ כתבו סאסדסים לצת"ל סק"גס חותך גון של נחז
 ויסיס מ"י ויסיס משה ויבוא וינאלנו כנ"א וזכו
 מ"י חכם וישמר אלס ודוק :

אדום : יא הלא אלהים זנחתנו ולא
 תצא אלהים בצבאתינו : יב הבה לנו
 עזרת מצר ושוא תשועת אדם :
 יג באהים נעשה חיל והוא יבוס צרינו :
 קט א למנצח לדוד מזמור אלהי
 תהקתי אל תחרש : ב כי פי רשע ופי
 מרמה עלי פתחו דברו אתי לשון
 שקר : ג ודברי שנאה סבבוני ויקחמוני
 חנם : ד תחת אהבתי ישטמוני ואני
 תפקה : ה וישימו טלי רעה תחת
 טובה וישנאה תחת אהבתי : ו הפקר
 עליו רשע ושטן יעמד עד ימינו :
 ז בהשפטו יצא רשע ותפקתו תהיה
 לחטאה : ח יהיו ימיו מעטים פקדתו
 יקח אחר : ט יהיו בניו יתומים ואשתו
 אדמנה : י ונוע ינועו בניו ושאר
 ודרשו מחרבותיהם : יא ינקש נושה
 לכד אשר לו ויבזו זרים יגיעו : יב אל
 יהי לו משך חסד ואל יהי חונן

ליתומיו : י יהי אהריתו להכרית
 בדור אחר ימח שמם : יז יזכר עון
 אבותיו אל יהוה וחשאת אמו אל
 תמח : יט יהיו נגד יהוה תמיד ויכרת
 מארץ זכרם : יי יען אשר לא זכר
 עשות חסד וירדה איש עני ואביון
 ונכאה לבב למותת : יי ויאהב קללה
 ותבואהו ולא חפץ בכרבה ותרחק
 ממנו : יט וילבש קללה כמדו ותבא
 כמים בקרבו וכשמן בעצמותיו :
 יט תהי לו כבגד יעטה וקמח תמיד
 יחננה : כ זאת פעלת שטני מאת
 יהוה והדברים רע על נפשי : כא ואתה
 יהוה אדני עשה אתי למען שמך כי
 טוב חסדך הצילני : כב כי עני ואביון
 אנכי ודלי חלד בקרבי : כג כצל
 כנשותו נהלכתי ננערתי בארבה :
 כד ברבי בשלו מצום ובשרי כחש
 משמן : כה ואני הייתי הרפה להם

קלא

יר אוני יגיעון ראשם : כו עזרני יהוה
 אלהי הושיעני בחסדך : כז וידעו כי
 ידך זאת אתה יהוה עשיתה : כח יקלדו
 המה ואתה תברך קמו ויבשו ועבדך
 ישמח : כט יקבשו שוטני כדמה ויעשו
 כמעיד בשתם : ל אודה יהוה מאד
 כפי ובתוך רבים אהללנו : ל פי
 יעמד לימין אביון להושיע משפטי
 נפשו :

תהלות ישראל

מזמור קט

אודה ה' מאד כפי ובתוך רבים אהללנו . הראשונים
 פירשו בפ"י ר"ת בועז . פלטי . יוסף אלנו
 שזרזו עלמס כנגד יל"ה ויגלו יוסף עם אשת סוסיפר .
 בועז עם רות אותה הלילה שבאה אלנו . פלטי בן ליש
 שלקח מיכל בת שאול שהיתה אשת דוד ואמרו רז"ל שנען
 חרב בינו לבינה ולא נגע בה . וזו אודה ה' מאד
 ב'פי . בועז פלטי יוסף שידו לה' שגילו מיל"ה :
 אכל ובתוך רבים שהוה אמלעי פלטי אהללנו יותר
 מבעז ויוסף שהוה הרבה ימים היה אללה ולא נגע
 בה ודוק :

עוד כתבו המפרשים ז"ל אודה ה' מאד ר"ת משם
 אברהם דוד שהיו ענוים משם אמר ונחנו מה אברהם
 אהרן ואנכי עפר ואפר דוד אמר ואנכי תולעת ולא איש .

קִי אֲלֹהֵי לְדוֹד מְזֻמֹּר נֶאֱמַר יְהוָה לֹא דָנִי
שָׁב לִימִינִי עַד אֲשִׁית אִיבִיךָ הָדָם
לְרִגְלֶיךָ : ב מִטָּה עֶזְבָּךְ יִשְׁלַח יְהוָה
מִצִּיּוֹן רִדְהָ בְּקֶרֶב אִיבִיךָ : ג עֲמֶךָ
נִדְבַת בְּיוֹם הַיָּקֶף בְּהַרְרֵי קָדְשׁ מִרְחֹם
מִשְׁהַר דָּךְ מִלְּיָדְתֶיךָ : ד גִּשְׁבַּע
יְהוָה וְלֹא יִנְחָם אֶתְּהָ כֹהֵן לְעוֹלָם עַל
דְּבַרְתִּי מִלְּכִי צָדֵק : ה אֲדַנִּי עַד
יְמִינְךָ מִחֵץ בְּיוֹם אַפּוֹ מְלָכִים : ו יִדְרִין
בְּגוֹיִם מִלֵּא גְבוּיֹת מִחֵץ רֹאשׁ עַד אֲרֵעַ
רָבָה : ז מִנְחֵל בְּדַרְךְ יִשְׁתָּה עַד כּוֹ יָרֵךְ
רֹאשׁ : ח

קִי אֲ הַלְלוּיָהּ אֹדָה יְהוָה בְּכָל לֵבָב
בְּסוּד יִשְׂרָאֵל וְעֵדָה : ט דְּלוֹיִם

תהלות ישראל

ואי' בגמ' גדול מה שנאמר במשה יותר ממה שנאמר
באברהם וכו'. והכוונה באברהם נאמר ל' יחיד ואנוכי
עפר ואפר וכן דוד אמר ואנוכי תולעת אכל משה אמר
ונחנו מה ל' רבים ולפיכך גדול מה שנאמר במשה וכו'
אודם ה' מאד כפי וכתוך רבים משה שאתר כל' רבים
אהללנו עכ"ד. ול"ן לומר שמשה שאתר כל' עליו ועל
אשרן אחיו אמר ונחנו מה :

מַעֲשֵׂי יְהוָה דְּרוֹשִׁים לְכָל הַפְּצִיחִים :
ג הוֹד וְהַדָּר פָּעֲלוּ וְצַדִּיקְתוֹ עֲמַדַת
לְעַד : ד זָכַר עֲשֵׂה לְנַפְלְאוֹתָיו חֲנוּן
וְרַחֲמוֹם יְהוָה : ה מִרְרָף נָתַן לִירֵאָיו יִזְכָּר
לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ : ו כַּח מַעֲשֵׂיו הַגִּיד
לְעַמּוֹ לְתַת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם : ז מַעֲשֵׂי
יְדֵיו אֲמַת וּמִשְׁפַּט נְאֻמָּנִים כָּל פְּקוּדָיו :
ח סְמוּכִים לְעַד לְעוֹלָם עֲשׂוּיִם בְּאֲמַת
וְיִשָּׂר : ט פְּדוּת שְׁלַח לְעַמּוֹ צִוָּה לְעוֹלָם
בְּרִיתוֹ קָדוֹשׁ וְנֹרָא שְׁמוֹ : י רֹאשִׁית
חֲכָמָה יִרְאֵת יְהוָה שְׁכָל טוֹב לְכָל
עֲשִׂיחֵם תְּהַלְתוּ עֲמַדַת לְעַד :

קִיב אֲ הַלְלוּיָהּ אִשְׂרֵי אִישׁ יִרְאֵת אֶת יְהוָה
בְּמִצּוֹתָיו חָפֵץ מְאֹד : י גְּבוּר

תהלות ישראל

מִרְרָף נתן ליראיו יזכור לעולם ברימו יו"ד זכור רמז
לעשרה זכירות שגריך אדם לזכור בכל יום :

מוזמר קיב

אִשְׂרֵי אִישׁ יִרְאֵת ה' בְּמִצּוֹתָיו חָפֵץ מְאֹד אֲפֶסֶר
לרמז הספוק עמ"ס בגמ' סנהדרין גדול מ"ט

בְּאֶרֶץ יִהְיֶה זִרְעוֹ דוֹר יִשְׂרָאֵל בְּרָךְ :
נ הוֹן וְעֵשֶׂר בְּבֵיתוֹ וְצַדִּיקְתוֹ עוֹמֶדֶת
קָעֵד : ז זָרַח בַּחֲשֶׁךְ אֹר לְיִשְׂרָאֵל חֲנוּן
וְרַחוּם וְצַדִּיק : ח טוֹב אִישׁ חוֹנֵן וּמְלוּוֶה
יְכַלְכֵּל דְּבָרָיו בַּמִּשְׁפָּט : ו כִּי לְעוֹלָם
לֹא יִמּוֹט דְּזָכַר עוֹלָם יִהְיֶה צַדִּיק :

תהרות ישראל

בעובדיה יותר מא' ח"ע דאלו באברהם כתיב כי ידעתי
כי ירא אלמים אתה וגבי עובדיה כתיב ועובדיה הים
ירא את ה' מאד והק' בתאוה לעינים ז"ל שאני ח"א
שהים מדבר עמו ולאמרים מקלת שבו של אדם בפניו
וכלו שלא בפניו ותירץ בפניו ר"ל בחייו ועובדיה בחייו
הים וח"ל כל שבו עכ"ד . והרב מקראי קדם ז"ל דף
סה ע"א כתב וז"ל וליתא דגם עובדיה בפניו הוה
שא"ל אחאב ביוסף כתיב ויברך ה' את בית המלכי בגלל
יוסף ביעקב כתיב וברכני ה' בגללך . יאלה ב"ק ואמרה
ועובדיה הים ירא את ה' מאד . ואת"ל שלא בפניו
אמרה גם ח"א שלא בפניו דכתיב כי עתה ידעתי כלומר
הודעתי לעולם ושלא בפניו הים ולא כתיב מאד עכ"ד
עוד ח"י בגמ' גדול מ"ש באיוב יותר מאברהם דאלו
באיוב כתיב וסר מרע ולגבי אברהם וסר מרע לא
כתיב עכ"ד . כמלא דיש ג' מעלות ח' ירא ה' . ב' ירא
ה' מאד . ג' וסר מרע וזכו יראו את ה' קדושי כי
אין מחסור ליריאי אלא כל המעלות בו . וזכו אשרי
איש ירא את ה' וזכו מעלה ח' . במלותיו חסן שהוא
קר מרע . מאד וזכו מעלה מאד וכאמור :

ו מְשֻׁמְעָה רָעָה לֹא יִירָא נֶכּוֹן לְבוֹ
בְּטַח בִּיהוָה : ז סְמוּךְ לְבוֹ לֹא יִירָא
עַד אֲשֶׁר יִרְאֶה בְּצַרְיוֹ : ח פֶּזֶר נָתַן
לְאֲבִיוֹנִים צַדִּיקְתוֹ עֹמֶדֶת לְעַד קִרְנוֹ
תָּרוּם בְּכָבוֹד : ט רָשָׁע יִרְאֶה וּבָעַם
שָׁנָיו יִחַרַק וְנִמַּס תְּאֵוֹת רִשְׁעִים
תֵּאבֵד :

תהלות ישראל

פור נתן לאביונים . ח"י במד' שאלו לשלמה בן דוד
עד היסד כחה של לדקס ח"ל לאו וראו מה פירש
דוד אבא פיור נתן לאביונים לדקתו עומדת לעד קרנו
חרוס בכבוד טכ"ד . הנה כתב הרמב"ם ז"ל פרק י מה'
מעשרות ופסקו מרן ז"ל ב"ד ה' לדקס סי' רמט ס"ו
וז"ל ה' מעלות יש בלדקס ח' המחזיק בידו הלואה או
מתנה או שותפות או ממליח לו מלאכה כדי לחזק ידו
שלא ילטרך לבריות ככתוב ובהחזקת בו וזו מעלה גדולה
וכו' ח' שיתן לו בעלז עי"ש . וח"י אומר שאלו הזמנים
יש מעלה ט' דרך סגני נסור שלועק העני ואין מי
שיתן לו . ועליו פירשו רבני אשכנז כוונת הגמ' שאמרו
אין ב"ד בא עד שיבוקש דג לחולה וללא ימלא הכוונה
דאיתא בגמ' שבת למה ד' לת מסדר אפיס מגי'מל דהא
ג'ד גומל דליס ולריך העשיר הגומל חסד עם העני
לחזור אחר העני ולא העני מחזר אחר העשיר ולכן
הד'לת שהוא רמו לעני הדל מחזיר אפיס מגי'מל שהוא
העשיר אינוס בעו"ה עכשיו העני שהיא הדלת מחזר אחר
קרג

קיג א הללוהו הדרו עבדי יהוה הללו
את שם יהוה : ב יהי שם יהוה מברך
מעתה ועד עולם : ג ממזרח שמש עד
מבואו מהלל שם יהוה : ד רם על כל
גוים יהוה על השמים כבודו : ה מי
פיהוה אלהינו המנפיהו לשבת :
ו המשפירי לראות בשמים ובארץ :
ז מקומו מעפר דל מאשפת ירים
אביון : ח להו שיבי עם גדוים עם גדוים
עמו : ט מושיבו עקרת הבית אם
הבנים שמחה הללויה :

תהלות ישראל

העשיר ואין נותן לו וזהו עד שיבוקש ד'ג לחולה זה
העני ר"ל הד'לת מחור אחר הגי'מל שהוא הגביר ולא
ימלא שאין נותן לו ע"ד . וזהו כמו מעלם ט' שכתבתי
דרך בני נהור שלועק העני ואין עונה אותו וה' הטוב
יכפר בעד . עוד כתב הרמ"בס ז"ל בה' איסורי מוצה
פ"ו ה"א וז"ל הולא לזכות עלמו יכוף ילרו וירחיב ידו
ויביא קרבנו מן היפה הנשובה ביותר בלוחו המין
שיביא ממנו הרי נאמר בתורה והכל הביא גם הוא
בכורות לאנו וחלביהו וישע ה' אל הכל ואל מנחתו
וה"ה בכל שהוא לה' לריך להיות מן הנאה הטוב אם
בנק בית תשלם יהיה לאה מבית ישיבתו . האכיל העני

קיד א בצאת ישראל ממצרים בית
יעקב מעם לעז : ב היתה יהודה לקדשו
ישראל ממשלותיו : ג הים ראה ויגם
הירדן יפכ לאחור : ד ההרים רקדו
כאילים ובעות כבני צאן : ה מה קד
הים כי תנום הירדן תפכ לאחור :
ו ההרים הרקדו כאילים ובעות כבני

תהלות ישראל

ואכיל מן הטוב והמתוק שבשלחנו כיסס טרום לריך
לכסות מן היפה הקדיש דבר לריך לסיות מן היפה
שבנכסיו דכתיב כל הלכ לה' עכ"ד וכמ"ס וחרור נוכל
ויש בעדרו זכר ר"ל מוכתר הלחן ונודר וזוכה מפתח
לה' ר"ל בעל מוס ככתוב כי משחתם בהם מוס בהם .
נמלינו למידיס מן החמור שלריך בנדקס העשיר מחור
אחר העני וג"כ לריך לו יפס ומוכתר שבנכסיו וזהו
שאלו לשלמה בן דוד עד היכן כחה של נדקס מ"ל לאו
וראו פור נתן לאביונים ר"ל העשיר לריך לפור וליתן
לעני ולא העני מחר חחר העשיר ועוד לריך ליתן לו
דבר יפס וטוב וזהו נדקתו עומדת לעד שיתן לעני
דבר טוב וקיים ועוד קרנו הרום בכבוד ר"ל מה שיתן
לו הן הלוואה הן שותפות יהיה דבר הגון והשוב אבג
הרשע יראה ויעס שאומר אני טרחתו עד שקטיתי נכסיס
ואני נותן לעני מוכתר שבנכסיס לכן שניו יחרק ונמס
מאות רשעים תאלד לא כן הנדיקים כתוב בהם נתון
חתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו כאשר יחשוב הרשע
אלא אדרבה כי ברך וברכך ה' ודוק :

צאן : ז' מלפני ארון הוילי ארץ מלפני
אלוה יעקב : ה' ההפכי הצור אגם מים
חלמיש למעיני מים :

קטו ח לא לנו יהוה לא לנו כי לשמך
תן כבוד על חסדך על אמתך :
ג למה יאמרו הגוים איה נא אלהיהם :
ג ואלהינו בשמים כל אשר חפץ
עשה : ד טצביהם כסה וזהב מעשה
ידי אדם : ה פה להם ולא ידברו עינים
להם ולא יראו : ו אזנים להם ולא
ישמעו אף להם ולא ירחיזו : ז וידיהם
ולא ימושון רגליהם ולא יהלכו לא
יהנו בגרונם : ח כמורה יהיו עשייהם
כל אשר בטח בהם : ט ישראל בטח
ביהוה עזרם ומגנם הוא : י בית אהרן
בטחו ביהוה עזרם ומגנם הוא : יא יראי
יהוה בטחו ביהוה עזרם ומגנם הוא :
יב יהוה זכרנו יברך יברך את בית
ישראל יברך את בית אהרן : יג יברך

יראי יהוה הקטנים עם הגדלים : יד יוסף
יהוה עליכם ועל בניכם :
טו ברוכים אתם ליהוה עשה שמים
וארץ : טז השמים שמים ליהוה והארץ
נתן לבני אדם : יז לא המתים יחלדו

תהלות ישראל

מומזר קטו

ברוכים אתם לה' עושה שמים וארץ. חפזר עמ"ס
הרב ידי מקס ו"ל פרשת במדבר דף לה ע"א ע"פ כי
כל אלסי העמים אלילים וה' שמים עשה כי הנה
חי' במדקס ויעש אלהים את הרקיע זה ח' מן הוקראות
שהרעיש בן זומא עליהם את העולם ויעש אתמסה
והלל כתיב בדבר ה' שמים נעשו וכתיב הרב יפה תולר
שם בשם תהלה לדוד דח' במד' שהשיבו חכמים לבן
זומא על קושיא זו לפי שנסתכל הקב"ה שעתידין
לו"ה לעשותן אלהות לכן כתיב בהן עשיר לומר
שהקב"ה בראש וכו' עי"ש. וזהו כי כל אלסי העמים
אלילים כחין השוכים והטעם וה' שמים עשה כתב על
עלמו עשים אף בדבר ה' שמים נעשו כדי שלא יעשו
אותן אלוות עכ"ד וזהו ברוכים אתם לה' דוקא ולא
לע"ז והטעם עושה שמים וארץ דכתיב בהו עשים כדי
שלא יעשו ח"ו ויעבדו ע"ז וזהו כוונת הכתוב ואת פועל
ה' לה יביטו אלה עובדים ע"ז ולא ידעו ולא יבינו
ואת געשה ידיו לא ראו דכתיב ויעש אלהים וכאמור.
וזהו אלה תולדות השמים והארץ. ביום עשות ה'
אלהים ארץ ושמים דכתב ויעש ללמד אותם שלא לעבד
ע"ז וכאמור :

יְהוָה וְלֹא כָל יְרֵדֵי דוֹמָה : יִם וְאַנְחָנוּ
נִבְרַךְ יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַדְּלוּיָהּ :

תהלות ישראל

לא המתים יהללו יס ולא כל יורדי דומה ואנחנו
נברך יס . יס לדקדק דנראה ענן הספוקים ג' כתות
א' לא המתים יהללו יס' ולא כל יורדי דומה . ג'
אנחנו נברך יס . וראיתי להרב ידי משם ז"ל פ' ואתחנן
דף קיט ע"ב שפי' משם הס"א ע"ס מ"ס בנמ' חגיגה
בעובדא דמרים מגדלא שער נשייא אל רב ביבי בר
אביי למ"סמ אית לכו רשות למעבד הכי והא כתיב דור
הולך ודור בא אל דרעינא להו עד דמשלים לדרא וסדר
משלימנא להו לדומה ע"כ ופיר"ש' איני מוסרן לדומה
אלא מתגלגלין עמי ושטים בעולם עד שימלא שנותיו
והוא קרוי דור ע"כ וזוה פיר' הרב ת"א לא המתים
יהללו יס אלו המתים ושטים בעולם שלא נמסרו עדין
לדומה שמתו קודם זמנם . וב' אלו שנמסר לדומה
וזוה ולא כל יורדי דומה ונ' אנחנו שעדין בחיים
שלא מתו קודם זמנם נברך יס מעתה ועד עולם
יהללו יס :

א"נ לא המתים יהללו יס . י"ל כפל הכתוב לא המתים
ולא כל יורדי דומה אע"פ ידעו כי הלדיקים בנייתתם
נקראים חיים דכתיב ונכיהו בן יסו"דע בן איש חי .
והרשעים בחייהם קרויים מתים וזוה לא המתים יהללו יס
אלו הרשעים שנחייסם קרויים מתים . ולא יורדי דומה
אלו המתים אע"פ . ואנחנו נברך יס מעתה ועד עולם
בין בחייהם בין במיתתם נקראים חיים ומהללים את
י"ס . וזוה ואמרתם כה לחי אלו הלדיקים שאפי'
במיתתם נקראים חיים ואתם שלום וכל אשר לך שלום :

קמו אֶהְבֵּתוּ כִּי יִשְׁמַע יְהוָה אֶת קוֹלִי
תִּהְנוּנִי : כ כִּי הִטָּה אָזְנוֹ לִי וּבִימִי
אֶקְרָא : ג אֶפְפוּנִי חֶכְלִי מוֹת וּמְצָרֵי
שָׂאֵל מִצְאוּנִי צָרָה וַיְגוֹן אִמְצָא :
ד וּבִשְׁם יְהוָה אֶקְרָא אָנָּה יְהוָה מְלִמָּה
נַפְשִׁי : ה חָנוּן יְהוָה וְצַדִּיק וְאֱלֹהֵינוּ
מֵרַחֵם : ו שֹׁמֵר פִּתְאִים יְהוָה דְּלוֹתֵי וְלִי
יְהוֹשִׁיעַ : ז שׁוֹבֵי נַפְשִׁי לְמִנוּחֵיכִי כִּי
יְהוָה נָמַל עַדִּיכִי : ח כִּי חִלַּצְתָּ נַפְשִׁי
מִמָּוֶת אֶת עֵינַי מִן דְּמַעַת אֶת רַגְלִי
מִדָּחִי : י אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוָה בְּאֵרְצוֹת
הַחַיִּים : יא הָאִמְנַתִּי כִּי אֲדַבֵּר אֲנִי עֲנִיתִי
מֵאֵד : יב אֲנִי אָמַרְתִּי בְּחַפְזִי כָּל הָאָדָם
כֹּזֵב : יג מָה אֲשִׁיב לַיהוָה כָּל תַּגְּמוּלוֹהִי

תהלות ישראל

מומור קמז

מה אשיב לה' כל תגמולתי עלי . ידוע שדומה"ה
שנותיו משני אד"הר ואי' בנ"ר פ"ה א"ר אכסו נטל
הק"בס כוס של ברכה ובירכן ומיכאל ונבריאל היו
שושבינין של אדס"ר מלינו שהקב"ה מברך לחתנים דכתיב
ויברך אותם אלהים ע"כ . וזה רמז שאמר דהמ"עס

עָלַי : י' כּוֹס יִשׁוּעוֹת אֲשָׁא וּבִשְׁם יְהוָה
אֶקְרָא : טו' נִדְרֵי לַיהוָה אֲשֶׁלֶם נִגְדָה נָא
לְכָל עַמּוֹ : טו' יִקַּר בְּעֵינֵי יְהוָה הַמּוֹתֶה
לְחַסְדָּיו : י"א אָנָּה יְהוָה כִּי אֲנִי עַבְדְּךָ
אֲנִי עַבְדְּךָ בֶּן אֲמָתֶךָ פִּתְחֵת לְמוֹסְרֵי :
י"ג לָךְ אֹזֶבֶחַ זִבְחַ תוֹדָה וּבִשְׁם יְהוָה
אֶקְרָא : י"ג נִדְרֵי לַיהוָה אֲשֶׁלֶם נִגְדָה
נָא לְכָל עַמּוֹ : כ' בַּחֲצֵרוֹת בֵּית יְהוָה
בְּתוֹכֵכִי יְרוּשָׁלַם הַלְלוּיָהּ :

קִיּוֹ הִלְלוּ אֶת יְהוָה כָּל גּוֹיִם שִׁבְחֵהוּ
כָּל הָאֲמִיּוֹם : ג' בְּיַגְבַּר עֲלֵינוּ
חֲסִדוֹ וְאַמֶּת יְהוָה לְעוֹלָם הַלְלוּיָהּ :

תהלות ישראל

על ענין אד"ה מה השיב לה' כל תנ' מולוסי עלי ג' מ
ר"ח גבריאל מיכאל . תלוסי שנעשו גבריאל ומיכאל
שושבינין וסקצ"ה בירכו ברכת חתנים וזהו טוס ישועות
אשא ומי המנרך וכסס ה' אקרא דכתיב ויברך אותם
אלהים וכאמור :

מזמור קיו

הִלְלוּ אֶת ה' כָּל גּוֹיִם שִׁבְחוּהוּ כָּל הָאֲמִיּוֹם כִּי יִזְכַּר
עֲלֵינוּ חֲסִדוֹ . אֲפַסֵּר לְרַמּוֹז ע"פ מַס' בְּזוֹכֵר חֲדַשׁ

קִיחַ א' הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם
חֲסִדוֹ : ג' וְאָמַר נָא יִשְׂרָאֵל כִּי
לְעוֹלָם חֲסִדוֹ : ג' וְאָמְרוּ נָא בֵּית אֲהֲרֹן
כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ : ד' וְאָמְרוּ נָא יִרְאִי
יְהוָה כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ : ה' מִן הַמִּצָּר
קָרָאתִי יְהוָה עֲנֵנִי בְּמַרְחֵב יָהּ : ו' יְהוָה
לִי לֹא אֵיֶרָא מַה יַעֲשֶׂה לִּי אָדָם :
ז' יְהוָה לִי בַעֲזָרִי וְאֲנִי אֶרְאֶה בְּשִׁנְאֵי :

תהלות ישראל

פ' וינא וז"ל הנמון א' כל לפני ר' אכסו ואמר אית
לאחכנסא כ"ע עליכו לאוודא לכו מן עלמא בשעתא
חדא דכתיב ועזר את השמים ולא יהיה מטר וכאדמס
לא תתן את יכולה אי היא סטייא כל עלמא תאנד בנינה
וכו' . א"ר יהודה שפיר קאמר הווא אנמון עכ"ד וזהו
הללו את ה' כל גויס . כי גבר עלינו חסדו ודוק :
א"נ א' במד"ר פ' במדבר ישראל נקראו חול דכתיב
והים מספר בני ישראל כחול הים ואו"ה נקראו
סיד דכתיב והיו עמים משרפות סיד אס אתה מערב
חול בסיד אין לו עמידה כך או"ה אס אין ישראל
אינס יכולים לעמוד כך אתה מולא גבי מלרים אס אין
יוסף הרי מלרים אבודים ברעז וכן גבי דניאל אס
אין דניאל היו חכמי בכל אבודים עכ"ד . זהו הללו
את ה' כל גויס כי גבר עלינו חסדו כמו גבי יוסף
ודניאל :

טוב לחסות ביהוה מבטח בנגיבים :
ט כל גוים סבבוני בשם יהוה פי
אמילם : י סבבוני גם סבבוני בשם
יהוה פי אמילם : יא סבבוני כדברים
דעכו באש קוצים בשם יהוה פי

תהלות ישראל

א"י אפשר לומר כוונת הכתוב ונקדים לסרס כוונת
המד' הקב"ה עקבל לישראל בתשובה ולא לאו"הע
סטעס דא' בוסר בראשית דף קיט ע"ב וז"ל ארחוי
דקב"ה כד אוטיב לדא איהו דינא לדא אוטיב לסו
לישראל ולא"הע הנריס בהס עזירו דינא ולכן גבי
בלעס מלאך רחמי איהו ורחמי לים' ודינא לבלעס וכו'
ע"ש . ולכן גבי מלריס רחמיס לישראל ודינא למלריס
וכן גבי המן רחמיס לישראל ודינא להמן וכן גבי חנוכה
רחמיס לישראל ודינא לגויס וכן בכל לרה הלריס גויס
לישראל יהיה רחמיס לישראל ודינא לאו"הע . ולכן
כשלריס או"הע על ישראל חוזריס בתשובה אזי יהיה
ישראל רחמיס ולא"הע דינא ולכן אין להס תשובה .
אמנס כשחוזריס או"הע בתשובה שלא מחמת ישראל אלא
הס קעלמס כמו גבי ינוס כתיב וירא ה' את מעשיס
כי שבו מדרכס הרעה וינחם ה' לפי שעה וכשחזרו
לחטי' נתנבא עליה נביא נחות ככתוב בתרגום ינוס
כתנבא עליה יונה בר אחתי ותבת מחובאה וכדין אוסיפת
למחטי תנ ותתבי עליה נחום האלקושי עכ"ד וזהו
הללו את ה' כל גויס חיימתי כי גבר עלינו חסדו ואין
אנחנו תחת שעבודס ואין או"הע מליקין לישראל כמו
גבי ינוס ודוק :

אמילם : יג דחה דחיתני לנפל ויהוה
עזרני : יד עזי וזמרת יהוה ויהי לי
לישועה : יז קול רנה וישועה באהלי
צדיקים ימין יהוה עשה חיל : טו ימין
יהוה רוממה ימין יהוה עשה חיל :
טז לא אמית פי אחיה ואספר מעשי
יהוה : יז יסר יסרני יהוה ולמות לא נתנני :
יח פתחו לי שערי צדק אבא במ אודה

תהלות ישראל

מזמור קיח

פתחו לי שערי צדק אבא במ אודה יס . יש לרמוז
הפסוק עמ"ש המפרשים ז"ל עמ"ש רז"ל כל
המעלים עיניו מן הדקה כאלו עמ"ש דמאי סיכות יש
למניעת הדקה לעמ"ש . אמנס כפי הראות מי שהוא
נחת ממצונו לדקה לענייס ומחסר ממונו מאמין הוא
בדברי חז"ל ובתורה שהקב"ה נותן לו שפע בעו"הו
ושכר לעוה"ב בעולם הגלוי ומי שאינו נותן לדקה
לענייס הוא אינו מאמין בתורה ולא בדברי חז"ל וא"כ
כפי הטבע אינו מאמין בדבר שהוא רחוק ממנו ולא
מה שיהיה לעתיד לכן כמו שאינו מאמין ונותן לדקה
לקבל שכרה בעוה"ב ח"כ אינו מאמין בהשגחת הקב"ה
לכן אמרו חז"ל כל המעלים עיניו מן הדקה כאלו עמ"ש
וזכו אללי כוונת הכתוב בישיעס מרחוק ה' נראה לי
ר"ל אף שהוא ית' הוא מנזי לבני אדם בכל עת ובכל
רגע בעת שעתס אמנס אינס רואיס אותו לפי שהוא

יה : יט זה השער ליהוה צדיקים יבאו
בו : כ אודך כי עניתני ותהי לי
לישועה : כג אבן מאסו הבונים היתה
לראש פנה : כד מאת יהוה היתה זאת
היא נפלאת בעינינו : כה זה היום עשה
יהוה נגיפה ונשמהה בו : כז אנה יהוה
הושיעה נא אנה יהוה הצליחה נא :

תהלות ישראל

בשמי השמים ואני אף שסוף רחוק נראה לי והסבת
עולם על כן משכחך חסד ר"ל עי"ז הודקה ג"כ אני
נותן ואיני מעלים עיני מן הודקה וזהו פתחו לי
שערי דק מלות הודקה עי"ז אבוא גם במלות הודקה
אשר אני נותן ומחסר ממנו עי"ז הודקה יב ולא לע"ז
ודוק :

אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה מאת ה' היתה
זאת הרב מהרי"ה ז"ל בס' בן איש חי פ'
כי תבוא ע"פ י"ו ה' אחר את הברכה כתב וו"ל אמרו
בגמ' תענית על ר"א איש ברתומא שנעשה לו נס שקנה
חטים והכניס אותם לו וזר ונעשה לו נס ונתמלא כל
האולר חטים עד התקרה ולא קיבל ליהנות ממנה משום
דאין נהנים מנעשה נסים והקשנו א"כ איך אליהו
ז"ל נהנה מן מעשה נסים אלל הרפית בכד הקמח
ולפחה השמן ותרלנו התם גבי אל הו ז"ל אין הנס נראה
בחוש הראות כי כד הקמח ולפחה השמן לא תחסר אלל
תחזור ככראשונה אבל גבי ר"א איש ברתומא שנראה
הנס בחוש הראות שנתמלא האולר כולו חטים ונעשה

כס ברוך הבא בשם יהוה ברכנוכם
מבית יהוה : לו אל יהוה ויאר לנו
אסרו חג בעבתים עד קרנות המזבח :
כו אלי אתה ואודך אלהי ארוממך :
כח הודו ליהוה כי טוב כי לעולם חסדו :

תהלות ישראל

הנס בעין לכן אין נהנים וכו' פי' כוונת הכתוב י"ו
ה' אחר את הברכה באסמך וכ"ת אין נהנים מנעשה
נסים לו"א ובכל משלח ידך שלא תסיה הברכה בנת
ח' בעין שהאולר שיש בו עשרה סאין תמלא בו חלף
סאין אלל הברכה תבוא על יד על יד בכל משלח ידך
כל פעם שאתה שולח ידך באולר ליטול ממנו יתמלא
החסרון שיהיה באולר שיעור מה שנטלת ממנו וכו'
לא יהיה הנס ניכר להדיא וכאשר היה אלל הרפנית
עכ"ד . וכו' יע"ן הכתוב א' בן ר"ת אשר בהנחת נסים .
מאסו הבונים אלל החכמים ע"ד אל תקרי בניך אלל
בניך שאמרו אין נהנים מנעשה נסים וע"ז תמס היתה
לראש פנה גבי אליהו שאל הקב"ה לך לרפתה ושם
נזיתי אשר לכלכלך מאת ה' היתה זאת שהש"ית אלל
ליהנות מן הנס . ותירץ היא נפלאה בעינינו שנתמלא
האולר חטים והיה נס נראה לעין לכך אין נהנין
מש"אכ גבי אליהו והרפנית שלא נראה הנס להדיא
ודוק :

אמנם ע"פ התירון הנז' יש לדקדק גבי אלישע הנביא
שאל כלים ריקים אלל תמציתי ונתרבה השמן לעין כל
והיה בחוש הראות הרבה ונהנית ממנו ולמה גבי ר"א
לא קבל ליהנות כיון שזו היה בבית שלה . אמנם

רתי להגאון מה"רי חולאי בספר יעיר חזן מערכת
נשים שכתב שאני גבי אלישע ונבי אליהו התשבי שהקב"ה
לזה להם ליסנות לאליהו ח"ל לויית אשה אלמנה לכלכלך
ולאלישע לזה לו לפרוע חוב שעליה משא"כ גבי ר"ח
א"ש ברשימתו שלא לזה לו הקב"ה לכן לא קיבל י"ע
יש לפרע כוונת הכתוב חז"ן ר"ח אשר בהנחת נשים
מאסו הבונים אלו החכמים כנ"ל וא"ת הלא היתה לראש
סנה גבי אליהו ואלישע לז"א נאמת ה' היתה זאת שהוא לזה
לאליהו הנה לויית שם אשה לכלכלך ונבי
אלישע לפרוע חובה ודוק :

א"ן חזן מאסו הבונים . היתה בגמ' יומא ע"ס ושם
רשעים ירקב דלא מסקינן בשמייהו והק' הרשב"א
ז"ל ח"ך אהמו קורין ישמעאל והוא רשע ותי' שאני
ישמעאל ע"פ הדבור היה שהקב"ה קרא אותו ישמעאל
עכ"ל וזהו חזן וזהו הרשע שנמשל לחזן דומה מאסו הבונים
אלו ת"ם שאמרו לא מסקינן בשמייהו וכ"ת היתה לראש
סנה קורין לישמעאל לז"א מאת ה' היתה זאת ע"פ הדבור
שאתר וקראת שמו ישמעאל וע"פ הדבור שאני :

א"ן חזן מאסו הבונים אפשר ע"פי מ"ש בכתובות ח"ר
חלעור ע"ה אינם חיים שנאמר נתיים כל יהיו
רפאים כל יקונו במרסא עלמו מד"ת הכתוב מדבר ח"ל
ר' יוחנן לא ניחא למריסו דאמרת עליהו הכי הסוה
במרסא עלמו לע"ז הוא דכתיב ח"ל רבי מקרא אני
דוהש כי על אורות עליך כל המשתמש באור תורה אור
תורה מחייבו וכל שאינו משתמש באור תורה אין אור
תורה מחייבו כיון דחזיים דהוה עליב ח"ל ר' מלאתי
לון תרופה מן התורה שנאמר ואתם הדבקים בה' אלהיכם
וכי אפשר לידבק בשכינה והכתיב אש אוכלת הוא אלא
כל המשיא כמו לת"ה והעושה פרקמטיא לת"ה ומתנה
ת"ה מנכסיו מעלה עליו הכתובי כאלו מדבק בשכינה

ע"כ וכתב מנה"ש ח"ל כלו מדבק בשכינה עם"מא חת
ה"א תירא לרבות ת"ה השווה הכתוב מוראו למקום עכ"ל
וזכו חזן רמזו לע"ה מאסו הבונים אלו ת"ה שאמרו ע"ה
אינם חיים ואח"ך מאלו להם תרופה וליה תרופה לז"א
מאת ה' היתה זאת ה' לרבות ת"ה וע"י שמהנים
ת"ה מנכסיהם ח"ל נדבקים בשכינה ע"ז חיים כלכם
היום . וזהו יל"פ כוונת הכתוב עמוס כה אמר ה'
דרשוני וחיו הכוונה ע"י שתדרשו את ה' לרבות ת"ה
ומהנים ת"ה מנכסיהם וחיו תחיו חיים בתח"ם
וכאמור :

א"ן חזן מאסו הבונים . אפשר לרמזו עם"ש בגמ'
חולין דף ה' ע"כ ח"ר ענן מומר לע"ז מותר לאכול
משחיטתו לימא מסייע ליה והעורבים היו מביאים לו
לחם ובשר בצקר ולחם ובשר בערב וח"ר יהודה ח"ר
מטבחי אחאב ואחאב מומר לע"ז ותירונו שאני התם
דע"ס הדבור היה דכתיב ואת העורבים לויית שם לכלכלך
ומסיק התם תיובתא דרב ענן ואליהו דאכל ע"פ הדבור
ע"ש . וזהו חזן זו ע"ז מאסו הבונים אלו ת"ה שאמרו
אסור לאכול בשר ממומר לע"ז וכ"ת הרי אליהו אכל
מטבחי אחאב לז"א מאת ה' היתה זאת וע"פ הדבור
שאני .

א"ן כי היל"ה נקרא חזן דכתיב והסירותי את לב
החזן מבשרכם ואיתא שאל הוה מינא כתיב
בחורתכם והדרת פני זקן ויל"הר הוא זקן ויל"הט הוא
בהור כי זא לשנת י"ג ח"ל הקב"ה הוא זקן יותר
מיל"הר ולריך לשמוע דבריו והוא לזה אותנו שלא
נשמע את דברי יל"הר וזהו חזן זה יל"הר מאסו הבונים
אלו ישראל ואפי' הוא זקן וזהו היתה לראש סנה שצא
לפתח חטאת רובץ ואפי"ה אין שומעין לו והעם מאת
ה' היתה זאת שהקב"ה לזנו שלא לשמוע לו :

קיט ה אשרי תמימי דרך ההלכים
בתורת יהוה : ג אשרי נצרי עדתיו
בכל לב ידרשוהו : ג אף לא פעלו

תהלות ישראל

מזמור קיט א"ב

אשרי תמימי דרך ההלכים בתורת ה' . אפטר לרמוז
הענין ע"פ דאיתא בגמ' ערוכין דף כ"א ע"א
א"ר חסדא דרש גורי בר זר מאי דכתיב לכל תכלה
ראיתי קן רחבה מלותך מאד . דבר זה אמרו דוד ולא
פירשו אמרו איוב ולא פירשו אמרו יחזקאל ולא פירשו
עד שגא זכריה בר עדו ופירשו . אמרו דוד ולא פירשו
דכתיב לכל תכלה ראיתי קן וגו' אמרו איוב . דכתיב
ארוכה מארץ מדה ורחבה גני ים . אמרו יחזקאל דכתיב
ויפרוש אותה לפני וסיה כתובה פנים ואחור מה שגא
זכריה בר עדו דכתיב ו אמר אלי מה אתה רואה ואומר
הני רואה מגילה עפה ארכה עשרים באמה ורחבה עשר
באמה וכי פשעה לה הוייא לה עשרים בעשרים וכתיב
סיה כתובה פנים ואחור וכי קלפת לה כמה הויה
ארבעין בעשרין וכתיב מי מדד בשעולו מים ושמים
בזרת חקן כמלא כל העולם כולו ה' מג' אלפים ומאתים
בתורה . ופרשו מדת העולם זרת חלי אמה על חלי אמה
והשוב כמה על חלי אמה יש בתורה ותמלא ג' אלפים
ומאתים כילד עשה מעשרים אמה רוחב רלוועית של
רוחב חלי אמה הרי כאן מ' רלוועות וכל ה' מ' אמה
לארכה של מגילה הרי אלף ושש מאות אמה שהם ג'
אלפים ומאתים זרתות ע"כ והנה ע"פ סוגיא רנ"ז
שהתורה היה ג' אלפים ומאתים לרמוז במלת אש"ר ר"ת
שלשת אלפים ומאתים וזהו אשרי תמימי דרך

עולה בדרביו הקבו : ד אתה צייתתה

תהלות ישראל

ההולכים בתורת ה' שהיה רמוז במלת אש"ר . ועפ"ז
י"ל כוונת הכתוב אז ראה רמוז לדהמ"טה דכתיב ציה לכל
תכלה ראיתי קן ויספרה רמוז לאיוב דכתיב ארוכה
מארץ מדה הטינה זה יחזקאל הנביא וגם חקרה זה
זכריה בר עדו :

א"נ אשרי תמימי דרך אפטר לרמוז הענין על התורה
ומלות מילה דא"י בתקונים ע"י עסק התורה כילול
מחרבו של הקב"ה הוא י"ו פסיות שנאמר ען חיים סיה
למחזיקים בה סיה גימ' י"ו וכן ע"י המילה שנכתרו
עליה י"ג בריתות ומילה ופריעה ומילה הרי י"ו ע"י ש
וזהו אשרי תמימי דרך ההולכים בתורת ה' אשרי נולדי
עדותיו ככל ל"ב גימ' מילה עם הכולל וצ"י עסק
התורה ומילה תכלל מחרבו של הקב"ה שהיה י"ו פסיות
וזהו אף לא פעלו עולה שנללו מחרב שהיה אף א"ו
פסיות ב' יודין ו'או נחשב לכאן ולכאן תורה
ומילה . א"כ אף לא פעלו עולה כי ה' במ"ד ע"פ שמש
ישראל ה' אחד א"ס הים אומר בר"ש מחרב אתה עילס וכן
לא תשתחוה לאל אחר א"ס הים אומר בד"ל הים מחרב
העולם וכן כיהשו בה' א"ס הים אומר בב"מ הים מחרב
העולם וכו' ע"י ש נמלא אות ד'לת ו'אות ר"ש ו'אות כף
הם אותיות דרך וזהו אף לא פעלו עולה בדרביו
הלכו שלא שינו אותיות דרך וזהו אשרי תמימי דרך .
שלא שינו אותיות דרך הלא ההולכים בתורת ה' שאומרים
סדר"ך ע"ף התורה :

א"נ אפטר לרמוז ע"פ הרב חיד"א ז"ל בס' חסדי
אבות על טוב ארך אפים מגבור ע"פ מה שחקר
הרמב"ם ז"ל בשו"ת פרכים מי שכתבו טוב ונקל

פקודיך לשמר מאד : אהלי יבנו דרכי

תהלות ישראל

מקיים המלות הוא משוכח או מי שטבעו רע וכונס את ילרו ה"ו משוכח והסכים דטבעו טוב השיב טפי דכפס רשע אותה רע ע"כ וזהו טוב ארך אפים שטבעו להאריך אפו ואינו כועס מלד טבעו יותר מנבור הכונס את ילרו עכ"ד . וזהו אשרי תמימי דרך הסולכים בתורת ה' שטבעם טוב אשרי נולרי עדותיו בכל לב ידרשבו ואין לריך לכבש את ילרו והוא חשוב יותר ממי שטבעו רע וכונס את ילרו כמ"ס הרמב"ם ז"ל :

אשרי תמימי דרך הסולכים בתורת ה' . העוסקים בתורה . אשרי נולרי עדותיו רצו לעושים מלות והוא מי שמתעסו מרובים מהכמתו חכמתו מתקיימת וזהו נולרי עדותיו בכל לב ידרשבו עי"ז אתה לויית פקודיך לשמור מאד כי ע"י רבוי המעשים חכמתו מתקיימת ובאבות דר' נתן משלו משל למ"הד לא' שהלך אלל חנוכי א"ל תן לי רביעית יין א"ל הבא כלי ופתה לו את היקו א"ל תן לי שמינית שמן א"ל הבא כלי ופתה לו את הכלי מסיב דקל (בער"כ כי זכ"ל) א"ל בן אפלה כלים אין לך ואתה מבקש ליטול שמן ויין כך אומר הקב"ה לרשעים מעשים טובים אין בידכם ואתם מבקשים ללמוד תורה ולרשע אחר אלהים מה לך לספר הקי ואתה שנאת מוסר ע"כ ועי"ז אהלי יכונו דרכי לשמור הקיך הם מעשים הטובים אז לא אבוש בהביטי אל כל מלותיך וזה רצו שמור ת"ס ר"ת תורה מעשים עי"ז יתקיימו וזהו וראה ישר . וזה רצו ויעקב איש ת"ס ר"ת תורה מעשים כי הלדיק לריך ללמוד ולעשות :

אהלי יכונו דרכי לשמור הקיך . אפשר לרמוז דהי' בשארית יעקב ז"ל פ' כי תלא אי' בנטיין שהוא נבא דא"ל לתריסיה כ"ע דלו תלתא ואכלי רבעא את

לשמר הקיך : ו אז לא אבוש בהביטי
אל כל מצותיך : ו אורך בישר לבב
בלמדי משפטי צדקה : ו את הקיך
אשמר אל תעזבני עד מאד :

תהלות ישראל

דלי ארבעה ואכיל תלתא לסוף אתא מטרא רב יוסף אמר הא לא דלה רבה אמר הא לא אלטריך ליה ומזלו גרם וכתב הרי"ף ז"ל וקשיא לן הא אמר רבה בהאומר האי מאן דאגרי אגרי לדוולא ואתא מטרא פסידא דפועלים וכו' ורבו התשובות ליישב שמועות הללו . וסר"ן ז"ל תירן דשחני הסיא דפרק מי שאלו דכיון שהתחיל במלאכה מאלותה שעה זכה בשכירותו ואע"פ שלא נגמרה על ידו ומן השמים סייעוהו מ"מ זכה בשכירותו מש"כ גבי פסידא דפועלים דוקא הוא כשלא התחילו במלאכה וראה לדבר מדאמרינן התם בסמוך דמאן דאגר אגרי לעבדותיה והשתלים עבדותיה בפלגו יומא נותן נהם שכרם משלם דהיינו כל היום אלמא פועל כיון שהתחיל במלאכה אע"פ שלא ערה בה כפי מה ששכר נוטל שכרו משלם עכ"ד . וזהו אהלי יכונו דרכי לשמור הקיך אז לא אבוש בהביטי אל כל מלותיך הכוונה יש ללמוד מכאן דמי שפעה מלוא ואלא גמרה וכן השמים סייעוהו וגמרה נחשב לו כאלו גמרה וזהו אהלי יכונו דרכי דהיינו התחלה במלוא אף שלא גמרה אז לא אבוש בהביטי אל כל מלותיך כל דיקא כאלו גמר את כולה . והנה יל"ק אי' בגמ' ע"פ ולחושבי שמו אם חישב אדם לעשות מלוא ונאנס ולא עשה מעשה עליו הכתוב כאלו עשה ונותנים לו שכר כאלו עשה ואפי' לא התחיל בה ואפשר לומר בדיני אדם

ב א בפה יופה נער את ארהו לשמר
בדברך : ב בקל לבי דרשתוך
אל תשגני ממצותיך : ג בלבי צפנתו

תהלות ישראל

אינו נוטל אל"כ התחיל אבל כד"ש נוטל שכרו משלם
וזכו מה רב טובך אשר לפנת ליריאיך פעלת לחוסים
כך חוסם ר"ל חסדו לעשות מלוא ולא עשאוהו ח"י'
לא התחילו בזה וזכו נגד בני אדם דבדני אדם
דוקא התחיל בזה . וע"פ דברי הר"ן ז"ל דוק ל' רבותינו
ל' הוסיף דקטנו בלשונם המתחיל במלוא חומרים לו
גמור ר"ל כיון שהתחיל במלוא אף שלא גמרה נחשב
כאלו גמרה וכאמור :

אף לא פעלו עולם . אפשר לרמוז עמ"ש רז"ל שהקב"ה
גזר שתוליד הארץ עץ פרי טעם עלו ופריו שזה
והארץ תולידה עץ עושה פרי שאין טעם עלו ופריו
שזה אבל חז"ל התרוצ טעם עלו ופריו שזה וכן פלפלין
חז"ל טעם עלו ופריו שזה וזכו ח"ף ר"ת התרוג פלפלין
לא פעלו עולם בדרכיו הלכו שקיימו גזירת הבורא טעם
עלו ופריו שזה :

בלבי לפנתי אמרתך למען לא אחטא לך . אפשר
לרמוז ע"פ מ"ש הרב ס' חסידים ז"ל דאם האדם
הוא בבית המרחץ ובה לו הסודר חסה מותר להרהר
כד"ת הגם שאמרו שהסודר בבית המרחץ להרהר כד"ת
להלל מן החטא שרי עכ"ד וכתב עליו הרב חיד"ה ז"ל
פס' ברית עולם על ס' חסידים ז"ל ומכאן תוכחה
מגולה שכמה לריך האדם להרהר מן החטא כי אפילו
בבית המרחץ שאסור להרהר כד"ת עכ"ו צטביל שלא
יהרהר ויחטא הותרו לו להרהר כד"ת עכ"ד וזכו בלבי
לפנתי אמרתך כמקום שלא להזכיר תורה עכ"ו להרהר

אמרתך למען לא אחטא לך : ד ברוך
אתה יהוה למדני חקיך : ה בשפתי

תהלות ישראל

כד"ת למען לא אחטא לך :

ברוך אתה ה' למדני חוקך . חקר הרב שארית
יעקב פ' במדבר למה אין מצרכין על כתיבת ס"ת
כיון שהיא מלוא מתר"יג מלות וכו' ע"ש מה שהשיב .
והרב חקי חיים להרב ח"גן דף קמד ע"ב אות יב כתב
ותו"ד דכתיבת ס"ת אין זה עיקר המלוא ותכליתה שיעקר
הוא ללמוד וללמד לשמור ולעשות דמני למלות . פ"ור
וחל"ה דאין מצרכין עליהם דאין תכליתה של מלוא אלא
משום פ"ור וכן בדיקת הסגין אין מצרכין עליה לפי
שאין תכלית הבדיקה אלא השחיטה וכן עשיית מלות
סוכה אין מצרכין עליה לפי שגמר המלוא שכתה וכו'
ע"ש וזכו ברוך אתה ה' למדני חקיך וכו' למה אין
מצרכין על כתיבת ס"ת לז"ה בשפתי ספרתי כל משפטי
פיך ר"ל שיעקר הוא הלימוד ולא הכתיבה וזכו להרטה
חת ה' בכל עת על כל מלוא ומלוא וכו' למה אין
מצרכין על כתיבת ס"ת לז"ה תמיד תהלתו בפי ר"ל עיקר
הוא הלימוד ולא הכתיבה . ומה שמצרכין על בדיקת
המנן הגם שהוא אינו גמר המלוא שריך לאכול מזה
בפסח שאני ה' דהם ב' מלות מל"ת ועשה ולא יראה
לך המנן ובגרב תאכלו מלות :

א ברוך אתה ה' . אפשר לרמוז הענין עמ"ש הר"ה ש'
ז"ל פ"ק דברכות ברכת התורה ח"ל לברך כל שעה
אלה פעם א' ביום וצליה ואם ישן לריך לחזור
ולברך ואם ישן ביום שינת קבע לריך לחזור ולברך (ובש"ע
ס' מן אות יא כתב בנת קבע ביום הוי הפסק וי"ה
דלא הוי הפסק והכי נהוג) ושאל ר"י את ר"ת אם לריך

תהלים קיט

תהלות ישראל

לברך על השינה בסוכה והיה ר"ל שאין לברך על השינה
שמה אינו יכול ליטן וכשנרדם בשינה אינו יכול לברך
אבל ר"ת השיב שנפטר באילוח שבברך ליטב בסוכה
ונפטר השינה וטיוול ושנון ולדבריו אפי' הסיח דעתו
א"ל לברך וכתבו תלמידי רבינו יונה ז"ל דהא חזינו
גבי לינית ותפלין מלותו כל היום ואם חלץ תפלין או
לינית יחזור וליבש אותם חזר ומברך א"כ ה"ל גבי
קריאת התורה שמלותה כל היום היה לו לברך ברכת
התורה בכל פעם ופעם וי"א למורי ז"ל שאני לינית
ותפלין שאינם דומין לברכת התורה לפי שלינית ותפלין
כשהולץ אז נגמר מלותן וכשהחזר ולובשן הו"ל מלה
אחרת מש"אכ גבי ברכת התורה כשקרא בתורה וחזר
וקרא לא נגמר מלות קריאה שכל היום חייב לקרוח
דכתיב והגית בו יומם ולילה עכ"ד . וגם שעתה נדפסו
הספרים וכשנפלים הספר דהוי כמו לינית ותפלין
לחולץ ונגמרה מלותן ה"ל כשיגמר הספר הו"ל כמו
לינית ותפלין מ" : כיון שיוכל לקרוא ע"פ כל היום הו"ל
ליוב קריאתה כל היום ול"ד ללינית ותפלין ודוקא גבי
קריאת ס"ת בלבוש כתב מרן ז"ל בא"ה ה' קריאת ס"ת
קפי' בירך ברכת התורה בעלמו וקראוהו לעלות לס"ת
אריך לחזור ולברך דמשום כבוד התורה נתקנה לקרות
בלבוש עכ"ד . וזהו ברך אתה ה' למדני חקיק ר"ל פ"א
לרך לברך כל היום ואין לברך כל פעם ופעם וסעסע
בשפתי ספתי כל משפטי פיך כיון שהיוצ כל היום להגות
בתורה דכתיב והגית בו יומם ולילה ודוקא בלבוש
תקנו לברך כל פעם ודוק :

א"ל בא"י למדני חקיק . אפשר לרמוז הענין עמ"ש
בנא' ברכות דף יא ע"ב א"ר הנה למקרא לריך
לברך ברכת התורה למדרש א"ל לברך ור"א אומר למקרא
ולמדרש לריך למשנה א"ל לברך ור' יוחנן אמר למקרא

תהלים קיט קמד

ספרתי כל משפטי פיך : ו בדרך
ערוותיך ששתי פעל בך הוין :
בפקודיך אשיחה ואביטה ארחתיך :
בחקתיך אשתעשע לא אשכח
דברך :

תהלות ישראל

למדרש ולמשנה לריך לברך לתלמוד א"ל לברך ורבה
אמר אף לתלמוד לריך לברך וכתבו הר"ף והרא"ש משם
ר' האי גאון שהלכתא ברבא וכן פסק מרן ז"ל בש"ע
סו' מז ס"ב דגם לנמרא לריך לברך עי"ש וזהו ברך
אתה ה' שלריך לברך על התורה ולא תימא לא לכל
אלא בשפתי ספרתי כל משפטי פיך כל מה שאני
קורא אני מברך עליהם . וכן כוונת הכתוב אברכה
את ה' בכל עת תמיד תהלתו בפי כל מה שאני קורא
אני מברך :

ברך עדיתיך ששתי . הרב זקן אהרן פי' כי האדם
בעת שיבט להתלמד אומנות אין נוהגים לו
שכר אלא אדרבא פעמים הוא נותן שכר כשלא ימלא
מי שילמדו בחנם אבל אומנות התורה כשארס לומד
כתבו רז"ל כל זמן שיודע הילד לענות אמן נוהגים לו
שכר . והנה בעת שאדם מתלמד יקרא דרך כמו שאם
אדם רואה לילך מעיר לעיר הולך בדרך עד שיגיע
למקום הפלו כן האדם בעת לימוד האומנות יקרא דרך
וזהו בדרך עדיתיך ששתי כצל כל הון שבשאר אומנות
אין נוהגים לו שכר אבל עסק התורה נוהגים לו שכר
עכ"ד . והרב ארן שהיים ז"ל על התהלים פי' ע"פ
מ"ש במד' ע"פ כי לקח עוב נתינו לכם כי שני בני

ג א גמל על עבדך אחיה ואשמרה
דברך : ג גל עיני ואביטה נפלאות
מתורתך : ג גר אנכי בארץ אל

תהלות ישראל

אדם א' יש בידו כסף וא' יש בידו זהב וסחליפו ז'לו
נמלא כל א' יש בידו מה שאין ביד חברו מש"אכ
התורה אם א' יודע מסכתא א' וא' יודע מסכתא א'
ולמדו ז'לו נמלא ביד כל א' שנים וזכו בדרך עדותך
ששתי כעל כל הון כי נשאר ממון אם החליף אין בידו
אלא א' מש"אכ התורה יש בידו שנים עכ"ד . ול"נ
לומר כי הנה כתיב עדות ה' לאתנה מחכימת פתי
כי התורה אפילו הסתי שלא למד חומרות ע"י לימוד
התורה יתחכם כנ"ס ר"ל ינעת ולא מלאת אל תאמן
ולכך שלמה הנ"ע אמר מי פתי יסור הנס חסר לב
ואמר לו לכו לחמו בלחמי או התורה ע"י תהיה חכם
וזכו בדרך עדותך ששתי ע"י לימוד התורה אפילו
הפתי יתלמד :

גמול עד עבדך אחים . רמז למ"ס הרב בית סרן
דרוש יד א' במקובלים כל כ"ב אותיות יש
במלואם ב' אותיות כגון כ"ף ויש ג' אותיות אלף ב"ת
ודוקא בגימ' ד' אותיות רמז לגאון שאין לאה לילוד
אם להסנאות וזכו על ד' לא אשיבנו לכן אותיות
הגאון ד' אותיות עכ"ד . ול"נ לומר רמז לגמילות
חסדים שצריך האדם לעשות לפני אדם צד' דברים צב'
ידיו וצב' רגליו כי הגמ"ח צב' מעלות יותר מן הלקה
כי הלקה בלגונו וגמ"ח בנשבו ועוד הלקה עם
הצניע ונ"ח לעשירים ולעניים ועוד הלקה עם הזיים
וגמ"ח עם הזיים ועם העמים . וזכו גמול על עבדך
גמ"ח שתעזוב עם עמך ישראל רמז לגימ' סה"א ד'

תסתר מפני מצותיך : ד גרסה נפשי
דתאבה אל משפטך בכל עת :
ג גערת זדים ארורים השנים
ממצותיך : ו גל מעלי הרפה וכוז כי
עדתיך נצרתני : ז גם ישבו שרים בו
נדברו עבדך ישיה בחקוקך : ח גם
עדתיך שעשעי אנשי עצתי :

תהלות ישראל

אותיות ע"ז אחים ואשמרה דבריך לעשות עם בני
אדם גמ"ח :

גרסה נפשי לתאבה . אפשר ע"פ מ"ס רז"ל ע"ס
וישי הס הולכים בדרך והיו מדברים צד"ת
ואם לאו היו ראויים לישרף וסק' וסא כתיב אל תרגזו
בדרך ואז"ל שאל התעסקו בדבר הלכה ומירלו עיוני
אסור אבל ירסה מותר וזכו גרסה נפשי לתאבה
אל משפטך בכל עת אבל עיוני דוקא בעיר אבל
בדרך לא :

א"נ גרסה נפשי ראיתי להרב מעיל קודש סנד"מ דף
ע ע"א וז"ל נתחדש לי עתה ספק א' וסנה כל
האות הדורות כגון ברית מילה שהיא מלוא תדירית כל
ימי חייו נחשב לו למלוא א' או כל רגע ורגע נחשב
לו למלוא כיון שיכול למשוך העור שנכשר ע"ג עטרה
ויחזור ערל ת"ו וכיון שלא עשה קיים מלוא כל שעה וכן
מלוא לינית ומסלון שהיו ראשונים לובסים אותם כל
סיום אם נחשב להם כל שעה וכל רגע למלוא או לאו

ד א דבקה לעפר נפשי וזיני בדברך :
 ב דרכי ספרתי ותענני למדני חקיך :
 ג דרך פקודיך הבינני ואשיחה
 בנפלאותיך : ד דלפה נפשי מתונה
 קימני בדברך : ה דרך שקר הסר ממני
 ותורתך חנני : ו דרך אמונה בחרתי
 משפטך שויתי : ז דבקותי בעדותך יי
 אד תבישני : ח דרך מצותיך ארוץ בי
 תרחיב לבי :

ה א הורני יהוה דרך חקיך ואצרנה
 עקב : ב הבינני ואצרה תורתך

תהלות ישראל

ואם לא כן מה הרויחו הראשונים שהיו לזכרים ליית
 ותפלין כל היום מעכשיו שלזכרים צטת התפלה דוקא
 כיון למנוח א' תחשב . וזכני ה' לפשוט ס' זה לפס"ש
 בנמ' שבת כל דבור ודבור נכרא מלאך א' וכדאי כל
 היום הגות התורה מנוח א' ואס"ה כל דבור ודבור
 נכרא מלאך א' וזהו אשרי שומרי משפט עושה לדקה
 בכל עת וכתבי ר"ז וכי יכול אדם לעשות לדקה בכל
 עת אלא זה הזן בניו וזכותיו כשהן קטנים יש לו
 מנוח כל שעה וכל רגע עכ"ד וזהו גרסה נפשי לתאבס
 שאני עובד בתורה כל היום אל משפטך בכל עת שכל
 שעה וכל רגע נחשב מנוח א' :

ואשמרנה בכל לב : ג הדריבני
 בנתיב מצותיך כי בו הפצתי : ד הש
 לבי אל עדותיך ואל א בצע : ה העבר
 עיני מראות שוא בדרךך חניני : ו הקם
 לעבדך אמרתך אשר ליראתך :
 ח העבר חרפתי אשר יגרתני כי
 משפטך טובים : ט הגה תאבתי
 דפקודיך בצדקתך חניני :

ו א ויבאני חסדיך יהוה תשועתך
 כאמרתך : ב ואענה חרפי דבר פי
 בטחתי בדברך : ג ואל תצל מפי דבר
 אמת עד מאד כי למשפטך יחלתי :
 ד ואשמרה תורתך תמיד לעולם ועד :
 ה ואתה לקחה ברהבה פי פקודך דרשתי :
 ו ואדברה בעדתיך נגד מקבים ולא

תהלות ישראל

ו א תלל מפי דבר אמת עד מאד א' בנמ' מנוח צבתי
 תלת עבדי רבנן דמשנו נוסכתא אוספיוא פוריא ר"ל דרך
 ארץ . וזהו ואל תלל מפי דבר אמת עד מאד עד ולא עד
 בכלל מא' ד ר"ת נוסכתא אוספיוא דרין ארץ שאלו דוקא
 מותר לשנות :

אָבושׁ : וְאֶשְׁתַּעֲשַׂע בְּמִצּוֹתֶיךָ אֲשֶׁר
אָהַבְתִּי : וְאֶשְׂא כַפִּי אֶל מִצּוֹתֶיךָ אֲשֶׁר
אָהַבְתִּי וְאֶשְׂיָהָה בְּחֻקֶיךָ :

ז א זָכַר דְּבַר לַעֲבֹדֶךָ עַל אֲשֶׁר יִחַלְתָּנִי :
ב זֹאת נִחַמְתִּי בְעַנְיִי כִּי אָמַרְתָּךְ
חִתְּנִי : וְזָרִים הִלְיִצְנִי עַד מְאֹד
מִתּוֹרַתְךָ לֹא נִמְיָתִי : ד וְזָכַרְתִּי
מִשְׁפָּטֶיךָ מֵעוֹלָם יְהוָה וְאֶתְנַחֵם :
ה וְלַעֲפָה אֲחֻזְתָּנִי מִרְשָׁעִים עֹזְבֵי
תּוֹרַתְךָ : וְזִמְרוֹת הָיוּ לִי חֻקֶיךָ בְּבֵית
מְגוֹרֵי : וְזָכַרְתִּי בְלִיקָה שִׁמְךָ יְהוָה
וְאֶשְׁמְרָה תּוֹרַתְךָ : זֹאת הֵיטָה לִּי כִּי
פִקְדֵיךָ נִצְרָתִי :

ח א חֲלָקִי יְהוָה אָמַרְתִּי לִשְׁמֹר דְּבָרֶיךָ :
ב חֲלִיתִי פִּנְיֶךָ בְּכָל לֵב חֲנִנִי כְּאִמְרַתְךָ :
ג חֲשַׁבְתִּי דְרָכֶי וְאֶשׂיבָה רַגְלִי אֶל
עֲדוֹתֶיךָ : ד חֲשַׁתִּי וְלֹא הִתְמַהֲמַהְתִּי
לְשׁוֹמֵר מִצּוֹתֶיךָ : ה חֲכַלִּי רְשָׁעִים
עֵינֵי תּוֹרַתְךָ לֹא שָׁכַחְתִּי : חֲצוֹת

קמו
לִיכָה אֶקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ עַל מִשְׁפָּטֵי
צְדִקָּתְךָ : וְחֵבֵר אָנֹכִי לְכָל אֲשֶׁר יִרְאוּךָ
וְלִשְׁמֵרֵי פִקְדֵיךָ : וְחֵסֶדְךָ יְהוָה
מִלְּאָה הָאָרֶץ חֻקֶיךָ לְמַדְנִי :

ט א טוֹב עָשִׂיתָ עִם עַבְדְּךָ יְהוָה
בְּדַבְרֶךָ : ב טוֹב טָעַם וְדַעַת לְמַדְנִי
כִּי בְּמִצּוֹתֶיךָ הֵאֱמַנְתִּי : ג טָרַם אֲטַנֶּה
אֲנִי שִׁגְגָה וְעַתָּה אָמַרְתָּךְ שְׁמַרְתִּי :
ד טוֹב אָתָּה וַיִּמְטִיב לְמַדְנִי חֻקֶיךָ : ה טָפְלוּ
עָלַי שִׁקְרֵי זָרִים אֲנִי בְּכָל לֵב אֲצַר
פִּקְדֵיךָ : ו טָפַשׁ בְּחֻלְבֵי לֵבָם אֲנִי

תהלות ישראל

טוֹב עָשִׂיתָ עִם עַבְדְּךָ אֱלֹהִים לְרַמּוֹז עַמְּךָ בְּזוֹכֵר
וְאֶתְחַזֵּק דָּךְ וַיִּסָּא דְלִי־יִשְׂרָאֵל א' ל' סוֹבּוּ לָכֶם לְאַהֲלִיכֶם
דָּכָל א' יִלְךְ לִנְקִיבָה וַיִּתְיַחַד כֶּסֶף וְאַתָּה סָה עַמּוּד עַמְדֵי
מִהֲכָל אֲחַפְרָשׁ מִכָּל מֵאֲחַתְּיָה וְהִתְדַבֵּק בְּאַתֵּר דְּדַכּוּרָא
וְלֹא בְּזוֹקֵבָל וְכֹהֵל חוֹלְקִים דְּמַסָּה נְבִיאָה מִסִּימְנָא דְּזִכְרָה
לְדַרְנִין עֲלֵאִין מִה דְּלֹא זִכָּה בְּרַם אֲחִיָּה לְעֵלְמִין עֲלִיָּה
כְּתִיב עוֹב עוֹב לְפָנֵי אֱלֹהִים יִמְלֹט מִמֶּנָּה מֵאִי טוֹב זֶה
מִסָּה דְכְּתִיב כִּי טוֹב הוּא וּבְנִין דְּלִיָּהּ טוֹב סְלִיק לְדַרְנָא
עֲלֵאָה וְע' דְּכְתִיב כִּי הַמְּקוֹכַח אֲשֶׁר אָתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת
קוֹדֵשׁ הוּא ג' ט כִּי טוֹב הוּא וְטוֹב אִיָּהּ דְּכּוֹרֵס וְאִי תִימָא
דְּכֹא א' ר' יְהוֹדָה הֵא דוֹד דְכְּתִיב גִּים וְטוֹב רֹאֵי אֲמֵאִי

תורתך שעשעתי : ו טוב לי פי עניתי
למען אדמד חקיך : ח טוב לי תורת
פיך מאלפי זהב וכסף :

תהלות ישראל

לא סוס יתר אל וטוב רואי כתיב לא אסו חיוו
לאסחכלא היכי הוא דוד ובמשה כתיב כי טוב הוא
ממש והנה טוב רואי ומשה לבתר דסוה טוב סליק
למחוי גופה איש האלהים וכו' עי' דלפי דברי הזוכר
הכו' משה היה טוב ממש מבא"כ דוד דכתיב ביה טוב
רואי ולא טוב ממש אלא טוב למראה לכן לא התפרש
מאתתיה וזהו טוב עשית עם ענדך ה' כדכרך שארת
וטוב רואי ולא טוב ממש וזהו אמרו לדיק ל' שבה וס'
האריך היום כי טוב זה משה וזהו ומולא אני מר ממות את
האשה טוב לפני האלהים יגלט ממנה ולכן גבי הזקיסו
המלך שלא נשא אשה וכו' ישעיה ואל כי מת אתה
ולא תחיה למה לא עסקת בסו"ר וכו' עין בגמ' ברכות
באורך כתב והטוב בעיניך עשיתי שלא נבאתי אשה
וזהו מלא אשה ופעמים מלא טוב שפירש מן האשה
ותר וייהו ויפק רלון מו' :

א"נ טוב עשית . אי' במד' חזית מומור לו בטח בה
ועשה טוב אין טוב אלא תשובה שנאמר כל תשא
עון וקה טוב עי"ש וזהו טוב עשית עם ענדך שקבלתני
בשפיכה לפניך כשהטאתי ב"ש :

מ"ב לי כי עונתי הנה כחבו ז"ל אדם ימות באהל
אין התורה מתקיימת אלא בני שממית עלמו
עליה וזהו אף הכמת עמדה לי תורה שלמדתיה באף
עמדה לי וזהו טוב לי כי עונתי למען אלמד הקוד' :
מ"ב לי תורת פיך לפשר במ"ש רז"ל אלנו ישראל היו
ק' משיח את התורה מפיו של הקב"ה לא היס מחלוקת

י א ידיך עשוני ויכונוני הבינני
ואלמדה מצותיך : ב יראיך יראוני
וישמחו בי דברך יחלתי : ג ידעתי
יהוה כי צדק משפטך ואמונה
עניתיני : ד יהי נא הסדך לנחמני

תהלות ישראל

אלה עי' ששמעו ע"י כ"ו היה מחלוקת בין כחמנים
והר' אזולאי בס' שם הגדולים כהב בשם מהר"ל על
ר"ת ז"ל היה מניח לפניו תל זכוכים להרטיב לבו הוא
ותלמידיו להוילא הענין אליבא דהלכתא ע"ש וזהו טוב
לי תורת פיך שלא יש בה מחלוקת מאלפי זהב וכסף
שמניח ר"ת ז"ל להוילא אליבא דהלכתא :

ידיך עשוני ויכונוני אפשר לרמוז עמ"ש המפרשים ז"ל
כמו שנילוו ישראל מלעז מלרים שהיו אימרים
בגופן שלטו בנשותיהן לכ"ש ע"י שם יה המעיד עליהם
הראובני השמעוני כן ניילול דוד מעון ב"ש ע"י שנקרא
דוד ביו"ד שכן כתיב בד"הי עכ"ד וזהו ידיך ע"י אות
יו"ד שנוסף בשמי עשוני ויכונוני :

א"נ רמו למשפחת דהמ"ש שסותרה לבוא בקהל
מואבי ולא מואבית הנשים מותרות דאס היה
כתיב לא יבוא עמון ומוא"ב לא היה מקום להתיר
הנשים וזהו ידיך היו"ד יתרה כל עמוני ומואבי עשוני
ויכונוני :

ידעתי ה' כי לדק משפטך . יסי נא רסדך לנחמני .
אפשר לרמוז הענין עמ"ש הרב בית דוד
בהשמעות סי' תקיז סב"א הרב ש"ן ז"ל דף קלא על
נוסח ברכת השיבה ומלך עלינו בהסד וברחמים בלדק

כָּאמַרְתָּ לְעַבְדְּךָ : יְבֹאוּנִי רַחֲמֶיךָ
וְאֶחֱיָה בִּי תוֹרַתְךָ שֶׁעָשִׂיתָ : וְיִבְשׁוּ
זְרִים בִּי שֶׁקָּר עֲוֹנוֹנִי אֲנִי אֲשִׁיחַ
בְּפִקּוּדֶיךָ : וְיָשׁוּבוּ לִי יְרֵאִיךָ וְיִדְעוּ
עֲדַתְךָ : יְהִי לְבִי תָמוּם בְּחֻקֶיךָ לְמַעַן
לֹא אֶכְבֹּשׁ :

תהלות ישראל

ובמשפט ע"פ המד' שסביאו רס"י ז"ל ע"פ וארשתיך לי
בלק ומשפט בהסד וברחמים בהצורה כתיב ושמו
דק"ה לעשות לדקה ומשפט וכנגדן נתן הקצ"ה לבניו
הסד ורחמים שנאמר ושמר ה"א לך את הצריח ואת
החסד וכתיב נתן לך רחמים ורחמך פסקו מן הלדקה
ומן המשפט דכתיב בהפוכים ללעג משפט ולדקה לארץ
הניחו אף הקצ"ה אסף מהם החסד ורחמים דכתיב כי
אספתיו את שלומי מאת העם הזה את החסד ואת
הרחמים וכשיחזרן לעשות לדקה ומשפט דכתיב ליון
במשפט תפדה וצדיק בלדקה והקצ"ה מוסף להם חסד
ורחמים ועושה להם עטרה לארבעתן ומוסיבין בראשה
עכ"ד וזהו ומלוד עלינו בחסד יברחמים ע"י לדקה ומשפט
שימלא בנו וכו' ע"כ. וזהו ידעתי ה' כי לדקה ומשפט
הכוונה שפושין ישראל לדקה ומשפט אזי ה' נותן להם
הסד ורחמים וזהו יהי נא חסדך לנחמני. יבואוני רחמך
יְדָו לְבִי תָמוּם בְּחֻקֶיךָ לְמַעַן לֹא אֶכְבֹּשׁ אִי' בַּמַּד' יְהִי
לְבִי תָמוּם בְּחֻקֶיךָ בְּחֻקֶיךָ פֶּסַח וְחֻקֶיךָ פֶּרַח אִי'
בַּמַּד' פֶּסַח פֶּ"א חַל ע"פ יוֹם שַׁבָּת וְאִלּוּ הִלֵּל הַשֶּׁמֶח
דוּחַה שַׁבָּת שַׁח וְלֹא הִבִּיחַ סִכִּין מִנְעֵ"י מִסֶּד לְאַחַר
מִי שִׁישׁ לוֹ טֵלַח תַּחֲבֵה עֲמַסוֹ וְיָי שִׁישׁ לוֹ עַד תַּחֲבֵה בִּין

כֹּחַ כְּדָתְךָ לְתַשׁוּעָתְךָ נַפְשִׁי לְדַבְּרֶךָ
יְחַדְּתֵנִי : כִּכְרוּ עֵינַי לְאֶמְרַתְךָ לֵאמֹר
מִתִּי תִנְחַמְנֵנִי : כִּי הֵייתִי כְּגֹדֶה
בְּקִיטוֹר חֻקֶיךָ לֹא שָׁכַחְתִּי : דַּכְּמָה יָמֵי
עַבְדְּךָ מִתִּי תַעֲשֶׂה בְרַדְפֵי מִשְׁפָּט :
הַכְּרוּ לִי זְרִים שִׁיחֹת אֲנִי לֹא
כְּתוֹרַתְךָ : וְכִּד מְצוֹתֶיךָ אֲמוּנָה שֶׁקָּר
רַדְפוּנִי עֲזַרְנִי : זַכְּמַעַט כְּדוֹנִי בְּאֶרֶץ
וְאֲנִי לֹא עֲזַבְתִּי פִקּוּדֶיךָ : חַכְּחֻסְדְּךָ
חֵינִי וְאֶשְׁמְרָה עֲדוֹת פִּיךָ :

תהרות ישראל

קרניו וס' וקא קא עניד עבודה בקדשים ותיראו כהלל
אמרו עליו על הלל שלא מעל אדם בעולתו שלא היה
מקדישם אלא בעזרה ורחי"ת כ"י על גליון הספר של
הרב הכולל המפורסם מה"ר ר' ח"ר לאלה מלליה ז"ל שזה
כוונת הכתוב נדרי לה' אשלם. בהצרות בית ה' ולא
קודם כהלל הזקן עכ"ד. והתוס' הביאו מן הירושלמי
עבודה ללרכה כשרה ורחי' מפרה שאמרו זה הכלל ללרכה
כשרה וזהו יהי לבי תמים בחקך חקת הפסח ואם חל
ע"פ בשבת והביאו סבין תחובה לא הוי עבודה כמו חקת
פרה ללרכה כשרה וע"י שיהיה לבי תמים :

ג קדר ודר אמונתך פוננת ארץ
ותעמד : ג למשפטיך עמדו היום פי
הכל עבדיך : ד לולי תורתך שעשעני
או אבדתי בעניי : ה לעולם לא אשכח
פקודיך כי בם חייתי : ו קך אני
הושיעני פי פקודיך דרשתי : ז ליקוו
רשעים לאבדני ערתיך אתבונן :
ח לבד תבכה ראיתי קץ רחבה מצותך
מאד :

תהלות ישראל

למשפטיך עמדו היום כי הכל עבדיך . אי' כנמ'
ר"ס דף עז ע"א ר' יוסי אומר אדם נדון
בכל יום שנאמר ותפקדנו לבקרים א"ר יוסי כמאן
מללין האידנא אקלירי ומריעי כמאן כר"י ופר"שי קלירי
חולים מרעי ת"ח תשושי כה כר' יוסי דאמר אדם נדון
בכל יום ויתפלל שידונו אותו לזכות ולא יקנסו עליו
מיתא חבל לרענן דאזר אין נדון חלא בר"ס הרי כבר
נקנסה עליו ע"כ וזה למשפטיך עמדו היום ר"ל כל
יום ויום ועי"ז כי הכל עבדיך ר"ל עובדים ומתפללין
לפניך כל יום ויום :

א"י אי' כמד' אין הקב"ס דן את ישראל חלא ביום
בשעה שהם עוסקים במצוות ה"ד והוא ישפוט תבל
בדק ע"כ וזה למשפטיך עמדו היום דוקא ולא בלילה
והטעם כי הכל עבדיך ועוסקים במצוות :
קלירי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי . אפשר לרמוז

מ אמה אהבתי תורתך כל היום היא
שיחתי : ב מאיבי תחבמני מצותיך

תהלות ישראל

עפ"מס כנמ' חגיגה ר"ש בן מנסיא אומר איזהו
מעוה לא יוכל לתקון זה הבא על הערוה והוליד
ממנה ממזר א"ת כגכז וגזלן יכול הוא לחזור ולתקון
רשב"י אומר לא נאמר מעוה לא יכול לתקון חלא שיה
מתוקן ונתעוות ואיזה זה ת"ח הפורש מן התורה .
וכזה פירשו המפ' ז"ל ע"פ יבושו זדים כי שקר עותווי
אני אשיח בחקיך הכוונה כשהטע דוד כב"ש היו או"ל
לילני הדור זה מעוה לא יכול לתקון זה הבא על הערוה
חמנס דהמ"ע ס"ל זה ת"ח הפורש מ"הת וזהו יבושו
זדים כי שקר עותווי באמרס איזה מעוה זה הבא על
הערוה . חמנס אני ס"ל כמ"ד זה ת"ח הפורש מ"הת
וא"כ אני שעוסק בתורה לא מקרי מעוה וזהו אני אשיח
בפקודיך עכ"ד . כמאל דהמ"ע ניילול מפסוק מצוה לא
יוכל לתקון כיון שהוא עוסק בתורה . ועוד כתבו רז"ל
מלחמת בית דוד כותבים נט לכשותיהם כשהם יולאים
למלחמה ולא נקרא ערוה וזהו לולי תורתך שעשועי אז
אבדתי בעניי שאומרים עלי מעוה ועוד לעולם לא
אשכח פקודיך כי בם חייתי כי כתבת בתורה האיש
יגרם את אשתו ואוריה כתב לה נט וא"כ לא הוי
ערוה וכאמור :

מה אהבתי תורתך אפשר לר"זו ע"ש הש"ע א"ה סי'
מו לענין ברכת התורה אם בדרך ברכת התורה
ולמד ואח"ך פסק מללמוד ועוסק בעסקיו לא הוי הפסק
וא"ל לחזור ולבדך וכתב הגהות הלבוש ז"ל ואצ"ג נבי
סוכה אנו לריכין לישב בסוכה על כל סעודה וסעודה
שאני ת"ח חייב לעסוק בתורה חמיד משא"כ גבי סוכה

כי לעולם היא לי : ג מכל מדמרי
השכדתי כי עדותיך שיחה לי :
ג מוקנים אתבונן כי פקדיך נצרתתי :
ד מכל ארה רע כלאתי רגלי למען
אשמר דברך : ה ממשפטיך לא
סרתני כי אתה הורתני : ו מה נמלצו
דחבי אמרתך מדבש לפי : ז מפקודיך
אתבונן עד כן שנאתי כל ארח שקר :
ח נר לרגלי דברך ואור לנתיבותי :

תהלות ישראל

ס שעה קבועה עכ"ד וזו מה אהבתי תורתך שאף אם
הפסקתי מלמודי ועסקתי בעסקי אינו לריך לדרך פעם
ב' והפעם לפי שכל היום היא שיחתי וכאמור :
נר לרגלי דרך ואור לנתיבותי . אי' בזוהר בהשמשות
ה"א דף יז ע"ב נר תורה שב"פ ואור תורה
שבכתב ע"ש וזו נר לרגלי דרך תורה שב"פ ואור
תורה שבכתב לנתיבותי . וזו רמז אור לארבעה עשר
תורה שבכתב שניתנה לארבע עשרות שהם מ' יום
בדוקין את החמץ כל דבר הקשה שיש בתורה שבכתב
מפרשין אותו לאור הכר שהיא תורה שב"פ :
א"נ נר לרגלי זו המלות ואור התורה לנתיבותי כי לריך
עסק התורה וקיום המלות כי נר מלוא ותורה אור .
וזו רמז ואתה תלום את בני ישראל ויקחו אליך שמן
ית ז'ך לרמזו כ'ז אותיות של תש"בב הם ה' אותיות
מנ"סך להטלות נר תמיד רמז להשבע"פ המצאת

ג נשבעתי ואקימה לשמר משפטי
צדקך : ג נעניתי עד מאד יהוה חייני
כדברך : ד נדבות פי רצה נא יהוה
ומשפטיך למדני : ה נפשי בכפי
תמיד ותורתך לא שכחתי : ו נתנו
רשעים פה לי ומפקדיך לא תעיתי :
ז נחלתי עדותיך לעולם כי ששון לבי
המה : ח נשיתי לבי לעשות חקיך
לעולם עקב :

תהלות ישראל

ומפרשת לחורס שבכתב :

נשבעתי ואקימה לשמור משפטי לדרך אפשר לרמז
הפסוק ע"ש בגמ' בעת האדם צנען אמו
משביעין אותו תהי לריק ואל תהי רשע . וידוע כתבו
חז"ל כל מלוא לריך לעשותה בדבור ומעשה ובמחשבה
וברעותה דלכא ר"ל ברלונו הטוב . וע"ז פירשתי כוונת
סיום הגמ' שבועות הדרן עלך ה' שומרים וסליקא לה
מס' שבועות הכוונה ע"פ האמור שריך לעשות המלות
כל מלוא בד' אלף דבור ומעשה ומחשבה ורעותה דלכא
וס' שומרים המלוא לכל יגעו המקטרגים בה ע"ז
נחתימה השבועה שבשבע צנען אמו . וזו הדרן עלך
ד' שומרים שתעשה הידור למלוא ע"ד שומרן הכ"ז
ע"ז וסליקא לה מס' שבועות ע"ד מ"ש מאן דאיתו
עניו סליקת ליה שמעתתא אליבא דהלכתא ר"ל שחסיס
הלכה מחוקקת אליבא דהלכתא ה"ג סליקא לה מס'

א סעפים שגאיתי ותורתך אהבתי :
 ב סתרי ומגני אתה לדברך יחלתי :
 ג סורי ממני מרעים ואצרה מצות
 ד אדחי : ו סמכני באמרתך ואחיה ואל
 ה תבישני משכרי : ו סעדני ואושעה
 ו ואשעה בחקיך תמיד : ו סלית כל
 ז שוגים מחקיך כי שקר תרמיתם :

תהלות ישראל

שבוטות שנסבעת צדקן אמך אליבא דהלכתא שלא עברה
 עליה וזכו שחמר דהמע"ס נשבעתי צדקן אמי ואקיימה
 ובאזהרה אקיימה לשמור משפטי לדקך ע"י שמירת ד' דברים
 הללו ודוק :

סורן ממני מרעים . א"י צנמ' פ' הקומץ רבא נא
 ליטמא פותחין לו נא ליטבר מסייעין אותו וא"י
 צינמא אס לללים הוא ילין משל לאדם כהיה מוצר
 נסע ואסרסמון נא למדוד אפרסמון אומר לו המאן
 עד שאמדוד אני כדי שנתנסס אני ואתה נא למדוד נפע
 א"י מדוד לעלמך . הבא ליטמא פותחין לו הבא ליטבר
 מסייעין אותו וכו' ע"כ . וזכו סורו ממני מרעים .
 סמכני כאמרתך סעדני ואושעה הבא ליטבר מסייעין
 אותו :

סלית כל שוגים מחקיך תרגום סלית נבעת וכן פר"שי
 סלית רמסת נחת למרמס כמו סלה כל אבירי
 ולא הבנתי כי כלה כל אבירי פועל כבד וזה סלית
 פועל קל זאת ועוד סלה שרשו סלה וזה שרשו סלית
 וזהו לענין פועל כבד וקל ראיתי להראש"ט ולהרד"ק

א סגים השבת בך רשעי ארץ לבן
 ב אהבתי עדותיך : ו סמר מפחדך בשרי
 ג וממ'שפטיך יראתי :

ד ע עשיתי משפט וצדק בך תניחני
 ה לעשקי : ו ערב עבדך לטוב אל
 ו יעשקני זרים : ו עיני בכו לישועתך
 ז ודאמרת צדקך : ו עישה עם עבדך
 ח כחסדך וחקיך למדני : ו עבדך אני
 ט הבינני ואדעה עדותיך : ו עת לעשות
 י ליהוה הפרו תורתך : ו על בן אהבתי

תהלות ישראל

ז"ל שכתבו מהבנין הקל כמו הכבד ור"ל שאף סלית
 היא מלה מבנין הקל פירוש כמו מבנין הכבד ולענין
 השרש י"ל שרשם ס"ל ב' אותיות כן ס"ל לסרסניס הכ"ז
 וז"ל לומר שהוא ל' ערבי שאומרים על דבר שטרפו
 מליו ולא הועילו (סלימונו) וזו"א סלית כל שוגים
 מחקיך . א"י ל' ערבי כשיש אגרות עליהם וצומעים א'
 מהם אומרים (סלית) ר"ל רמסו מן האגרות . וזכו
 סלית כל שוגים מחקיך שמשמע מחקיך כי שקר
 תרמיתם . א"י ב"ל על' סולת כי כמו המעים ע"י
 שגסגסו ברחים יסיו סולת . בן השוגים מחקיך
 שחקם וזו"א קרוב לפ' הרא"ב כי המ"ל ושרשה סלית .
 ואז"ך ראיתי להראש"ט ז"ל פ' מלוא סולת מגזרת סלית
 כל שוגים מחקיך עי"ש :

מִצוֹתַיִךָ מְזוּהָב וּמִפּוֹי עַל כֵּן כָּל פְּקוּדֵי
 כָּל יִשְׂרָאֵל כָּל אֲרֶחַ שְׂקָר שָׁנְאֵתוֹ :
 פ א פְּלֹאוֹת עֲדוֹתֶיךָ עַל כֵּן נִצְרַתֶם
 נַפְשֵׁי : ג פֶּתַח דְּבָרֶיךָ יֵאִיר מְבוֹן
 פְּתוּיִים : ד פִּי פְּעַרְתִּי וְאַשְׁאֵפָה כִּי
 לְמִצּוֹתֶיךָ יֵאָבְתִי : ה פִּנָּה אֵלַי וְחַנּוּנִי
 בְּמִשְׁפָּט לְאֹהֲבֵי שְׁמֶךָ : ו פְּעַמֵּי הַכֶּן
 בְּאִמְרַתְךָ וְאֵל תִּשְׁלַט בִּי כָּל אֹיֵן :
 ז פְּדַנִּי מֵעֶשֶׂק אָדָם וְאַשְׁמְרָה פְּקוּדֶיךָ :
 ח פְּנִיֶךָ הָאָרֶץ בְּעֶבְדֶּךָ וּלְמַדְנִי אֶת חֻקֶּיךָ :
 ט פִּדְגֵי מַיִם יָרְדוּ עֵינַי עַל לֹא שְׁמָרוּ
 תוֹרַתְךָ :

תהלות ישראל

פלאות עדותיך על כן נלרתם נפשי פתח דברך
 יאיר פי פערתי ואשאפה כי למלותיך יאבתי
 ופי' רד"ק ז"ל יאבתי ל' תאבתי עכ"ל אפשר לרמוז
 סענין עפ"מס הרב זכר"י אלגאזי פר' תזריע דרוש כ'
 ע"ס דאי' במד' וזה הדבר אשר מל יחושע א"ל יחושע
 לישראל מה אתם סגורים שאתם נכנסים לארץ ערלים
 כך אמר הקב"ה לאברהם ונחתי לך ולזרעך את ארץ
 מצורית ע"מ ואתה את בריתי תשמור עכ"ל והק' הרב ז"ל
 מה הים מחלוקת ישראל ויחושע דקס סוברים אפשר ליכנס
 לארץ ערלים ויחושע ס"ל דאקור ליכנס ערלים ויש הרב

צִיָּה צְדִיק אֲתוֹדֶיהָ וַיִּשְׂרַח מִשְׁפָּטֶיךָ :
 צוֹת צִדִּיק צִדִּיק עֲדוֹתֶיךָ וְאִמּוֹנָה מְאֹד :
 צוֹת צִדִּיק קִנְיָתִי כִּי שָׂכַח הַבְּדִיד
 צָרוּ : ד צְדוּפָה אִמְרַתְךָ מְאֹד וְעֶבְדֶּךָ
 אֲדַבְרָה : ה צַעֲרֵךְ אֲנֹכִי וְנִכְחַד פְּקוּדֶיךָ

תהלות ישראל

צוֹת צִדִּיק אֲתוֹדֶיהָ וַיִּשְׂרַח מִשְׁפָּטֶיךָ :
 צוֹת צִדִּיק צִדִּיק עֲדוֹתֶיךָ וְאִמּוֹנָה מְאֹד :
 צוֹת צִדִּיק קִנְיָתִי כִּי שָׂכַח הַבְּדִיד
 צָרוּ : ד צְדוּפָה אִמְרַתְךָ מְאֹד וְעֶבְדֶּךָ
 אֲדַבְרָה : ה צַעֲרֵךְ אֲנֹכִי וְנִכְחַד פְּקוּדֶיךָ
 צוֹת צִדִּיק אֲתוֹדֶיהָ וַיִּשְׂרַח מִשְׁפָּטֶיךָ :
 צוֹת צִדִּיק צִדִּיק עֲדוֹתֶיךָ וְאִמּוֹנָה מְאֹד :
 צוֹת צִדִּיק קִנְיָתִי כִּי שָׂכַח הַבְּדִיד
 צָרוּ : ד צְדוּפָה אִמְרַתְךָ מְאֹד וְעֶבְדֶּךָ
 אֲדַבְרָה : ה צַעֲרֵךְ אֲנֹכִי וְנִכְחַד פְּקוּדֶיךָ

לא שִׁבְחֵתִי : ו צְדָקְתְּךָ צֶדֶק לְעוֹלָם
וּתְוִרְתְּךָ אֱמֶת : ו צַר וּמְצוֹק מִצְּאוּנֵי
מִצְוֹתֶיךָ שֶׁעָשִׂי : ו צֶדֶק עֲדוֹתֶיךָ
לְעוֹלָם הִבִּינֵנִי וְאֶחִיה :

ק א קָרָאתִי בְּכָל לֵב עֲנֵנִי יְהוָה חֲקֹךְ
אֶצְרָה : ב קָרָאתֶיךָ הוֹשִׁיעֵנִי
וְאֶשְׁמְרָה עֲדוֹתֶיךָ : ג קִדְמָתִי בְּנִשְׁפָּה
וְאֶשׁוּעָה לְדַבְרֶיךָ יַחֲלֵתִי : ד קִדְמוֹ עֵינֵי
אֲשִׁמְרוֹת לְשִׁיחַ בְּאֶמְרֹתֶיךָ : ה קוֹלִי
שָׁמְעָה בְּחֶסֶדְךָ יְהוָה כִּמְשַׁפְּטֶיךָ חִינֵי :

תהלות ישראל

הנותן הקב"ם ולרדף לקיים שתיסן ולכן אל"ל אם אתם
נמולים נכנסים לארץ ואם לאו אין נכנסין לארץ עכ"ד
וזהו פלאות עדותך שמים כהלכתן מתנת הארץ וזלות
מילה על כו נלחם נפשי שניהם ולא אמריון אי בעי
וכ"ה הא קי"ל תחלת דבריו מתנה ומילה אי בעי עבד
וזהו פתח דבריק יאיר דוקא ואחרת אי בעי עבד ומחרן
מבין שתיים שיש הפרש בין תועלת המקבל ובין תועלת
הנותן וכאן לתועלת הנותן הקב"ם וזהו פי פערתי ואשחפה
כי למיתך יאבתי ר"ל תאבתי והו"ל תועלת הנותן ולכן
לריך המקבל לעשות שתיסן :

צדקתך לך לעולם ותורתך אמת . כתב רבינו
הא"רי ר"ל ע"ס ולדקמו עומדת לעד כי
לד"קס ב"ה ב"ש ג"כ לדקס וזהו לדקמו עומדת לעד

תהלים קי"ט קנד
ו קָרְבוּ רַדְפֵי זַמָּה מִתּוֹרַתְךָ רַחֲקוּ :
ו קָרוֹב אֲתָה יְהוָה וְכָל מִצְוֹתֶיךָ אֱמֶת :
ח קָדָם יָדַעְתִּי מַעֲדוֹתֶיךָ כִּי לְעוֹלָם
יִסְדָּתָם :

ר א רֵאה עֲנֵנִי וְחַדְצֵנִי כִּי תוֹרַתְךָ לֹא

תהלות ישראל

עכ"ד וזהו לדקמו לך לעולם . ותורתך אמת כי אמ'ת
בנספר קטן ט' וכל שאתה מוסיף יסיה ג"כ ט כילד
ב"ס ט ה"י ב"מ'ק ט ג"פ כ"ו ב"מ'ק ט' וכעו"הד נמלא
לדקס כל מה שאתה מחליף בל"ת ב"ש יסיה לדקס
ותורה שהיא תורת אמת כל שאתה מוסיף יסיה ט
ומלת לעולם חוזר לכאן על הלדקס וסתורה :

קָרוֹב אֲתָה ה' וְכָל מִלּוֹתֶיךָ אֱמֶת . קָדָם יָדַעְתִּי מַעֲדוֹתֶיךָ
אֲפַסֵּר לְרַמּוֹ עַמּוּס הַרְמֵ"ב בְּסִי' הַמִּשְׁנָה מוֹלֵן
פ"ו וו"ל ושיס לבך על השיקר הגדול הככלל במשנה זו
והוא מ"ש בסיני נאסר הלא שכתב במקומו לפי שאתה
הראת לדעת שכל מה שאנחנו מרחיקים או עושים
היום אין אנחנו עושים הלא במלות הקב"ה ע"י מר"ע
לא שהקב"ה אמר זה לנביאים שלפניו הלא שמשאסר
עלינו מה שזוה בסיני . וכן חין אנחנו מלין לפי
שא"ה ע"ה מל עלמו ואנשי ביתו הלא ע"י שזוה עלינו ע"י
מר"ע בסיני וכן גיד הנשה הלא תראה מ"ש תרי"ג
מלות נאמרו למשה בסיני עכ"ד . וזהו קרוב אמת ה'
וכל מלותיך אמת שכל תרי"ג מלות נאמרו למשה מסיני
ואנחנו עושים ע"י ליווי וגם שיש מלות כתובים קודם
מר"ע וזהו קדם ידעתי מעדותיך אמנס כי לעולם
יִסְדָּתָם ע"י מר"ע עושים ע"פ ליווי וכאמור ;

תהלים קיט
תהלות ישראל

מפניניס מכרה כי אפי' בעת שאתה טורה בעסק התורה
הלואי שתקנה איהם כ"ש ע"י מליאה שאין אתה יכול
לקנותה עכ"ד . והנה המלות כמו שבת וי"ט ומילה
ופריון הבן הם מליאה לאדם בעת שיבואו כמליאה של
אזנים טובות כי אין יכול האדם לקנותם במעט אמנם
בעת שיבואו בעתם הם מליאה של אזנים טובות והו'
שש אנכי על אמרתך זו המילה בעתה כמולא שלל רב
(זו דרשתי בשנת תרכ"ה כשנולד לי בני אהרן הוי") :
והרב ח' נסים הכהן ז"ל פי' כונת הכתוב כי הנה האדם
בעת שימלא הוא שמה וכשפותח ורואה אותה
אזנים טובות ומרגליות אזי שמה שמחה אחרת וכמו כן
המילה בעת שתלד זכר אזי שמה שלא בא לו נקבה
אלא זכר ובעת המילה עוד שמה שמחה אחרת כמו
המליאה של אזנים טובות והו' שש אנכי על אמרתך
כמולא שלל רב וכאמור עכ"ד :

א"נ שש אנכי אי' במשנה אבות בן עזאי אומר הוי רן
למלוא קלה . ששכר מלוא מלוא וכתב הרב מגן
אבות ז"ל וכן מן הא' לשמים ומן השמים לשלש ר"ל אם
עשה ב' מלוא יקום שיעשה שלש וכצ"ה וזהו אמרו לדיק
כי טוב ר"ל שעשה טובה אזי יקום שיעשה טובות הרבה
וזהו כי פרי מעלליהם ל' רבים יאכלו עכ"ד וזהו שש
אנכי על אמרתך ר"ל כשאעשה מלוא א' אזי יקום
שאעשה מלוא הרבה כמולא שלל רב כן המלות באות אחר
מלוא א' לפי שמלוא גוררת מלוא :

שרים רדפוני חנם . שש אנכי על אמרתך . ידוע
דאו"הע פוענים העו"הו שלהם ואנחנו אוכלים
מן הגזל אמנם אנחנו ע"י המילה מקיימים שמים אורן
דכתיב אם לא בריתי הקות שמים וארץ לא שמתי
והו"ל כמולא מוטו של ים והרי הוא שלו ולא הוי גזל
וזהו שרים ודפוני חנם שאתם נוזנים בחנם בגזל

תהלים קיט

קו

על משפטי צדקך : שדום רב לאהבי
תורתך ואין כמו מכשול : ו שברתי
דישועתך יהוה ומצותיך עשיתי :
שמרה נפשי עדתך ואהבם מאד :
שמרתי פקודיך ועדתיך כי כד
דרכי נגידך :

תהלות ישראל

ומדברך שאתה כתבת בתורה לא תגזול פחד לבי אמנם
שש אנכי על אמרתך זו המילה דכתיב בה ויאמר ה' אל'
אברהם ואתה את בריתי תשמור . כמולא שלל רב כמול'
מוטו של ים ולא הוי גזל :

א"נ שש אנכי . כתבו המפרשים כי שש ע"כ וס"ג ומ"ה
עולים ק"ף כנגד שעות שיש ביו' ימים וליל שנייני
והבן הנמול כנגד שש ב"ן למלא ע"י המילה ביום ח'
בבקר נשלמו ד' לרופי שש הוי"ה כנו" . והנה ד' לרופים
'ע"כ ס"ג מ"ה ב"ן גימ' רל"ג עכ"ד . והנה אם תחבר ל'
מן שלל עם ר"ב יהיה רל"ב . וזהו שש אנכי על אמרתך
זו המילה כמולא שלל רב ר"ל אלו ד' שעות שטולים רל"ב'
ודוק :

שבע ביום הללתיך על משפטי לדקך אי' בש"ע ח"מ
סי'ז סי"א סדיין לריך שיהיה בו ז' מדות חכמה ענוה
וראה שאלה המנון אהבת האמת אהבת הכריות בעלי שם
טוב ע"כ וידוע דהדיין לריך לדון ביום דוקא וזהו שבע
זו השבע שזכרנו ביום הללתיך שלריך לדון ביום על
משפטי לדקך :

שדום רב לאוסי תורתך כי הנה אז"ל המבזבז אל'
יבזבז יותר מחומש וכתבו המפרשים ז"ל לבעלי

א תתן רב רבנותי לפניך יהוה כד ברך
 ב הבינני : ב תבוא תהנותי לפניך
 ג לאמר תהי עלי חסדך : ד תכענה שפתי
 ה תהלה כי תלמד נתיחקה : ו תעלה שוני
 ז אמר תהי כי כל מצותיך צדקה : ח תהי
 ט ידך לעזרתי : י כי בקורך בחרתי :
 יא תאבתני כי שועתך יהוה ותורתך
 יב **ששועי** תהי נפשי : יג ותחללך
 יד ומשפטך יעזרו : טו תעותי פשה אבד
 טז כפשי עברך כי מציתך לא שבתתי :

תהלים קכט
 א תתן רב רבנותי לפניך יהוה כד ברך
 ב הבינני : ב תבוא תהנותי לפניך
 ג לאמר תהי עלי חסדך : ד תכענה שפתי
 ה תהלה כי תלמד נתיחקה : ו תעלה שוני
 ז אמר תהי כי כל מצותיך צדקה : ח תהי
 ט ידך לעזרתי : י כי בקורך בחרתי :
 יא תאבתני כי שועתך יהוה ותורתך
 יב **ששועי** תהי נפשי : יג ותחללך
 יד ומשפטך יעזרו : טו תעותי פשה אבד
 טז כפשי עברך כי מציתך לא שבתתי :

א שיר המעלות אל יהוה בצרתה
 ב די קראתי ויענני : ג יהוה הצילה
 ד נפשי משפת שקר מדשון רמיה :
 ה מה יתן דך ומה יסוף דך לשון
 ו רמיה : ז חצי גבור שנונים עם גחלי
 ח רתמים : ט אויה לי כי גרתי משך
 י שכנתי עם אהלי קדר : יא רבת שכנה
 יב דה נפשי עם שונא שלום : יג אני שלום
 יד וכי אדבר המה למלחמה :

קכא א שיר למעלות אשא עיני אל
 ב ההרים מאין יבוא עזרי : ג עזרי
 ד מעם יהוה עשה שמים וארץ : ה אל
 ו יתן למוט רגלך א יגום שמרך : ז הגה
 ח לא יגום ולא יישן שומר ישראל : ט יי
 י שמרך יהוה צלך על יד ימינך : י יומם
 יא השמש לא יכבה וירח בקילה : יב ידוה
 יג ישמרך מכל רע ישמר את נפשך :

יְהוָה יִשְׁמַר צְאִתְךָ וּבֹאֵךְ מֵעַתָּה
וְעַד עוֹלָם :

קכב א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד שְׁמַחְתִּי
כְּאֹמְרִים לִי בֵּית יְהוָה גִּדְּךָ :
עֲמֻדוֹת הַיּוֹרְגִינִי בַשְּׁעָרֶיךָ יְרוּשָׁלַם :

תהלות ישרא

מזמור קכב

שמחתי באומרים לי בית ה' נלך . ראיתי למחר
אל נאוי ז'ל פ' לו ססביא משס הרב הקדוש
מסר"א אצו אלעפיא ז'ל שהיה אומר משס הרב מסר"א
למח ז'ל שהיה מפרש הכתובים הנו' עפמ"ס כר"ס י"ט
של ר"ס שחל ביום סשבת במקדש היו תוקעין אכל לא
במדינה ונחלקו רש"י ז'ל וסרמנ"ס ז'ל לרש"י דוקא מקדש
ומדינה ירושלים כולה ולסרמנ"ס מקדש תקרא ירושלים
כולה ומדינה גבוליס עי"ש ואי' במד' שמחתי באומרים
לי אמר דוד רצש"ע שמעתי בני אדם אומרים מתי ימות
זקן זה ויבנס שלמה בנו בה"מק ושמחתי אל' הקב"ס
כי טוב יום בחזקת מאלף עוב לי יום א' שאתה עוסק
בחורה יותר מאלף עולות שיעלה שלמה לפני ע"כ .
וכס יש לבש"ד לחלוק ולומר מ"ש בית ה' נלך ר"ל
לירושלים . סנק' ג"כ מקדש לסרמנ"ס ז'ל ומאין
לחידש לומר אומרים על בה"מק לו"א עומדות היו
רנלינו בשערך ירושלים וא' פס אומרים בית ה' נלך
א"כ ע"כ על בה"מק אומרים ואפ"ס שמחתי עכ"ד
ודפס"ס . ולי כראס לומר שאני בית ה' דלא יש צו
ספק דבין לרש"י בין לסרמנ"ס הוא דוקא בה"מק ולא
ירושלים :

יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שֶׁחִבְרָה לָהּ
יַחְדָּו : ג שֵׁשׁ עָלוּ שְׁבָטִים שְׁבָטֵי יְהוָה
עָלוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהוֹדוֹת לְשֵׁם יְהוָה :
ס בִּי שָׁמָּה יִשְׁבוּ כַּסָּאוֹת לְמִשְׁפַּט
כַּסָּאוֹת לְבֵית דָּוִד : ו שֶׁאֵלוּ שְׁלוֹם
יְרוּשָׁלַם וּשְׁלוֹ אֲהַבֶּיךָ : ז יְהִי שְׁלוֹם
בְּחִידְךָ שְׁלוֹה בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ : ח לְמַעַן
אֲחִי וְרַעֲי אֲדַבְרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ : ט לְמַעַן
בֵּית יְהוָה אֲהִינִי אֲבַקֶּשֶׁה טוֹב קָךְ :

קכג א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֶלְדָּוִד נִשְׁאֲתִי אֶת
עֵינַי הַיּוֹשְׁבֵי בַשָּׁמַיִם : ב הִנֵּה
פְּעֵינִי עֹבְדִים אֶל יַד אֲרוֹנֵיהֶם כְּעֵינִי
שֶׁפָּחָה אֶל יַד גְּבַרְתָּהּ בֵּן עֵינֵינוּ אֶל
יְהוָה אֲהִינִי עַד שִׁיחַנְנוּ : ג הֲנַנּוּ יְהוָה
הֲנַנּוּ כִּי רַב שְׁבַעְנוּ בּוֹ : ד רַבַּת שְׁבַעַה
קָה נַפְשֵׁנוּ הִלְעַג הַשְּׂאֲנָנִים הַבּוֹ לַגָּאִי
יוֹנִים :

קכד א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד לְלוֹלֵי יְהוָה
שֶׁהִיָּה לָנוּ יֹאמֵר נָא יִשְׂרָאֵל :

ב לודי יהוה שהיה לנו בקום עלינו
 אדם : ג אוי חיים בלעונו בחרות אפם
 בנו : ד אוי המים שטפונו נחלה עבר
 על נפשנו : ה אוי עבר על נפשנו המים
 הזרונים : ו ברוך יהוה שלא נתננו
 מרף לשניהם : ז נפשנו כצפור
 נמלטה מפה יוקשים הפה נשבר
 ואנחנו נמלטנו : ח עזרנו בשם יהוה
 עשה שמים וארץ :

קכה א שיר המעלות הבטחים ביהוה
 בחר ציון לא ימוט לעולם ישב :
 ב ירושלם הרים סביב לה ויהוה סביב
 לעמו מעתה ועד עולם : ג כי לא ינוח
 שבט הרשע על גורל הצדיקים למען
 לא ישלחו הצדיקים בעולתה יריהם :
 ד הטיבה יהוה לטובים ולישרים

תהלות ישראל

מוזמר קכה

הטיבה ה' לטובים . אפשר לרמוז עמ"ש ז"ל שלא
 כמדת הקב"ה מדת ב'ו מדת ב'ו כלי ריקס

תהלים קכו
 בלבנותם : ו והמטים עקלקלותם
 יולדיכם יהוה את פעלי האון שדום על
 ישראל :

תהלות ישראל

מהזיק כלי מלא חין מחזיק אבל מדת הקב"ה אינו כן
 אלא כלי מלא מחזיק כלי ריקן חין מחזיק שגאמר ויאמר
 אם שמוע תשמע ואם שמוע תשמע ואם לאו לא תשמע
 וכתוב יבב חכמתה לחכימין ומנדעא לידעי כינה ושאלה
 מטרוניתא לר"י יבב חכמתה לחכימין אדרבא יבב
 חכמתה לעספין א"ל אמסול לך משל אם באו ב' חכמים
 א' עני וא' עשיר ללות מאדם א' למי הוא מלוק הוי
 חימא לעשיר ימלא הקב"ה מי שסוא טוב ועוסק בחורס
 נותן דעת ומבוס לעסוק אמנם מי שסוא אינו עוסק
 בחורה חין הקב"ה נותן לו דעת ופעמים טבע
 בני אדם ג"כ גבי מלוה חין מלוים אלא לעשיר ולא
 לעני . וזהו הטיבה ה' לטובים ולישרים בלבנותם . וזהו
 מה רב טובך אשר לפנתה ליראך פעלת לחוקים כך
 וזה נגד בני אדם שכלי ריקן מחזיק מלא חין מחזיק
 בזה המדה היא נגד בני אדם אבל לגבי סלואה בני אדם
 ג"כ חין מלוים אלא לעשיר דוקא מפני שיש תקופ
 שיפרענו מש"כ לעני . וזהו רמוז ל' חכמים בחר עניא
 אולא עניותא שאין מלוים לו . וזהו עני אני וע'ו
 וגוט מנוער שאין אדם מלוה לי ומנוער מן המעות
 וזהו מ'ש תו"ס המלמדת לאדם דעת אם כסף מלוה
 את עמי הסברא נותנת ללות את העשיר אבל אני מלוה
 אותך את העני עמך שתלוה לעני בשעת דוחקו וס'
 ישלם לך :

קכו א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוּב יְהוָה אֶת
שׁוֹבֵת צִיּוֹן הֵינּוּ כַחֲלָמִים : ב אֲנִי
יִמְלֵא שְׁחֹק פִּינִי וּדְשׁוּנָנִי רִנָּה אֲנִי
יֹאמְרוּ בְּנֵי הַגִּידִיד יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִם
אֱלֹהֵי : ג הַגִּידִיד יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הֵינּוּ
שְׂמֵחִים : ד שׁוֹבֵה יְהוָה אֶת שְׁבִיתָנוּ
כַּאֲפִיקִים בְּנֶגֶב : ה הֹרְעִים בְּדַמְעָה

תהלות ישראל

מזמור קכו

בשׁוֹב ה' אֵת שִׁבְת־לִיּוֹן . אֲשַׁפֵּר לִרְמוֹ שֶׁמֶ"ס צוֹסֵד
כַּמְדַּבֵּר דָּף קו"ח ע"ב וז"ל כַּמִּיכָ עַדְדוֹ אֵת ה'
בְּשִׁמְחָה וְכַתִּיב עַדְדוֹ אֵת ה' בִּירְאֵה כֹאֵן כְּזִמְנֵה דִישְׂרָאֵל
סְרָאֵן כְּאַרְעָה קִדִּישָׁה כֹאֵן כְּזִמְנֵה דִישְׂרָאֵל סְרָאֵן כְּגִלּוּתָהּ
כִּינִי עֲמִמִּיָּה לִכֵּן כַּתִּיב עַדְדוֹ אֵת ה' בִּירְאֵה א"ל וְהֵא
כַּתִּיב כִּי בְשִׁמְחָה תִּלְאֹו כִיּוֹן דְּאִמְרַ תִּלְאֹו מִן גִּלּוּתָהּ אִיִּסָּד
וְכַתִּיב בְּשִׁמְחָה א"ל הִכִּי הוּא וְדֹאֵי דְכָל זִמְנֵה דְאִיִּסָּי כְּגִלּוּתָהּ
וְשִׁבְתָּהּ לַעֲפָרָה לֹא אֶקְרִי שִׁמְחָה עַד דְּקִב"ס יוֹקִיס לֵה
מִן עֲפָרָה וַיִּמָּא הַתַּנְעִרִי מִן עֲפָר אִזִּי אִיִּסָּי בְּשִׁמְחָה תִּלְאֹו
עַכ"ד וְהוֹו כְּשׁוֹב ה' אֵת שִׁבְת־לִיּוֹן אֲנִי יִמְלֵא שְׁחֹק פִּינִי
הַגִּידִיד ה' לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הֵינּוּ שְׂמֵחִים וְהוֹו מוֹשִׁיבֵי עֲקֵרַת
הַבַּיִת אִזִּי אִסְּ הַבְּנִים שִׁמְחָה . וְהוֹו עֲזִי וְזִמְרַת יֵה וְיִסִּי
לִי לִישׁוּעָה אֲנִי קוֹל רִנָּה וְיִשׁוּעָה כַּאֲהֵלִי לְדִיקִיס וְהוֹו
יִבְשׁוּ כָל עוֹבְדֵי פֶסֶל אִזִּי שִׁמְחָה וְתַשְׁמַח לִיּוֹן וְתַגְלִלָּה
כְּנוֹת יִסּוּדָה :

הזורעים דמעה ברגה יקלורו ר' נחשה בלון ז"ל

בְּרִנָּה יִקְצְרוּ : ו הַלֹּוֹךְ יִלְךְ וּבִכְהָ נִשְׂא
מִשָּׁךְ הֹרְעָ בֹא יִבֵּא בְּרִנָּה נִשְׂא
אֶלְמָתָיו :

קכו א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְשִׁלְמָה אִם יְהוָה
לֹא יִבְנֶה בַּיִת שׁוֹא עֲמִלּוֹ בּוֹנִיו בּוֹ
אִם יִי לֹא יִשְׁמַר עִיר שׁוֹא שְׂקֵד שׁוֹמֵר :
ב שׁוֹא לֶכֶס מִשְׁכִּימֵי קוֹם מֵאַהֲרֵי שְׁבֵת
אֲכָלֵי לֶחֶם הָעֲצָבִים כֵּן יִתֵּן לִידִידָו
שִׁנְאָ : ג הִנֵּה נִחַלְתָּ יְהוָה בְּנִים שְׂכָר
פְּרֵי הַבְּטֵן : ד כְּחֻצִים כִּיד גְּבוּר כֵּן בְּנֵי

תהלות ישראל

אמר יש שנותן לדקה בשמחה ויש מי שנותן
בבכיה מכה שמטילין עליו הלבוז ליתן כך וכך ועל כרחו
שלא בטובתו נותן והספדש בין זל"ז מי שנותן בשמחה
נותנים לו שכר הלדקה ושכר השמחה אבל מי שנותן
בבכיה נותנין לו שכר הלדקה דנקא וזהו הזורעים רמו
ללדקה כדכתב זרעו לכם ללדקה מי שנותן בדמעה ברגה
שניהם יקלורו שיש לכם שכר אבל זה שהלך ילך ובכיה
נושא משך הזרע של מעות הלדקה אבל מי שנוא יבוא
ברגה שנותן בשמחה נושא אלומותיו שכר הלדקה ושכר
השמחה עכ"ד . וזהו זרעו לכם ללדקה אם נותן בשמחה
או בבכיה אבל יקלרו לפי מסד השכר אינו שום אלא הנותן
בשמחה יש לו שכר השמחה יותר :

הנְעוּרִים : אֲשֶׁר־יִהְיֶה הַנְּבֵר אֲשֶׁר מֵלֵא
אֶת אֲשַׁפְתּוֹ מֵהֶם לֹא יִבְשׁוּ כִּי יִדְבְּרוּ
אֶת אוֹיְבֵיהֶם בַּשָּׁעַר :

קכח א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר־יִבְרַח יְיָ
הַהוֹלֵךְ בַּדְרָכָיו : יִגִּיעַ בַּפִּיךָ כִּי
תֹאכֵל אֲשֶׁר־יִבְרַח לְךָ : יִגִּיעַ אֲשֶׁר־יִבְרַח
בְּנֶפֶשׁ פְּרִיָה בְיַד־כַּתְּוֹ בֵּיתֶךָ בְּנִיךָ
בַּשָּׁתִּילֵי זֵיתִים סָבִיב לְשַׁחֲתֶנָּה : וְהִנֵּה
כִּי כֵן יִבְרַח נֶבֶר יִרְאֵהוּ יְהוָה : יִבְרַח
יְהוָה מִצִּיּוֹן וְרֵאהָ בָשׁוּב יְרוּשָׁלַם בֵּל
יְמֵי חַיִּיךָ : וְרֵאהָ בָנִים לְבְנֵיךָ שָׁלוֹם

תהלות ישראל

מימור קכח

הנה כי כן יבורך גבר . הראשונים פירשו עמ"ש ר"ל חייב
אדם לברך ק' ברכות בכל יום וזהו כ"י כ"ן גי'
ק' יבורך גבר עכ"ל . ואפשר לרמוז על עניית אמן על
הברכה שיברך ואמן גי' . סו"ה אדני והנס כן בנין
פשוטה גימ' וכף ועין . עולם ל' וע"כ ל"א גי'
סו"ה אדני וזהו כי כ"ן גי' אמן עונה על יבורך גבר
עוד אי' בגמ' על ברכת הלכנס איכא מ"ד כי יתירא יתר
הקמת ואיכא מ"ד כי נפיל כמו הנסס וזהו הנס כמ"ד י"ו
לכ"נס כמ"ק ע"ו כ"י ר"ת כי יתרא כ"ן כנפול בין למר
בין למר יבורך גבר על הלכנס :

קכט א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת רַבַּת צָרוּנִי

מִנְעוּרֵי יִשְׂרָאֵל : יִבְרַח
צָרוּנִי מִנְעוּרֵי גַם לֹא יִבְדּוּ לִי : גַּם עַל
גְּבוּי חַרְשׁוֹ חַרְשֵׁים הָאֲרִיכּוּ לְמַעַנְיָתָם :
וְיִי צַדִּיק קִצֵּץ עֲבוֹת רְשָׁעִים : יִבְשׁוּ
וַיִּסְגּוּ אַחֲרָיִךְ כָּל שִׁנְאֵי צִיּוֹן : וְיִהְיוּ
כַחצִיר גִּנּוֹת שֶׁקְדַמְתָּ שָׂדֶךָ יִבְשׁוּ :
וְיִשָּׂא מֵלֵא כִפּוֹ קוֹצֵר וְחִצְנוֹ מְעַמֵּר :
מִוֵּלֵא אָמְרוּ הַעֲבָרִים בִּרְכַת יְיָ אֱלֹהֵיכֶם
בִּרְכְּנוּ אֶתְכֶם בְּשֵׁם יְהוָה :

קד א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעַמְמָקִים
קָרָאתֶיךָ יְהוָה : יִבְרַח אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְּקוֹלִי
תִּהְיֶינָה אֹזְנֶיךָ בְּשׁוֹבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי :
גַּם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְיָ אֲדֹנָי מִיַּעֲמַד :
דְּכִי עֲמַד הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּזְרָא :
סְקוּיִתִּי יְהוָה קוֹתָה נַפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ
הוֹחֲדָתִי : וְנַפְשִׁי לֵאדֹנָי מִשְׁמָרִים

לפקר שמרים לבקר : יחל ישראל
אל יהוה כי עם יהוה החסד והרבה
עמו פדות : והוא יפדה את ישראל
מכל עונותיו :

קרא שיר המעלות לדוד יהוה לא
גבה לבי ודא רמו עיני ולא הקבתו
בגדלות ובגפלאות ממני : אם לא
שויתי ודוממתי נפשי בגמל עליו אמו
בגמל עלו נפשי : יחל ישראל אל
יהוה מעתה ועד עולם :

קרב א שיר המעלות זכור יהוה לדוד
את כל ענותו : אשר נשבע ליהוה
גדל לאביר יעקב : אם אבא באהל
ביתי אם אעדה עד ערש יצועי : אם
אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה :
עד אמצא מקום ליהוה משכנות
לאביר יעקב : הנה שמענוה
באפרתה מצאנוה בשרי יער :
נבואה למשכנותיו נשתחוה להדם

רגליו : קומה יהוה למנוחתך אתה
וארון עוֹד : כהניך ילבעו צדק
וחסידך ירגנו : י בעבור דוד עבדך
י תשב פני משיחך : יא נשבע יהוה
לדוד אמת לא ישוב ממנה מפרי
בטנך אשית לכסא קך : יב אם
ישמרו בניך בריתי ועדתי זו אלמדם
גם בניהם עדי עד ישבו לכסא קך :

תהלות ישראל
מזמור קרב

אם ישמרו בניך בריתי ועדתי זו אלמדם . אפשר
לרמו הפסוק ע"מ דא"י בגמ' סנהדרין לא ע"א
אל הקב"ה לדוד בעת הריגת נוב עיר הכהנים או
יכלה זרכך או תמסר ביד אויב חמור לפניו רבש"ע מוטב
אמסר ביד אויב ולא יכלה זרעי ואירע לו ענין ישבי
בנוב וכו' ועזר לו אבישי בן לרוי וחסד את המלכה
שיכלה זרעו ולא ימסר ביד אויב ומללן דכלה זרעו
דכתיב ועתליה וגו' ותקם ותאבד את כל זרע המלוכה
ופריך והא אשתאר יואש הוה נמי אשתאר אביתר ואלמלא
כלל נשתייר מזרעו של דוד שריד ופליט ע"כ וזה רמו
גם בניהם עדי עד בעת שתקום עתליה ותאבד כל זרע
המלוכה ישבו גי' יואש ע"כ לכסא לך . וזה אללי
כוונת המסרה ע"פ וימלט בן א' לאחימלך בן אחי טוב
מלת בן נקודס בל"די לרמו ע"י שגמלט אביתר ממלט
יואש ג"כ וזהו לירי :

י כי בחר יהוה מציון אוה למושב לו:
יד זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי
אוייתי: טו צדה ברך אברך אביוניה
אשביע קחם: טז וכהניה אלביש ישע
והסודיה רגן ירגנו: יז שם אצמיה
קרן גדוד ערכתי נר למשיחו:
יח אויביו אלביש בשת ועדיו יציץ
נזרו:

קלג א שיר המעלות גדוד הגה מה
טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד:
ב בשמן הטוב עד הראש ירד על הזקן
זקן אהרן שירד על פי מדותיו: ג בטל
חרמון שירד על הררי ציון כי שם ציה
יהוה את הברכה חיים עד העולם:

קלד א שיר המעלות הגה ברכו את
יהוה כל עבדי יהוה העמדים בבית
יהוה בלילות: ב שאו ידכם קדש וברכו

תהלות ישראל

גוזמור קדר

שאו ידיכם קודש וברכו את ה' כחז הרב מעדני

קסד
את יהוה: י וברכך יהוה מציון עשה
שמים וארץ:

קדה א הללויה הללו את שם יהוה
הללו עבדי יהוה: ב שעמדים בבית
יהוה בחצרות בית אדונינו: ג הללויה
כי טוב יהוה זמרו לשמו כי נעים:
ד כי יעקב בחר לו יהוה ישראל לסגדתו:
ה כי אני ידעתי כי גדול יהוה ואדנינו
מכל אלהים: ו כל אשר חפץ יהוה
עשה בשמים ובארץ בימים וכל

תהלות ישראל

מלך על הרא"ש ז"ל במס' ברכות ס"א אות קלד מסס
הרב אבודרהם ז"ל וז"ל וז"ל וז"ל וז"ל מה יועילו להקב"ה ברכתו
וי"ל אין ברכותנו אלא כדי ליכות אותנו כאז"ל כל המברך
מתברך וכן כתיב שאלו ידיכם קודש וברכו את ה' יברכך
ה' מציון ע"ש. וזה ג"כ טוונת הסתוב מזמור קסד
הנה כי כן יבוקך גבר ירא ה' וז"ל מה יועילו בברכות
להקב"ה לו"א יברכך ה' מציון. וז"ל ומברכתך יבוקך
אז בית עבדך לעולם וזה ג"כ מ"ס בנתיב פסוקים ר'
ישמעאל בן אלישע כה"ג לז"ה ראה את הקב"ה יושב
אל יסמאל בני ברבני סבילה ע"ס האגור ז"ל ע"י
שיבך להקב"ה הוא יתברך כתיב ואברכה מברכך וכן
ברכת כהנים ע"י שיברכו את ישראל הם מברכים והו'
ואני אברכס לכהנים כמ"ס בגמרא:

תהמות : ומעלה נשאים מקצה הארץ
ברקים למטר עשה מוצא רוח
מאוצרותיו : שהכה בכורי מצרים
מאדם עד בהמה : שלה אתות
ומפתים בתוככי מצרים בפרעה ובכל
עבדיו : שהכה גוים רבים והרג
מלכים עצומים : לסיוחן מדך
האמרי ולעוג מדך הבשו וכלל
ממלכות כנען : ונתן ארצם נחלה
נחלה לישראל עמו : יהוה שמך
לעולם יהוה זכרך לדר ודר : כי ידון
יהוה עמו ועל עבדיו יתנחם : עציבי
הגוים כסף וזהב מעשה ידי אדם :

תהלות ישראל

א"נ העומדים בבית ה' כלילות שאלו ידכס קדש
כחז הרב מנן אבות על מס' אבות פ"ג משנה ה'
הנעור כלילה משם הרמב"ם ז"ל בס' מורה נבוכים
שהיה קורא שעות הלילה שעות מנורחות וכוזויר הרבה
שהנעור כלילה שלא יאזד אלו אלא כמחשבת התורה
שכ"ד וזו העומדים בבית ה' כלילות ועוסקים בתורה
בזמם שעות שקרויים מנורחות וזו שאלו ידכס קודש
וברכו את ה' ע"י מחשבת התורה :

פה להם ולא ידברו עינים להם ולא
ידאו : אונים להם ולא יאזינו אף
איו יש רוח בפייהם : כמוהם יהיו
עשייהם כל אשר במח בהם : בית
ישרא ברכו את יהוה בית אדרן ברכו
את יהוה : בית הלוי ברכו את יהוה
יראי יהוה ברכו את יהוה : כל ברוך
יהוה מציון שכן ירושלם הללויה :
הללו הודו ליהוה כי טוב כי לעולם
חסדו : הודו לאלהי האלהים כי
לעולם חסדו : הודו לאדני האדנים
כי לעולם חסדו : לעשה נפלאות
גדלות לבדו כי לעולם חסדו : לעשה
השמים בתבונה כי לעולם חסדו :
ו לרוקע הארץ על המים כי לעולם
חסדו : לעשה אזרים גדלים כי לעולם
חסדו : את השמש לממשלת ביום
כי לעולם חסדו : את הירח וכוכבים
לממשלות בלידה כי לעולם חסדו :

למכה מצרים בכבוריהם פי לעולם
חסדו : ב ויצא ישראל מתוכם פי
לעולם חסדו : י ביד חזקה ובורוע
נשויה פי לעולם חסדו : יג לגורים סוף
לגורים פי לעולם חסדו : יד והעביר
ישראל בתוכו פי לעולם חסדו :
טו וניער פרעה וחייו בים סוף פי
לעולם חסדו : יז למדין עמו במדבר

תהלות ישראל
מזמור קלו

למכה מצרים בכבוריהם . כי הכה מכת בכורות
היתה ג' אופנים א' בכור במלרים ואס' הוא
בעיר אחרת כמ"ס ר"ש י ז"ל פ' בל ע"פ ומת כל בכור
באמ"ן ב' בכור של עיר אחרת והיה במלרים מת כמ"ס
רש"י ז"ל ע"פ הכה כל בכור ג' אס לא היה בכור בבית
גדול הבית הוא נות כמ"ס רש"י ז"ל ע"פ כי אין בית
אשר אין שם מת עי"ס ומפני זה אמרו המלרים כלנו
מתים . זאת ועוד מלריות מנזות תחת בעליהן ויולדו
מרווקים פנוים והיו להם בכורות הרבה חמשה לאשה
א' כל א' בכור לאציו עיין לרש"י ז"ל שם . וזהו ר"ח
למכ"ס מלרים . לנ' למקומות אחרים כ' כבוד הבית
ר"ל גדול הבית . ה' הרווקים פנוים בכבוריהם כל"ח
וזהו מ"ס ששכס בכורי מלרים ששכס גוים רש"י
הכוונה בכורים שהיו במלרים מעיר אחרת ג"כ קכס
חות

פי לעולם חסדו : י למכה מלכים
גדרים פי לעולם חסדו : יא ויהרג
מלכים אדירים פי לעולם חסדו :
יב לסיחון מלך האמרי פי לעולם
חסדו : יג ולעוג מלך הבשן פי לעולם
חסדו : יד ונתן ארצם לנחלה פי לעולם
חסדו : טו נחלה לישראל עבדו פי
לעולם חסדו : טז שבשפלנו זכר לנו
פי לעולם חסדו : יז ויפרקנו מצרינו
פי לעולם חסדו : יח נתן לחם לבד
בשן פי לעולם חסדו : יט הודו לאל
השמים פי לעולם חסדו :

קכו א על נהרות בבל שם ישבנו גם
בכינו בזכרנו את ציון : ב על ערבים
בתוכה תלינו בנרותינו : ג פי שם
שאלנו שובינו דברי שיר ותולדנו
שמחה שירו לנו משיר ציון : ד איך
נשיר את שיר יהוה על אדמת נבר :

א אם אשכחך ירושלם תישכח ימיני :
 תרפק לשוני לחכי אם לא אופרכי
 אם לא אעלה את ירושלם עד ראש
 שמחתי : ז זכר יהוה לבני אדם את
 יום ירושלם האמרים ערו ערו עד
 היסוד ביה : ח בת בבל השדודה אשרי
 שישלם קד את גמולך שגמלת לנו :
 ט אשרי שיאחז ונפיץ את עלליך אל
 הפלע :

קלח מ לדוד אודך בכל לפי נגד אלהים
 אומרך : י אשתחוה אל היכל
 קדשה ואודה את שמך על חסדך
 ועל אמתך כי הגדלת על כל שמך
 אמרתך : יא ביום קראתי ותענני
 תרהבני בנפשי עז : יב יודוך יהוה כל
 מדכי ארץ כי שמעו אמרי פיך :
 יג וישירו בדרכי יהוה כי גדול כבוד
 יהוה : יד כי רם יהוה ושפל יראה וגבוה
 ממרחק ידע : יו אם אלך בקרב צרה

תחניני על אף איבי תשלח ידך
 ותושיעני ימינך : טז יהוה יגמר בעדני
 יי חסדך לעולם מעשי ידך א תרף :
 קט ח למנצח לדוד מזמור יהוה
 חקרתני ותדע : כ אתה ידעת
 שבת וקומי בנתה לרעי מרחוק :
 ג ארחי ורבעי זרית וכל דרכי
 הסכנתה : ד כי אין מלה בלשוני הן
 יהוה ידעת כלה : ה אחור וקדם צרתני
 ותשת עלי כפכה : ו פליאה דעת
 ממני נשגבה לא אוכל לה : ז אנה
 אלך מרוחק ואנה מפניך אברח :
 ח אם אפק שמים שם אתה ואציעה
 שאול הנך : יא אשא כנפי שחר אשכנה
 באחרית יום : יב גם שם ידך תנחני
 ותאחזני ימינך : יג ואמר אך השך
 ישופני ולילה אור בעדני : יד גם חשך
 לא יחשיך ממך ולילה ביום יאיר
 כחשיכה כאורה : יו כי אתה קנית

כִּלְיֹתַי תִּסְפְּנֵי בִכְשֵׁן אֲמִי : יט אֲוֹרֶךְ
עַד כִּי נִזְרָאוֹת נִפְלִיתִי נִפְלְאוֹם מַעֲשֵׂיךָ
וּנְפֹשִׁי יִדְעֵת מָאֵד : כ לא נִכְחַד עֲצָמִי
מִמֶּךָ אֲשֶׁר עֲשִׂיתִי בַּסֶּתֶר רַקְמֹתַי
בְּתַחְתּוֹת אָרֶץ : כא גִּדְמִי רָאוּ עֵינֶיךָ
וְעַל סִפְרֶךָ כָּלֵם יִכְתְּבוּ יָמִים יִצְרוּ וְלוֹ
אֶחָד בָּהֶם : כב וְלִי מֶה יִקְרוּ רַעֲיֶךָ אֵל
מֶה עֲצָמוֹ רָאשִׁיהֶם : כג אֲסַפְּרֶם מַחֹל
יִרְבִּין הַקִּיצֹתִי וְעוֹדֵי עִמָּךְ : כד אִם
תִּקְטַל אֱלֹהֵי רִשָׁע וְאֲנֹשֵׁי דָמִים סוּרוּ
מִנִּי : כה אֲשֶׁר יִמְרוּךְ לְמִזְמָה נִשְׁוֹא
לְשׁוֹא עֲרִיךְ : כו הֲלוֹא מִשְׁנֵאִיךָ יְהוָה
אֲשַׁנֵּא וּבִתְקוּמֶיךָ אֶתְקוּטָט : כז

תהלות ישראל

מזמור קרט

הֲלֵא מִשְׁנֵאִיךָ ה' אֲשַׁנֵּא . הרב אלנאזי ז"ל בפר' כי
הלל כתב בשם מפרשים ז"ל כי הנה הקב"ה
שונא את הגוים שאינם מקיימים מצוות שלו אולם
ועל כן לפי שאתה שונא אולם הני ג"כ אשנא אולם
כי כן החברים אם ה' מהם שונא ה' כלם שונאים
אותו אבל שנאתם אינה כשנאתו הלא לפי שהוא
הצדיק ולפי שנאתו הם שונאים וזהו הלא משנאיך

תִּכְלִית שִׁנְאָה שִׁנְאֹתַיִם לְאוֹיְבֵיִם הָיוּ
לִי : כח הִקְרַנִּי אֵל וְדַע לִבִּי בַּחֲנִנִּי וְדַע
שִׁרְעֵפִי : כט וּרְאֵה אִם דָּרָךְ עֲצָב בִּי
וּנְחַנֵּי בְּדָרָךְ עוֹלָם :

קמ ה' לְמַנְצֶה מִזְמוֹר לְדָוִד : ג הִלְצַנִּי
יְהוָה מֵאֲדָם רַע מֵאִישׁ הַמְּסִים תִּנְצְרֵנִי :
ג אֲשֶׁר חָשְׁבוּ רַעוֹת בְּלִבָּם כִּד יוֹם יִגּוּרוּ
מִדְּחַמּוֹת : ד שָׁנְנוּ לְשׁוֹנֵם בְּמוֹ נִחַשׁ

תהלות ישראל

ה' אשנא ולא תאמר שאני שונא אותם כשנאת החבירים
הקלה הלא תכלית שנאתם שנאתים לאויבים היו לי כאלו
אני שונא אותם וכו' פ' הרב שם כי תלל למלחמה
כאלו על אויבך עכ"ד . והרב מעלות לשלמה בסוף
הספר בלקוטים פ' כי יש ב' מיני שנאות ה' שהיא
מתחלה אולם וא"חך שכל אותו ויש שמתחלה היא
שונא אותו ודאי מי שהוא שונא אותו מתחלה היא
שנאה גדולה יותר ממי שהיא אולם אותו וא"חך שכל
זהו הלא משנאיך ה' אשנא תכלית שנאתם שנאתים
לאויבים היו לי כאלו מתחלה הייתי שונא אותם עכ"ד
ול"כ לומר כי יש ב' מיני שנאה ה' קורין אותו
שונא וה' קורין אותו אויב ודאי דהאויב יותר משונא
כי כתיב בפר' רולחים גבי שונא והוא לא שונא לו
וגבי אויב כתיב והוא לא אויב לו ולא מבקש רעתו
נמלא דהאויב מבקש רעתו יותר משונא וזהו הלא
משנאיך ה' אשנא תכלית שנאתם שנאתים לאויבים היו
לי וכאמיר :

חמת עכשׁוב תחת שפתימו סלה :
 ס שמרני יהוה מידי רשע מאיש חמסים
 תנצרני אשר חשבו לדהות פעמי :
 ו טמנו גאים פח לי וחבלים פרשו
 רשת ליד מעגל מקשים שתו לי סלה :
 ו אמרתי ליהוה אלהי אתה האזינה
 יהוה קול תחנוני : ס יהוה אדני עז
 ישועתי סבותה לראשי ביום נשק :
 ט אל תתן יהוה מאויי רשע זממו
 אל תפק ירומו סלה : י ראש מסבי
 עמד שפתימו יכסימו : יא ומוטו
 עליהם גדלים באש יפילם במהמרות
 בד יקומו : יב איש לשון בד יפון
 בארץ איש חמס רע יצודגו למדהפת :
 יג ידעתי כי יעשה יהוה דין עני משפט
 אביונים : יד אך צדיקים יודו לשמך
 ישבו ישרים את פניך :

קמא ס מזמור לדוד יהוה קראתך
 חושי די האזינה קולי בקראי קד :

חושי

י תכון תפקתי קטרת לפניך משאת
 כפי מנחת ערב : ג שיתה יהוה שמרה
 לפי נצרה על דל שפתי : ד אל תמ
 לבי לדבר רע להתעולל עדלות
 ברשע את אישים פעלי און ובל אדחם
 במנעמיהם : ס יהלמני צדיק חסד
 ויוביחני שמן ראש אל יני ראשי בי
 עוד ותפלת ברעותיהם : ו נשמטו
 בידי סלע שפטיהם ושמעו אמרי כי
 נעמו : ז כמו פלח ובקע בארץ נפזרו
 עצמינו לפי שאוד : ח כי אלקי יהוה
 אדני עיני בכה חסיתי אל תער נפשי :
 ט שמרני מידי פח יקשו לי ומקשות
 פעלי און : י יפלו במכמרוי רשעים
 יחד אנכי עד אעבור :

קמב ס משכיל לדוד בהיותו במערה
 תפקה : יא קולי אל יהוה אזעק קולי
 אל יהוה אתחנן : יב אשפך לפני
 שיתי צרתי לפניו אגיד : יג בהתעטף

עלי רוחי ואתה ידעת נתיבותי בארץ
זו אהקך טמנו פח לי : הַבֵּשׂ ימין
וראה ואין לי מכור אבד מנום ממני
אין דורש לנפשי : וְעַקְתִּי אֶדְיָךְ
יהוה אמרתי אתה מחסי חלקי בארץ
החיים : הַקְּשִׁיבָה אֵל רִנָּתִי כִּי
דלותי מאד הצילני מרדפי כי אמצו
ממני : הוֹצִיאָה מִמֶּסְגֵר נַפְשִׁי
להודות את שמך כי יכתירו צדיקים
כי תגמל עלי :

קמג א מוזמר לדוד יהוה שמע תפלתתי
האזינה אל תחנוני באמנתך ענני
בצדקתך : וְאַל תָּבוֹא בְּמִשְׁפַּט אֶת
עַבְדְּךָ כִּי לֹא יִצְדַק לִפְנֵיךָ כָּל חַי :
כִּי רָדַף אוֹיֵב נַפְשִׁי הִכָּא לְאַרְצֵי חַיִּיתִי
הושיבני במחשבים כמתו עולם :
וְהִתְעַמַּף עָלַי רוּחִי בְּתוֹכִי וּשְׁתוּמָם
לִבִּי : וְזָכַרְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם הִגִּיתִי בְּכָל
פְּעֻלָּתְךָ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲשׁוּחָח : וּפִרְשֵׁתִי

יְדֵי אֶדְיָךְ נַפְשִׁי בְּאַרְץ עֵיפָה לְךָ סִלְחָה :
מֵהָרַע עֲנֵנִי וְיִכַלְתָּה רוּחִי אֵל תַּסְתֵּר
פְּנֵיךָ מִמֶּנִּי וְנִמְשַׁלְתִּי עִם יָרְדֵי בּוֹר :
הַשְׁמִיעֵנִי בִּבְקֶרֶת חֲסִדְךָ כִּי בָדַד בְּמִטְחָתִי
הוֹדִיעֵנִי דְרֹךְ זֶה אֵלֶיךָ כִּי אֶדְיָךְ גָּשַׁאתִי
נַפְשִׁי : הַצִּילֵנִי מֵאוֹיְבֵי יְהוָה אֶדְיָךְ
כַּסּוּתִי : לְמַדְנִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ כִּי
אתה אלהי רוחך טובה תנחני בארץ
מישור : לִמְעַן שִׁמְךָ יְהוָה תַּחֲיִינִי
בְּצַדִּיקְתְּךָ תוֹצִיא מִצָּרָה נַפְשִׁי :
וּבְחֲסִדְךָ תַצְמִית אוֹיְבֵי וְהִאֲבֹדְתָ כָּל
צוֹרְרֵי נַפְשִׁי כִּי אֲנִי עַבְדְּךָ :
קמד א דָּוִד בְּרוּךְ יְהוָה צוּרֵי הַמַּלְמֶד
יְדֵי לְקָרֵב אֲצַבְּעוֹתַי לְמַדְחָמָה :

תהלות ישראל
מוזמר קמג

למען שמך ה' תחייני . עמ"ס רזל ע"פ וס' עמו
אפשר שכינס עמו וחסא בא עלידו וסו למען
שמך ה' שהוא תמיד עמי עי"ז תחייני שלא אחטא
ווסו עיני תמיד אל ה' כי הוא יוליא מרסת רגלי שלא
אחטא :

ב חסדי ומצודתי משגב ומפלטיו לי
 מגני ובו חסיתי הרודד עמי תחתי :
 ג יהוה מה אדם ותדעהו בן אנוש
 ותהשבהו : ד אדם להכל דמה ימיו
 כצל עובר : ה יהוה הט שמיך ותרד
 גע בהרים ויעשנו : ו ברזק ברק
 ותפיצם שלח חציו ותהמם : ז שלח
 ידך ממרום פצני והצילני ממים
 רבים מיד בני נכר : ח אשר פיהם
 דבר שוא וימינם ימין שקר : ט אלהים
 שיר חדש אשירה לך בנגד עשור
 אנמרה לך : י הגותן תשועה למלכים
 הפוצה את דוד עבדו מחרב רעה :
 יא פצני והצילני מיד בני נכר אשר
 פיהם דבר שוא וימינם ימין שקר :
 יב אשר בנינו בנשיעים מגדלים
 בנעוריהם בנותינו כזויות מחטבות
 תכנית היכד : יג מזויגו מדאים מפיקים
 מן אד זו צאננו מאליפות מרפבות

בחוצותינו : יד אלפינו מסבלים איז
 פרץ ואין יוצאת ואין צוחה
 ברחבתנו : יו אשרי העם שככה לו
 אשרי העם שיהוה אלהיו :
 קמה ט תהלה לדוד ארוממך אלוהי
 המלך ואברכה שמך לעולם ועד :
 כ בכל יום אברכך ואהללה שמך
 לעולם ועד : כג גדול יהוה ומהלל מאד
 ולגדלתו אין חקר : כד דור לדור ישבח
 מעשיך וגבורתיך יגידו : כה הדר כבוד
 הודך ודברי נפלאתיך אשיחה :
 כו ועוזו נוראותיך יאמרו וגדולתך
 אספרנה : כז זכר רב טובך יביעו
 וצדקתך ירגנו : כח חנון ורחום יהוה
 ארך אפים וגדל חסד : כט טוב יהוה
 לכל ורחמיו על כל מעשיו : לו יודוך
 יהוה כל מעשיך והסידך יברכוכה :
 לז כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך
 ידברו : לא להודיע לבני האדם גבורתי

וּכְבוֹד הַדָּר מַלְכוּתוֹ : י מַלְכוּתְךָ
 מַלְכוּת כָּל עַלְמִים וּמַמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל
 דּוֹר וָדָר : י סוֹמֵךְ יְהוָה לְכָל הַנְּפִלִים
 וְזוֹכֵת לְכָל הַכַּפּוּפִים : י עֵינֵי כָל אֱדוּקָה
 יִשְׁכְּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכָלָם
 בְּעֵתוֹ : י פּוֹתַח אֶת יַדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ
 לְכָל חַי רִצּוֹן : י צַדִּיק יְהוָה בְּכָל
 דְּרָכָיו וַחֲסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו : י קָרוֹב
 יְהוָה לְכָל קְרָאָיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ
 בְּאַמֶּת : י רִצּוֹן יִרְאוּ יַעֲשֶׂה וְאֶת
 שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וַיּוֹשִׁיעֵם : י שׁוֹמֵר
 יְהוָה אֶת כָּל אֲהַבָּיו וְאֶת כָּל הַרְשָׁעִים
 יִשְׁמִיד : י תִּהְיֶה יְהוָה יִדְבַר פִּי וַיִּכְרֹךְ
 כָּל בָּשָׂר יִשֵּׁם קִרְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד :
 קמו א הַדְּלוּיָהּ הַדְּלִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה :
 ב אֶהְדָּלָה יְהוָה בְּחַיֵּי אֲזַמְּרָה לֵאלֹהֵי
 בְּעוֹדִי : ג אֵל תִּבְטְחוּ בַּגְּדִיבִים בְּכֵן
 אָדָם יִשְׁאִין לוֹ תִשׁוּעָה : ד תִּצַּא רוּחוֹ
 יֵשֶׁב לְאֲדָמָתוֹ בַּיּוֹם הַהוּא אֲבָרוּ

עֲשִׂיתָנִיו : ה אֲשֶׁרִי שָׂאֵל יַעֲקֹב בְּעִזְרוֹ
 שִׁכְרוּ עַל יְהוָה אֱלֹהָיו : ו עֲשֶׂה שָׁמַיִם
 וָאָרֶץ אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם
 הִשְׁמַר אֲמַת לְעוֹלָם : ז עֲשֶׂה מִשְׁפַּט
 לְעֹשׂוֹקִים נוֹתֵן לֶחֶם לָרַעֲבִים יְהוָה
 מִתִּיר אֲסוּרִים : ח יְהוָה פִּקַּח עוֹרִים
 יְהוָה זָקַף כַּפּוּפִים יְהוָה אֲהַב צַדִּיקִים :
 ט יְהוָה שָׁמַר אֶת גְּרִים יְתוּם וְאַלְמָנָה
 יַעֲזֹרֵה וְדָרַךְ רַשָּׁעִים יַעֲוֶת : י יִמְלֹךְ
 יְהוָה לְעוֹלָם אֱלֹהֵיךָ צִיּוֹן לְדָר וָדָר
 הַדְּלוּיָהּ :

קמו א הַדְּלוּיָהּ כִּי מִלֵּב זַמְּרָה אֶהְיֶה כִּי
 נָעִים גְּאוּהָ תִהְיֶה : ב בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם
 יְהוָה נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יִבְנֵם : ג הָרוּפָא
 לְשִׁכּוּרֵי לֵב וּמַהֲבֵשׁ לְעַצְבוֹתָם : ד מוֹנֵה
 מִסְפָּר לְכּוֹכְבִים לְכָל שָׁמַיִם יִקְרָא :
 ה גְּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ לְתַכּוֹנָתוֹ אֵין
 מִסְפָּר : ו מְעוֹרֵד עֲנוּיִם יְהוָה מִשְׁפִּיל
 רַשָּׁעִים עַדֵי אָרֶץ : ז עֵנִי לִיהוָה בְּתוֹרָה

וּמְרוּ לֵאלֹהֵינוּ בְּבִגְדֵי שָׁמַיִם
הַמְצַמֵּיחַ הָרִים חֲצִיר : ט גוֹתֵן לְבַהֲמָה
לְחֻמָּה לְבָנֵי עֶרְבֹת אֲשֶׁר יִקְרְאוּ : י לֹא
בְגִבּוֹרֵת הַסּוּם יִחַפֵּץ לֹא בְשׂוֹקֵי הָאִישׁ
יִרְצֶה : יא רוּצֵה יִהְיֶה אֶת יִרְאֵיו אֶת
הַמֵּיִתְהִלִּים לְחַסְדּוֹ : יב שְׂבָחֵי יְרוּשָׁלַם
אֶת יְהוָה הַלְלוּ אֱלֹהֵי צִיּוֹן : יג כִּי
חֹזֵק בְּרִיחֵי שְׁעָרֶיךָ בְּרֶךְ בְּנֵיךָ בְּקִרְבֶּךָ :
יד הַשֵּׁם גְּבוּרָתְךָ שְׁלוֹם חֶלֶב חַטִּיִּם
יִשְׂבִּיעֶךָ : טו הַשְׁלַח אִמְרָתוֹ אֶרֶץ עַד
מִהֲרָה יְרוּץ דְּבָרוֹ : טז הַנִּתֵּן שְׁלֵג
בְּצִמְרֵךְ כְּפֹר כְּאֶפֶר יִפּוֹר : יז מִשְׁדֵּיךָ
קָרְחוּ כְּפִתִּים לְפָנַי קָרְתוּ מִי יַעֲמֹד :
יח יִשְׁדַּח דְּבָרוֹ וַיִּמָּסּוּ יֹשְׁבֵי רוּחוֹ יִזְלוּ
מִיָּם : יט מִגִּיד דְּבָרָיו לִיעֲקֹב חֲקִיו
וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל : כ לֹא עָשָׂה בֶן

מוזמר קמו

לא עשה כן לכל גוי ומשפטים כל ידעו . אפשר

קעב
לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים כָּל יַדְעוּס
הַלְלוּיָהּ :

תהלות ישראל

כמ"ט הרב אור זרוע ח"צ תחלת ה' שנת וז"ל שנת
ווינין במרה אסקוד הרי למדנו שנת נאמרה לז"ל שכל
זמן שלא קבלו את התורה נקראים ז"ל ונסנית בסיני
בעשרת הדברות וכו' את יום השבת מעשה י"ל שהגויס
נזכרו זה דאמרינן כל מלוה שנאמרה לז"ל ונסנית
בסיני לזה ולזה נאמרה וז"ל תקשי אהא דאמרינן ז"ל
ששבת ח"מ אדרבא מלוה הוא על השבת י"ל לסיני
בעלמא אהמר כי כל הלכותיה לא נאמרו כ"א בסיני
כמ"ט גבי מילה עכ"ד נמלא דאין הגויס חייבים במלות
שבת ומילה מהאי טעמא שנאמרה לז"ל ונסנית בסיני
כיון שכל פרשיותיה והלכותיה לא נשנאה לז"ל כ"א בסיני
ומ"ט לז"ל לסיני בעלמא אהמר כמ"ט הר' אור זרוע
שם וזה מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל
והם שבת ומילה לא עשה כן לכל גוי וכ"ת הרי נאמרה
לז"ל לז"ל ומשפטים כל ידעו שלא נאמרו הלכותיה
וכאמור :

א"נ אפשר לרמוז עמ"ש ז"ל כפה החר על ישראל
כניגית ואי' כגמ' ע"ו אומרים או"הע כלום כפית
עלינו את החר כמו ישראל והרב נחלה לישראל בחלק
שער רבים אות נז"ן כתב טעם שלא כפה עליהם והוא
ע"פ משל ר' יעקב מדובנא שהביאו לרופא ז' ילדים
שאין רוליס לאכול ואמר לה' להאכיל אותם בעל כרחו
ולא' אמר שלא יחנו לו עד שיראה והטעם א' הוא
חינוך שנמלו אותם מהדש ואינו יודע בטיב אכילה יחנו
לו בע"כ ואה"ך כשיוסס טעם אכילה בפיו יראה לאכול

מאליו . וסב' הוא דרכו לאכול אכל חולי האלטומכא
יש בו לכן אל שלא להאכילו עד שיראה עכ"ד . כן
ישראל שרשו קודש ונפשו נפש קדושה ומה שאינו מקבל
בשביל חומר הילר ואם אתה מאכילו ע"כ אזי החומר
הסוף יתבטל ותגבר הקדושה מש"אכ הנוים הם כמו
חולים ואינם רולים לאכול מחמת חולי בטנם היל"ר
לכן אין לכפות אותם כ"א מעמם בלא כפייה וזהו מניד
דבריו ליעקב לא עשה כן לכל גוי שלא כפה עליהם הסר
דישראל הא דלא ראו ומשפטים כל ידעום כמו אותו הילד
שנמלו אותו מחדש שמאכילין אותו בעל כרחו :

א"נ מניד דבריו חקר הרב מה"רי אלגאזי ז"ל הנה
הקב"ה נקרא מלך המשפט ואיך אהנו מניחים
דיינים בחרן והלא הוא נקרא מלך המשפט יעמיד ארץ
ותירן בשביל פשרה דקי"ל כל זמן שיודע הדיין היכן
הדין נוטה אינו רשאי לטעות פשרה לכן נבי הקב"ה
שהוא יודע נסתרות לא שייך נביה פשרה ואי' ויהי דוד
עוכה משפט ולדקה איזוהו משפט שיש לו לדקה הוי
אימא זו פשרה וזהו מניד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו
שידא שעושי' בין דיינים לא עשה כן לכל גוי דכתיב דת
לפניהם ולא לפני גוים וכ"ת איך אהנו מניחים
דיינים והלא הקב"ה נקרא מלך המשפט לו"א תדעו
שאהנו מניחין דיינים בשביל הפשרה וכל זמן שאין
יודעים היכן הדין נוטה מותר לעשות פשרה וזה לא שייך
נבי קב"ה היודע נסתרות וזהו ומשפטים כל ידעום וכא"ר :

א"נ אי' בש"מ מ"ס' לה קטן והגדיל יכול להעיד מ"ס
בקטנותו ודוקא ישראל אכל גוים לא דייקי וזהו
מניד דבריו ליעקב דוקא לא יעשה כן לגוים שאין
נאמן להעיד מה שראה בקטנותו והקעס ומשפטים כל
ידעום דלא דייקי .

א"נ ע"פ דאי' בש"ע יו"ד סי' קנו אסור לומר לגוי
שהוא גוי כדי שלא יתרגנו וכתב מהנה מותר
לומר דבר דמשתמע תרי אנפי והגוי יבין שהוא גוי
וישראל יכוין לדבר אחר וכתב באה"ט מעשה בא' שאמרו
לו בשעת השמד אם הוא יהודי והשיב כן שהוא בלשון
אשכנז לא ונילו עכ"ד וזהו לא עשה כן לכל גוי שא"ל
כן והוא לא ולא הוי גונב דעת הסביות דהמשפטים כל
ידעום שלשון זה נשמע לתרי אנפי וזהו אמרו ואתה לא
כן נתן לך ה' א שמואל לומר דבר דמשתמע לתרי אנפי
ועין בדרשותי על פ' וילא לא יעשה כן במקומו :
א"ל מניד דבריו אי' בגמ' ראה ויתר גוים ראה אלו ז' מלות
ב"נ שאפי' קיימו אותם אינם נוטלים שכר כמלווה
אלא כמי שאינו מלווה ועושה והטעם לפי שעברו
עליהם וזהו מניד דבריו ליעקב וליתן להם שכר אם
יקיימו אותם לא עשה כן לכל גוי שאפי' יקיימו אותם
לא יתן להם שכר כמי שמלווה ועושה לפי שעברו עליהם
וזהו ומשפטים כל ידעום :

א"נ אי' בגמ' סנהדרין כל מלוה שנאמרה לב"נ ונשנית
בסיני לזה ולזה נאמרה וכל מלוה שנאמרה לב"נ ולא
נשנית בסיני לישראל נאמרה ולא לב"נ ופריך וסרי פ"ור
שנאמר לב"נ דכתיב ואתם פרו ורבו ונשנית
בסיני שובו לכם לאהליכם ולישראל נאמרה ולא לב"נ
ותירן שיבו לכם לאהליכם לא לפ"ו אתה אלא לכל
דבר שבמנין לריך מנין אחר להתירו . עוד אי' בגמ'
ע"ו אר"ל בואו ונחזיק טובה לאבותינו שאלמלא לא חטאו אנו
לא באנו לעולם ופריך למימרא לא היו מולידים והכתיב
ואתם פרו ורבו וחילו עד סיני והא כתיב שובו לכם
לאהליכם . הסוף למלות עונה הוא דאתה ילא לפ"ו ר'
עוד אי' בגמ' כילד מנין שכל דבר שבמנין לריך מנין אחר

תהרים קמו
תהלות ישראל

להחירו שנאמר שובי לכם לאהליכם ואומר במשך בקרן
היובל הנה יעלו בהר . מאי ואומר וכ"ת שובו
לכם למאות עונה הוא דאתא ת"ש במשך בקרן היובל
וכו' ע"כ . כנאלא מלות פ"ור לא נשנית בסיני ופסוק שובו
לכם להחיר דבר שבמנין ומה שבא פסוק במשך בקרן
היובל הנה יעלו בהר להחיר דבר שבמנין אחתי אלטרין
למאות עונה כמ"ש בגמרא ביה . וזהו מגיד ליעקב
מלות פ"ו דוקא לישראל ולא לב"י וזהו לא עשה כן
לכל גוי שאין חייבים במלות פ"ור וכ"ת הא כתיב שובו
לכם לו"א פסוק ש"ובו בא להחיר מנין או למאות עונה
ולא לפ"ור כנ"ו וזהו ומשפטים כל ידעו ודוק . וזהו
כוונת המד' כי הוא אמר ויהי זו אשה הוא ל"ו ויעמד
אלו הבנים ה' הפיר עלת גויס שאומרים הם חייבים
במלות פ"ור הניא מחשבות עמיס בי פסוק שובו לכם
בא לענין אחר וכאמור :

א"נ עמ"ש הרב זרע נרך פ' יתרו פ"פ כה תאמר
לביח יעקב ותגד לבני ישראל כי הנה אי' בתחומא
וכן אי' בתום' שבת ויתולכו בתחתית ההר מלמד שכסה
עליהם את ההר כניגית וק' שהרי אמרו נעשה ונשמע
ותירלו דלא רלו לקבל אלא ת"שכב אבל תשבע"פ לא
קבלו אלא בכפייה עי"ש והענין הוא שאין טעמיה
מפרשים בתוכה לכן נקראת חק אבל תורה שבע"פ
שמפרשת לפעמי תורה נקראת משפט וזהו שם חק זו
תש"כ ומשפט זו תשכ"ע . ומ"ש למה נקרא שמה
רפידים שריפו ידיהם מן התורה זו תשכ"ע וזהו כוונת
הכתוב כפ' משפטים ויבוא משם ויספר לעם את כל
דברי ה' ואת כל המשפטים הכוונה את כל דברי ה'
זו תורה שכתב ואת כל המשפטים זו תשכ"ע וישראל
כל אשר דבר ה' דסיינו תו' שכתב נעשה ונשמע ואך
תשכ"ע עד שכסה עליהם ההר כניגית ואז קבלו עליהם

תהרים קמו
תהלות ישראל

גם תשכ"ע . עוד נקדים דאי' במד"ר פ' כי תשא ע"פ
אכתב לו רובי תורתו כמו זר נחשבו הכוונה מעלות
או"הע בתו' שבטעם דאלו נכתבה תשכ"ע היו מעתיקים
אותה או"הע והיו אומרים לנו ניתנה התורה אבל מכה
מעלות תשכ"ע עפ' שלא ניתנה ליכתוב והיתה דוקא לישראל
ולא"הע עי"ז ניכר מעלת ישראל . וזהו מגיד דכריו ליעקב
חקיו ומשפטיו לישראל דוקא זה תש"כ ותשכ"ג ולא
עשה כן לכל גוי והטעם והמשפטים זו תורה שבע"פ
כל ידעו שלא ניתנה ליכתב ועי"ז לישראל דוקא ולא
לאו"הע וכאמור עכ"ד וזהו כי חק לישראל הוא זו תורה
שכתב שקבלו אותה ואמרו נעשה ונשמע משפט זו
חוש"בעם לאלהי יעקב שכסה עליהם את ההר כניגית
וקבלו אותה וכאמור "

א"נ לא עשה כן לכל גוי אי' בזוהר ע"פ ה' מסיני
בא זרחה תשעיר למו הופיע מהר פארן מאי בעי
בשעיר ומאי בעי בפארן אלא מלמד שהחזירו לתורה על
על ישמעאל ופשו ולא קבלוה ישמעאל אמר תורה מה
כתיב בה לא תנאף אמר לא בעינא . לעשו מה כתיב בה
לא תרנח אמר לא בעינא עי"ש זהנה הרב חקרי לב
כס' מערכי לב דרוש ה' דף חי ע"א הקשה מס' קרבן
חגיגה סי' מד דאיך קאחרי לא בעינא והלא אלס המלות
לא תרנח לא תנאף מו' מלות שמוזוים עליהם כ"נ ומי
החיר להם ותימן דאי' בסנהדרין מלוה שנשנית לב"י ולא
כאמרה בסיני לישראל כאמרה ולא לב"י וסבר דאלו המלות
לא נשנו בסיני ע"כ . והר' מערכי לב שם הקשה עליו
דאין תירולו מספיק שהרי שאלו מה כתיב כס' בתורה וא"ל
לא תרנח לא תנאף הרי נשנית בסיני . והוא יישב ע"פ
דאי' בגמ' כאמרה לב"י ונשנית בסיני לזה ולזה כאמרה
ומקשה אדרבא כיון דנשנית בסיני לישראל כאמרה ולא
לב"י ומשני מדנשנית ע"ז בסיני ואשכחן דנשני גויס עליה

קעה

קמח א הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת יְהוָה מִן
הַשָּׁמַיִם הַלְלוּהוּ בַּמְרוֹמִים : ב הַלְלוּהוּ
כָּל מַלְאָכָיו הַלְלוּהוּ כָּל צְבָאוֹ :
ג הַלְלוּהוּ שְׁמֵשׁ וַיְרַח הַלְלוּהוּ כָּל בּוֹכְבֵי
אוֹר : ד הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְהַיָּמִים
אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמַיִם : ה יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם

תהלות ישראל

ש"מ לזה ולזה נאמרה וא"כ לא ידעי דנשנית ע"ו וא"כ אף
דנשנית לא תרנח לא תנאף לישראל נאמרה ולא לאו"ה
עכ"ד . וזהו מניד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל לא
עשה כן לכל גוי שלא קבלו התורה דאתרו לא עשינא
וכ"ת הלא תז' מלות ומי התיר להם לז'א ומשפטים כל
ידעוהם שלא ידעו דנכתב ע"ו וכאמור ' וזה הטעם גבי
בכוכבנר שהיה עובר על לא תרנח ולא תנאף ולא נענש
עד שעשה ע"ו לפי שסברתו ליש' נאמרה ולא לאו"ה
אמנם ע"ו ע"י שנענשו עליה או"ה ע אזי ודאי לזה
ולזה נאמרה :

א"נ חקיו ומשפטיו לישראל כי הנה יש חק ויש
משפט במלות כמו מלות לא תרנח ולא תנאף ולא תגנוב
היא משפט כי כמו שאינו רואה לעשות לו חבירו ג"כ הוא
אינו עושה לחבירו ויש חק כמו שעטנו ופרה אדומה
שהוא חקה בלי עעם ולכן לזה הקב"ה לאו"ה ע ז' מלות
שהם משפטים ולא חוקות ועברו עליהם וכ"ש אם היה
נותן להם חקים היו עוברים עליהם וזהו מניד דבריו
ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל דוקא לא עשה כן לכל גוי
שלא לזה אותם על החקים והטעם כי ומשפטים כל
ידעוהם שעברו עליהם וכ"ש החקים היו עוברים עליהם :

יהוה כי הוא צוה ונבראו : ו ויעמידם
לְעַד לְעוֹלָם חֶק נָתַן וְלֹא יַעֲבוֹר :
הַלְלוּ אֶת יְהוָה מִן הָאָרֶץ תַּנְיִינִים וְכָל
תְּהוֹמוֹת : ח אֵשׁ וּבָרָד שֶׁלֵּג וְקִיטוֹר
רוּחַ סַעֲרָה עֲשֵׂה דְבָרוֹ : ט בְּהָרִים וְכָל
גְּבָעוֹת עֵץ פְּרִי וְכָל אַרְזִים : י הַחַיָּה וְכָל
בְּהֵמַת רֶמֶשׂ וְצִפּוֹר בְּנֶף : יא מַלְכֵי אֶרֶץ
וְכָל דְּאֻמִּים שָׂרִים וְכָל שִׁפְטֵי אֶרֶץ :
יב בַּחֹרִים וְגַם בַּתּוֹלְדוֹת זְקֵנִים עִם
נְעָרִים : יג יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה כִּי נִשְׁגָּב
שְׁמוֹ לְבָדוֹ הוֹדוּ עַד אֶרֶץ וּשְׁמַיִם :
יד וַיִּרְם קָרְן לְעַמּוֹ תְּהַלֵּה לְכָל חַסִּידוֹ
דְּבַנֵּי יִשְׂרָאֵל עִם קְרוֹבוֹ הַלְלוּיָהּ :

תהלות ישראל

מזמור קמח

יהללו את שם ה' כי נשגב שמו לצדו . אפשר
לרמוז עמ"ש הרב אזולאי בס' מדבר קדמות אות
ק סי' כג וז"ל שם הויה' ב"ה אינו נקרא אלא הקב"ה
לצדו אבל שם אלהים . הדיינים נקראו אלהים . גדולי
הדור נקראו אלהים . מלמכים נקראו אלהים וכו' עי"ש
 . וזהו יהללי את שם ה' כי נשגב שמו לצדו דוקא ולא
נקרא אחר בשמו לא כן שם אלהים וכאמור :

קמט א הַלְלוּ יְהוָה שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר הַדָּשׁ
תְּהַלְתוּ בְּקֹהַל חֲסִידִים : ב יִשְׂמַח
יִשְׂרָאֵל בְּעִשְׂיוֹ בְּנֵי צִיּוֹן יִגִּילוּ בְּמַלְכָם :
ג יִהְיֶה שָׂמוֹ בְּמִחּוֹל בְּתֶף וּכְנֹר יִזְמְרוּ
ד : ו כִּי רוּצָה יְהוָה בְּעַמּוֹ יִפְאֵר
עֲנוּיִם בִּישׁוּעָה : ס וְעֲלוּ חֲסִידִים
בְּכָבוֹד יִרְנְנוּ עַל מַשְׁכְּבוֹתָם :
ו רֹמְמוֹת אֵל בְּגִרוֹנָם וְחָרַב פִּיפְיוֹת
בְּיָדָם : ז לַעֲשׂוֹת נִקְמָה בְּגוֹיִם תּוֹכְחוֹת
בְּדָאמִים : ח לְאַסֵּר מַדְכֵיהֶם בְּזִקִים

תהלות ישראל

מזמור קמט

יעלו חסדים בכבוד . אפשר לרמוז מש"ל כל הנותן
מטתו בין לפון לדרוס הויין לו ננים זכרים
דכתיב ולסונך תמלא בטנס ישבעו ננים י"מ ראשה
למערב ורגליו למזרח . וי"מ ראשה למזרח ורגליו
למערב וכן הסכים הרב חיד"א ז"ל וכ"כ רבינו האר"י
ז"ל וזהו ירכנו על משכבותם רוממות ר"ת ראשה
ומרגלותיה מזרח מערב תהיה כל א' לפי פירושו . ועיין
להרב חיד"א ז"ל בהגהות הזוהר פ' במדבר דף קיט ע"ב .
לעשות בהם משפט כתוב . אפשר לרמוז הענין
פמ"ש בגמ' נוזו למד לפסולי האוקדשין לוקם
אש"גדלא ידעינן איסור גזירה אלא מדכתיב חזכה ולא
זיה וכו"ל לאו הכא מכלל עשה ולא הכא מכלל עשה

קעו
ונכבדיהם בכבלי ברזל : ס לעשות
בהם משפט כתוב הדר הוא לכל
חסידיו הַלְלוּ יְהוָה :

קו א הַלְלוּ יְהוָה הַלְלוּ אֵל בְּקֹדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ
בְּרִקִיעַ עֻזוֹ : ב הַלְלוּהוּ בְּגִבוֹרֹתָיו
הַלְלוּהוּ בְּרַב גִּדְלוֹ : ג הַלְלוּהוּ בְּתַקְעַת
שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנִבְל וּכְנֹר : ד הַלְלוּהוּ
בְּתֶף וּמִחּוֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעִגָב :
ה הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שִׁמְעַת הַלְלוּהוּ
בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה : ו כָּל הַנְּשָׁמָה תְהַלֵּל
יְהוָה הַלְלוּ יְהוָה :

ההכות ישראל

ט

אין לוקין עליו מ"מ כיון דאסדרים קרא לאיסורא קמא
אסדרים ללאו שהיה צו קודם שנפסל ע"כ . וזהו לעשות
בהם מש"פט ר"ת מלקות של פסולי טבא וכ"ת הו"ל לאו
הבא מכלל עשה ואין לוקין עליו לז"א הד"ר הוא
דאסדרים קרא לאיסורא קמא וק"ל :

אבוא בגבורות הא' אזכיר לדקתך לבדך . הראשונים
ז"ל פירשו כי הנה ג' שותפים באלה הקב"ה
ואביו ואמו ולכן זמן חייו ע' שנה כי מספר הוי"ה כ"ו
ואב ואם מ"ד הרי ע' וזה רמז ימי שנותינו בהם ע'
שנה . בה"ס אותיות שניות של ה' ואב ואם . וגם
אותיות ס"ת עכ"ד וא"כ אם היה האדם יותר נטע' זה
מה' לבדו וזהו אבוא בגבורות ע"ד ואם בגבורות ס'
שנה אז אזכיר לדקתך לבדך . עכ"ד . ועוד פירשו ז"ל
דוד המ"ע חיי שנותיו מהאבות ע' סלה עוד אמרו ע'
שנה מאד"הר וא"כ אם היה חי יותר מע' זה מה' לבדו
וזהו אבוא בגבורות אזכיר לדקתך לבדך :

ול"כ לומר עמ"ש בגמ' א"ל קיסר לר"ג אמריתו כל בי עשרה
קדמא שכינה ואתייא כמה שכינה איכא וא"ל ראי' מן
השמש דהיא א' מאלפי שמשים של הקב"ה והיא זורחת
בכל העולם א"כ כ"ש שכינה וכו' פירשו ז"ל וידעת היום
זו השמש אז והשבות אל לבדך כי ה' הוא האלהים עכ"ד
וזהו אבוא בגבורות ה"א זו השמש דכתיב כלאת השמש
בגבורתו אזי אזכיר לדקתך לבדך :

פי יספר לדקתך כל היום תשועתך . אי' בגמ' ברכות דף
מ"ט ע"ב רבי אומר ובטובו ה"ז ת"ח ומטובו ה"ז
צור א"ל אביי והא כתיב ומצרכתך יברך את בית עבדך
לפולס בשאלה שאני בשאלה הא כתיב הרחב פיך ואמלאהו
ההוא בד"ת כתיב ע"כ נמלא אם בשאלה ישאל אדם מועט
ואם בד"ת ישאל כל מה שלריך וזהו פי יספר לדקתך דבר
תורה לכן כל היום תשועתך כי ב"ת כתיב הרחב פיך
ואמלאהו :

א"נ פי יספר לדקתך . אבוא בגבורות ה' אלהים . כי
הנה אי' בש"ע ה' ר"ה ז"ל המלך המשפט במקום
מלך אהב לדקה ומשפט ואם עשה לריך לחזור ואם אמר
ז' פעמים המלך המשפט אפ"ה כשעשה לריך לחזור לפי

בעת שקרא ז' פעמים לא היה אומר בשם ולכן פשיטתו
ויזכור ה' יחזור על לימודו וזהו פי' גימ' ז' יספר
לדקתך שאמר ז' פעמים המלך המשפט לא ידעתי
ספורות שאינו מועיל לפי אבוא בגבורות ה' אלהים
כשאזכיר ה' אזי אזכיר לדקתך לבדך שאומר מלך אהב
לדקה ומשפט :

תרב גדולתי ומסוב תנחמני . הנה אי' כו"ה ק ח"ג
דף ע"ב ועל דא אודיונת בת שבע לדוד וכו'
אזמנת רות ותמר . ופי' הרב הי"דא ז"ל בהגהות מא"י
וזהו ותר"ב חכמת שלמה ר"ת תמר רות בת שבע עכ"ד
וזהו תר"ב גדולתי ר"ת תמר רות בת שבע גדולתי שילא
מתנה שלמה וזרעו והיו מרננים עליו עד שנפתחו שערים
שא"ל זכרה להסדי דוד עבדך ונחפנו פני שונאי דוד כשולי
קדירה וזהו ותאבז ע"י שסבנו השערים ונפתחו אותם
שעה ותנחמני :

דרוש לצדקה

איתא בגמ' סוכה גדולה לדקה יותר מכל הקרבנות
שנאמר עשה לדקה ומשפט נבחר לה' מזבח .
וכנה הרב יד יוסף הקשה דא"כ הו"ל להק"ב ללוות
את בני ישראל שאם א' חטא יתן לדקה דעדיפה מן
קרבנות ולמה לזה לחוטא להביא קרבן . ומירן הרב
דברי יוסף שאם היה הקב"ה מלווה לחוטא שיתן לדקה
במקום קרבן א"כ מי שאינו חוטא לא היה נותן לדקה
כמו שעכסיו מי שהוא חוטא מביא קרבן ומי שאינו
חוטא אינו מביא קרבן ה"כ מי שהיה חוטא נותן לדקה
ומי שאינו חוטא אינו נותן לדקה והיה מלווה לדקה
מתבטלת מ ישראל . לכן לזה הקב"ה לחוטא שיביא קרבן
ובלדקה מחויב החוטא ושאינו חוטא וכו' עי"ש .

ובזה פי' אומר יוסף דף קכה ע"ג כוונת מסרה תלמה
אשרי . א' אשרי אנוש יעשה זאת . ב' אשרי אדם לא
יחשוב ה' לו עון . ג' אשרי האיש אשר לא הלך בעלת
רשעים . וזהו אשרי אנוש יעשה זאת היא הלדקה .
ועי' אשרי אדם לא יחשוב ה' לו עון כי מלות הלדקה
מכפרת יותר מן הקרבנות וכ"ת א"כ הו"ל להקב"ה לזוות
לחוטא שיתן לדקה במקום קרבן לז"א אשרי האיש
אשר לא הלך ר"ל מי שהוא לדיק שלא הלך בעלת רשעים
וכו' לא היה נותן לדקה אשר על כן נתן הקב"ה קרבן
לחוטא א"כ אף מי שהוא לדיק שלא חטא יתן לדקה
עכ"ד :

ועי' ז' נ"ל לפרש כוונת הכתוב כי לדיק ה' לדקות
אהב שזוה מלות הלדקה לעשות אותה הכל וכ"ת
למה לא לזה לחוטא ליתן לדקה במקום הקרבן לז"א
ישר זה הלדיק שהוא ישר יחזו פנימו שיתן לדקה
כדכתיב אני בלדק אחזה פניך שגם הלדיק חייב ליתן
לדקה לא כן אם היה מלוח לחוטא שיתן לדקה במקום
הקרבן א"כ הלדיק לא היה נותן לדקה . ובזה יובן
כוונת הכתוב שזו נתן לאביונים לדקתו עומדת לעד
הכוונה שמלות הלדקה לזו הקב"ה לתת לעניים ולא
לחוטא לתת לדקה במקום הקרבן ולכן לדקתו עומדת
לעד ששכל חייבים ליתן לדקה החוטא ושאינו חוטא .
ובזה יובן כוונת הכתוב משלי כ"א עשות לדקה ומשפט
כבחר לה' מוצה וכ"ת למה לא לזה לחוטא שיתן
לדקה במקום קרבן לז"א רוס עינים ורחב לבב ניר
רשעים חטאת ר"ל היתה הלדקה במקום חטאת חוטא
דוקא ומי שאינו חוטא לא יתן לכן לזה לחוטא שיביא
קרבן והלדקה הכל חייבים בה :

ש"ד כתב שם הרב אהרן יוסף כי לדיק ה' לדקות
אהב . עפ"מ הרב שם טוב נבאי ז"ל דהלדקה הוא
פורע חוב הקב"ה דהק"כס חייב לזון את כל יבדחל

וקי"ל הפורע חובו של חבירו הגיה מעותיו על קרן
הלבי . אמנם מהרש"דס ז"ל כתב דאם פרע חוב של
חבירו בפניו לא חבד מעותיו א"כ הנותן לדקה לעני
בפני הקב"ה כי מלא כל הארץ כבודו והו"ל פורע חובו
בפניו ולא חבד מעותיו ובזה פי' ז"ל כל המעלים
עיניו מן הלדקה דאינו מודה שהקב"ה מלא כל הארץ
כבודו ולכן אינו נותן לדקה דהו"ל פורע חוב שלא בפניו
ואיבד את מעותיו כאלו ע"ו . וזהו כי לדיק ה' לדקות
אהב וכ"ת הרי פורע חוב שלא מדעתו ואיבד את מעותיו לז"א
יחזו פנימו דכתיב אני בלדק וכו' והו"ל פורע חוב בפניו ולא
איבד את מעותיו ועפ"ז פי' כוונת הפסוקים הולך לדקות
ודובר משרים . לחמו ניתן מימיו לאמנים מלך ביופיו
תחזינה עיניך . הכוונה מי שהוא נותן לדקה הקב"ה
קובע לו שכר וזהו לחמו ניתן מימיו לאמנים וכ"ת
פורע חוב שלא מדעתו לז"א מלך ביופיו תחזינה עיניך
א"כ הו"ל פורע חובו בפניו ולא איבד את מעותיו :
עוד כתב הרב הנו' ע"פ כי לדיק ה' לדקות אהב .
עפ"מ הרב קול יעקב עמ"ש רז"ל ע"פ מי הקדימני
ואשלם א"ר תנחום בר חיילאי מי שאין לו נכסים ועושה
לדקה מי שאין לו בית ועושה מזוזה אמר הקב"ה עלי
לשלם לזה שהקדים וקיים מצותי עד שלא נתתי לון
נכסים וכו' . ומקר הרב ז"ל מי שאין לו נכסים היאך
אפשר שיעשה לדקה ותירן שאין לו שיעור נכסים שחייב ליתן
לדקה המוטל עליו דהיינו מי שיש לו נכסים שזי"א מלה מנה
ונתן מהם מעשר כדי חיובו וחזר ונתן מהם לדקה יותר
מכדי חיובו הרי זה מקדים להקב"ה ומדידה נתן .
וזהו כי לדיק ה' לדקות אהב למי שמרבה לדקות יותר
מחיובו וזה האיש ישר יחזו פנימו שמקדים להקב"ה
ולא בהיל לאסתכלוי באפיה . ובזה יובן ג"כ הולך לדקות
ר"ל שעושה לדקות הרבה יותר מחיובו לזה לחמו ניתן מימיו
לאמנים שמקדים להקב"ה ועי' מלך ביופיו תחוי' עיניך לא

דרוש בצדקה

בטל לאסתכליה בחפיה עכ"ד . וזהו פיר נחן לאביונים
ל' פור ר"ל שנתן כמה פעמים יותר מחיובו לזה לדקתו
עומדת לעד שנותן לן הקב"ה שכרו משלם . וזהו לדק
לדק תרדוף ר"ל נותן וחוזר ונותן עי"ז למטן תחיה
וירשת את הארץ :

א כי לדיק ה' לדקות אהב עפ"מנש כאר"י ז"ל על
לדקתו עומדת לעד כו לדק'ה בא"ת ב"ש ג"כ לדקה
כוס ה"ל ד'ק ד'ק ה"ל ולכן לריך להרבות בלדקה נותן
וחוזר ונותן וזהו לדקתו עומדת לעד עכ"ד וזהו כי
לדיק ה' לדקות אהב להרבות לדקות כי לדק'ס כפולה
כנו . וזהו לדק לדק תרדוף :

רודף לדקה וחסד ימלא חיים לדקה וכבוד וקב' בנמ'
בשביל שרודף לדקה ימלא לדקה אלא
הקב"ה ממליא לו מעות לעשות לדקה וחד אמר הקב"ה
ממליא לו בני אדם מהוגנים לעשות עמהם לדקה
לאפוקי מ"ש כביא ירמיה בעת אסך עשה בהם שהתפלל אף
בשעה שנותנים לדקה הכשילם בבני אדם שאינם
מהוגנים . ואפשר לפרש הכתוב ע"פ ב' ספרות הנו'
רודף לדקה וחסד ר"ל שרלונו ותאוותו ליתן לדקה
הקב"ה ממליא לו בני אדם מהוגנים וזהו ימלא חיים ר"ל בני
אדם לדיקי' שנקראים חיים אפי' במיתתם וג"כ לדקה וכבוד
ממליא לו ליתן לדקה . וזהו פור נחן לאביונים ר"ל
שרודף לדקה ופור ונותן לעניים לדקתו עומדת לעד
שהקב"ה ממליא לו שיתן לדקה תמיד וגם קרנו תרום
בכבוד שהקב"ה ממליא לו בני אדם מהוגנים שיתן
להם לדקה בכבוד . והרב חיד"א ז"ל בספר ככא דוד סי'
מלת ממליא לו מעות ע"פ מעשה שזקינו הרב יחזק
זרחיה ז"ל לוס זהוב א' והניחו בכיסו ובדרך בא עכ.
ושאל לו פרוטה ונתן לו פרוטה וכשבא לביתו ראה
שנתן הזהוב לעני במקום פרוטה ושמת שמה
גדולה וכל יומא לא פסיק חוכא מסוגייה

דרוש בצדקה

קם

מפני שע"י המלאה זו נתן זכוב ואלו היה יודע זכוב לא
היה נותנו לעני יען כי הוא חיבו בר הכי ליתן זכוב לעני
כמו העשירים אמנם ע"י המלאה זו נתן זכוב לעני וזכוב
פי' מי שהוא רודף לדקה הקב"ה ממליא לו שיתן לדקה
כמו המעשה הזה ע"י המלאה עכ"ד . וזהו פור נחן
לאביונים שלא נתן הלקה בכוונה אלא ע"י פור שנתן
זהוב שלא בכוונה לדקתו עומדת לעד ששמה שמה
גדולה קרנו תרום בכבוד :

א פור נחן . פירשו הנופרים ז"ל ע"פ איש כמתנת
ידו כזרכת ה' אלהיך אשר נתן לך כי טוב כח ב נתון
מתן לו ודרשו ז"ל אפי' מאה פעמים ועפ"ז גם כי
דרך יברכה ה' אלהיך ג"כ ק' פעמים אבל אם הוא נותן
לדקה פעם א' ודורש נתון מתן לו פעם א' הקב"ה ג"כ
מביך פעם א' . וזהו איש כמתנת ידו כזרכת ה'
אלהיך אשר נתן לך עכ"ד . וזהו פור נחן לאביונים
ר"ל שנתן כמה פעמים לכן הקב"ה ג"כ מצרכו כמה
פעמים לדקתו עומדת לעד קרנו תרום בכבוד :

א תהלים ארתיים ת' מילה כי ע"י התורה והמילה
ניול האדם מחרבו של הקב"ה שהוא י"ו סיפיות כנ"ס
בתקונים כי תורה כתוב בה ען חיים ה"ה למחויקים בה
ה"ה גימ' י"ו והמילה נכרתו עליה י"ג בריתות ומילה
ופריעה ומלילה הרי י"ו ומי שקורא תהלים ניול
מחרבו של הקב"ה י"ו סיפיות כי יש בו תורה ומלת
מילה :

ב מלת תהלים הם חמשה ארתיים כנגד חמשה ספרים
של תהלים וס"ת חמשה ספרים :

ג מלת תהלים רומזת לחמשה חומשי תורה כי סוף
מלת בראשית ת' היא ת של תהלים '
וסוף מלת ואלה' שמות היא ה"ה של תהלים וסוף תיבת
ויקרא אל' משה למ"ד הוא למ"ד של תהלים וסוף ס'
במדבר ידבר ה' אל משה במדבר סיני' יו"ד הוא יו"ד
של תהלים וס' דברים סוף אלה הדברים' מ"ס היא
מ"ס של תהלים כי רמז לחמשה חומשי תורה :

ד מעשה נפלא על ענין ס' תהלים הועתק ממכ"ע
העולם של שנת הת"רס"ט וז"ל לפני ימים רבים היה
בעיר א' עשיר גדול עושה לדקה וחסד ואהב תורה
ומלות ומשכיל על כל דבר לעשות נח"ר ליולרו ויהי
כאשר היה בן מ' שנה עלה בדעתו לעשות ס"ת
שתיבתו תהיה בקדושה ובטהרה שלא היה כזה לעולמים
ויסע לכפר ויקנה י"ב עגלים ויתן אותם ביד רועה
נאמן שלא יהיו נהגים מן הגזל ויהי כי גדלו העגלים
ויקרא לשוחט ובדק א' שהיה מפורסם בעבודתו וציראתו
את האלהים ושחט אותם ובירך עליהם על השחיטה
ובדק את הריאות . ובחסי ה' נמלאו כולם כשרים
ויחלק את הכשר לעניים ואת העורות נתן למעבדים
התמימים ויעבדו אותם וילאו העורות הדורים ויפס
לכתיבה . ויבקש סופר שהיו אבותיו גאוני ארך וכתב

את הספר בקדושה ובטהרה והיה עובל בכל יום ויום
ולא נגש אל ספר הנו' לכתוב עד שהיה עובל בתהלה
וא"הך כותב והיה בידו ס"ת הנו' שמונה שנים רלופות
שישב בעליה א' ובכלות השנה השמילית נשלים הס"ת
הנו' ונתן הפסיר משקלה תרקב דיגרי זהב מלבד מתנות
עובות שנתן לו העשיר ויעשה משתה גדול ויביאו כל
מיני דגים מבושלים בשמן אפרסמון ויין משומר עתיק
והלחם היה של סולת מנופה ב"ג נפה והביאו פירות
מעוב הארץ והזת נתנה לכל אשר יקראוהו לאכול
ולשתות שלשת ימים רלופים והיה שם בן שמעי הסעודה
א' שמו סמכים אשר שם זה היה נוסף בימי התלמוד '
והיה זה תניס ורלוי לכל אדם והיה זהיר באמירת
תהלים בכל יום בעופר לב ומבין פי' הצלות ואם יש
שלא הבין פירוש המלות היה מוליאם בקוב טעם .
והא"ש הנו' שתי יותר מדאי ותרדמה נפלה עליו וישכב
וירדם והיתה משמרתו להבין מים לקרואים לרחון ידיהם
לסעודה והנה הניע עת להביא מים לקרואים ולא הבין
החלו הקרואים לומר איה סמכוס ויחפשו אחריו ויראהו
העשיר שהוא ישן בעליה וידחפו בגליו לאמר קום עלל
קורא התהלים למה תרדם והקרואים מחכים למים ויקן
משמים ויאמר סלה נח אדוני כי ישנתי אבל העשיר עוד
הוכיחו עני פניו על א' שבע והקרואים ברכו ברכת המוליא
ובהה אלל הפחה מרכבה א' עם סוסים ותעמודה אלל
הפתח וירד עבד א' ממצנה ויבוא אל העשיר ויאמר לו
אדוני שר גדול מחכה לך בחון וילא העשיר אל השר
והשר לקח את העשיר והניחו במרכבה ותכף ומיד רלו
הסוסים והגיוחו אלל יער גדול והאילנות גבוהים ומכסים
את השמש ויעמדו הסוסים לשני ארמון גדול ובו תלויות
למאח ויוליכו אותו השר והעבד לאולם גדול ובו ע"ה
כסאות למשפט ומכורה גדולה תלויה בתקרת האולם
ומאירה כמו כוכב גדול ואותו העשיר הושיבוהו על

שבחי תהלים

ספסל הנאשמים ויעזבוהו לנדרו . ובצוד טעה מועטת
רפש ההיכל והנה בלו ג' זקנים יפס לזכרים לבנים
וזקניהם מפיקים הוד והדר . ויאמר לעלמנו חואר אלה
כתואר פני האבות ואח"ך בא איש לבוש ככהן גדול ועל
חזה שלו חשן ואפוד ולין זהב על מנחו ואחריו בלו
זקנים שופטים וסופרים וישבו כל א' על כסאו עד מלאות
כל ע"א כסאות ' והנה נפתח פתח א' חדש ויבוא מלך
אדיר בלבוו כתר בראשו משובן באבנים טובות וכידו
ספר א' כולו מלופה זהב פהור ויגש ויפן אל היושבים
על הכסאות ויאמר שמעו נא האבות שמעו נא כהני
אל . שמעו זקנים ושופטים כי כתב משה הנביא את
תורתו נחמשה ספרים וידעתם גם אני כתבתי כפר
תהלים הנאשה ספרים וס"ת וס' תהלים ירושה הם לישראל
והיה להם לחק ולנשפט וספרי הוא בתי תפלות ויתפללו
בו כל איש לר ומזוק ולפני ה' ישפוך שימו . והנה
האיש הזה היושב לפניכם ביום היום את עבדי הנאמן
סמכות כי רם לבבו לפי שטעה ס"ת חדש לב"הכנ וחתם
שטעו נא ביני ובינו ויבוא בן עמרם ויעד ג"כ . וירעשו
הספים ונפתח שער גדול ויבוא זקן קרן אור פניו
וכולו עוסק אור ומטה האלהים בידו ויעמדו נעים
זמירות ישראל משיח אלהי יעקב ונוחן התורה איש מול
אחיו אבי התורה ואבי התהלים יחדיו נפגשו ' והנה
נעלמה כל התיונה הנו' וזה העשיר הנאשם יושב
במרכבה והתרכבה עומדת בשער חליו וירד וירא את
המקובים מה' . עד בואו ויעל וישב במקומו ויקרא
איה עבדי הש' שמו סמכות ויבוא אליו וישיבהו
על יד ימיו ויכבד אותו מאד . ויתמחו האנשים
ע"ו ויספר את כל אשר קרהו וינא לבס ואוחה טעה
קבלו עליהם ליסד חברה לאמירת תהלים בכל יום והעשיר
היה נבאי של החברה כל ימיו . וסמכות סקיד ונאמן
ויוסף העשיר לעשות חסד ולדקק עד יום מותו עכ"ד .

שבחי תהלים

וזוה פירשתי כוונת הכאוב סמכני באמתך ואחיה ואל
תבישני משכרי . סעדני ואושעה ואשעה בחקיך תמיד
כי הנה סמ"כני עולה סמ"כס וזה רמו לסמכות אשר
קורא תהלים בכל יום וזה העשיר ביום אותו ובה אדנינו
דהמ"טה וחבט עלבוכו וזה סמכני זה סמכות באמתך
זהה ס' תהלים ואחיה ועי"ו ואל תבישני משכרי מה
שבייש אותי אותו עשיר אלא סעדני ואושעה שכמד אותי
דהמ"טה ולא יבייש אותי אותו עשיר אלא ואשעה בחקיך
תמיד כל יום ויום אקרא ס' תהלים כל ימי חיי .
ובכן לריך אדם לקרא תמיד תהלים ודהמ"טה עוזר לו
בכל עת :

מי יתן מציון ישועת ישראל בשוב יהוה
שבית עמו יגד יעקב ישמח ישראל :
ותשיעת צדיקים מיהוה משוים בעת צרה :
ויצורם יהוה ויפקדם יפקדם מרשעים
ויולשיעם פי חסו בו :

יהי רצון לאחר תהלים

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו שתרחם עלינו ויהא חשוב

לפניך קריאת

ספר ראשון שבתהלים שהוא מכון פנגד ספר בראשית:

ספר שני שבתהלים שהוא מכון פנגד ספר שמות:

ספר שלישי שבתהלים שהוא מכון פנגד ספר ויקרא:

ספר רביעי שבתהלים שהוא מכון פנגד ספר במדבר:

ספר חמישי שבתהלים שהוא מכון פנגד ספר דברים:

ואם קרא נכס יאמר ויהא חשוב לפניך קריאת חמשה ספרים שבתהלים שהם פנגד חמשה חומשי תורה

כארו פוננו בכך הפונות הראויות לבוין ובכת המזמורים והפסוקים ותיבותהם ולמען שמותיהם הקדושים והטהורים הפתובים בהם והשמות היוצאים מהם מראשי תיבות וסופי תיבות וחילופי

יהי רצון לאחר תהלים

תיבות תכפר לנו על כל חטאתינו וסלח לנו על כל פשעינו ופשענו ופשענו לפניך ותחזירנו בתשובה שקימה לפניך והדריכנו לעבודתך ותפתח לפנינו בתלמוד תורתך ותשגח רפואה שקמה לחולי עמך וכל חולה פלוגי בר פלוגית ותקרא לשבויים דרור וכאסורים פקה קוח ויהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו

שיגבשו רחמיה את בעסק ויגורו

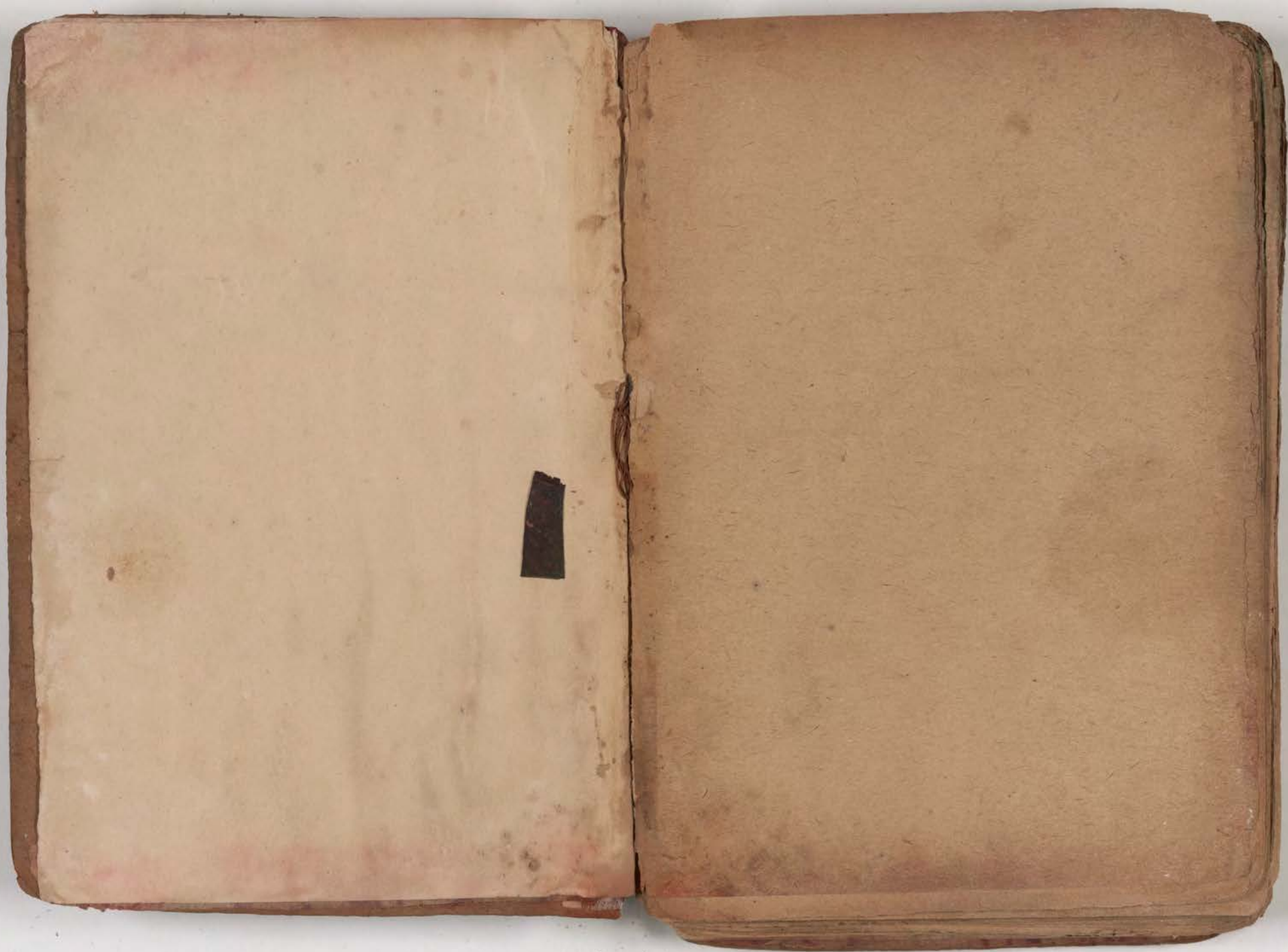
רחמין על מדותיה ויתמתקו הדינים ותבטל מעלינו ומעל כל ישראל היושבים בעיר זו פלוגית כל גזרות קשות ורעות ותקרע רוע גזר הדינו (יכוין בשם קרע שטן) ותגזור עלינו גזרות טובות ותכניס ותשפיק את כל אויבינו וכל מבקשי רעתנו תפול עליהם אימתה ופחד (יכוין בשם תעאו) בגדוק ורועך ידמו כאבן ותתן

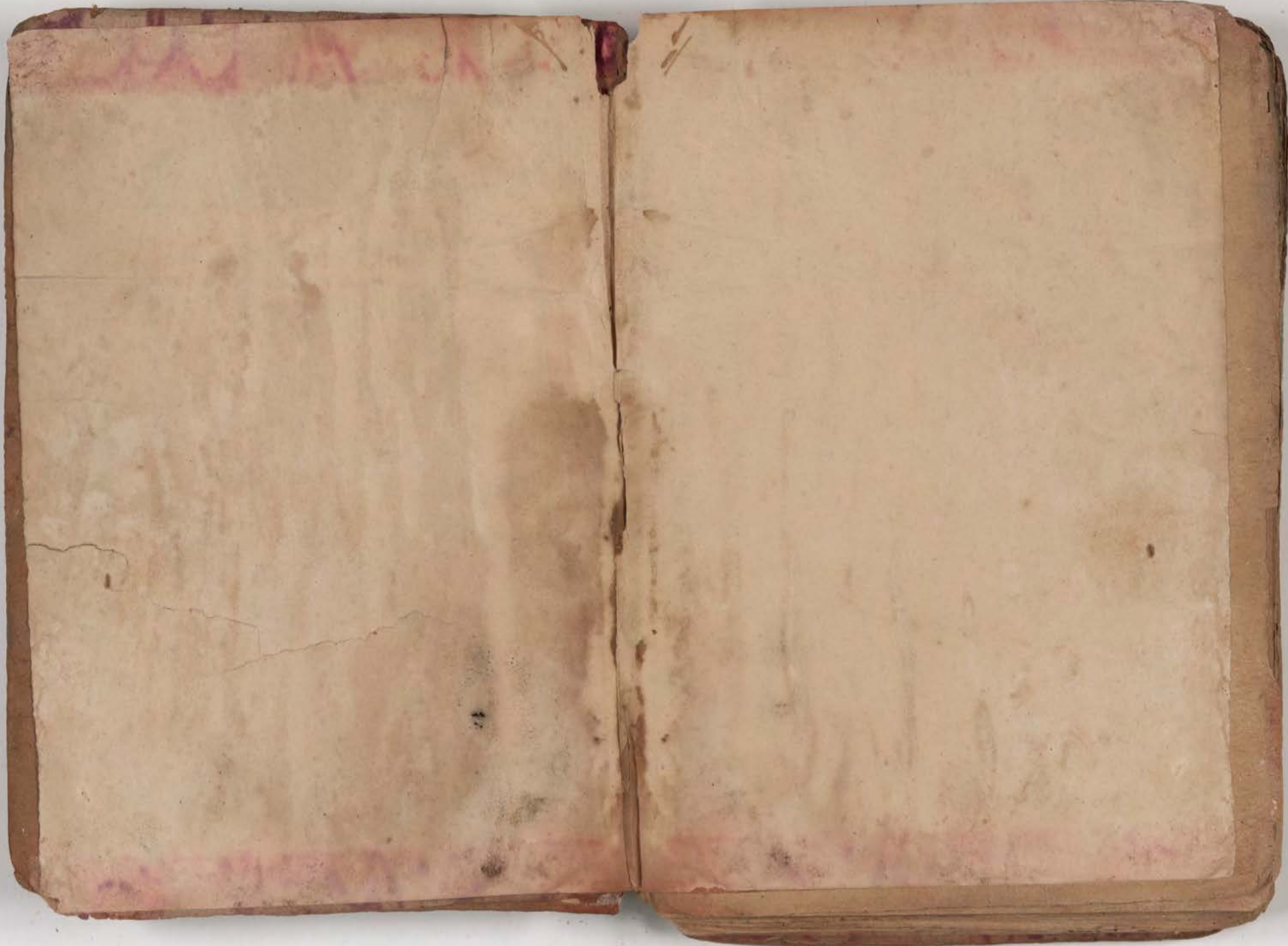
בדב המקד והשרים עצה נכונה

לישוב העיר הזאת וטובת ישראל ותשקוט הארץ ותצילנו ממלחמה וממצור ומשבי ומבזה ומכל הפסד ומכל פחד ורא ישמע

יהי רוצן לאחר תהלים

שור ושבר בעיר זו יקום אלהים יפוצו
אויביו וינוסו מש:איו מפניו (יכיון כשם
יא'אומם) ומאוצר מתנת הנם תחון עקינו
ובכח מזמורי תהלים שקרינו
קפניך וסודותיהם תרחם עקינו והצילנו
מכר רע ומכר פחד ומכר הפסד * ותפר
עצת אויבינו וקלקל מחשבתם ולא תעשנה
ידיהם תושיה * אויבינו יקבשו בשת ועקינו
תרחם * א מלא רחמים עשה למען רחמיך
ובזכות דוד המלך עקיו השלום שאמר
מזמורים אלו קפניך תצילנו מכר צרה
ונהיה מיושבים שקטיב ושגננים לעבודתך
ודכך דולכי דרכים ועוברי ימים ונהרות
מעמד ישראל תצילם מכר צער ונוק והגיעם
למחוז חפצם לחיים ולשלום ותפקוד קכך
השובי בנים בזרע של הימא לעבודתך
וקראתך * ועוברות של עמך בית ישראל
תצילן שלא תפקנה וקדות הן * והיוסקבות
על המשבר ברחמיך הרבים תצילן מכר
צרה ותקדנה לחיים טובים * ואך המניקות
תשפיע שלא יחסר חקב מדדיהן ואל

قطعة شظية مرئية من كتاب مجلدّ visible fragment from bookbinding

